

BIBLIOTECA
COMUNALE
DI TRENTO

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI TRENTO
Dipartimento di Lettere e Filosofia

FONDAZIONE
CARITRO
CASSA DI RISPARMIO DI TRENTO E ROVERETO

TRENTO, *Incipit liber primus. S. T.*, Trento, Maffeo Fracassini, 1504.

Esemplare digitalizzato:

Trento, Biblioteca comunale, T o d 21

LINK: <https://bdt.bibcom.trento.it/3>

[BDT – BIBLIOTECA DIGITALE TARENTINA](#)

progetto STABAT – *Stampe antiche Biblioteca comunale di Trento*

COMUNE DI TRENTO

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* è un progetto concluso, cofinanziato dalla Fondazione Caritro (“Bando Archivi 2014”), dalla Biblioteca comunale di Trento e dal Dipartimento di Lettere e Filosofia dell’Università di Trento; gli altri partner del progetto sono la Soprintendenza per i beni storico-artistici, librari e archivistici della Provincia Autonoma di Trento e l’University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All’interno di Stabat sono state digitalizzate e descritte tutte le edizioni stampate in Trentino nei secoli XV-XVII che si conservano presso la Biblioteca e l’Archivio storico del Comune di Trento. Ogni digitalizzazione è accompagnata da una descrizione della stampa; tutto il materiale è liberamente consultabile sulla *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

In questo file le immagini hanno avuto in trattamento OCR e pertanto si possono fare ricerche testuali; le immagini presenti sul sito, dove si può trovare una descrizione completa dell’edizione, hanno invece una qualità maggiore.

Le immagini presenti nella *Biblioteca Digitale Trentina* sono rilasciate con licenza di Pubblico dominio, il presente PDF è distribuito con licenza Creative Commons Attribuzione – Non commerciale – Non opere derivate 3.0.

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* is a project that was successfully concluded thanks to the support of a group of partners, namely the Caritro Foundation (“Bando Archivi 2014”), Trent Civic Library, the Department of Humanities of the University of Trento, as well as the Superintendence for Architectural, Landscape, Historical, Artistic and Ethno-anthropological Heritage for the Province of Trento and the University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All the editions belonging to the Library and the Civic Historical Archive that were printed in Trentino during the XV-XVII centuries have been digitised and described. As a result, each digital copy is accompanied by a record with specific data regarding the printed book, and is freely available to be consulted on *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

The images belonging to this file are OCR-converted, hence the text of this edition can be electronically searched. The images available on the website, on the contrary, have a higher resolution and are accompanied by a complete description of the edition.

The images available on the *Biblioteca Digitale Trentina* are public domain files; this PDF is available under the Creative Commons Attribution – Non-commercial – No Derivative Works 3.0 License.

T. 1. 6. 74

16514

167

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

G
Z
d
308

2700

BIBLIOTECA COMUNALE
TRENTO

ex libris

K 2357495
D 2356864

5tc:
T 0 d 21

Faint handwritten text on the right edge of the page, possibly from the adjacent page.

Faint handwritten text, possibly a signature or name, located below the hole.

A horizontal line of faint handwritten text, possibly a date or a reference number.

Faint handwritten text, possibly a name or a title, located in the middle of the page.

Faint handwritten text, possibly a name or a title, located in the lower middle of the page.

Faint handwritten text, possibly a name or a title, located in the lower right of the page.

Faint handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date.

et causa de fido parentum perit unde perit effectus et capitula
de signoria ad edictum perit respectu

invisibile ad habitus

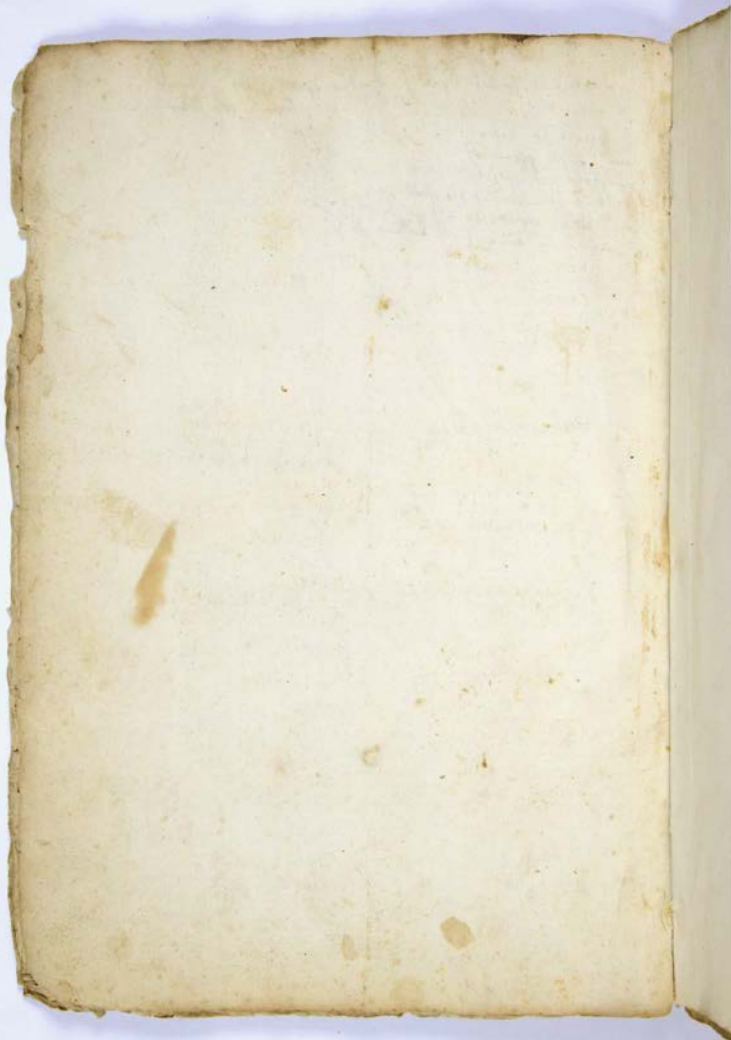
invisibile ad habitus

et perit perit perit

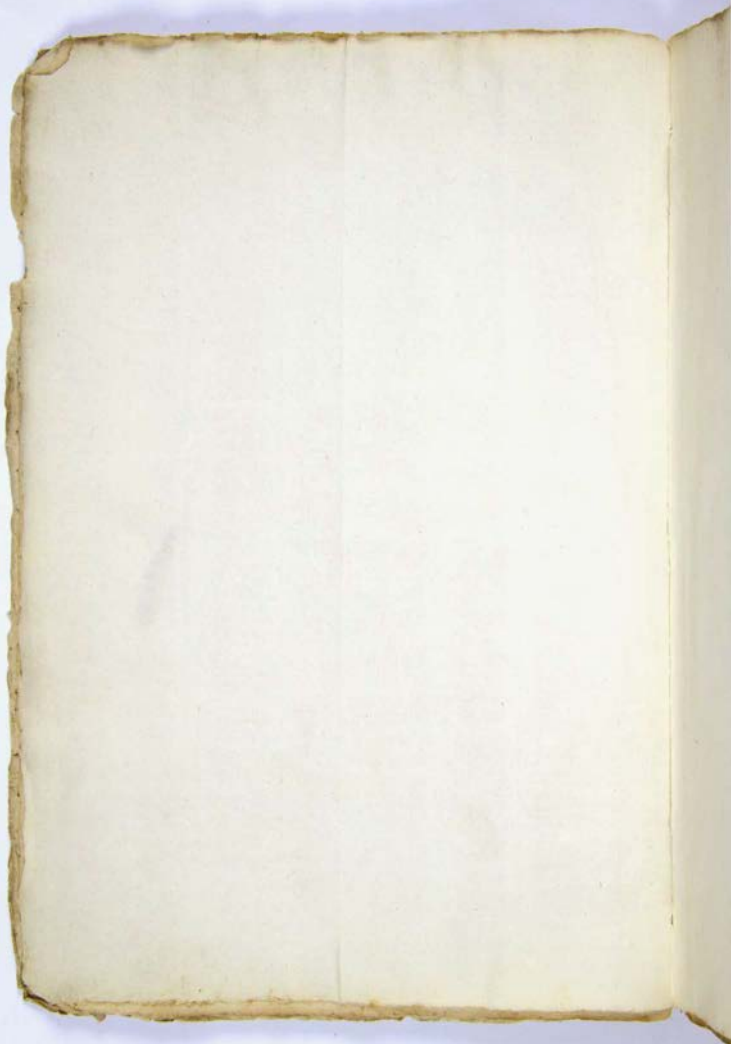
perit perit perit perit

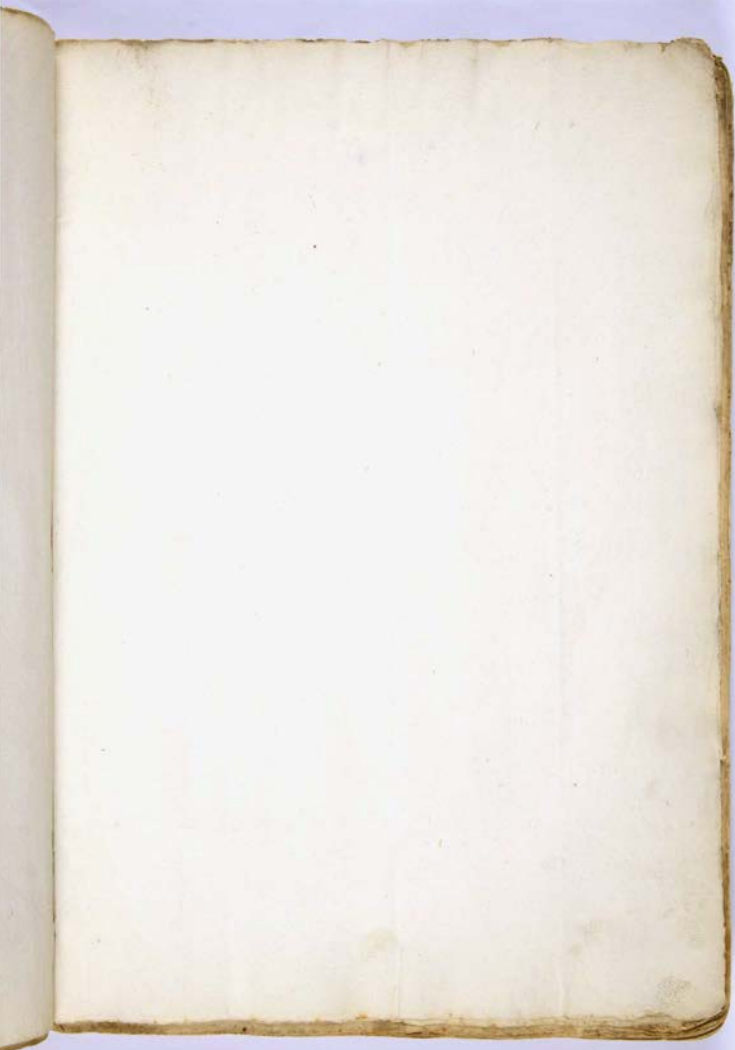
perit perit perit perit perit

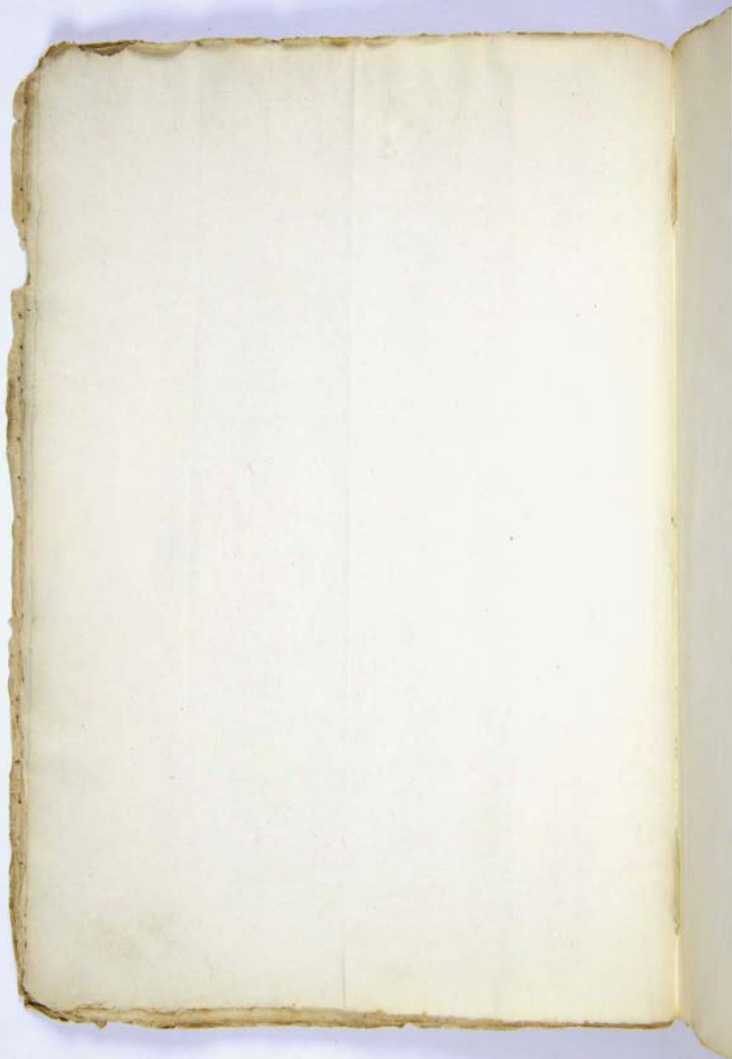
perit perit perit perit perit

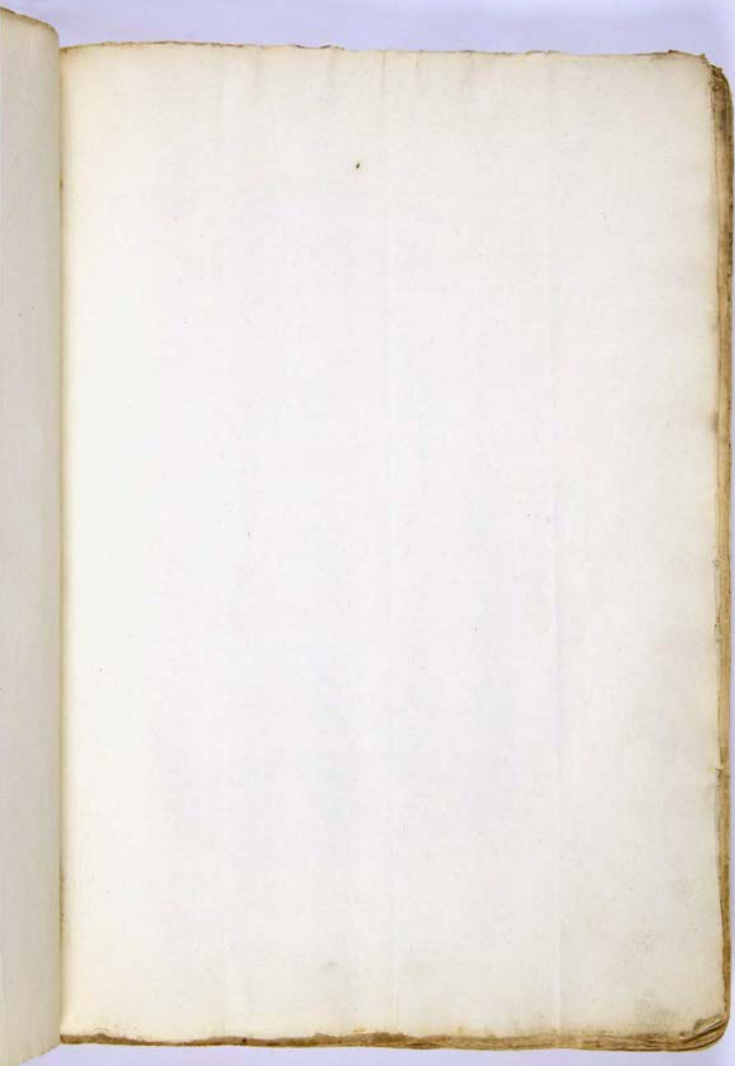

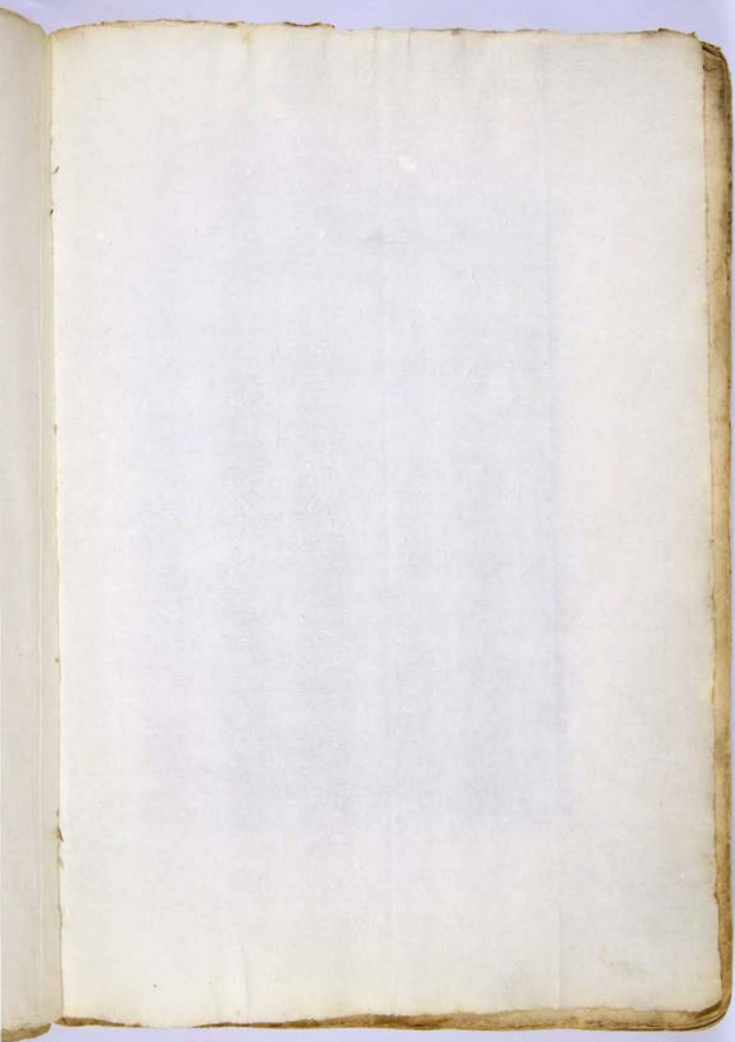

† **Incipit Liber primus. S. L.** †

Ualricus dei Gratia Episcopus Tridentinus: Notum facimus omnibus officialibus & subditis nostris: quādo in hoc potissimum officium nostrum versari animaduertimus ut cōmoditati subditoꝝ nostrorum summa animi intentione intendamus: Cū aliquos de inditioꝝ dilatione: de Notarioꝝ: aut incuria: aut negligētia: aut nimia exactione: de bonoꝝ publicoꝝ. aut retentione: aut dāno: Quod de his raro: aut absq; utilitate: redderetur ratio. Conquerentes percepimus a nobis vocatos esse ciues: aut exteriores qui quaq; de iurisdictione nostra Tridentinā. sunt: ut & illi causam suam proponerent: alij p̄positioni responderent cū quibus et sepius consultauimus: ita ut eādem media equa & iusta: ac utilia inuenerimus: tandem nobis assistentibus. Ecclesie nostre Tridentinā. venerabilibus Canonici nobilibus uasallis consiliarijs nostris ac officialibus: tam Doctoribus q̄ alijs Nobilibus: & Egregijs uiris: q̄ Statutis nostris Tridentinis. Addendum esse uidebatur: Quare mandamus vniuersis & singulis Capitaneis Vicarijs Porectati Tridentinā. ceteris officialibus: itaq; presentibus q̄ futuris: & p̄terea ciuib; ac reliquis subditis nostris: sub pena in Statutis ipsis p̄tenta: ut ea inuiolabiliter obseruent: & obseruari faciant: & ne amplius in ipsis statutis error accideret: de eodē exemplari de verbo ad verbum huiusmodi statuta alia que apud nos & successores nostros remouerēt scribi fecimus: Prohibētes ne sub pena falsi qui tam his: que Ciuitati edidimus quaz his que apud nos retinentur addere: aut demere: aut ipsa cancellare seu ob radere: aut quouis modo trāsmutare au deat vel presumat: & ut id inuiolabiliter obseruetur hoc nostrum Decretum principio Statutorum inscribi iussimus.

Sacratissimum Iustinum Imperatorem accepimus nunquā uina suarum rerum edictione: neq; illos qui eū: aut alios forent imitati legistas exquisita satis adhuc conuulsandi ratione tot Codices legum cōscripsisse ut cunctis mortalibus ad plenum cōsuleret potuerint: Nam & si genus quoddam iuris ciuili in medium teneant ad speciales tamē & ut ita dicam minutos casus toti humano generi ac suorum Decretoru industria minime suffragari potuissent in dies magis: ac magis ciuitates experiantur: tum propter multifarias dissimilitudinum circūstantias: tum propter inhabitantium situs: quāobrem qui in

Libri Primus.

ciuitatibus vel natura vel litteris ceteris hominibus p̄starent posse sibi conficere atq; alio statuta consuetudinaria plebe tamen cōsentiēte quo sanus tutiusq; gubernarentur & in iuis statibus cū felicitate peruenerent: sancte a veteribus statutum est. Verū quia te m̄p̄oꝝ mutatio alios mores: aut aliam vitam sibi sep̄nime/ro afficit: nec eorūdem prudentia in ea iusticie & equitatis charitate esse nunq̄ valuerit ita accuratissima: qn̄ nōnulla huiusmodi plebis cita vel defectum nōnunq̄ vel quā adocunq; superhabundantiā alicubi terrarū patientur: quo sit ut nos ciuitatis Triden. pro/uisores & cōsiliarij quod aure percepimus facto nostra ciuitas ex p̄pta sit: in nōnullis enim nostris legibus municipaibus siue statutis illa duo extrema aduertimus: que nobis neq̄naq; sed diuisa gratia confisi: ausi sumus abrogare: neq; velim lector arbitris sic simpliciter a nobis nostre ciuitati esse consultum voluisse: ut manus a p̄sumptuitate quadam ip̄teta ante cucurrerit ad hanc emendationem q̄z animus intra conscientie districtum loqueret: nō annua sed multoꝝ annorūz fuit in hac re p̄meditatio: longa fuit iam speculario: longa fuit scrutinj deliberatio: longaq; huius mature deliberationis consideratio: nec solum nostrates prudentiores atq; litteratos viros p̄sulumus: verū etiam alienigenos p̄cipuos & legum istructissimos: ut igitur nostre patrie qua nihil in rebus humanis charius esse debz sufficientius succurreremus: ut q; dominoꝝ nostrorum statum: (Quoꝝ obedire mandatis ingens quippe religio est.) Laudabilis excoleremus: quintupliciā ea a nobis facta est: que dam eteni statuta: quia nullus usus cū rerum experientia veniret in totum subtraximus: P̄ nōnulla etiam qz nō parue forent utilitatis ab honesto nō aberrantis in totū sub iunximus: in aliquibus additionem fecimus: qz talis lex tale augmentum sua parte natura desiderare videbatur aliquoꝝ amonitione superfluitatez: qz correctio vrb̄anitati magis inferuiret: a q̄busdā vero alijs nō parum implicitis: qz satis vasta essent quasi que dam lambrinthi in extricabilitas introitu luminis & filo claritatis obsecuritas pro pulsa est ut aut huius Caliginis cōfusio intelligendi serenitate lucratur: aut in frugalis vrb̄borum dicacitas a modesta dictionis parcitate abundi licentiam pudore surim sumeret: aut ut nouitas adiunctorū sericū utilioris op̄ris integritatem sup induceret: aut tu tādem a quorūdam totali resectide que nihil nobis unquā pericerent vāno quoq; nobis esse non posset sicq; ipsa statuta in tres partes composita sunt: quarum prima de ciuilibus

discepcionibus que plerūq; fori pallatini ad iurisdictionem do-
minoy ab antiquo ptinuisse noscunt. Primo libro edita sunt. De
cundo vō volumine tñ punitiones mero et mixto Impio ptinē-
tes p correctione et punitione maloy conscripta sunt. Tertio vō
libro posita sunt statuta et puisiones ciuitatis Tridenti et ciuibus
cum districtualibus antiquissime ptinētes ad felicem et utile regimē
et statū dicte ciuitatis vt ipsa ciuitas cū districtualib⁹ feliciter opu-
lentissime et fertilliter gubernetur: que qdem statuta ordinatōes et
prouisionēs spectare et ptinere dignoscuntur ab antiquissimis tēpo-
ribus citra felicis gubernationis dicte ciuitatis Reuerēdissimorū
patrū et dnoy Bartholomei Endrici Nicolai Alberti de Ottē-
burg De. Zyethestayner de Austria Epoy et domūnoy Tri-
denti et iurisdictionū suay et multoy alioy pprocessoy dnoy Epoy
rum ad officium Scādicoy cōis Tridenti: et eoy regimen et co-
gnitionem et prononciationem ad executiones dicti suoy officij.
Hec autē correctio et suppletio completa est sub claro et excelso pnci-
cipe Reuerēdissimo in xpo patre et dno nro dno Alexandro dei
grā Epoy Tridenti: necnō maçonie duce magnanimo anno Pa-
tuitatis dñi nostri Iesu xpi. M. cccc. xxv. regnāte sanctissimo in
xpo patre et dno dno Martino diuina puidentia papa qnto nec-
nō regnante serenissimo et iustissimo pncipe et dno dno Sigismū-
do diuina fauente grā Romanoy rege semper Augusto ac rege
Engarie Boemie Dalmacie ac cronce anno sui regni Engarie
trice simonono Romanorū. xv. boemie. vi. q postea Rome in im-
peratorē coronatus est anno dñi. M. cccc. xxxiii. p sanctissimum
přem dñm Eugeniū diuina puidentia Papā. iiii. cuius qdē Re-
uerēdissimi pñs et dñi Alexandri epī antedicti auctoritate dicto
anno dñi. M. cccc. xxv. plebscita ista correctā et alia q correctiōe
nō indigebant pfirmata sunt oīa prestante deo: q est bñdictus et
benedicendus p infinita secula seculorum Amen.

Liber primus Statutoy et ordinamētorum cōis Tridē-
ti: Et primo de Ciuilibus.

De citatōibus quarūlibet psonarū qualif fieri debeant. Ca. i.

Primo sta. et or. q quibet habitator ciuitatis Tridēti bur-
gorū: et sub burgorū citari debeat: seu possit ad postula-
tionē pquerentis: seu pquerri volētis de ipso semel tñ
psonaliter: vel bis ad habitationē diebus tñ diuersis: et
quibet habitator districtus Tridēti citari debeat: seu possit psona-
li

Libri Primus.

ut vel ad habitacionē semel tantū ad petitionem cōquerentis: seu cōquereri volentis de ipso: et quibet vagabūdus: seu nō habitās in civitate Tridenti burgi seu districtu Tridēti debeat et possit psonaliter citari si immeniat et cōqueri placuerit: alias citari possit alia voce psonis sup scalas palatii Tridenti: ut cōpareat corā iudice: seu quolibet nro seu successorū nostrorū officiali competenti bis diebus diversis citatōe affixa in albo pzetoris: et p loca cōsuea civitatis qbus citatis statuatur terminus triū dierum ad minus ad cōparendū p ipsum iudicē: seu officialem cōstituendū ad postulationē cuiuslibet cōquerentis: seu p queri volentis de eodē: et hec talis citatio in quolibet pzedictorū casuum pro sufficiēti et legitima habeat: intelligendo tū semp. q masculinū femininū genus cōcludat: et p dicta locū habeat in quolibet casu: et in quibet cā: in quo vel qua ad petitionē alicuius psonē ex pre alicuius iudicis: seu officialis nostri vel successorū nostrorū citari reperitur. Ita q contra ipm aliqd opponi nō possit seu excipi. S; tanq; pro sufficiēti et legitima in quolibet pzedictorū in oibus casibus et causis sufficiēs et legitima censcat inf cōi et statuto aliquo nō obstante: salvo q quibz pzeo intelligat habere mandatū a Vicario: et officialis possit sine requisitione aliq Vicarij: vel iudicis: vel alterius officialis citare quālibet psonā: ad instantiā cuiuslibet psonē ad cōparendū et rēndendū in inf: et pzedicta vendicet sibi locū quando cā agitat coram nobis vel nostris Vicarijs spiritalibus et temporalibus.

De electōe Vicarij noiatione et iuramento ipsius. Ca. ij.
 Tem sta. et oz. q p nos cū consilio consuli civitatis Tridenti ad administrandū iusticiā oī anno eligatur vnus Vicarius qui sit doctor legū: et extra dyocēsim Tridētinatus: et q nō habeat atinentes in nra civitate: cui salario cōsueo. v3. cccccccc. librarū den. vñ. ad cōputū. xi. gro. p libra et cū honore tenendi suis expēs octo famulos sufficientes ad hec: qui Vicarius sic supra electus et noiatus iurare debeat in manibus nris: vel nostris Capitanei tactis sacro scripturis ad sancta dei Evangelia p deum oipotentem et eius unicūz filium dñm nostrū Iesum xpm et spiritū sanctū et p sancta quattuor euangelia quod bona fide sine fraude regimē: siue rectoriaz Vicariatus nre civitatis Tridēti: et eius iurisdicij. reget faciet et gubernabit cōe Tridenti et eius districtū et psonas in civitate et districtus habitātes et qd bona fide sine fraude manurenebit iura bona possessiones: honores: iurisdictiones: et stricturas nras: et ecclesie nre: ac ci

Si Vicarius de electione nra pzeo tenetur de proximioribus de no psonis nris. Quod tenetur cū in casu, si pzeo ad ecclesiam. Sicut in libro. Cxi. lib. 2. c. 2.
Si Vicarius de electione nra pzeo tenetur de proximioribus de no psonis nris. Quod tenetur cū in casu, si pzeo ad ecclesiam. Sicut in libro. Cxi. lib. 2. c. 2.
Si Vicarius de electione nra pzeo tenetur de proximioribus de no psonis nris. Quod tenetur cū in casu, si pzeo ad ecclesiam. Sicut in libro. Cxi. lib. 2. c. 2.
Si Vicarius de electione nra pzeo tenetur de proximioribus de no psonis nris. Quod tenetur cū in casu, si pzeo ad ecclesiam. Sicut in libro. Cxi. lib. 2. c. 2.

contra predicta aliquid opponi nõ possit seu excipi et legitimi cen
seantur iur cõmuni uel statuto aliquo non obstante.

De procuratoribus p cõparitionem principalis sine reuocatio
ne nõ reuocatis. Ca. vi.

Item sta. et or. q̄ si dñs fuerit in iudicio p procuratores
sive ante litem contestatã: sive post et cõparuerit in iudi
cio et procedendo nõ videat reuocare mandatũ procura
toris sui p dictam cõparitionem semel uel pluries far
ctum nisi eundem procuratorem suum reuocauerit expresse.

De curatoribus constituendis muto: surdo: prodigo certe rei:
certe cause: et ad certũ tps sine pfectõe inuentarij. Ca. vii.

Item sta. et or. q̄ maior. xv. annis põt vari et constitui
curator. s. muto: surdo: furioso: prodigo certe rei: certe
cause et ad certũ tempus sine consecutiõe inuentarij qua
libet iuris solẽnitare pretermissa: et eodẽ modo quilibz
maior. xv. annis possit dari et cõstitutur certe rei: et certe cau
se: et ad certum tempus sine alicuius inuentarij consecutiõe: et qđ
de dicta auctoritate interposita nihil accipiat: et si aliquid acce
perit condẽnetur in triplo eius qđ accepit applicando dño et in
telligatur cõmississe fraudem in suo officio.

De ascendentibus uel collateralibus personis legitimandis
in officio. Ca. viij.

Item sta. et or. q̄ si aliqua persona agat uel defendat ut
ascendens uel descendens uel collateralis alicuius per
sone uiue uel defuncte usq; ad quartum gradum creda
tur q̄ sit ascendens uel descendens uel Collateralis il
lius persone: si hoc sederit in animo iudicantis. ita q̄ probationes
alique nõ requirantur: si uero non sederit in animo iudicantis: ita
q̄ probationes alique requirantur fiant coram iudice: coram quo
questio uentilatur sumarie sine capitulis et positionibus: et de pre
dictis sufficiant probationes solum per uocem et famam saluo qđ
si contentio esset inter aliquas personas contendentes heredita
tem alicuius ad se spectare iur propinquitatis: tunc liquide fiant
probationes secundum ius formam et Statutorum nostrorum
Licitatis Tridanti.

Pril. ad hunc modum: in hunc modum: et
inter iur. l. i. coram q̄ de
rehab. ma. et d. coram iud. iudic.
qui reb. cor. l. i. cor. iud. iudic.
Magis. in h. iur. iudic. l. i. de
iudic. q. 3. ad g. iudic. ad hunc
modum: in h. iur. iudic. l. i. de
3.

De lris contestatione, dilectio. And. J. l. s. v. l. i. l. 2. l. 1. l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. l. 7. l. 8. l. 9. l. 10. l. 11. l. 12. l. 13. l. 14. l. 15. l. 16. l. 17. l. 18. l. 19. l. 20. l. 21. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. l. 26. l. 27. l. 28. l. 29. l. 30. l. 31. l. 32. l. 33. l. 34. l. 35. l. 36. l. 37. l. 38. l. 39. l. 40. l. 41. l. 42. l. 43. l. 44. l. 45. l. 46. l. 47. l. 48. l. 49. l. 50. l. 51. l. 52. l. 53. l. 54. l. 55. l. 56. l. 57. l. 58. l. 59. l. 60. l. 61. l. 62. l. 63. l. 64. l. 65. l. 66. l. 67. l. 68. l. 69. l. 70. l. 71. l. 72. l. 73. l. 74. l. 75. l. 76. l. 77. l. 78. l. 79. l. 80. l. 81. l. 82. l. 83. l. 84. l. 85. l. 86. l. 87. l. 88. l. 89. l. 90. l. 91. l. 92. l. 93. l. 94. l. 95. l. 96. l. 97. l. 98. l. 99. l. 100.

Liber Primus.

De lris contestatione. Ca. ix.

Litem sta. r. or. q. producta petitione seu libello in qualibet actione seu officio iudicis coram quolibet iudice seu officiali in fo vel successorum nostrorum in casibus in quibus produci debet citatione premissa: si non compareat persona citata ad terminum citationis et ea scripta in actis per notarium apud iudicem seu officialem sub quo vel coram quo producta fuerit in electione sit petitorum vel accipiendi tenentis vel faciendi pronuntiarum litem contestatam intelligatur esse responsivum ipsi petitioni negando et procedatur et preceat possit ac si lis esset inter pres legitime contestata: que lis auctoritate prescriptio legis municipalis intelligatur et sit inter pres legitime contestata: si aduersarius siue reus comparuerit in termino sibi statuto rursus dicere petitioni litem legitime contestatam exceptione aliqui non obstante: que rursus habeatur per litem contestationem et preceat possit super: ac si lis esset legitime contestata: et si respondeat recusauerit et litem legitime non fuerit contestatus reputetur pro absente et procedatur. ut supra.

De quonibus emergentibus inter diuitias personas eminendis. Ca. x.

Litem sta. r. or. q. si qua questio oriatur de celo porrecto libello iter aliquas personas de iurascriptis personis diuinctis in ciuitate et districtu Trideti. v. inter alienigenam et descendentes ut puta inter patrem et matrem et nepotem. et sic de ceteris inter collateralibus ex linea paterna vel materna coniunctas intelligatur usque ad duos sanguineos iudicis. v. natos ex primis consobrinitis vel iter patruum seu amittantem vel nepotem: vel inter avunculum et matertera et nepotes: et iter maritum et uxorem vel infines iurascriptos v. inter focerum et genitricem: vel nuntium vel inter cognatum et cognatos et persona mortua propter quam erat affinitas: tamquam si fuerint et hoc intelligatur et solum de causis et questionibus que processerint vel principium habuissent tempore quo uiuebat persona: propter quam tractata erat affinitas et intelligendo semper masculinum genus concipere femininum et teneat Alicarius qui nunc uel pro tempore erit compellere dictos litigatores realiter et personaliter eligere duos communes amicos qui sumarie et de plano absque strepitu et figura iudicij quolibet loco et tempore feriat in utilitatem hominum introducto infra tres menses continuos a die acceptationis compromissi: sub pena quam quaginta librarum denarii bone monete quolibet arbitratore protrahentem ab eo auferenda et camere premissi applicanda cognoscere et diffinire: et determinare debeant quoniam seu causam predictam nisi fuerit iusta et legitima causa impediti penam apponentes in sua iurisdic

Glossa...
 ...
 ...
 ...

Claud...
 ...
 ...

min...
 ...
 ...
 ...

nitio in qua partes pars non ad ipsam quod distincta fuerit per ipsos electos vel altera earum non obediens dictis electis: seu distinctio eorum totiens cadat quotiens contradixerit: et nihilominus dicta distinctio in sua firmitate perduret: et quicquid dicti electi in dicta quod non sciendo dixerint: aut statuerint teneat et valeat dictus Vicarius: aut officialis super hoc requisitus totum illud cum iuris remedijs executioni mandare et cogere: et partes adimplere perpetuo observare nulla appellacione: nec ulla contradictione obstant: ac si per dictas partes in dictis electos tanquam in arbitros et arbitratores et Communes composutores fuisset plenissime compromissum: salvo nisi ipsi eorum amici gravassent aliquam partem enormiter vel alias dolose: quo casu possit peti ut reducat ad arbitrium boni viri: id est iudicis ordinarij: si duo predicti electi non convenirent iter fecerit distinctio: decem partes possint et debent eligere tertium intra quartum diem computando dies: a quo partes electi de dicta discordia notificaverint nobis vel successoribus nostris: seu nostro Vicario: et si non poterint dicere partes convenire de tertio intra dictum terminum quatuor dierum: tunc per nos vel successores nostros: seu nostrum Vicarium eligatur tertius ea forma: qua eliguntur sapientes quibus quod non sciendum committunt: et quicquid maior pars dictorum sic electorum: ut supra: dixerint: aut distinctio: in illud totum executioni mandet et a partibus observet: ut supra dictum est et insuper nos et successores nostros: seu noster Vicarius compellamus realiter et personaliter predictos electos ad cognoscendum et distinctio inter partes de quod non sciendum predicta: et hoc intelligat de partibus presentibus et futuris.

De probationibus faciendis intra terminum statutum. Ca. xi.

Item sta. et or. q. facta lit. contestatōe ut supra vere vel sicte inter quaslibet personas: quilibet partium possit et debeat suas probationes facere: intra dies. xx. utiles post litē contestatā: ita quod testes iurent et deponant in dicto termino: salvo quod iudex: siue Vicarius vel officialis coram quo questio ventilabitur possit minorem terminum statuere cum cause cognitione habito respectu ad qualitatem cause: et intelligatur dies utiles omnes dies exceptis diebus: quibus de iure municipalibus red die non debeat: et in quibus iudex: seu Vicarius vel Officialis coram quo questio agitabitur non venerit et perseveraverit ad bancum sui Officii: hōris iuridicis quos dies Notarius ipsius Iudicis: siue Vicarij: vel Officialis: siue aliquis aliorum Nota-

Et et mandati probationes admittantur post terminum ad pro-
bandum dandum, Maxima: de probat. conclus. 1229. per
totam lib. 9. et n. 19. post. omnia Thoro aduocato leg.
per terminum probationum de oblatibus. 9

Et quod articuli tractantur, ad hoc ut sic conclusa via pro-
bandi electis terminis statuto, videatur d. de iur. n. 1.
29. 29. Co. 91. 92. et 93. 9

mandatū per hoc sit etiam
artibus, quilibet et
statuti, sub omni
ha cognoscendo certis
appellationem cas: per
Thoro: Amiliter locum
libet.

vide ad: 23. infra

Causa de probatibus ad
probandum, conclusa ad au-
toritate Thoro: contra
Thoro: 9.

Servemus gratia terminandi hanc ad p[re]sentandi habere fieri in articulo p[re]sentat. Hac erat in his p[re]sentat.
casu[us] est de p[re]sentat. per articulo p[re]sentat. articulo p[re]sentat. articulo p[re]sentat. articulo p[re]sentat. articulo p[re]sentat.
No[n] p[re]sentat p[re]sentat terminandi p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat p[re]sentat.

Questiones de liberalitate p[re]sentat lib[er]tate terminandi ad p[re]sentat hanc dicitur de p[re]sentat capite in de.
hanc dicitur p[re]sentat. hanc dicitur p[re]sentat. hanc dicitur p[re]sentat. hanc dicitur p[re]sentat. hanc dicitur p[re]sentat.
Q[ui]bus diebus hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.

Ex p[re]sentat de p[re]sentat hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.

Questiones de p[re]sentat hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.
hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.

Questiones de p[re]sentat hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.
hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur hanc dicitur.

riorum qbus diebus ipse Alricius siue iudex vel officialis no[n] ve-
nerit siue p[re]sentaverit ad bancu[m] scribere in actis eorum debeant
ita q[uod] de p[re]dictis v[er]bis quocunq[ue] t[em]p[or]e valeat appere sub pena. xl. fol.
v[er]o. non. parvorum; p[er] quolibet & quilibet vice infra quos. xx. dies
in primis. v. diebus actor teneat: & debeat pduxisse quaslibet po-
sitiones et capitula: qbus uti voluerit in ca[usa] p[re]dicta ad fundanda
sua intentione[m] realiter et actualiter. et reus infra. x. dies utiles: a die
litis co[n]testate teneat et debeat pduxisse o[mn]es suas excep[ti]o[n]es dila-
torias et pemptorias post[er]os capitula qbus uti voluerit in ea ca[usa]
ad elidendu[m] intentione[m] actoris et fundanda[m] sua[m] defensione[m] vltra
q[uam] t[em]p[us] t[em]p[or]e actor q[uam] reus pducere no[n] possit aliquid de p[re]dictis occasi
onibus audictis: in p[ri]ncipali instante[m] acceptis instrumentis: q[uam] p[er]
ducere possit vsq[ue] ad conclusionem cause excludit.

Nos vero Adalricus Dei gra[ti]a Ep[iscopu]s Triden[sis]. declarando hoc
p[re]s[er]tat[um] atq[ue] extend[er]e volumus et o[mn]i q[ui] incepto iudicio par-
tes ad p[re]sentandu[m] intentione[m] suaz: in p[ri]ma insta[n]tia. xx. dies utiles ha-
beant et intelligant utiles qbus de iure nostro municipali iudicis
copia haberi pot[est] ut in statutis n[ost]ris p[re]scriptur. Si vero altera p[ar]tem
offerit se velle reprobar[er]e testes p[er] adversam p[ar]tem p[re]ductos: tunc si
tales testes ad quos se refert sint infra dyoce[si]m nostra[m] beat. x. di-
es p[ro]tinuos et intelligant p[ro]tinui o[mn]es dies currentes: nisi sint ferie
ad honore[m] dei et sanctoru[m] vel ad utilitate[m] ho[mi]nu[m] introduce[n]t[ur] ut la-
tius patet supra i[n] statutis p[ri]me sub rubrica de cognoscendis cas-
sis appellacionu[m]. Si vero huiusmodi testes sint extra dyoce[si]m no-
stra[m] Triden[sem]. Tunc dabit dies legalis. v[er]o. q[ui]nto: millaria germani-
cana[rum]. xx. Italica p[er] die: q[ui] dies et debent esse co[n]t[ra]nui de pluri: aut
dilatio co[m]mittat arbitrio p[ar]tis: et hoc locu[m] sibi vendicent in o[mn]i
p[ro]bationibus necessarijs qbus diebus et dilationibus elapsis: ut
p[re]fertur: dabuntur q[ui]nto dies utiles ad publicandu[m] p[ro]cessum: q[ui]
de aliq[ui]nto dies utiles ad co[n]cludendu[m] in ca[usa] q[uam] p[ro]clusionem facta
potestas habeat. xij. dies co[n]tinuos ad ferenda[m] sententia[m]: q[ui] dies
co[m]putentur a t[em]p[or]e p[re]sentat. p[ro]cessus: qui q[uam]dam p[ro]cessus p[re]sentatur po-
t[est]at[ur] p[ar]te[m] aut eius p[ro]curatore[m] infra. vi. dies p[ro]tinuos post dicta[m]
conclusionem in ca[usa] arbitrio t[ri] p[ro]testatio: si plures dies dandi esse.

Et si pars p[re]sentare p[ro]cessu[m]: ut p[re]fertur: p[ar]tis negligenter p[ro]missa sit
p[ri]ma insta[n]tia. Si vero p[re]sentaverit t[em]p[or]e debito ut p[re]dictu[m] est et stete-
rit: p[er] ipsum p[ro]testatam: quo minus sententia sit lata infra t[em]p[us] p[re]s-
critu[m]: tunc nisi potestas in xra ca[usa] p[ro]ta infirmitatis vel alia p[er] nos vel
successores n[ost]ros arbitrada ex cuset. pena. x. R[ati]on[em]. in remis[er]it
exigendoru[m] et camere nostre et p[ar]ti applicandoru[m] seu de salario

ho[mo] rebus
necesse sunt
negligens rep[re]h
peccat[us] casu[m]
atq[ue] sic
sodestas p[ro]cessu[m]
statutu[m] in d[omi]n

De com[uni]tate

In p[ro]mouenda
ca[usa] coll[ati]o[n]e
tunc non tene
dunt vltra t[em]p[us]
et ad d[omi]n[u]m
et si fuerit
mitas q[ui] iudic
neatur: et
ad co[n]dita
dicio vel of-
ficio p[ro]cessu[m]
ita causa ip[s]a
posse: et q[ui]
de voluntate
randa q[ui] iud
posse t[em]p[or]e
potestas necess
nisi in scriptu
ca[usa] ip[s]a
dex teneat
in iuridicis

In ca[usa] p[ro]sentat
ca[usa] p[ro]sentat
ca[usa] p[ro]sentat
ca[usa] p[ro]sentat
ca[usa] p[ro]sentat

suo retinendoy incurrat ipso iure: et nihilominus ipse potestas re-
 neatur ferre sententiã regitur sub eadem pena totiens quotiens
 negligens repressus fuerit. Si vero per premissa steterit instantia sit pem-
 ptiva in causa vero appellatiõis ut dicitur in statuto quod appellãtis habe-
 at. lx. dies continuos a die producti libelli sint dies ipsi continui: siue
 sedeat potestas: siue non dicitamen nõ sint dies exceptuati per ipsius
 statutu in alio vero ipsam statutu servetur ad unguem.

De commissiõibus causarum sciendis: et salarijs iudicũ. Ca. xij.

Item sta. et or. q. quilibet commissio causay decetero fieri
 da aliquibus iuripitibus collegij civitatis Tridẽti fieri debe-
 at per Vicariũ vel per iudicẽ coram quo questio ventilatur
 de voluntate partium datis per partes confidentibus ipsay par-
 titũ ponendo quilibet ipsay partium tot confidentes ex ipsis iuripi-
 tis dicitur collegij q. salte de uno concordent et aliter commissio nõ va-
 leat nec teneat de iur. nisi partibus vel altera ipsarum partium negligẽ-
 tibus infra terminũ a iudice statuenduz. v. z. a tertia usq. ad vespas
 vel a vespis usq. ad tertiam sequentis diei q. tunc iudex recipiat
 unũ de confidentibus alterius partis si dederit et illi committat causã:
 et si fuerint omnes partes negligentes: tunc omnis Vicarius arbitrio com-
 mittat q. iudex cui commissã fuerit questio siue solus siue sociatus te-
 neatur et debeat suũ consiliũ sup. causa sup. qua assumptus fuerit
 ad consulendũ dedisse in scriptis ad banchũ officij Vicarij: seu iu-
 dicis vel officialis corã quo questio ventilabitur infra. xv. dies ha-
 bito processu alioquin cadat assumptio et commissio predicta: nisi in
 xta causa impedimenti interuenerit ad quã eã ulterius assumi nõ
 possit et q. salariũ ipsius et sociorũ: si sociatus fuerit: taxari debeat
 de voluntate et concordia partium et si partes fuerint discordes in ta-
 xando q. iudex inspecta qualitate cause et conditione personarum
 possit taxare arbitrio suo ac deponi debeat in sequẽtibus et remaneat
 penes notariũ cause seu causay donec ipse iudex dederit suũ con-
 siliũ in scriptis clausum et sigillatũ infra terminũ antedictũ ad ban-
 chuz ipsius Vicarij: seu iudicis vel officialis et q. Vicarius seu iu-
 dex teneat ferre sententiã iuxta formã et tenorẽ consilij infra tertiã di-
 em iuridicã proximã sequentẽ post datũ consiliũ.

Ca. xij.

Item sta. et or. q. iudex teneat in eodẽ consilio consulere de expensis
 Tem sta. et or. q. iudex cui causa committitur consu-
 lenda teneatur et debeat de expensis et consulere in

ad ex. regale. d. ordinem partium. d. v. z. a tertia usq. ad vespas vel a vespis usq. ad tertiam sequentis diei q. tunc iudex recipiat unũ de confidentibus alterius partis si dederit et illi committat causã: et si fuerint omnes partes negligentes: tunc omnis Vicarius arbitrio committat q. iudex cui commissã fuerit questio siue solus siue sociatus teneatur et debeat suũ consiliũ sup. causa sup. qua assumptus fuerit ad consulendũ dedisse in scriptis ad banchũ officij Vicarij: seu iudicis vel officialis corã quo questio ventilabitur infra. xv. dies habito processu alioquin cadat assumptio et commissio predicta: nisi in xta causa impedimenti interuenerit ad quã eã ulterius assumi nõ possit et q. salariũ ipsius et sociorũ: si sociatus fuerit: taxari debeat de voluntate et concordia partium et si partes fuerint discordes in taxando q. iudex inspecta qualitate cause et conditione personarum possit taxare arbitrio suo ac deponi debeat in sequẽtibus et remaneat penes notariũ cause seu causay donec ipse iudex dederit suũ consiliũ in scriptis clausum et sigillatũ infra terminũ antedictũ ad banchuz ipsius Vicarij: seu iudicis vel officialis et q. Vicarius seu iudex teneat ferre sententiã iuxta formã et tenorẽ consilij infra tertiã diem iuridicã proximã sequentẽ post datũ consiliũ.

Si iudex in sententiã committitur p. d. v. z. a tertia usq. ad vespas vel a vespis usq. ad tertiam sequentis diei q. tunc iudex recipiat unũ de confidentibus alterius partis si dederit et illi committat causã: et si fuerint omnes partes negligentes: tunc omnis Vicarius arbitrio committat q. iudex cui commissã fuerit questio siue solus siue sociatus teneatur et debeat suũ consiliũ sup. causa sup. qua assumptus fuerit ad consulendũ dedisse in scriptis ad banchũ officij Vicarij: seu iudicis vel officialis corã quo questio ventilabitur infra. xv. dies habito processu alioquin cadat assumptio et commissio predicta: nisi in xta causa impedimenti interuenerit ad quã eã ulterius assumi nõ possit et q. salariũ ipsius et sociorũ: si sociatus fuerit: taxari debeat de voluntate et concordia partium et si partes fuerint discordes in taxando q. iudex inspecta qualitate cause et conditione personarum possit taxare arbitrio suo ac deponi debeat in sequẽtibus et remaneat penes notariũ cause seu causay donec ipse iudex dederit suũ consiliũ in scriptis clausum et sigillatũ infra terminũ antedictũ ad banchuz ipsius Vicarij: seu iudicis vel officialis et q. Vicarius seu iudex teneat ferre sententiã iuxta formã et tenorẽ consilij infra tertiã diem iuridicã proximã sequentẽ post datũ consiliũ.

Liber Primus.

ipso eodem consilio: et si omiserit ipse p̄sultor exp̄sas debitas solvere teneatur.

De vetantibus tenuras et pignora. Ca. xiii.

Item sta. et or. q. si quis vetaverit vel violaverit aliquas tenuram vel aliquod pignus si sit masculus in libris tribus den. parvior. Si vero femina in quatragesima sol. parvior. p̄dēnc. si appuerit iniuste vetasse vel violasse.

De pignorationibus sciendis. Ca. xv.

Item sta. et or. q. si qua persona fuerit p̄tuma debet primo pignori per viatore: et si veteraverit viatori debeat pignori p̄ familiam debeat. deinde p̄tuma citari quod infra. x. dies p̄tinuos exigisse debeat pignus si fuerit mobile: et infra. xv. dies p̄tinuos si fuerit immobile: et si non exigerent infra dictum tēpus statutum ad terminū dicto p̄tuma: et arbitrio dñi Vicarij vel ad cōparendum: sic ad videndū cōmitti sub astatione ipsorū pignorum: in quo termino dñs Vicarius dare debeat licentiam sub astandi ipsa pignora: qua licentia data subastentur ipsa pignora tribus dieb. successivis: et tertia die vendantur et tradantur plus offerenti si pignora fuerint mobilia: si autem fuerint imobilia servetur forma statuti Civitatis Tridenti loquentis de venditionibus de bonis debitorum sciendis.

De phibētibz intrare domos ne apprehēdat tenura. Ca. xvi.

Item sta. et or. q. nulla persona sit ausa phibere ne viator cum illo vel eius nuntio qui accepit tenuraz inter domū habitatiois illius: in cuius iudiciū accepta fuerit tenura: nec hostia domus camere vel canipe claudere vel clausa tenere: imo teneatur apire eam et apiri facere ut possit apprehendere tenurā datam sup bonis mobilibus existentibus in dicta domo: et quicūq. p̄taserit inter fieri mandauerit condēnc in centum sol. den. parvior. voneñ. Et nihilominus statim manu militari Vicarius debeat mittere gastaldiones et familiā cum viato viatore: et nuntio qui per vim aperiant et rūpant dicta hostia: ut valeat et possit dicta tenura apprehēdi.

De p̄ducentibus capitula: positiones: exceptiones et ex tēnentibus dare copiam parti aduersę. Ca. xvij.

Item sta. et or. q. si quis p̄ducentibus capitula: positiones: exceptiones et ex tēnentibus dare copiam parti aduersę...

Handwritten marginal notes in the left margin, including references to other legal texts and commentary.

Handwritten marginal notes in the right margin, including references to other legal texts and commentary.

Tem sta. z or. q. qlibet producents petitionem positōdes capitula exceptōdes replicatōdes: z similia teneat et debe at cas: z ea pducere duplicatas et duplicata vnū quorū remaneat penes tabellionē cause et aliud penes aduer sam ptem. et si produxerit simplicia datur copia de ipsis pti aduer se expēsis pducentis de quibuslibet vō alijs instrumentis: vel scriptu ris pducedis i iudicio copia def petēti expēsis ipsi petētis copia.

Nos Aldricus dei gra epus Tridēnsis: declarandis de copijs duplicatis tradendis z addendo volumus qd oia acta in iudicio producant duplicata prout ē in ipso statuto disponit ne noua ori atur dilatio aliter ipse actus sit ipso inf nullus et potestas noster p cedat in cā et illi p sententiaz finē imponat: ut supra: in statuto pro ximo et procuratorij ipse seu nori. qui acta duplicata nō produxer it teneat pari lese ad omne eius interesse et damni arbitrandz per ipsam potestatem: vt infra patebit.

De capitulis admittendis.

Ca. xvij.

Tem sta. et or. q. oia capitula: tam in cā principali quaz in causa appellatiōis admittant: nisi fuerint duplicia sal uo inf impertinentiū et non admittēdoz tpe disputatiōis sententie diffinitive statuto aliquo nō obstāte: et idem in positionibus obseruetur.

De termino cadente in diem feriatam.

Ca. xix.

Tem sta. et or. q. si terminus citationis vel precepti: seu monitionis vel alijs alius terminus cuiuslibz iudicis in eadem in diem feriatam vel in qua iudex nō federit vel pfeuerauerit ad bāchū seqns dies nō feriat: in q sede rit p inf reddēdo hēat p termino si pfeuerauerit ad bāchū iudex.

De interrogatorijs productis legitimandis.

Ca. xx.

Tem sta. z or. q. interrogatoria que producuntur cōmittant legitimanda partibus non suspecto.

De quibus causis possit cognosci summarie.

Ca. xxi.

Tem sta. z or. q. de infrascriptis causis reddatur ius sumari e z de plano z sine strepitu z figura iudicij rēpore feriatō z non feriatō: si sine alicuius libelli oblatione expediri z ex terminari debeant summarie z de plano: vt infra continet. v3. in cau sa mercenarij petentis mercede sua laboris z operis: z in causa in qua vnū petit pensionem seu prez a suo inglino: seu asictauolo vel

De quibus causis possit cognosci summarie.

Ca. xxi.

Tem sta. z or. q. de infrascriptis causis reddatur ius sumari e z de plano z sine strepitu z figura iudicij rēpore feriatō z non feriatō: si sine alicuius libelli oblatione expediri z ex terminari debeant summarie z de plano: vt infra continet. v3. in cau sa mercenarij petentis mercede sua laboris z operis: z in causa in qua vnū petit pensionem seu prez a suo inglino: seu asictauolo vel

[Marginal notes in Latin script, including references to other legal texts and commentary.]

[Marginal notes in Latin script, including references to other legal texts and commentary.]

supra: statuto qđ incipit: Itē sta. et or. qđ scā litis p̄statōe. rē.

De pena testium citatorū et nō comparentium. Ca. xviiij.
 Tem sta. et or. qđ quilibet testis citatus: tam in cā ciuili:
 quam ēt in criminali ex pte alicuius iudicis: vel Alicarij
 seu officialis nostri: aut successorū nostrorū teneatur et
 debeat venire ad terminū sibi assignatū et p̄ceptū
 p̄ preconem coram ipso iudice vel Alicario: seu officiali ad iurādū
 et persibendū testimonium veritatis: sub pena centum sol. den.
 vñ. paruorū pro prima citatōe: et pro alijs indupletur: cuius pe
 ne sine penarij medietas applicetur illis vel illi ad positōem: cu
 ius inel quorum citatus fuerit. Alia vñ medietas curie tridentiad
 quā penam p̄ soluendā realiter et p̄sonaliter compellat ipse testis:
 nisi iusta cā impeditus venire cessauerit siue venire nō potuerit.

De libellis non dandis: nec petendis in iudicio. Ca. xxv.
 Tem sta. et or. qđ de oibus querimonijs p̄ libellaz datis
 p̄ homines ciuitatis et districtus tridenti p̄ om̄ Alicari
 um vel iudicē: seu alios officiales nostros: uel successorū
 nostrorū iusticia fiat et fieri debeat fm̄ bonū et approba
 tum usum Ciuitatis tridentie: eo saluo qđ aliqui nō teneatur dare li
 bellum: nec petitionē de debito: nec de aliquo alio debito: de quo
 sit publicum instrumentū: qđ instr̄m: si productū fuerit habeatur
 pro libello et copia de ipso instrumento detur p̄ti sicuti de libellos
 nec de. xxv. libris den. vñ. et abinde infra nec pensionibus: sine
 fictis et ductis et paribus frugum detur libellus: nec petitiō: et si
 militer de instrumentis debitorū: tam presentium qđ futū: in qui
 bus renunciatum sit petitiōi libelli: uel alicuius petitionis. sed ut
 omnes sunt uel erūt obligati: ita teneatur et reddatur ius credito
 ribus de suis instrumentis cōtra obligatos et quēlibet eorū iuxta
 formam suorum instrumentorum: et et cōtra bona obligata.

**De rebus super quibus apprehensa fuerit tenuta non distra
 henda. Ca. xxvi.**

**Tem sta. et or. qđ quilibet bona mobilia sup̄ qbus appbē
 sa fuit aliqua tenuta uel licentia pignorandi nō debeat
 nec possint de statu moueri nec alienari de loco: ubi ap
 prehensa p̄ dita locata uel deposita fuerit ipsa tenuta: si
 ue licentia pignorandi: siue licentia iudicis sub quo: uel cōia quo:
 data fuerit et si quis p̄rafecerit puniat in. xl. sol. den. vñ. Et ni
 bilominus ponatur in bāno eius et scribat̄ in libro bannerūz cui**

*Quia est copia
 libelli in iudicio
 ciuili in p̄m libello
 nec de. xxv. libris
 den. vñ. et abinde
 infra nec pensionibus
 sine fictis et ductis
 et paribus frugum
 detur libellus: nec
 petitiō: et si militer
 de instrumentis
 debitorū: tam
 presentium qđ futū:
 in quibus
 renunciatum
 sit petitiōi
 libelli: uel
 alicuius
 petitionis.*

*Libellus in iudicio non
 requiritur*

Liber Primus.

tatis trident: et capi possit et debeat pro pignoribus distractis ad instanti, creditoris: siue actoris et detineri et pena. xl. fol. octi. vñ. nō exigatur p. Uicariū nec relaxetur de carceribus: nisi pignus vi tractū vel alienatum restituerit creditori aut soluerit debitū cum expensis et pro huiusmodi bāno taliter bannitis non debeat: nec possit offendi de persona vel in persona.

De executione tenentariū sup quibuscūq; rebus. Ca. xxvij.
Tem sta. et or. q. si tenuta fuerit accepta ad domū alicuius debitoris vel alibi in iudiciū debitoris q. prece teneatur illud qd accepit in tenuta de bonis mobilib. exti mare: sed si id qd accepit nō sufficeret ad debitū petitiū pro quo accepta est dicta tenuta qd possit ipse prece ingreere a vicinis si sciunt aliqd eē alicubi de bonis ipsius debitoris mobilibus et si vixerint se nescire: tunc ipse prece possit accipere tenuta sup bonis immobilibus quibuscūq; debitoris. nulla alia excussione facta: et qd predicta excussio facta p. precone sup rebus mobilibus hēatur pro legitima excussione: ita q. ipse p. prece possit licite apprehendere tenuta sup rebus immobilibus: ac si p. nunciatum eēt p. iudicem excussionem legitimam eē factam: et posse procedi ad imobilia et eodem mō possit procedi ad iura et actiones debitorum in apprehendendo tenuta sup iuribus et actionibus ipsius debitoris.

Ca. xxvij.
De fideiussorib. extrahēdis de fideiussoris p. suos pncipales.
Tem sta. et or. q. q. libet debitor principalis teneat et debeat extrahere et liberare suum vel suos fideiussores et quolibet ipsorū de fideiussionibus in quibus sunt vel erant obligati pro ipso debitore vel debitoribus vsq; ad vnū mēsem: et quo sibi fuerit ocnūciatum p. ipsos fideiussores vel per aliquē ipsorū alapsu termini obligatōe p. tēta: sub pena. xxv. librarum pen. paruoꝝ vñ. cuius penē medietas applicetur Camere epali: alia vñ medietas ipsi fideiussori et pena soluta nihilominus attendere teneatur: et iterū cadat in eadem pena si nō attenderit. et predicta nō p. iudicent creditori vel habentibus cām ab eis: et hoc intelligatur in p. teritis p. iudicibus et futuris: et predicta statutū non vendicet sibi locū in fideiussoribus tutorū vel curatorū: sed habeat p. iudicem terminū anni a tpe finite tutele vel cure ab extrahēdis fideiussorē de fideiussoria: sub pena predicta. et nihilominus iterū quolibet mense: postea cadat in eadem pena si cessauerit liberare fideiussorem suum: et idem intelligatur de fideiussore: fideiussoris et sic in infinitum.

*Ca. xxvij. in fideiussoribus
et curatō; et tutorib;*

De fideiussoribus hinc ius cessus indēnis p̄seruādis. *Ca. xxix.*
 Tem nos Edalricus sta. qd̄ in statuto isto presenti de fideiussoribus habētibus loco dierū utilius intelligant dies le gales. vj. q̄tuor: miliaria germāica et. xx. miliaria Italica.
 Item sta. et or. qd̄ ad petitionē fideiussoris ius hēntis cessum a creditoribus statuāt terminus ipsi p̄ncipali quousq̄ ad. x. dies p̄ emptorios soluisse debeat ipsi fideiussori: siue dicitis fideiussoribus s̄m formā instrumenti: vel sui iur̄ cessi et aliorū suoz̄ instrumentoz̄ pro cōseruatione indēnitatis factoz̄ dicto fideiussori siue dicitis si de iussoribus. et qd̄ infra ipsum terminū opponat et p̄bet oēs suas defensionēs quas opponere voluerit et p̄bare: alioquin transacto dicto termino decē dierū oimode datur teneta dicto fideiussori contra dictum p̄ncipalē suum. q̄ teneta exigi nō possit: nisi soluto debito et expensis: et hoc trabatur ad p̄ntia preterita et futura.

De creditoribus absq̄ iudiciali auctoritate fideiussorū pignora capere non debentibus. *Ca. xxx.*
 Tem sta. et or. q̄ nullus creditor absq̄ iudiciali auctoritate de cetero audeat fideiussorum pignora accipere sane creditores iudices audeant et s̄marie tam debitor quā si de iussor doceant. Et sic iudiciali auctoritate omīssis iuris solēnitatibus assignato: t̄i prius termino fideiussori. x. dierum vtilitū ad denunciandum p̄ncipali debitori: si b̄z aliquas defensionēs qd̄ eas opponat et p̄bet: infra dictū terminum. Et si nō fecerit infra dictū tēpus sufficientē defensionē oimode p̄ iudicē def̄ licētia pignora d̄i. dato et q̄ fideiussor nō renūciauerit: qd̄ p̄ncipalis debitor p̄us sit p̄ueniēd̄ quā fideiussor: et dato q̄ si habuerit ius cessus.

De creditoribus pignora extra ciuitatē: et districtū nō debentibus exportare. *Ca. xxxi.*
 Tem sta. et or. q̄ creditores nō debeant pignora exportare extra ciuitatē et districtū Tridenti p̄ se vel p̄ aliā interpositā p̄sonam: et si voluerint uendere pignora debitorū nō soluētū debiti: seu debita sua qd̄ ea teneantur et debeant publice in ciuitate Tridenti t̄i si in ciuitate capta: uel i ea p̄te districti: ubi capta uel in loco iur̄ dictō Tridenti supposito sine sint bona fide sine fraude s̄m formā iuris et statutoz̄ n̄roz̄ et q̄ cōtrafecerit actionē p̄dat et cadat a debito: et nibilomin̄ teneat res vel ualorē rez̄ restituere debitori et soluat ep̄ali Camere. xxv. librarū den. paruorū p̄ qualibet uice et credatur vni soli testi bone opinionis et fame.

*Nota quod verba in Statuto maxime à Jur. exorbitantibus sunt intelligenda non
ant, sed inopie, et licet dicitur in l. 1. de con. q. prima. q. de pign. actio
in h. a. Statuti expressio de pign. in h. b. h. l. in i. a. hypotheca. non
velit dicitur de in l. supra male interpretari, sicut dicitur in l. 1. de p. a.
in pign. in expressis h. d. l. in l. 1. de p. a. in l. 1. de p. a. in l. 1. de p. a.*

Liber Primus.

De fimo statuto ad exigē. pignora: uel tenutas. Ca. xxxij.

*Supra est eandē multo
quod dicitur, l. pleb. q. p. a.
in l. de verb. sig. p. a. p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.*

Tem sta. et or. q. terminus. x. dieruz tantū statuat debi
toribus ad exigenduz pignora: uel tenutas iudiciali au
toritate apprehensas: et apprehensas: vel executōe spe
cialiter obligata uel obligatas: uel in depositum accepta
uel acceptas: si fuerint bona mobilia: si uero fuerint bona imobilia
taliter obligata: ut supra: statuatur terminus. xv. dierū ad exigen
dum ea pignora: uel dictas tenutas: quibus terminis elapsis dictus
creditor hēat licentiam procedendi ad estimationē et uenditōem
fm formam statutoꝝ tridentī: nulla alia conditione obstante.

Ca. xxxij.

*De fine hoc pignora
crediti, si est h. d. l. in l. 1. de p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.*

De pignoribus prioris iudicialibus punctionalib⁹ restitueōdis.
Tem sta. et or. q. elapsis terminis i primo suprascripto
statuto cōtenti. quecuq; pignora habuerit in deposito: uel
saluamento aliquod pignus: siue priorum: siue iudiciale
siue punctionale uel se obligauerit ad dictū pignus: uel
dicta pignora restituenda creditori infra tres dies. Et x. quo fuerit
requisitus p creditorem uel uenūciatum ei fuerit uel ad uenūci
aliter p preconē pena. x. librarū uenū. paruariū. quarū medietas ap
plicitur camere. Et paltalia medietas creditori quo termino trans
acto et dictis pignore uel pignoribus nō restitutis Licarius stati
nulla alia monitione premissa: uel aliquo alio termino dato teneat
et debeat mittere gastaldionem cū familia: et manu armata uca pi
gnora auferre uel dictoz pignozū iuxta estimationē: quibus porta
tis creditor hēat licentiam pcedendi ad uenditōem dictorum pi
gnorum: ut supra.

Qualit uenditōes de bonis debitorū fieri debeāt. Ca. xxxiij.

*Quod dicitur de bonis
debitorū fieri debeāt
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.
in l. de pign. actio h. d. l. in l. 1. de p. a.*

Tem sta. et or. q. sup facto uenditionum fiedarum per
iudicem uel eius mādato creditoribus de bonis debito
rum tā uiuoz quā mortuoz. qd bec forma seruetur. vñ
primo q. si sunt bona mobilia estimēt publice p estima
tores possessionū ciuitat. uel districtus Tridenti constitutos ad bec
uel p eozū aliquem. eo die: ue qua requisiti fuerint p creditore uel p
eum q pignus uederit pena centū sol. uenū. deu. paruozū: pro qua
liber vice qua ptransactū fuerit: qua estimatōe facta infra duos die
es prime subsequentes publice eridetur uenalia p aliquem preco
nem curie supra scatas palaty: p loca cōsuetā et tertia die uendā
tur plus offerenti publice in platea Ciuitatis Tridenti uel sup sca
lis palaty: uel alio loco cōsueto. Si aut sint res imobiles et fuerint

in ciuitate: uel extra ciuitatem infra unū mīlliare prope ciuitatē esti-
mentur per dictos estimatores possessionum publice uel p eorum
aliquem infra tres dies: post q̄ fuerint req̄siti uel eorum alter req̄si-
tus p creditorem uel creditores pena centū sol. deñ. pro quolibet
z qualibet uice: qua contrafactum fuerit: qua estimatione facta di-
cta bona estimata p preconem curie Tridenti publice cridentē ue-
nalia in locis suprascriptis infra alios tres dies p̄xime subsequen-
tes: z si dicta bona constituta fuerint extra suprascriptos confines
in districtu Tridenti: pro singulis q̄q̄ miliaribus addatur dictis
tribus diebus: q̄bus subbāstatur et cridātur una dies ad uendē-
dum q̄bus terminis elapsis creditor compareat coram iudicibus
uenditionum q̄ iudices uel eoz̄ alter infra octo dies postquā req̄-
siti uel req̄situs fuerit uel fuerint p creditorem tencantur z debeāt
facere uenditionem de dictis bonis estimatis et subbāstatur cuius-
bet emere uolenti. z plus offerēti pena. x. librarum deñ. paruorū:
et. xx. sol. deñ. vñ. pro quolibet die. qua cessauerint facere dictaz
uenditionē post dictos octo dies: quarū suprascriptarū penarum
medietas Ep̄ali camere: et alia medietas creditori uel creditorū
bus applicetur: ita tñ q̄ infra dictos octo dies dicti iudices uendi-
tionum uel eoz̄ alter citari faciat psonaliter uel ad domū habitarij
debitores q̄ ueniant ad faciē. dictam uenditionem: uel ad eā fieri
uideri. si uenire uoluerint et publice facere proclamari. tribus vi-
cijs. semel in die primis tribus diebus p loca suprascripta q̄ uen-
ditio de ipsis bonis fieri debeat: et q̄cunq̄ uult cōparere compare-
at ad cōtradiciendū et prestandū de iur suo: qua uenditōe sic facta
debitor aliquis ueniens nullo modo audiat̄ nisi docere uoluerit
de nulligā. peccisus uel de inigari iudicis uel de dolo ipsi iudicis.

De pceptis et condēnationib⁹ factis in cōfessos. Ca. xxxv.

Tem sta. z or. q̄ de pceptis et condēnationibus factis
in confessos in iudicio: q̄ dari debeat tenuta mādando
sententiā z pceptum executioni elapso termino cōdē-
nationis: nisi uoluerit iurare q̄ possit probare solutionē
Et tunc assignetur ei terminus octo dierum cōtinuorum mō: quo
supra ad probandam solutionem allegatam: quibus octo diebus
elapsis condemnari ulterius non audiat̄. si contradicere uolue-
rit: et datur omnimode tenuta contra ipsum mandando dictum.
Pceptum in confessam: et sententiam executioni: Si legiti-
mam defensionem non fecerit: Et nihilominus Quartum di-
cte condēnationis creditori petenti soluat: et si probata fuerit

Quarta pars in cap.
de iudicibus.

Liber Primus.

legitime solutio similiter p̄dētur petēs in eo ad quartū eius q̄d petierit ⁊ intelligat de p̄ceptis ⁊ p̄dēnationibus facis et fideis: et p̄dicti locū nō beant in heredibus et success. p̄ncipalium debitorū vel creditorū. s̄z solū in p̄ncipalibus debitoribus et credit.

De bōis emptis p̄ uxore p̄sumēdis de bōis mariti. Ca. xxxvi.

Tem sta. et or. q̄ si qua mulier cōstante matrimonio reperiat̄ emisse uel pduxisse uel alit̄ obligationē aliquā acquiisse adēptum cōductum uel acquiitū p̄sumat̄ de bonis mariti: et creditores possint illud emptū ⁊ conductum uel acquiitū acgrere in solutionē debitorū suorū: sicut alia bona mariti: nisi euidentē appareat talia acquiita alium de ad ipsaz uxorem legitime puenisse: et in eis nullam fraudē cōmissam creditori bus accipientib⁹ primo bona mariti: et q̄d oēs rōnes et actōes in uente uel inueniēde p̄ maritū p̄tra bona uxoris et econtrario sint uane et casse et infraudem p̄sumant̄ eē facte et acquire.

Qualr uxor debeat accipe tenutā de bonis mariti. Ca. xxxvij

Tem sta. et or. q̄ nulla mulier possit nec debeat cōstante matrimonio: accipe uenditionem uel tenutām de bonis mariti: nisi citato marito personaliter: uel nisi fuerit seruata forma statuti tridentis: de citationibus: inquam: tum dictus maritus fuerit absens a p̄tibus istis: et pb̄nerit legitime p̄ testes maritū male utri substantia sua: uel casum dotis exigent̄ de extare et q̄ uxor alicuius accipe nō uenditionē possit: de bonis mariti: occasiōe dotis sue uiuente: marito pro eo q̄ dicatur eē dissi-pator bonorū suorū et male uti substantia sua: nisi p̄mo in dext̄ ue-licarius coraz quo q̄stio uentilabit̄ pelamari fecerit in palatio: et in scalis palatii: et per loca consueta illud q̄d mulier ab eo petite ita quod creditores mariti: si quos h̄z possint certificari et uti suis rationibus. ita q̄ nihil fiat infraudem ⁊ p̄iudicium eorū aliter uēditio facta de bonis mariti nō teneat. que bona estimari debeāt p̄ estimatores eligendos p̄ uisum elicarium Tridēti propter minores expensas: et cum sacramento eis deferendo de estimando bona fide ⁊ sine fraude: quibus estimatis si maritus uoluerit facere uenditionem ipsarum rerum quod uenditionem possit facere sine alijs expensis: quod si ipsam uenditionem facere recusauerit infra triduum: Postquam requisitus fuerit post ipsam estimationē: tunc Judices uēditionum cōmunis Ciuitatis Tridēti.

*Epistolam contra conuicium contra
non nariū ubi dicitur q̄d
quidam h̄ hypothecā ageret
oro h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄
et operat̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄
h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄ h̄
cedere torbarat̄ q̄ uel id
est. 100. n. n. h̄. g.*

vel eoz alter ipsaz uenditionē facere possit: ac teneat iusta dictam estimationē et formā statutoꝝ. ꝛ hoc trahat ad p̄ntia et futura.

Creditores possint soluere uotes mulieris. Ca. xxxviij.

Item sta. et or. q. postq̄ mulieres ad p̄seruationē suaz uotiū accepint uenditionē de bonis mariti qd̄ licitū ꝛ sit creditori uel creditorib⁹ mariti offerre dictā dotem ꝛ istas expensas. Et ipsi mulieri satis facere in pecunia nūmerata hīta rōne melioratōis dē rei facte p̄ mulierē et dicta mult et facta dicta solutōe sibi teneat cedere iura et actōes illi creditori uel creditoribus q̄ sibi satis fecerint mō predicto dictam dotem: saluo q̄ si illa bona fuerint estimata in dotē data: aut in augmentum uotis qd̄ illa bona sibi possit retinere iuxta dictam estimationē ꝛ hīendam p̄ estimatores eligendos p̄ oīm Elicariū Tridēti q̄ estimatores p̄ sacramētū suū sibi deferendū iurent q̄ bona fide et sine fraude estimabūt dicta bona iuste: ꝛ qd̄ oīs Elicariū possit cōstringere ipsos electos adiurandū et ad estimandū ēt adiecta pena. Si uo ipsa mulier uoluerit ipsa bona in se retinere p̄ tanto pretio: quātum creditor uel creditores dare uoluerint et offerre sine dolo qd̄ ea in se licite hēre et retinere possit. et si sunt bona estimata data in dotem: tunc p̄ se retinere possit ipsa mulier ꝛ ius cōde.

Cde questionibus oibus uentilandis cognoscendis et finiēdis in palatio Tridēti. Ca. xxxix.

Item sta. et or. q. oēs causas lites qōnes et processus ciuitatis et districtus Tridēti debeant uentilari cognosci finiam finiri et terminari in palatio Tridēti: et non alibi nisi fuit de licētia n̄ra: uel successorū nostroz q̄ si in alio loco uentilate fuerint ipse p̄cessus sit nullus exceptis causis leuoribus usq̄ ad. x. librariū deñ. uoñ. et abide infra: et in sequestris cōmittendis exceptis causis delegationum et arbitrorum.

Cde tabellionibus non debentibus acta iudicialia nisi sint Tridēti scribere. Ca. xl.

Item sta. ꝛ or. q. nullus tabellio q̄ non sit de Ciuitate uel de dyoc. tridēti natione et hītatione: ꝛ q̄ non sit maritatus ꝛ in matricula notariorū descriptus debeat uel possit acta scribere iudicialia in ciuilibus uel criminalib⁹ causis: nec p̄ficere instrumenta: uel ultimas uoluntates: et si q̄ so rensis qui nō fuerit de Ciuitate uel de dyoc. natione et hītatione tridēti: et q̄ non fuerit matriculatus et in matricula notariorū

Uber Primus.

descriptus p̄tra predicta aliqd̄ facere presumpserit: Soluat Ep̄s
li Camere. x. librar̄ den. v̄on. paruoꝝ p̄ vno quoꝝ termino: z una
quaꝝ scriptura: z quaꝝ vice. z nihilominus oia q̄ scripserit nō ua
leant nec teneāt ad p̄bationē alicuius cause.

De tabellionibus q̄ scripserint extra palatium: contra supra
scriptum statutum. **Ca. xli.**

Item sta. z or. q̄ si aliquis uel aliqui Not. contra aūdictum
statutum acta iudicialia uel snias: extra palatium Tridenti
uel cōtingentibus edificijs eiusdem scripserit p̄ vnaquaꝝ
vice sit condemnatus in. x. libris den. v̄on. vandis z soluendis
Ep̄s pali camere: saluo q̄ nisi nos uel successores nostri hoc ei cōmis
simus exceptis causis arbitroꝝ: uel q̄s alibi in districto cōmittere
mus uel mādaremus ḡnāliter z sp̄āliter p̄tractādis.

De tabellionib⁹ forensib⁹ infra scribere nō debentib⁹. **Ca. xlii.**

Item sta. et or. q̄ si aliquis notarius forensis q̄ nō fuerit na
tione z habitat. Tridenti: z ciuitat. z v̄oc. Tridenti. et
q̄ nō sit matriculatus in matricula notarioꝝ descriptus
nō audeat: nec possit: nec debeat scribere in ciuitate uel
districtu Tridenti aliqua infra publica: uel ultimas uolūtates: uel
acta iudicialia. nisi illud publicum instrū fuerit ceceptū in p̄sita bo
niet legalis notarij natiuit. z habit. in ciuitat. Tridenti: uel districto
z matriculati: ut supra: p̄ eū publice subscriptū. **Q**d si secus factū
fuerit p̄ aliquē not. forensēz illud uel illā qd̄ seu que scripta fuerint
sine subscriptiōe solēnitatibus in ciuitate z districtu tridenti non
ualeat ipso iure.

De tabellionib⁹ debentibus in suis instrumentis z subscriptio
nibus ponere nomen dierum. **Ca. xliii.**

Item sta. z or. q̄ decetero quilibet notarius qui scripserit
acta uel publica infra: in ciuitate uel districtu Triden
ti teneat z debeat ponere diē: et nomen diei exp̄ssum:
et quantū intrante mense quo scriptū fuerit instrū: siue
cōtractus celebrat. et nomen p̄prium et pronome: cum noie p̄us
z ciuitatis siue loci: vnde ortus est. sub pena. x. librarū den. v̄on. p̄
qualibet vice camere ep̄sali applicanda: et q̄ ē decetero nullus no
tarius in suis instrumentis: siue in breuiariis debeat scribere Quil
lesimū: z diez: et quantitatē alicuius rei uel debiti p̄ abbreviaturas:
sed distincte et clare. ita q̄ nulla falsitas adici possit: sub pena p̄dca.

De p̄mptōe instantie cause incepte et nō finite. **Ca. xliii.**

*Jules ad tractat. curiam episcopi, qui eadem quippe etiam quod Anthoni possidet Juliano
coram homine d. Andronico. Proce. habet. d. r. u. p. r. 202
In hac via habet etiam facta p. l. u. s. Juliano, et in unum ipse fuit, etiam si
proce, vel Jules exarce. In p. l. u. s. d. r. u. p. r. 202.*

De Litis:.

11.

Item sta. et or. q. in qualibet instantia cause principalis in qua procedat p. viam libelli processus terminari debeat vsq. ad conclusionem cause exclusiue in sexaginta dies vsq. les a tpe litis contestate vel habita p. r. o. c. o. n. t. e. s. t. a. t. a. et intel. ligant dies utiles oes dies illi: in qb. iudex ordinarius sederit ad bancu p. r. o. i. u. r. e. reddendo: et transactis illis. lx. diebus utilib: in instantia sit pempta: et actor condēnetur in expensis saluo temp. iur. cause: et hoc et habeat locu in causis compromissoz: et hoc trahatur ad futura.

*Vide in omni hoc articulo
conclusas. p. l. u. s. p. r. 202
p. r. 202. l. b. p. r. 202*

De summaria cognitiōe fienda sup bonis episcopalibus et bonis trident.

Ca. xlv.

Item sta. et or. q. in cas episcopalis: et maxime de recuperatione bonoz epatus. Et in cas honoru et iurium ciuitati Tridenti. Summarie et de plano sine strepitu: et figura iudicij pcedi possit et p modum denunciatiōis: et inquisitionis: et si fringeret qd ipsa bona recuperantur in epatu tridentino forma predicta qd etiam eadem forma seruetur i procedendo contra doctores possessionum et ceteros alios auctores: et eoz bonorum possessores p. r. o. c. u. s. i. o. n. e.

De iudex sine Vicarius teneat dare aduocatu et procuratorem in ca Epali et cōtatis Tridenti.

Ca. xlvi.

Item sta. et or. q. in p. d. i. c. t. i. s. causis: sine pcedatur p. procuratores cōtatis Cimitatis tridentis: qd iudex coraz quo procedet teneatur dare possessori p. r. a. q. u. e. procedatur unum bonum et idoneu aduocatu et procuratorem expensis possessoris: si hoc uoluerit ipse possessor p. quos possit de suo ius ostendere et docere: et nisi uiderint aduocatum et procuratorem non possit: nec debeat in causa alterius procedere: et si processum fuerit non ualeat nec teneat ipso ius processus.

*In cas articulo articulo
aduocatu vel p. r. o. c. u. s. i. o. n. e.
conclusas. p. l. u. s. p. r. 202
p. r. 202. l. b. p. r. 202*

Nos yo Adalricus dei gra Epus tridentis: extendendo statutum p. d. i. c. t. u. s. u. o. l. u. m. u. s. qd potestas possit cogere procuratorem: aut illum ex procuratoribus q sibi uidebit ut procuratoris officium assumat p. r. o. a. l. i. q. u. o. q. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. e. h. a. b. e. r. e. u. e. l. i. n. u. e. n. i. r. e. n. o. n. p. o. s. s. e. t. s. i. a. t. t. a. l. i. s. c. o. a. c. t. i. o. n. i. b. u. s. p. e. n. a. x. x. v. f. l. o. r. e. n. o. r. u. m. R. a. y. n. i. t. o. r. i. e. n. s. q. u. o. r. i. e. n. s. n. e. g. l. e. x. e. r. i. t. q. u. a. z. p. e. n. a. m. i. p. s. o. i. u. s. i. n. c. u. r. r. a. t. t. a. l. i. s. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. q. o. n. u. s. p. r. o. c. u. r. a. d. i. s. i. n. e. i. u. s. t. a. c. a. u. s. a. u. e. l. i. n. i. u. s. t. a. s. t. e. t. u. r. a. r. b. i. t. r. i. o. p. o. t. e. s. t. a. r. i. s. c. u. i. i. n. t. r. a. m. e. n. t. o. r. e. f. u. s. a. n. t. i. s. n. u. l. l. a. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. p. o. s. i. t. a. q. u. a. q. u. e. d. e. m. p. e. n. a. i. l. l. i. c. o. p. o. t. e. s. t. a. z. t. e. n. e. a. t. u. r. e. x. i. g. i. f. a. c. e. r. e. p. e. r. m. a. s. s. a. r. i. u. m. n. o. s. t. r. u. m. t. r. i. d. e. n. s. i. e. t. s. i. p. o. t. e. s. t. a. z. n. o. n. f. e. c. e. r. i. t. r. e. s. a. r. c. i. a. t. u. r. d. e. s. u. o. s. a. l. a. r. i. o. e. t. i. p. s. a. p. e. n. a. a. p. p. l. i. c. e. t. u. r. C. a. m. e. r. e. n. o. s. t. r. e. E. p. i. s. c. o. p. a. l. i.

Liber Primus.

De citatis et non requisitis occasione citationis. Ca. xlvij.

Item sta. et or. q. si aliqua psona querelā deposuerit de aliquo: seu aliquem citari fecerit et faciat eū morari corā iudice: et nihil ei dixerit nec ab eo aliquid petierit: imo fecerit eū iterum citari ad aliam diem ad rōnem faciendā et dies. q. citatōis nihil ei dixerit: qd̄ tūc iudex coraz quo vocatus fuerit vocantez p̄dēnt in. xx. sol. deñ. vōñ. p̄o bono: et nihilominus cogat ipsum q. cum fecerit citari ad reficiendū oēs expensas: ac interesse citati quas et quod vocatus ad iudiciū fecerit et passus fuerit: veniēdo ad iudiciū: stando: et redeūdo arbitrio iudicis taxandum et taxādas: nisi ipse iudex cognouerit q. iusto impedimēto cessauerit contra vocatum procedere.

Quod appellatōe masculi contineant et femine. Ca. xlvij.

Item sta. et or. q. appellatōe masculi contineantur et femine Inquātū ad obfuationē statutoz et iuramentoz ciuitari Trideni.

Ne q. pbet se filiū patris nisi p̄ vocē et famam. Ca. xlix.

Item sta. et or. q. si q. habuerit necesse pbare se filiū in aliqua causa vel patrē suum cē mortuum vel alium in cuius locum se offerit successisse sufficiat q. probet solum p̄ vocē et famā publicam: et q. impositionibus negauerit predicta: ita q. necessaria sit talis p̄batio ille taliter negans puniatur in. lx. sol. vōñ. si postea fuerit legitime probatū de filiatione vel de morte per vocem et famā: nisi negans iustam ignorantie causam habuerit.

De instrumentis releuandis vel nō releuandis. Ca. l.

Item sta. et Or. q. in breuiature alicuius publici notarij mortificate nō releuantur: nisi prius citent debitores legitime s̄miformā statuti Tridenti: de citationibus fendis vel corz heredes et ipallatio districtus Tridenti vel alibi ubi ius redderet in districtu de cōmissione nra vel successorz nostrorū si q. vult contradicere: et tunc factū diligenter examine tur: et audiānt defensionēs debitoz uel heredū ipsoz et oium illorum q. grauarentur ex ipsa relatione exhibita: tñ prius et producta ipsa in breuiatura corā iudice in p̄ntia partis p̄tra quā producta fuerit ipsa in breuiatura: et q. releuati instrumentorū factorū uel sciendorū de rebus imobilibus releuari possit etiaz si ipsa in breuiatura fuerit mortificata et ualeat: ac si non fuisset mortificata nisi ipsa in breuiatura de iure ipsoz contrahentium fuerit cancellata.

Quod non possit appellari ab interlocutoria. Ca. liij.

Tem sta. et Or. q. a qualibet sententia interlocutoria appellari non possit: sed referretur ad sententiam diffinitiuam: nisi eadem talis interlocutoria que non possit reparari per diffinitiuam vel que haberet uim diffinitiuam.

Quod a sententijs latis de viginti quibuslibet libris infra non possit appellari. Ca. liij.

Tem sta. et Or. q. de xxv. libris de i. v. o. et a xxv. libris infra a sententijs latis per Vicarium: siue per alium iudicem vel officialem curie tridēti nullus possit appellare: nec dicere sententiam nullam.

Quod nullus cuius possit trahi ad iudicium extra iurisdictionem tridētinam. Ca. lv.

Tem sta. et Or. q. nullus cuius vel districtualis Ciuitatis Tridēti possit nec debeat trahi seu citari ad aliquod iudicium extra iurisdictionem ciuitatis Tridēti: quod non tenetur comparere: et si aliquis processus contra ipsum ciuem vel districtuale inde fieret sit ipso iure nullus et huic statuto quoque renunciarum non possit: hoc non uendicet sibi locum in casibus in quibus de iure cogitur citari possit vel contra ipsum procedi in causis appellationum de iure litarum ad papam uel Imperatorem uel Patriarcham: uel ab altero ipsorum delegato: saluo quod si quis uellet eam feudatariorum audire quod coram se possit pres uocare et saluis casibus in quibus de iure fortis foret.

De ordine iudiciorum seruando in locis ubi ius reddit. Ca. lvj.

Tem sta. et Or. q. omnes iudices officiales gastaldiones vel Vicarii: seu quilibet locorum uel aliquo eorum in eparatu Tridēti fuerint constituti sederint in aliquo loco per iusticiam reddendam secundum consuetudinem et eius loci ad laudum debeant sententias que optente fuerint coram eis uel eorum aliquo inter quascumque personas et quibuscumque causis in quolibet termino i medietate in iudicio et coram stantibus in iudicio ore proprio pronuntiare sic dicendo sicut sententia est in fauorem et optentum ab assistantibus in iudicio secundum consuetudinem sententis curie sic pronuntiare et modo obseruari ad hoc ut sententia iudicis eadem iudicis et non laudantium: secundum laudum data fuerint et hoc intelligatur de sententijs de cetero dactis.

De hijs qui occupauerint alienas possessiones. Ca. lvij.

Tem sta. et Or. q. si qua persona intrauerit: seu occupauerit possessiones aliquis alicuius persone et legitimi possessoris in iuste uel sine legitima causa procedetur i centum solidorum pen. v. o. parauorum et i amissione laborerij et possessionem amittat.

Liber Primus.

saluo iur proprietatis: ita q̄ efficiatur de possessore petitor.

De modo et forma interponendi appellationes. Ca. lviij.
Tem sta. et or. q̄ quotienscūq̄ ab aliqua sentētia pronūciatōe grauiamine uel p̄cepto latis uel factis ab aliquo nostro uel successorū nostrorū Licario uel officiali in ciuitate uel dyoc. p̄sidente quocūq̄ noie censeant in casibus p̄missis cōtingerit appellari ad nos: seu quēlibet n̄m successorē rem h̄ ipsius appellationis cām p̄ nos uel p̄ quēlibet n̄m successorē cōtingerit delegari: tunc delegatus huiusmodi cām eandē audiatur ex aminet diffiniat p̄tractet in xra isthūm modum iuris cōis et statutorum cōis Tridenti et legem.

De q̄bus causis possit cognosci diebus feriatis. Ca. lix.
Tem sta. et or. q̄ oēs dies illi q̄ cōtinent in statuto posito sub Rubrica de cognoscendis causis appellationum sint feriati et pro feriatis hēri debeant p̄ter q̄ in maleficijs et in criminalibus causis et in ipsis diebus ius nō reddatur nisi in casibus illis in q̄bus lz de iure cōiēt nisi in casib⁹ et causis miserabilū p̄sonarū et pupillorū et paup̄ulorū p̄sonarij agētū: q̄ miserabiles et pauperes p̄sone intelligant arbitrio v̄ni Licarij nisi in sequētris: et nisi in causis n̄ris ecclesie nostre Tridentine: et nisi in collectis nostris et q̄onibus que occasione dictarum collectarū oriuntur inter rusticos et cōitates n̄ras: siue n̄ros v̄stri cōuales in oibus aut alijs diebus q̄ in illis: de q̄bus in dicto statuto sit mentio ius reddatur.

De salarijs iudicum. Ca. lx.
Tem sta. et or. q̄ si contingerit q̄onem debere cōmitti et una p̄tū pauciores iudices iurispitos et collegiatos de ciuitate Tridenti et qui fuerint in matricula notariorū ascripti q̄ alia ps: tunc cōmissio fiat extra ciuitatē expēsis illius q̄ oēs iudices de ciuitate tridenti uel pauciores dederint confidentes saluo qd collegiū tridenti nō possit dare suspectuz de quantū. uel specie centū lib̄. et expēse intelligantur pronūcio q̄ portabit processum pro iudice qui dabit cōsiliū et nō de alijs expēsis. Item si collegiū in cā principali dederit cōsiliū non habeatur amplius ad eum recursus nisi de voluntate partium: et si collegiū nō concordaret quod salarium restituat et hoc nisi due p̄tes fuerint in concordia: q̄ tunc stetur duab⁹ partibus p̄tecto consilio tertie p̄tis et collegiū intelligatur de iudicibus siue iurispitis collegiū exulētib⁹ in ciuitate tridenti tpe dandi consilij.

Ad hunc circa ferias tenentur etiam in malis et criminalibus cas. 123. in r. criminalibus.

Ad hunc in d. de iudic. in vltima l. de iudic. p̄ceptum. cas. q. 2. 101. Statuti de iudic. lib. 1. q. 1. q. 2.

Ad hunc in d. de iudic. in l. de iudic. cas. 123.

De tabellionibus q̄ scripserint et fuerint aduocati in eadem cā.
Ca. lxi.

Nem sta. 7 or. q̄ nullus tabellionū audeat nō presumat scribere acta cause in qua fuerit aduocatus uel procurator uel prolocutor 7 qui contrafecerit soluat centū sol. v̄oñ. 7 scriptura n̄ teneat nec restituat siue reficiat dānū passo

De tabellionibus debētibus scribere et ponere in breuiaturas suas in quaternis.
Ca. lxiij.

Nem sta. et or. q̄ qlibet tabellio debeat et teneat i libris et nō in cedulis ponere suas i breuiaturas: et si contrafecerit tabellio soluat pro qualibet vice uiginti sol. camere ep̄ali: et sub dicta pena et dānū et interesse partib⁹ reficiendi scribere debeat in libro i breuiaturarum actoz 7 contractuum antequā detur parti instrumentoz et ponantur i breuiature in instrumentoz in quaternis sub dicta pena.

De tabellionib⁹ facere debētibus infra tps. Ca. lxiij.

Nem sta. 7 or. q̄ tabelliones infra tres dies postea quā fuerint requisiti nisi in infirmitate uel iusta absentia fuerint excusati debeant facere ac scribere acta iudicij: de quib⁹ sunt rogati alia v̄o instrumenta seu contracti: infra octo dies postq̄ requisiti fuerint: nisi iusta cā impediti fuerint 7 q̄ contrafecerit soluat. xx. sol. de n̄. camere ep̄ali et dānū et interesse ei⁹ cui⁹ acta uel istra fuerint.

De hijs qui fecerint fieri instrumenta exigere debētibus infra tempus.
Ca. lxiij.

Nem sta. 7 or. q̄ illi ad quorum postulationem acta contracti: seu istra fuerint celebrata et scripta infra tres dies post amonitionez sibi factam a tabellione debeant et teneant exigere acta et instrumenta per tabellionem facta scripta et completa: sub pena pignorari.

Nos vero Ep̄us Adalricus sta. 7 or. q̄ cum in isto statuto d̄ q̄ notarij requisiti teneantur infra certum tēpus instrumenta extendere sub certa pena loco predictę pene florēos. x. subrogamus applicandos et exigendos: ut supra et teneatur ipse notarius sine procurator negligens p̄ti lese ad oē eius interesse quod q̄dem arbitrat̄ per potestatem 7 nihilominus teneatur dictus procurator seu not. siue sit infirmus: siue sint acta cause extendere 7 p̄ti dare habita eoz condenti mercede: ut in ipso statuto.

De actibus infra. xx. annos nō intentatis.
Ca. lxx. iij.

Statute legunt de pignoratione habet intelligi, ut pignoretur canon, Lau. Cetero. cano. res. p. 1. et c. in n. q. 1.
Cetero pignoratione in h. h. s. p. 1. q. 1. 1. Cetero. cano. res. p. 1. et c. in n. q. 1.

Libet Primus.

*De hoc articulo videtur
in Long. Gab. in p. 1.
con. cor. l. 1. de offi.
con. l. 1. de offi.
in l. 1. de offi.
quo l. 1. de offi.
de offi. de offi.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.*

Tem sta. 7 or. q. quecumq; persona de ciuitate nel distri-
ctu 7 Epatu tridentii: que habuerit seu habeat aliquam
actionem: seu actiones de cetero contra quilibet perso-
nam seu psonas de ciuitate et epatu tridentii cuiuscunq;
generis sint siue reales siue personales: siue utiles: siue directe: siue
quocunq; nomine ceseantur: nisi talis psona nel psona interauerit di-
ctam suam actionem vel actiones cuiuscunq; generis sibi competen-
tes contra personam obligatam: seu obnoxiatam siue psonas ob-
ligatas seu obnoxiatas infra. xx. annos existentibus creditorib⁹.
seu creditore et personis obligatis: seu obligata in dicto Epatu:
seu districtu ciuitatis tridentii intelligatur ee facta solutio credi-
tori 7 deinde in antea no possint intentare actionem seu actiones
sibi copotentem seu copetentes: imo ipso inf cadant a iure suo ipso
iure debitores sint absoluti et ois actio et realis et psonalis uel al-
terius cuiuscunq; generis sit extincta ab hys vo. xx. annis excipia-
tur minores. xxv. annis: et alij q; steterunt in cõione bonoz et vi-
due mulieres que steterunt cu heredis mariti 7 no petierit do-
tes suas intelligatur et interrupta prescriptio per solam citationez
expressa ca in ipsa citatione in scriptis facta.

*De hoc articulo videtur
in Long. Gab. in p. 1.
con. cor. l. 1. de offi.
con. l. 1. de offi.
in l. 1. de offi.
quo l. 1. de offi.
de offi. de offi.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.
in h. h. s. p. 1. q. 1. 1.*

De iuribus et actionibus non cedendis.

Tem sta. 7 or. q. p pacifico et geto statu ciuitat; et dyo-
ci. Tridentii et ut obuietur malitiz et caulositatibus ho-
minu puerforz iura et actões suos ipotentiores q; impf-
um hent et dominii uel curialium dnoy uel prelatoroz
cedentiu uel tradentiu ex quibus boies 7 psona ciuitat; 7 dyoci.
tridentii cõtra iusticiam litibus et ptronerhis multiplicibus inoluũ
tur ac alij oibus agrauatur qd nulla persona ciuitatis 7 dyocesis
Tridentii iura et actões aliquo alienationis titulo cedere uel trans-
ferre possint in aliquẽ predictori q; si secus a quo quã fuerit atten-
tatũ talis cessio uel iurũ translatio sit cassa 7 irrita ipso facto 7 actio
et actiones q; cedentur totaliter sint extincte 7 qd nihilominus il-
la psona uel psona que repirent sua iura 7 actiones in tales cessisse
uel quouis alienationis titulo transulisse puniat 7 nos et nostros
officiales q; pro tempore fuerint in tantũ in quantum ualebant iura
que cesserint et trans ferre presumpserint a predictis autem excipi-
mus creditores q; sua iura cedunt fideiusforibus eis soluentib⁹ cõ-
tra principales debitores: et alios similes casus: in qbus a iur 7 g; cõ-
pellitur cedere alij iura sua: ille vero uel illi q; tales cessiones reci-
pere presumpserint uel talia fieri procurauerint uel dantes ad hoc
auxiliũ uel fauorem publice uel occulte puniantur ad tantũdem

*Sanctum 7 ex causa appellationis pendat an in excipio solentis.
1. 1. de offi. de offi. l. 1. q. 1. 1.
de offi. de offi. l. 1. q. 1. 1.*

Notabile contractus est doli a Valeriano. in. ubi dicitur quando ob ducentos prior con
posse remitti et cedunt et tunc detinetur in hoc casu oportet legalem, et postea con
uenerunt, et dicitur ubi dicitur de exponere in lra sententia, lra de
Arcto, quod vultur videtur deponere in exponere, et de hoc vultur de ea qui
trahit dicitur. lra de hoc. 150. infra ab hinc.

De Censualibus; xvi.

quatum valet res uel iura alienata et cessa que pena pro medietate applicetur camere & paltalia medietas cõitanti tridenti. Hoc aut statutum uel editũ volumus ad futura et de p̄sentia et nõdũ p̄ sententiã diffinitiuã intelligi parit̄ et extendi.

De debitis solutis non petendis. Ca. lxxvj.

Tem sta. et or. q̄ si q̄ suo noie p se nel p aliuz petierit ab aliquo debitũ sibi solutum et usq̄ ad licem cõstituta p̄se uerauerit quod facta legitima probatioe: de solutione debiti petiti. q̄õ inde petens soluat quartã p̄rem eius quod petierit debitori ipsã solutionem pbanti et predicta locuz habeat in principali creditore et nõ in hereditibz uel successoribz suis: nisi pbarent ipos scuisse solutionem fuisse factã.

De reñiciãdis expensis per victum victori. licet de calũnia iurã cum sit. Ca. lxxvij.

Tem sta. et or. q̄ lz iuretur de calũnia in aliqua cã victi victori nihilominus nõ dẽtetur in expensis ac iuretur scõm q̄õ iura iurare percipiunt.

De debitis usurarijs ultra decẽtium nõ petendis. Ca. lxxix.

Tem sta. et or. q̄ debita usuraria que usurarijs debẽtur seu credita: nisi petita fuerit infra decẽtium ab ipso usurario uel ab aliquo alto pro eo ex inde in antea ipsuz de bitum: seu debita amplius nõ possint petere et cadant a iur suo ipsius usurarij ipso iur et intelligatur debituũ usurarium si pbabitur creditorem publicum usurarium fuisse et confertuz fuisse fa cere contractũ usurarios.

De locatoribus preferẽdis in fructibus possessionum suaruz datz ad laborandum.

Tem sta. et or. q̄ locatoris in fructibus possessionum locatarum imperpetuum uel ad tempus per eos pro affi ctibus et pecunijs et rebus: et alijs quibuscũq̄ mutatis uel datis conductoribus ad dictas possessiones laboroz dum p̄ferantur ceteris creditoribus et in iurectis et illatis in do nibus locatis similiter p̄ferantur. v. domus ceteris creditz siue imperpetuum siue ad tempus fuerint locate.

Nota Wilson in exponere ditione ad p̄sentia et cõstitutã lra de hoc.

Et ad lra de hoc ditione dicitur. lra de hoc. lra de hoc.

Expõdit facti ante cõstitutã indõnata ad hoc vultur dicitur.

Notã lra de hoc. 79. et lra de hoc.

Notabile ad lra de hoc capi bõ. p̄sentia et cõstitutã lra de hoc.

Alia op̄ra. 404. lra de hoc. lra de hoc.

Suãtudo in Censualibus cõdõnata in exponere dicitur p̄ferantur de solutiõis dicitur.

De hoc dicitur. lra de hoc. lra de hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

Nota dicitur quod ubi dicitur in exponere ad hoc et ad hoc.

[Marginal notes in the left margin, including 'Nota Wilson', 'Nota dicitur', and various references to legal texts.]

Index quando ad p...
 non alius...
 de p...
 de m...
 de i...

Liber Primus.

De hominibus capiendis & incarcerandis.

Ca. lxxi.

Item sta. et or. q. pro afflictibus ppetuis et ad tempus per
 cunjs qbuscuq. datis uel mutatis p locatores condu
 toribus ad laborandū possessiones ad petitionē ipsoꝝ
 locatorū dicti pductores & debitores possint & debeant
 carcerari et in carcerib^{us} de trudi ex dictis de causis: donec ipfis lo
 catoribus & creditoribus fuerit integre satisfacti: et idē intelliga
 tur & fiat pro quolibet alio vero debito et pro qualibet alia vera cā
 ciuili pecuniaria nō ficta nec aliquo pactū usurariū in se continen
 tem: primo tñ statuto termino debitori ad soluendū si debitum cō
 fiteatur uel sit lata snia p demnationem contra eū a qua nō sit appel
 latum in casibus a ius et statuto pmissa ad appellandū: & dicto ter
 mino trāfacto: nisi creditor iurauerit debitorē suspectū & fugitiuū:
 quo casu et ante cō demnationem capi possint: nisi prestiterit fideius
 forem de soluendo: & hoc intelligatur quādo ciues uel districtuales
 Tridenti sunt creditores: alioq. si forensis eēt creditor hoc statu
 tum nō vendicet sibi locum: nec forensis possit capi facere forenses
 Nec ciues uel districtuales eēt si per pactū expsum se obligauerint
 ut capi possint pro debito: et hoc non obstare aliquo statuto hacte
 nus in cōtrarium edito uel cōsuetudine qbus p̄ p̄sens statutoꝝ
 derogamus intelligendo semp qd hoc statutum hēat et hēre debe
 at locum in debitis presentibus et futuris ueris causis pecuniarijs
 nō autē fictis & simulatis infraudem usurarū conceptis nisi ipse de
 bitor sit ciuis districtualis et possidens imobilia valoris dicti debi
 ti uel prestiterit fideiussorem de soluendo.

**De hominibus districtualibus nō capiendis pro debito mino
 ris summe .x. librarū.**

Ca. lxxii.

Item sta. & or. q. nullus habitator in ciuitate uel districtu
 Tridenti sustinet onera ciuitatis uel district^{us} Tridenti
 possit capi pro aliqua cā uel debito ciuili minori. .x. libra
 rū deū. Tridenti: et si sit debitor pluribus psonis vsq. ad
 dictam summam pro quolibet: etiam sit debitor in pluribus: uū,
 tamen in aliquo singulari debito non ascendat ultra dictā summā.

De morientibus ab intestato qui succedere debeant eisdem.

Ca. lxxiii.

Item Sta. et Or. q. si quis uel si qua intesta. uel intesta
 ta decesserit relictis post se filiis masculis legitimis et na
 turalibus: uel alio: siue alijs masculis descendentib^{us} ex filio masculino

*De p...
 de m...
 de i...
 de p...
 de m...
 de i...
 de p...
 de m...
 de i...*

*Praxi in materia...
 et dicitur ad con...
 in a...
 in a...
 in a...
 in a...
 in a...*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.
 Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.
 Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

De Cuiuslibet

xvii.

uel nepote uel pronepote: et sic deinceps descendendo per lineas
 masculinam in infinitum legitimis tamen et naturalibus et relictis et
 post se filia uel filia femina uel alius descendit ex filia uel filia
 in quocumque gradu uel sexu sunt in infinitum: aut et relictis post se filia
 una uel pluribus nata ex filio uel ex nepote nato ex filio masculino
 uel nata ex pronepote nato ex nepote masculino: uel nata ex abne-
 pote nato ex pronepote masculino sic in infinitum descendendo uel
 alio filio cuiuscumque gradus uel sexus existant natis ex dictis femi-
 nis: et tunc et eo casu filij sine filie predicti uel ceteri descendentes
 per ipsam rectam lineam feminam abintestato non succedat nisi nec
 matri auro et auie nec ceteris ascendentibus in infinitum pariter cum
 ipsis masculis uel descendentibus ex ipsis masculis per ipsam rectam
 lineam masculinam abintestato ceterisque ascendentibus et descendenti-
 bus: tam per lineam rectam quam per lineam transversalem sed soli suc-
 cedat in medietate illius quoque in qua succederet de iure ceteri: et alia
 medietas applicetur masculis in gradu proximioribus descendenti-
 bus per rectam lineam masculinam: quod si statuta vendicet sibi locum in muliere
 re que non fuerit dotata per rectam lineam masculinam descendentem in
 infinitum hoc tamen saluo quod si fratres ipsius femine uel filij fratrum uel alij
 nepotes fratrum tunc uent cum ipsa muliere tempore quo eam mari-
 tarent cum marito de sibi tradendo uel substituendo sibi mulieri et de
 dando certam dotem: quod tunc talis conventio teneat et amplius ipsa
 mulier aliquid petere non possit et finem faciat et finis et remissio facta
 per eam mulierem fratri uel nepoti: ex fratre uel pronepote ex nepo-
 te fratris uel alio masculis descendentibus ex certa linea masculina
 transfusa ipsi mulieri de hereditate paterna uel materna: frater
 uel foror tunc teneat et valeant et amplius quod ipsam dotem pe-
 tere non possit. Si vero ipsa mulier fuerit maritata et dos sibi consti-
 tuta fuerit per patrem animum proanum tritauium uel per fratrem uel
 nepotem ex fratre uel pronepote ex nepote: et sic deinceps per
 rectam lineam masculinam descendentem tunc nec ipsa nec alij de-
 scendentes ex ea possunt amplius aliquid petere de dicta heredita-
 te paterna auita uel proauita: seu abauita uel proauita siue tritaui-
 ta et hereditas tota differatur ad alios filios masculinos uel alios pro-
 ximiores descendentes ex masculis per rectam lineam masculinam
 et eodem modo si dos sit sibi constituta per matrem autem proauitas tri-
 tuiam amplius non possit ipsa mulier nec ex ea descendentes petere
 de dicta hereditate materna auita abauita tritauiata sed ipsa do-
 te ster contenta et hereditas tota dicte defuncte deferratur ad alios
 filios masculinos proximiores descendentes per rectam lineam
 masculinam.

*quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.
 Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Don't take in loco p. nra de
 communi Decretorum: 101. n. 3.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Mulier ut sup. loca a
 successione occidit per
 quibus et de bonis de
 iura et hoc hereditas
 sit hereditas. P. nra de nra
 100. n. 3.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

*Interdum videtur per nra dotem ad pueros esse extendendam masculis, ad valent, vs. Causas de nra de dotem p. nra
 quod si fuerit vultu p. nra ad masculos descendentes, ut dicitur de dotem, quia antea, glo. 30.*

fratres fratres videlicet fratres legitimos; et fratres filij legitimos, in successione et in hereditate legitime
 etiam legitimos, etiam legitimos fratres in eis legitime prius natus, et in eis legitime natus
 de eorum legitime, videlicet de legitime legitime, et de legitime legitime, et de legitime legitime
 et fratres legitimos, videlicet fratres legitimos, et fratres legitimos, et fratres legitimos, et fratres legitimos
 vel prohibita sustinere, et de legitime legitime, et de legitime legitime, et de legitime legitime

Liber Primus. Ca. lxxviii.

De successione linee transversalis. Ca. lxxviii.

Tem sta. et Or. q. si quis vel si qua intestatus uel intestata de
 cesserit relictis fratre uel fratibus masculino uel masculis ex fra
 tre masculino descendentes uel descendente in infinitum: et re
 licta sorore uel aliqua uel aliquo descendente ex sorore in infinitum:
 tunc illa soror siue illi descendentes ex sorore siue fuerint masculis
 siue femine succedat solum i medietate illius quotie in qua succede
 ret de iur. coi. et alia medietas accretat ipsi fratri masculino persone
 defuncte uel et masculis descendentes ex eo et si ipsi descenden
 tes ex masculina linea recta transuerali sint i remotiori gradu usq.
 ad quartum gradum de iur. Canonico: quam ipsi descendentis ex recta
 linea femina: ita tñ q. primores succedant ut dictum est exclusi
 remotioribus i gradu ad hoc ut parentela ex parte masculina ua
 leat melius cum honore stare.

De successioneibus ex testamento. etc. Ca. lxxv.

Tem sta. et Or. q. si quis vel si qua testatus uel testata de
 cesserit relictis post se filiis masculis legitimis et natura
 libus vel alijs nepotibus uel proneptibus uel alijs de
 scendentibus in infinitum ex directa linea masculina etiam
 legitimis et naturalibus et relictis post se et filiabus legitimis et na
 turalibus uel gbuscuq. descendentes ex dictis filiabus siue fue
 rint masculis siue femine siue relictis post se nepotibus uel pronepti
 bus uel abnepotibus ex filio uel ex nepote uel pronepote: sic in infi
 nitum descendendo in quouis gradu: et ipse testator filie siue uel q.
 buscuq. descendentes ex filia in quouis gradu sint uel et nepti
 vel pronepti uel alijs gbuscuq. descendentes ex filia filij: uel ex fi
 lia nepotis ex filio uel ex filia pronepotes ex nepote uel ex filia ab
 nepotis ex pronepote: et sic deinceps in infinitum in quouis gradu
 sint siue in testamento: siue in codicillis: siue in donatiõẽ cã mortis
 reliquerit quicquid siue multum: siue modicum iur. institutiõis uel
 legati: uel alio quocunq. titulo quod tunc ipsa filia: uel descendentes
 ex ea: siue ex filia filij: uel descendentes ex ea: uel filia nepotis ex fi
 lio: uel descendentes ex ea: uel filia pronepotis: ex pronepote: uel
 descendentes ex ea: et sic in infinitum ex tantibus tamen ipsi filij
 uel masculis testatoris uel nepotes: ex filio: uel pronepote: ex nepo
 te: uel abnepote ex pronepote: Et deinceps in infinitum descen
 dendo per rectam lineã masculinã sint et stent pence et pence tacite
 et tacite de oi. potõẽ sibi relictã ab aliquo ex dictis parentibus quã
 tacunq. sit illa: ita et talis q. ipsa uel ipse nõ possunt quocunq. agere

De iur. coi. et alia medietas accretat ipsi fratri masculino persone defuncte uel et masculis descendentes ex eo et si ipsi descendentibus ex masculina linea recta transuerali sint i remotiori gradu usq. ad quartum gradum de iur. Canonico: quam ipsi descendentis ex recta linea femina: ita tñ q. primores succedant ut dictum est exclusi remotioribus i gradu ad hoc ut parentela ex parte masculina ualeat melius cum honore stare.

De iur. coi. et alia medietas accretat ipsi fratri masculino persone defuncte uel et masculis descendentes ex eo et si ipsi descendentibus ex masculina linea recta transuerali sint i remotiori gradu usq. ad quartum gradum de iur. Canonico: quam ipsi descendentis ex recta linea femina: ita tñ q. primores succedant ut dictum est exclusi remotioribus i gradu ad hoc ut parentela ex parte masculina ualeat melius cum honore stare.

De iur. coi. et alia medietas accretat ipsi fratri masculino persone defuncte uel et masculis descendentes ex eo et si ipsi descendentibus ex masculina linea recta transuerali sint i remotiori gradu usq. ad quartum gradum de iur. Canonico: quam ipsi descendentis ex recta linea femina: ita tñ q. primores succedant ut dictum est exclusi remotioribus i gradu ad hoc ut parentela ex parte masculina ualeat melius cum honore stare.

ad supplementū legitime nec ēt dicere testamētū eē nullū nec que
rellare: nec alio mō infringere et q nō possit aliquo mō: eo casu q
q aliud petere a fratre uel ab alio: ex eo fratre descendēte de bōis
et bōitate talis p̄mortui Cvel dīto testamēto) q sibi sic relique
rit: sed stet et stare debeat tali sic eidem relicto quantūcūq sit mo
dicum uel multū uel minus relictum content: ac ēt dicit talis relin
quens eidem relinqūti quōquo relicti titulo ualeat illud tale reli
ctum: nec possit infringi ipm̄ testamētū p̄ ipsū: uel descendentes
ex ipsa: qz ipse uel ipsa nō sit titulo institutōis honoratus uel hono
rata: imo ipsa uel ipse tali relicto contenta et contenti stare debeat:
ut supra: ac ēt si fuisset titulo institutōis honoratus uel honorata:
et predicta locum habeant: ubi tpe mortis dicti testatoris: de cui
hereditate agitur erat uel erant masculus uel masculi descenden
tes: ut supra.

De femina nubente ex arbitrio suo priuanda est hereditate.

Ca. lxxvi.

Tem sta. et or. q si qua femina ex arbitrio suo: sine con
sensu p̄ris uel fratris si nō habuerit patrē uel matrem: si
non hz fratrē nuberet alicui ignominioso: uel alicui mi
noris longe cōditōis quā ipsa priuatur et priuata sit oī
successione paterna materna fraterna sororina ipso: et hoc si nups
rit ipi ignominioso an. xx. annū. Si 60 post. xx. annū nupsierit ali
cui longe minoris conditōis qz ipsa sit: tunc priuatur dimidia par
te hereditatū uicti p: que dimidia ipso facto primo cadat et uene
niat in fratres masculos uel descendentes ex fratribus masculis: si
existant: si non existant masculi ueniāt primo in matrem et so
rorem si habet et si nō habet ueniāt in alios descendētes mascu
los: ex ipis proximiores tamen et masculos si existant uel feminas
et si non existat masculi instirpes.

De lucrando medietatem uotis si vxor decesserit sine filijs.

Ca. lxxvij.

Tem sta. et or. q si qua mulier alicui viro matrimonialit
copulata uel uotata decesserit in matrimonio sine filijs
uel filiabus cōmunibus quod tunc: et eo casu maritus lu
cretur medietatem uotis et honorum paraphrenalium
et hoc Statutum uendit et eam sibi locum in presentibus et futu
ris: et in vxore uotata habente amplum patrimonium quando nu
dic dato q ipsum patrimonium non fuerit expresse in dorem da
tum: Similiter lucrari debeat Maritus medietatem: uicti Pa
trimonij quod habuit: Uel habet ipsa Mulier: tempore quo

*Si q tale Statuti sit de vxore l. in cōditō. c.
de p̄ris: mitti. Et quod hō, licet p̄ris a uale. in
suo tra. de iure dot: q. m. rō. n. 3. et. 13. ubi
de iur. et. s. m. d. d. — hōnti quando locat mō
hōnti uxoris hōnti filij uxoris matris.
m. 9*

*U. W. de. v. m. x.
l. p. c. v. d. h. o. r.
v. d. h. o. r. s. i. o.
L. d. h. o. r. s. i. o.
m. p. r. i. o.*

*Et si qd dicitur in l. de uxore
licet, dicitur uel auaritia
natio ipse uxoris, dicitur
de uxore dicitur, ut hōnti
et p̄ris: de uxore dicitur
in l. p. r. et. n. c. in l. p. r. et.
dicitur: dicitur in l. p. r. et.
dicitur: dicitur in l. p. r. et.*

... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...

... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...

CLiber Primus.

... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...
 ... hanc potestatem hinc loco ...

hinc potestatem hinc loco ...
hinc potestatem hinc loco ...

Ca. lxxvij.

Tem sta. et or. ut ciuitas nra populat et ciuibus repleat
 qd oēs et singuli forenses habitantes extra iurisdictionem
 et dominiū ciuitatis Tridēti volentes habitare et pma
 nere in Tridēto sint et eē debeant exempti: et totaliter
 absoluti p tres annos p̄tinuos ab aduentu eoz ad habitandu in
 ciuitate cōmunicandos a cūctis factionibus eōis ciuitatis tridēti
 tam realibus quā psonalibus. v3. a custodijs cūctis stufis ipositis
 collectis et caualcatis: sine andatis: quociq; noie censeant: et hys
 tū exceptis et exceptatis hoibus seu psonis Ep̄atus tridēti qui
 veniūt ad ius ep̄alis palatii tridēti: ita tū q iure et fidelitatez dñor:
 et qd p̄ster salū iuratoriā cautionem de stando et habitando in
 dicta ciuitate p alios tres annos et soltendo factiones fm faculta
 tem suoꝝ bonorū: sub pena dupli eius q poneretur eis: et q si no
 lit stare p alios annos tres q tunc soluat tū quā tuz solauisset: si hoc
 statutum nō fuisset conditum in ipsis primis tribus annis.

**De p̄uisione sine mercede danda ambasiatoribus q transmittu
 tur extra pro cōmunitate.**

Ca. lxxx.

Tem sta. et or. q si p̄tingerit cōitatem tridēti trāsmittere
 debere aliquē ambasiatorē uel ambasiatores unūz uel plu
 res Bulganū uel Daraniū: uel ad eoz p̄tinenti. et abinde
 ultra vsus Alemāniā pro eoz expensis salario et uecturis equoꝝ
 rum denē cuilibet ambasiatori pro qualibz die: et quolibet equo.
 gr. xiiiiij. Carantanoꝝ ad plus. S3 si p̄tingerit eos ambasiatoꝝ
 ad alias pres inferiores vsus Lōbardiam trāsmitti deberēt: cō
 stituatur eis ambasiatorib⁹ salarium cōdecens ultra dictos. xliiij.
 gro. p̄uout discretōi p̄sulū et p̄uioꝝ ciuitatis p tunc p̄sidentē
 Videbitur p̄stituendum fm exigentiam loci ad quā trāsmittere
 tur et conditionē personarū que trāsmittuntur.

De electione Consulū.

Ca. lxxxj.

Tem sta. et or. q cōsules nre ciuitatis tridēti: ad quos
 ex forma priuilegioꝝ ac statutoꝝ: et ex longa cōsuetu
 dine eoz q reprobant aut alias a consulatu cedunt sub
 rogatio p̄tinuit alios cōsules eligant. v3. septē idoneos
 iuxta formā statutoꝝ nō habita rōne siue sint Germani: siue Ita
 li nō obstantibus etiam in ea re consuetudinibus quibuscūq; sic
 tū ut iū: hoc modo electi uel subrogati bona rōne et antiqua con

stetudine nobis et successoribus nris Ep̄is Tridentinis antequā
sirent deferatur et presentent quos pbare uel reprobare ut hac
usq; introductum est possumus et tales consules uel alij officiales;
de quibus infra fiet mētio electi postq̄ cōplenerint eoz officium ad
idem nō nisi transacto triēnio reassumant: seu eligantur: aut subro
gentur ⁊ p̄ concludēdo p̄silio qnq; ex p̄dictis septē consulibus de
beant eē p̄ntes: nisi cā grauior fuerit: qm̄ tunc oēs uocandi sunt.

De electione Officialium.

Ca. lxxij.

Tem prenominati p̄sules sic ut presertur electi Scindi
cos pcurat: et alios officiales ut obseruatiū ē eligant ido
neos tñ p̄ forma statutoꝝ siue sint Germani: siue Itali
hac tñ habita et qualitate ut nō tñmō doctores seu nota
rij s; et alij ciues ad hoc apti assumantur ne sit emulatio: s; concor
dia et ut diuisio officiorum nō inter paucos sed plures factēda sit.

Statuti nouum Ep̄i Adalrici.

Ca. lxxij.

Tem nos Adalricus Ep̄us tridēs. declarādo et extendē
do p̄dicta uolumus et or. q̄ uno quoꝝ anno a consuli
bus et officialibus cōsitaris nostre. Rō reddi debeat cōsuli
bus inter quos ad minus duo sunt germani: qui vō ex hys inter
esse neglexerit a nouis consulibus et officialibus cōpellatur sub pe
na qui quaginta libraz toties quotiens sine iuxta cā arbitrio nro
arbitranda reculsauerit que quidē pena camere nre Ep̄ali applice
tur: et hec rō reddi debeat: sub pena quingentoz ducatoꝝ post ele
ctionē p̄dictoz cōsulum et officialium infra. xx. dies camere ep̄a
li applicādoꝝ et singuli duo ex quaternis fiant seu eligantur uno
quoꝝ anno p̄ propria quarteria qui si tñ electi de nouo: aut uelēs
approbati nō fuerint ne rō reddēda impediat: seu negligatur po
res intersint reseruata tamē pena arbitraria camere ep̄ali p̄tra nō
elicientes aut nō approbantes: et hec cōstat in hys et circa ea q̄
p̄tinent ad ipsam ciuitatē tñ: que vō spectant ⁊ p̄tinet ad cōsitates
tam extra ciuitatē q̄ intra ciuitatem obseruet s̄ntia Ep̄i Alex̄adri
p̄decessoris nri felicitis recordatōe que hys libris statutoꝝ est in
certa ⁊ in hys oibus p̄dictis ut rei publice bñ p̄sularur ⁊ ne illa de
fraudari possit aliq; noīe ep̄i Tridentini ad hoc p̄ ipsum Ep̄oꝝ de
putari p̄sens eē debeat ⁊ hec p̄o futuris annis ⁊ t̄pibus sibi locuz
uendicēt p̄ annis uero prioribus ⁊ p̄teritis vbi fieri poterit exi
gatur rō ⁊ debitum s̄m formam sup̄ traditam: vbi uero pena aliq̄
cōtra p̄fatos officiales p̄teritos cōmissa eēt illaz remittimus ⁊
anullamus debitum vō principale exigenduz: ut supra censimus:

*Qui eliguntur ad offi
cium Consularium.*

Ciber Primus.

De Sindicijs et massarijs sindicarie Tridenti tenentibus reddere rōnem de gestis p̄ eos in suo officio. Ca. lxxiiij.

Tem sta. et or. q̄ Sindici et eorū massarij et officiales sindicarie Tridenti teneant et debeant infra. xv. dies a finitione sui officij consulijs et puilioribus ipsius ciuitatis et eius pcuratoribus reddere et mōstrare rōnem de gestis et factis p̄ eos in suo officio et q̄ tenentur ipsi cōitati infra dīctuz terminū consignare: et hoc in pena et sub pena. x. librarū ven. vōñ. camere ep̄ali applicanda a quolibz contrafaciente auferreda totiens quotiens fuerit contrafactum.

De massarijs sindicarie Tridenti predicte tenentibus scribere intraticam et expēsam officij predicti. Ca. lxxxiij.

Tem sta. et or. q̄ massarijs officij Sindicorū Tridēti q̄ pro tpe fuerit teneat et debeat notare et scribere de die in diem clare et distincte intraticas et expēsas dicti officij p̄t recipitur de die in diē et expēdit in officio p̄ditato: et hoc in pena et sub pena. x. librarū ven. a quolibz contrafaciente auferenda et camere ep̄ali applicanda pro qualibet die.

De redditibus cōitatis dispensandis in respectō viarū et q̄ pcuratores reddant rōnem de exactis et receptis. Ca. lxxv.

Tem sta. et or. q̄ pcurat. cōitatis diligēt et solcite procurent reficere et reparare et reparari facere ex redditibus et cōventionib⁹ vniuersis dicte cōitatis quē exiguntur et coliguntur tā ex mura sua parna dicte ciuitatis quā ex officijs et affectibus quaz aliunde vias publicas pontes passus postas custodiam murorū et alia que in re publica erāt necessaria reparari et de die in diē debeāt clare scribere et notare que exigēt et expendent: et infra. xx. dies postq̄ fuerint desituti siue remoti ab officio puilioribus et p̄sulibus cōitatis reddere rōnem cū integritate residuorū cōsignatōe: sub pena predicta. x. librarū auferreda et applicanda: ut supra totiens quotiens in quolibet predictorū capitulorū contrafactū fuerit.

De locatōib⁹ et p̄ductōib⁹ p̄textu affectū nō solutis. Ca. lxxvi.

Tem sta. et Or. q̄ si q̄s teneret domū terraz vincā p̄atiū casale stabulum ad affectū p̄petualem ad vsum domorū merchati tridēti p̄ ven. olco sale blado vino ab aliqua p̄sona exceptis affectis ecclesiarū et affectū minus. xx. sol. q̄ affectus nō trāsendat summa. xx. sol. vōñ. et locator conquerat de conductore quod ei non soluerit dictum affectū per plures ānos

si conductor dixerit se soluisse vsq; ad ipsam diem quod petitur & si conductor erit bonus & legalis et bone fame detur ei sacramentum & si p sacramenti dixerit se soluisse vsq; ad ipsam diem credatur ei et absolui debeat a petitione locatoris de ipso affictu petitor; sed si afficti erit de. xx. sol. et eo affictu locator conqueratur de conductor; quod affictum quē tenetur non soluitur p plures annos & illum affictum ab eo pductor petat & conductor dicat se soluisse sibi locatori; tunc nō debeat ei credi nec sacramenti dari de solutōe allegata; sed si noluerit pbare solutōnē detur ei terminus ad probandū solutōnē allegatā; et si probabit solutōnē factam eē absoluetur a petitione locatoris; et si nō probauerit debeat soluere affictum locatori scdm vsum et consuetudinem locationum perpetuum vromorū merchari Tridenti.

De nundinis in capite mensis cuiuslibz sciendis. Ca. lxxxvij.
Item sta. & or. q; in principio cuiuslibet mēsis decetero debeant nundine celebrari in nra civitate Tridēti generaliter tribus dieb⁹ et in illis tribus dieb⁹. vj. die an kalendas et in kal. et in sequenti die post kalendas sint et eē debeant ferie q; nō reddatur ius nisi fm q; redditur in alijs ferijs et mercharijs generalibus.

De publicis factionibus soluendis. Ca. lxxxvij.
Item sta. & or. q; quibet pro repudijs ceterisq; bonis mobilibus et immobilibus quocūq; vocabulo censent actio nibus; vntaxat exceptis consententibus in plebatus; seu locis quibuslibet nostre ciuillis iurisdictionis acta subiectis factiones ipositas hactenus et iponēdas vindicis ancianis iuratis & alijs officialibus quocūq; uocabulo nūcupatis ad exigendū reqrendū et recipiē. deputatis et deputadis iuxta estimationē pfoluant; et in locis plebatus squadris et villis ubi ipsa bona consistant; psona habitaret in una villa et bona eēnt in alia villa et fiat licentia ad pignorandum et distrabendum vindicis ancianis iuratis et alijs officialibus deputatis et deputadis ut pmissum ē solentib⁹ et futuris; ut bona quorūlibet qui ipas factiones facere soluerit et subire recusatuerit siue tales psonae resideant i plebatus squadris villis; ubi ipsa bona consistunt; siue non resideant omni solentate cuiuscūq; subastationis post posita usq; ad summā huiusmodi factionum et expensarum per eosdem officiales libere et impune distrabantur ad ciuis statuti; siue edicti obseruationez cines tridem ti uel alios priuilegiatos; siue illos q; scdm antiquā consuetudinez

Liber Primus.

ad dictas factionibus excusantur decernimus non teneri salvo q̄ si
cōitas p̄pter sua p̄pria negotia vel maleficia que cōmiserint im-
p̄ fuerint aliquā collectā inter se non habitantes in ipsis plebatibus
et villis ad ipsam collectam minime teneantur.

De collectis extra ordinarijs.

Ca. lxxxix.

Item sta. et Or. q̄ collecte ex traordinarie impositae et im-
ponēde pro stipendiarijs et alijs extraordinarijs soluant
p̄ qualiscūq̄ villas s̄m focos fumantes et nō sc̄dm focos
descriptos s̄m q̄ soluitur collecta dñi ordinaria.

De solutionibus preconibus et familiaribus faciēdis: ut infra.

Ca. xc.

Item sta. et or. q̄ ubicūq̄ debeat fieri aliqua executio p̄
gnoris vel altera preterq̄ in factis nostris et ep̄atus no-
stri Tridenti: prima vice fiat p̄ solum preconem absq̄ ali-
qua familia dñi Uicarij: et si aliqua inobedientia vel vio-
lencia fieret preconis: tunc familia dñi Uicarij accipiatur ut obedia-
tur preconis s̄m formam statutoꝝ et bone consuetudinis et ut obe-
diatur Uicario et alijs officialibus Tridenti. Item si fuerit aliqua
lra sine cedula vniuersalis vel sp̄ialis vel mandatuꝝ q̄ si debito res
debeant soluisse infra certum terminū a iudice statuti seu statuen-
dum cum clausula q̄ si sentirent se grauatos q̄ compere deberent
ipsi debitores vel ambe p̄tes prout iudex mandauerit die et hora
p̄ ipsum statuta si non cōparebit debitor in termino statuto credi-
tor comparente et instante quod datur licētia pignorādi salvo iur̄
camere ep̄ali q̄ licētia data tunc preco nihil hēat a debitoꝝ sed a
creditor̄ eius instātia predicta cedula fuerit. sed si ueraret debitor
pignus tunc soluat̄ et preconis et familie expensis debitoris pi-
gnus prohibentis creditor̄i dictas pignoratōis expēsas reficere
debetis salvo iur̄ et camere ep̄ali rōne pignoris p̄hibiti.

Item q̄ si aliqua executio pignoratio vel sequestrū accipiatur
siue fiat p̄ preconem p̄seruentur uel deponentur ad postulaticōne
ipsius preconis de premissis notario cause eo die uel sequenti pe-
na. x. sol. et arbitrij facere debentis.

Item si p̄ familia violenti ut decet p̄missa uel aliquod p̄missōis
fiant eandem penam singula eo die uel sequenti cōsignare debent
preconi cui obeditum non fuerit.

Item quod preconis et familiaribus dñi Uicarij uel alioꝝ officia-
lium fiat solutio p̄mittentē primo sed mittens p̄terq̄ de p̄ma cita-
tione ad respōden̄ in iur̄ postea possit hēre ingressum contra eum

*De pignori et sequestru
in cap. 18. de iur. iud. lib. 1.
100*

in cuius preiudicium missam iuris tamen et statutorum Tridenſium for-
ma seruata et ut parcatur laboribus et expensis possit fieri execu-
tor accipere de bonis debitoris tale pignus quod sit sufficiens pro
debito et expensis.

CItem quod prece et familia alicuius officialis non possit tenetur
accipere uel pignora nec pignora uendere sine licentia officialis
ex cuius commissione fuerit pignus acceptum: pena priuatioſis et car-
ceris et arbitrij. Item quod quando cum precone uadit aliquis ex fami-
liaribus dñi Vicarij uel alterius officialis non fiat solutio familiari-
bus: nisi in illis casibus: in quibus indiget prece auxilio ipsorum famu-
lorum ut qui non obeditur preconi de hoc notario cause eo die uel
sequenti pena quous sol. veron. pro qualibet uice relationem facere
debet: et sic regitur uolentia contra in obediētes.

CItem si prece uel familia non accepit bonum pignus uel alia executionem
fecerit propter quam fuerit missio facta non habeat solationem
nisi semel et quod pignus presentet in ciuitate ut creditor possit con-
sequi suam et non dimittat pignus penes debitorem: nec alius sa-
lum conuictum et hoc si commode pignus portari et presentari pote-
rit aliqñ expensis mittentium faciat portari et presentari: hoc re-
linquatur discretioni Vicarij seruata forma premisorum infra scri-
ptorum.

Solutiones fiende preconibus et familiaribus officialium in ciui-
tate Tridenſi: suburbis et aliarum villarum et plebarum iurisdic-
tioni Tridenſi subiectis. Ca. xci.

Primo quod datur preconi et solnatur eidem secundum antiquam
consuetudinem in Tridenſi, obseruatam pro ciuitate
do aliquo in pallatio existenti unus quatrinus a sex de-
narijs et duo quatrini.

CItem si in ciuitate Tridenſi fieret aliqua executio pignoratia
uel sequestrum habeat prece pro executioe pignoris uel sequestrum gr.
vnu et familia gro. duos in suburbis gro. duos habeat prece et fami-
lia gro. quatuor. Item si in uillis ultra ciuitatem et suburbia: aliqñ
citatio executio pignoratia uel sequestrum si fieret pro una citatio-
ne uel vno pignore executione uel sequestro soluatur preconi et
familie ut inferius particulariter describitur pro pluribus vero cita-
tionibus uel pignoribus uel sequestris uel alijs executionibus in
eadem villa soluatur et preconi et familie pro vno solo pignore uel
sequestro uel alia executione ut inferius distincte declarabitur: sed
pro reliquis pignoribus sequestris uel executionibus soluatur et

Liber Primus.

preconi et familie ultra inferius declaratam sicut solueretur in ciuitate in diuersis uero uillis si ire contingat pro citatione preconii pro quolibet militari a dicta uilla distante grossum unum pro pignoratione uel alia executione grossos duos familia uero quattuor.

CEt primo a castro neteri. v3. in Pabo Cognola mōstagna no ualina: matarello: gardulis inferioribus habeat preco pro citando grossos duos et pro pignorando sequestro uel alia executione habeat preco grossos tres: si fuerit unum pignus sequestroz uel executione familia uero sex. si uero fuerint plura pignora ultra unum iā statutum habeat preco et familia pro quolibet pignore uel sequestro: seu alia executione ut haberent in Ciuitate: ut supra est expressum.

CItem quod omnes denarij primi pignoris et alioruz secundo rum pignorum diuidantur cōmuniter inter pignoratos: ita quod unus non soluat plusquā alij: et hoc similiter intelligant per omnes alias villas infra descriptas quod similis fiat computatio solutio nis.

CA castro autez veteri. v3. in Ciuitano et Deano habeat familia grossos octo pro vno solo pignore et preco ciuitatis nihil: quia habent preconem suum de per se: cui soluatur secundum antiquam eoruz consuetudinem pro pluribus uero familia habeat: ut supra in ciuitate ultra unum: cuius unius solutio diuidatur inter alios siue alia pignora.

CItem Pinedo uero et Albiano habeat familia. x. grossos pro vno solo pignore sequestro uel executione pro pluribus autem si aut solutio ut in ciuitate: ut supra dictum est: et eorum preconii citaz soluatur: ut supra dictum est.

CItem in Trigulo uatario: Busentino et mugacono habeat preco grossos sex pro sola citatione pro pluribus ultra unum habeat grossum unum pro qualibz citatione ultra unuz pro pignore vno uel sequestro uel alia executione preco habeat grossos octo familia uero decem pro pluribus autem habeat preco ultra unuz grossum unum familia grossos duos: ut in Ciuitate: ut est superius declaratum.

CItem plebe Supramontis et in Trilaco habeat preco pro vna citatione gross. quattuor pro pluribus in eadem uilla ultra unam que debet diuidi cum alijs pluribus habeat unū grossum pro quolibet citato: pro pignore sequestro uel alia executione preco habeat grossos quos familia uero octo pro pluribus ultra unum diuidendam cum alijs ut premissum est et preco habeat unum grossum: si

milla duos ut in ciuitate.

¶ Item plebe Calauini circa pontariam habeat preco pro una sola citatione quinque grossos pro pluribus in eadem Villa habeat unum grossum pro quolibet citato pro uno pignore sequestro uel alia executione habeat preco grossos sex familia decem pro pluribus autem fiat: ut supra dictum est in alijs.

¶ Item Plebe Calauini ultra pontariam ut in plebe Lauedeni habeat preco pro una sola citatione grossos sex pro pluribus citationibus ultra unum diuidendum: cum alijs habeat preco unum grossum pro quolibet citato pro pignore enim uno sequestro uel alia executione habeat preco grossos octo familia uero duodecim pro pluribus autem fiat: ut supra dictum est.

¶ Item Bisauacha Rauina Romagnano et Gardagna preco pro una sola citatione habeat grossos duos pro pluribus grossum unum pro quolibet citato pro una uero pignoratione sequestro: uel alia executione preco habeat tres grossos familia sex pro pluribus fiat: ut supra in alijs dictum est in ciuitate.

¶ Item villa Deçij sancti Petri familia pro uno solo pignore sequestro uel alia executione habeat grossos duodecim pro pluribus ultra unum diuidendum: tamen cum alijs familia habeat et in ciuitate sit. v. grossos duos pro quolibet pignore fiendo et preco de Tridento nihil quia habet suum preconem de per se cui fiat solutio secundum eorum consuetudinem: et si uiator Tridenti uadit de Tridento ad ipsam uillam Deçij pro citando fiat ei solutio ut describitur de ualle Lauedeni: et omnes citati pignorati uel sequestrati ad instantiam unius persone uel plurium teneantur contribuere pro uia: id est pro prima citatione uel executione pro quibus ut premititur plus soluitur ut equalitas inter omnes seruetur: et hoc quando tenetur soluere de iure: uel consuetudine: uel mittendi resarcire seu restituere non tenetur: ut supra.

¶ Item pro captiuitate seu detentione fiat solutio ut si aliquis detinetur in pallatio habeat familia grossos duos preco unum pro quolibet detento in platea autem communis Tridenti uel in partibus circumstantibus platee immediate familia habeat grossos quattuor preco duos: Et si extra Pallatium: uel extra plateam in Ciuitate Tridenti. uel suburbis: uidelicet in Burgo Sancti Martini: et Sancte Crucis pedecastello: et Dolendinis

Libri Primus.

sancti Francisci pro quolibet detento habeat familia grossos octo preco vero tres: et si in uillis capitar seu detinetur et conducitur aliquis in fortias Tridenti habeat familia octo gro. p quolibz famulo q fuerit et adiuuerit capere et preco gro. quattuor: et si non conducitur captus sed capiendus soluiatur pro familiaribus tñ p uis nere quantum solueretur et daretur pro pignore si uerisimiliter fecerit suum posse in uolendo capere et si potuissent ipsuz cape et nō caperent: tunc nihil beant et beant preco: ut supra dictum est: si fuerit cum familia et aliter nō.

Item si familia dñi Capitanei castri boni consilij aliquem delinquentem caperet dum eēt in custodia de nocte in ciuitate et etiā familia dñi Vicarij et facerent aliqui ex eis aliquam inuentionem armorum uel aliam inuentionē q soluiatur pena applicanda domi no nostro s̄m formam statutorum fiat solutio inuentoribus: ut supra in precedenti proximo statuto.

Item ut preconum auferratur desidia et promptiores reddantur ad seruitia et dñi et statuitur q nullus preco teneatur aliqua tenuitiam trium librarum uel abinde infra apprehendere uel ab exco nisi prius ut moris est abinde supra dño solui eidem extiterit integraliter satisfactum.

De ciuib^o et districtualib^o Tridenti uolentib^o testari. Ca. xcij.
Tem sta. et or. q vnusqzqz ciuis et districtualis tridentis s̄m formam et modū et ordinē iuris cōis: et tam ciuilib^o quā canonicis et s̄m antiquissimas p̄suetudines in ciuitate et districtu tridentis obseruatas remaneant et remanere debeant in sua libertate et possit et ualeat pro uita et morte sua disponere bona sua testando et codicillando mortis causa donando suam uoluntatem absqz aliquo impedimento alicuius pertone: etiā si fuerit dānatus ad mortem et testamentum per eum factum ualeat et teneat et nō possit rumpi uel infringi uel aliter irritari ppter sententiam mortis subsequente: nisi forte esset damnatus ad mortē ppter crimen lese maiestatis quo solo casu habeat locum ius cōe dī sponendo tñ de suis bonis scdm q de iur uel aliter ex forma statutorum tridentis tenetur disponere.

De statutis tridentis seruandis p dyocesim tridentis. Ca. xcij.
Tem sta. et or. q oia statuta ciuitatis tridentis seruare et seruari debeant taz in criminalibus q̄ in ciuilib^o in oib^o iur dictōib^o nris suppositis nobis et p totā dyoc. tridentis. et in foro ecclesiastico i causis et casib^o mere pphanis cuz

Capitulum de...
de...
...

Demum...
...

Demum...
...

De compromissis extra civitatem non fiendis. Ca. xxliij.

Item Ita. et or. q. nullum compromissum seu arbitrium si
at aliquo ius vel ingenio sine ea per aliquos de iurisdic-
tione Tridenti extra civitates Tridenti: q. in compromis-
sis predictis eligi non debeat p. partes nel p. iudice de me-
dio aliquo officialis nel familiaris priorum nec sententia vigore dicti
compromissi vel laudii serratur extra palatium: ubi ius redditur et
compromisso uel arbitrio aliquo et contrafactum fuerit ipso ius non
valeat nec q. q. sequitur ex eo uel ob id: et qd non possit huic presen-
ti statuto renunciari aliquo iuris ea uel ingenio. et si renunciatum fu-
erit p. partes et iuratum presumatur illud iuramentum metu et dolose
factum et pmissum. et q. qd exinde sequitur sit nullum nec possit ali-
quid fieri in fraudem ipsius statuti: et hoc statutum non habeat locum
in causis a libris quinquaginta den. non infra quod statutum antiqui-
tus per viros epos Tridenti est observatum.

officialis...
...

Statuta collegij notariorum Tridenti: De notariis. Ca. xv.

Item Ita. et or. q. unusquisq. advocatus, et procurator et ta-
bellio societatis et collegij Notariorum Tridenti: Circa
Reverentiam sanctissimi martyris patroni nostri Beati Vi-
gilij in die festivitatis sue: et in die annunciationis et assumptionis
Virginis gloriosae: et alijs festivitatis solennibus que inducere fu-
erint per bidellum collegij de mandato prioris: seu Rectoris ipsi-
us collegij: et eius consulariorum se presentare et connenire debe-
ant ad requisitionem dicti bidelli in loco deputato: et una cum dicto
rectore visitare predictam ecclesiam prelibatam patroni nostri pre-
dicti s. m. q. per dictum d. m. Rectorem ordinatum et inunctum
fuerit: sub pena. x. sol. v. c. r. s. pro quolibet et qualibet vice: qua fue-
rit contrafactum.

Item quod quilibet de collegio predicto quotienscumq. socie-
tas eorum advocatorum et tabellionum ad Ecclesiam contra eos-
rum rectore ire contingerit honeste bini sequendo suum Recto-
rem accedere debeant: sub pena quinque sol. den. a quolibet contra-
faciente auferenda p. qualibet vice qua fuerit contrafactum.

Item quod nullus de collegio cum conneniret alicubi ratio-
ne collegij de societate recedere non presumatur: nisi fuerit de licen-
tia et consensu domini Rectoris uel eius consulariorum: sub pena
quinque sol. predicta pro quolibet et qualibet vice.

...

...

Liber Primus.

CItem qđ qlibet de collegio predicto sponſalibus: seu coniugio cuiuslibet de collegio sibi prius facta notificatione bidellii vel alii de collegio personaliter vel ad domum sue solite habitationis conuenire et interesse debeat sequendo rectorem suum uel eius consiliarios: sub pena viginti sol. pro quolibet et qualibz uice: nisi fuerit iuste impeditus.

CItem simili modo funeralibus et exequiis cuiuslibet de collegio interesse debeat sibi prius facta notificatione usq; ad exequarum finem debitū permanere: sub pena simili proxime dicta et predicta intelligant de ascendentibus et descendentibus: ac et collateralibus et uxoribus collegiati.

CItem qđ nullus de collegio ad palatiū incedere debeat in habitu et in statu in honeste: sub pena. x. sol. pro quolibet et qlibet uice.

CItem qđ nullus de collegio ad ludum seu ad ludendum: et ubi laudatur pecuniaz mutuare debet nec debeat se presumat: sub pena. lx. sol. pro quolibet et qualibet uice.

CItem qđ nullus de collegio predicto ad aliquē ludum taxillarum audeat ludere denarios excepto qđ ad ludum tabularū et excepto qđ in festiuitatibus natalitjs sub pena viginti sol. pro quolibet et qualibet uice.

CItem quod qlibet tabellio de collegio predicto ad officium suum necessaria ad imbreuiandum seu notandum. v3. quaternellum penarolam cum atramento et calamo ad minus continuo secū portet et portare debeat: sub pena viginti sol. pro quolibet et qualibz uice et quilibz de collegio conscius de predictis pena simili rectori seu eius consiliarijs manifestare teneatur.

CItem si quis in taberna ex necessarijs ad officium suum obligauerit sol. viginti soluat et per quattuor menses ab officio suo suspēdatur.

CItem si qđ tabellio extra domū sue solite habitationis ex necessarijs predictis ad officium suū deputat negligentia uel obliuioe dimiserit soluat. x. sol. pro quolibet et qualibet uice.

CItem quod nullus de collegio predicto contra Rectorem suū uel eius consiliarios uel alterū eorū de ipsis uel alteri eorum uerba iniuriosa pferratur irato animo uel pferri faciat: sub pena. xl. sol. pro quolibet et qualibet uice.

CItem quod nullus de collegio predicto contra aliquem alium dictis de collegio: uerba iniuriosa dicat seu dici faciat: sub pena viginti sol. pro quolibet et qualibet uice exigenda ad arbitrium Rectoris et eius consiliariorum.

CItem quod qlibet rector dicti collegij qui nunc est uel pro tem

pore erit habere debeat quattuor consiliarios unum massarium unum Notarium: et duos bidellos: qui sint de collegio predicto eligendos per omnes de dicto collegio uel eorum maiorem partem.

CItem qd ipsi consiliarij quandocūq; ad registionem Rectoris qui nunc est uel pro tēpore erit se debeant presentare: ubi fuerit preceptum eisdem: sub pena. x. sol. pro quolibet et qualibet vice: nisi iusta causa fuerit impeditus.

CItem simili modo et similiter massarij et notarij predicti et similiiter quilibet alius de dicto collegio cum fuerit uel monit; uel regit; sub pena. x. sol. pro quolibet et qualibz uice se debeant presentare nisi fuerit legitima causa impedit;

CItem quotienscūq; uel plures tabelliones de dicto collegio fuerint uocati uel rogati ad aliqua acta publica in iudicio describendo ipsi uocati cōiter et concordit in ipso loco uel saltem in ea qua fuerint rogati concorditer scribere et notare teneantur ita qd utriusq; scriptura nullam in aliquo pareat contrarietatem uel ostendat sub pena. x. sol. pro quolibet et qualibet vice.

CItem qd nullus aduocat; procurator; seu tabellio possit scribere aduocare seu procurare in ciuitate tridentini: nisi fuerint descripti in collegio predicto: sub pena. x. librarij pro quolibet et qualibet uice.

CItem qd nullus admittatur i matricula et collegio predicto: nisi fuerit examinatus et approbatus pro sufficienti per estimatores dicti collegij deputatos.

CItem qd quilibet de dicto collegio per ipsum collegium cōiter in casu necessitatis. v. z. infirmitatis infortunis ignis aque uel alterius casus inopinati superuenientis debeat prout expediat prouideri et subueniri iuxta consilium et terminationem Rectoris et consiliariorum.

CItem qd omnes de dicto collegio expensas omnes quas ipse Rector de consilio: seu consensu suorum consiliarioz et maioris partis dicti collegij occasione dicte societatis: seu Collegij: seu in ipso collegio legitimo duxerit faciendas reficere et soluere teneantur.

CItem quod totum collegium siue omnes et singuli de collegio ipsum rectorem et consiliarios ab omni damno quod legitime incurreret occasione societatis dicte seu Collegij indemnes conseruare teneantur.

CItem qd unusquisq; de collegio officium sibi commissum: seu preceptum ipsum dūm Rectorem et eius consiliarios uel maiorem partem eorum: putet et secundum qd fuerit legitime sibi commissum et iniunctum adimplere et executioni mandare teneatur: sub pena. xx. sol. p

Libri Primus.

quolibz et quilibet vice: et nihilominus officium predictum exercere teneant.

Item quod massarius dicte societatis: seu collegij infra. xv. dies ab expiratione sui officij consiliarijs et deputatis: ad hoc de receptis et datis rationem reddere teneantur cum integra residuorum: sub pena ad arbitrium dicti collegij imponenda.

Item quod quilibz rector duret et durare debeat in officio sui rectoriarum per annum unum et non ultra et oēs alij officiales dicti collegij in officio suo permanere debeant per quattuor menses et non ultra et illud veniunt teneant octo diebus ante finem sui officij rectori et consiliarijs. sub pena. xx. sol. pro quolibet et qualibet vice: et hoc nisi fuerit in officio suo confirmati de nouo.

Item quod omnes pene superscripte et infrascripte: et quicquid ratione dicti collegij ad manus massarij dicti collegij puenire debeant et in utilitatem eodem ipsius collegij conuertantur.

Item quod nullus tabello audeat scribere acta iudicialia in aliqua propria camera patrie et matris fratris patris socij uel consuei in quibus predicti pcurauerint in quibuscūq; arduis causis et quod quilibet causa intelligatur ardua a. xxv. libris supra: alioquin talis pcessus taliter scriptus ipso iure sit nullus et sub pena. xl. sol. pro quolibet et qualibz vice: nisi de partium processerit voluntate. et hoc locuz habeat non impendentibus: sed in futuris causis.

Item quod quilibet tabello cui per bidellum de mandato rectoris uel eius consiliarij iniunctum fuerit ordinatum in precipiendo in spectra qualitate cadaueris et tabellionis portatum cadauer alicuius de collegio uel de eius coniunctis: de quibus supra fit mentio: in capto de exequijs et funeralibus etc. portare teneatur. sub pena. xx. sol. pro quolibet et qualibet vice.

Item quod quicquidque libris: questio: seu pstroueria civilis: seu pecuniaria: que uerteretur et esset inter aliquos de dicto collegio usque ad quantitatem. x. librarum denarij. Tridenti inclusite per rectorē una cum consiliarijs debeat cognosci finire et terminari.

Item quod nullus de collegio audeat blasphemare Deum: nec eius matrem: sub pena centum sol. pro quolibet et qualibet vice et quilibet sit accusator: et quod de collegio adiuerit. et predicta non uentis clauerit seu manifestauerit soluat eandem penam.

Item quod nullus de collegio audeat ire uel puerfari in tabernaculo: sub pena. xx. sol. pro quolibet et qualibet vice: et cuiuslibet accusanti credatur: diuimodo sit persona fide digna.

Item pro augmento et bona dispositione dicti collegij quod quilibet de collegio conueniat et se presentet cum fuerit requisitus per bidellum uel monitus ad locum deputatum. sub pena. x. sol. pro quolibet et qualibet

Nota in ista causa a m. m. causa p. abbas de lehard. causa que intelligitur a. l. i.

bet vice nisi fuerit legitima causa impeditus et nullus in diebus licentia Rectoris uel consiliarioꝝ recedat sub pena predicta.

Item quod quibet honeste vite bone fame et conditioꝝ cupiens esse in dicto collegio seu matricula in manibus rectoris dicti collegij et eius consiliarioꝝ solenni promittat et iuret obseruare et manuteneꝝe oia et singula statuta et ordinamenta dicti collegij facta et fienda: et ipsis, uel alicui eorum non contrafacere uel contrahere: sub penis in eis contentis: et pro neccigali uel puentu soluat libras. x. den. Tridenti a quibus absoluti non possunt.

Item quod nullus qui non sit descriptus in collegio seu matricula collegij predicti possit uel audeat scribere instrumenta uel uisitas uoluntates uel acta aliqua iudicialia uel officia Notarie: aut procuratorij, uel aduocati: exercere aliquo modo in ciuitate tridentis et alijs locis pertinentibus ad curiam Tridentis: sub pena. x. librarum den. Tridenti si per quolibet et qualibet vice: et nihilominus instrumenta et ultime uoluntates et acta scripta et notata per eos uel aliquem eorum careant iuris effectum.

De notarijs.

Ca. xvi.

Lex disponimus et ordinamus quod acta iudicialia scribantur per nos, coram iudice et non domi nisi extensio ipsorum actorum poterit domi fieri per dictos notarios: sub pena de qua supra.

Item uolumus quod notarij qui perdidissent aut sinxerint se perdidisse acta iudicialia testamenta instrumenta: seu alia quecumque acta publica sibi data: aut de quibus fuerint rogati incurrant penam quattuor florenorum Raynesi, exigendorum et applicandorum: ut supra: et teneantur pro parte ad totale eius interesse et danum de facto emendandum et reparandum: Cuius causa aliqua ut puta incendio ruina: uel alio casu fortuito amississet. Quos casus inde probare teneatur notarius seu procurator et potestas arbitret interesse prius: si pars illud deducet: aut alios duos idoneos et expertos ad arbitrandum deputet oia appellatione remota.

Item statuimus quod notarij teneant sua pthocolla non incedulis sed in libris ligatis ad hoc deputatis ne ita de facili perdantur: put etiam in statutis nostris iam dispositum est quibus pena contrafacienti addatur Raynesi. x. exigendorum et applicandorum: ut supra.

Item declaramus et uolumus quod notarij teneant pthocolla matricum et originalia instrumentorum et aliorum quoruncumque actorum publicorum penes se seruare: nec illa tribus dare uel alijs preterquam iudici cui originalia actorum exhibent instrumentorum uel non nisi dubia

*Notaria etiam potest
colligi, uel negari pthocolla
eum, quibus se habet
Cuius in i. uel acta
C. ad alibi n. p. de
p. uolunt. uel
Notario dicitur de delictis
na. de iud. pthocolla
p. uolunt. uel in holo
in omni de i. p. uel uolunt.
sicut legitime pthocolla
curat de lib. d. uel et
de iud. p.*

Lib. Primus.

retur de extensor hoc sub pena. x. Rayn. p qualibet vice qua qd puenit quaz ipso iur incurrat notarius siue pcurator si ptrafcerit exigendoz et applicandoz: ut supra debeat tñ ipse notarius si ue pcurator dare extesa aut copias regit; suis cū subscriptionib^o.

Taxatio mercedum Notariorum. Ca. xcviij.

Primo pro mercede unius instrumētī emptionis simplicis et de re simplicis cū clausulis consuetis a. xxv. libris vsqz ad quinquaginta lib. duas gro. o. a. xxv. lib. infra idē seruet. A quinquaginta libris vsqz ad centū libras duas. gro. vi. libris centū usqz ad ducentas libras tres gro. o.

A libris ducentis et quinquaginta vsqz ad quingētas libras. v. gro. o. A libris uero quingentis supra adiungantur gro. xij. ultra supra scriptas quinqz pro quolibet centenarij. v. libram unam. gro. o. Ultra uero supra scriptam summā usqz ad summā triuz milū librarum soluantur pro quolibet instrumēto not. lib. qundecim gr. o. Abinde uero supra quātuor quqz fuerit precij de una re tñ soluantur bone moū. lib. xx. gro. o.

Si uero fuerit de pluribus rebus soluantur pro quaqz re ultra supra scriptū salariū lib. p. o. gros. quattuor.

Si uero sup hys interuenit auctoritas ptoris uel assensu consensu seu cognatoz soluat p ipsa auctoritate uel consensu tñ lib. i. gr. o. Et si instrumēto emptōis et uen ditiōis interuenit pactum de retrouendendo idem sit qd proxime supra fuit depositum.

Si uero pars uoluerit hēre dictum pactum de p se si emptio fuerit xv. Rayn. soluant pro dicto instrumēto pti lib. tres gro. vi.

Abinde supra usqz ad centū Rayn. soluantur lib. tres gro. o. Tbi emptio excedat dictam summā Rayn. centū quicunqz soluantur ultra libras tres librariū. o. gro. sex.

Pro instrumētis cessionū pmutationū dationū insolutorū et uisionū idēz qd supra de emptione seruetur excepto qd ultra pte taxati precij pzo Rayn. cētum: ut supra deat solum notarius p quolibet centenarij Ray. libram unā. gro. o.

De instrumētis locationū perpetuāliū simplicium duplicatis sine refutatione lib. quattuor. gro. o.

Et cum refutatioe ultra dictas lib. iij. deat not. lib. i. gro. o.

Et si in dicta locatioe fuerint plures res qz tres soluantur pzo quilibet re ultra dictas libras. v. gro. duo sine fuerint cū refutatione sine sine. v. librarum. o. gro. duos.

De instrumēto uero locationū temporalium simplicium vsqz ad tres res soluantur notario libras duas gro. sex.

De instrumento societi quantūcumq; fuerint magnaz seu magne summe cū quibuscūq; clausulis consuetis et nō consuetis habeat triū nor. libras duas gro. o.

Pro instrumento dotiū sponsi et sponse usq; ad summā librāriū cētuz et quinquaginta et cū donatione propter nuptias habeat nor. libras duas gro. sex.

Si vō dos excesserit dictā summā soluantur pro quolibet cētenario librāriū ultra suprascriptaz summā pro forte gr. vi. et pro condore alij gr. vi. ut supra: et hec omnia intelligantur fm summā instrumētōrū emptionis et venditiōis de quibus supra proxime et fm illorū taxam respectu cētenarij et miliarioz ut in suis locis supra proxime notatis et descriptis et. addendo tamē suprascripta sibi vēdicare locū in ciuitate Tridēti ubi autē ire contingerit extra ciuitatem: tūc aut conueniatur de via aut iudicis: hoc ē po testatis iuxta taxationi stetur.

Instrumentis uero pacis et finis idem seruetur q; in taxa instrumētōrū emptionū et uēditionū de quibus supra ad securitatē. Et pro instrumentis donationū inter uiuos simpliciter factarum succedentibus abintestato usq; ad summaz Rayn. quin q; ginta libras tres a Raynēsis. usq; ad centū lib. v. gro. o.

Abinde vō supra p quolibet centenario lib. unam gro. o.

Si vō sicut extraneis hoc est non succedentib; abintestato dupli centur dicta salaria.

De instrumēto mutui simplicis usq; ad libras centū soluantur lib. unā gro. vi. Si vō tale instrumētū fuerit cū pactis lib. duas gro. o.

Abinde supra pro centenario soluantur lib. o. gro. vi.

De instrumentis depositi delegationis indentitatis et solutiōis uerbi idem ut supra proxime.

Pro instrumento pcurie simplicis librā unā gro. vi. si cū alijs clausulis nō ita generalibus lib. duas gro. sex.

Pro cōpromissi instro usq; ad Rayn. centū inclusue lib. tres gro. o.

Abinde vō supra pro quolibet cētenario Rayn. lib. vnā gro. o.

Pro trāfactōe simplici usq; ad summā centū Rayn. inclusue lib. v.

Abinde supra p quolibet centenario Rayn. lib. i. gro. o.

Pro instro tutele usq; ad summā Rayn. centū inclusue lib. i. gr. vi.

Abinde uero supra pro quolibet centenario lib. o. gro. vi.

Et p quolibet inuētario usq; ad lib. centū libras duas gro. vi.

Abinde supra pro quolibet centenario lib. o. gro. vi.

Pro instrumēto tutele rationis reddende et administratōe usq; ad Rayn. quinquaginta inclusue libras tres gro. o.

Ab benesibus quinquaginta usq; ad centū lib. iij. gro. o.

Ciber Primus.

Abinde supra pro quolibet centenario librarum. o. gro. vi.
Pro instrumento emancipatōis arrogatōis adoptōis et reductio-
nis ad patriam potestatem libras tres gro. o.

Et pro in breuiatura simplici extra librum notarij nota suprascri-
ptorū instrumentorū hēat notarius lib. o. gro. quattuor.

Et hijs casibus qm̄ extat statutū obseruetur possint cōtrahentes
p notarios cogi ad dicta instrumenta extensa exigenda.

Et hoc tā in instrumentis q̄ in breuiaturis contractū precedent-
tium q̄ sequētū: et sup hoc seruent statuta de hoc disponētia etc.

De testamento et qualibet alia vltima uolūtate p mercede notarij
seruet taxa respectu numeri: uel oīum centenariorū miliariorū: tā

Rayn. q̄ lib. ut d̄ istis eptōis et uēditōis supra fuit p̄clusū et d̄cisū

Duplici tā merces et salariū ipsi notarij qd̄ solueret p b̄f de legi-
timo si hērs institut' fuerit extrane' .i. nō ciuis: s; forēsis eodē mō

salariū notarij duplicet si testō: fuerit iūrm' morbo pestifero aut
Pro vno quoq; legato librarum centū et abin/ Contagioso.

de infra cuiuscūq; summe librā unam gro. vi.

Abinde vero supra quolibet centenario: tam librarū q̄ Rayn. ser-
uetur taxa instrumentorū emptionū et uenditionū de qbus supra.

Et pro legato facto i piam cām nō excedendum ad quātitatē lib.
quingenta soluat dimidia eius qd̄ pro alijs legatis soluitur.

Pro legato ex cā dotis uel augmenti dotis ēt excedendo ad di-
ctas lib. quingenta soluat dimidia: de qua supra i pximo v̄sculo.

Pro legato ex cā ad quā testator tenebat ēt dēā dimidia soluat.

Pro substitutōe vniuersali in testamēto quodcūq; fuerint substi-
tuti lib. o. gro. sex.

Si vō conuentū fuerit aliter inter ipsas ptes quo ad has solutōes
et mercedes nihilominus p̄uiso ista firma maneat et soluat p̄ut

supra ordinatū est nō obstante p̄uentōe aliqua partium.

Et heredes teneantur soluere pro legatarijs et postea p̄fatos lega-
tarios ad solutōē. astringere aut id totū sibi retinere qd̄ pro dictis

legatarijs soluerit et exburauerit n̄ possit tñ hērs cogi ad exbur-
sandū et soluedū p legatario vltra portione h̄f dicitur sibi obnētā.

De pronunciatōe sine diffinitine condēnatione uel absolutiōe de
quātitate librarū. xxv. et abinde infra lib. o. gro. viij.

Et uiginti q̄q; libris usq; ad quingenta librā unam gro. o.

Et quingenta usq; ad centum libras duas gro. o.

Et centum usq; a ducentas libras quattuor gro. o.

Et ducentis usq; ad quingentas libras. vi. gro. o.

Et quingentis usq; ad mille libras octo gro. o.

Et mille usq; a duo millia libras duodecim gro. o.

Si duobus milibus supra cuiuscumque fuerit quantitatis habeat notarius pro quolibet militare libras quinque gro. o.

In laudis et arbitramentis arbitratorum seu arbitramentorum idem re futata semper temporis amissionem quam ipsi arbitri taxent et taxare debeant. Si vero sententia sit mera interlocutoria non magni negotii et scripta manu notarii, actarii solvantur lib. l. gro. o.

Si vero manu potestatis fuerit scripta libram unam gro. viij.

Et si fuerit magni negotii habeat notarius si sua manu scripta sit libras duas gro. o.

Si vero potestatis libram unam gro. quattuor.

Idem seruet si fuerit questio facti que estimationem recipiat, v. p. rata examinationum et quantitate predictarum habeat notarius salarii sui.

Si vero fuerit super re vel facto que vel quod estimationem non recipiat relinquantur arbitrio eius coram quo questio agitabitur taxationem faciendo moderatam arcentis salarii et mercedibus supra limitatis, etc.

De interlocutoria contra preiudicium lata habeat notarius usque ad summam centum librarum inclusivam lib. o. gro. sex.

A centum vero libris usque ad ducentas libram unam gro. o.

Et abinde supra habeat notarius pro quolibet centenario lib. o. gr. vi.

De copiis scripturarum.

Ca. xviii.

Pro qualibet copia scripturarum medij folij et faciat notarius pro qualibet linea litteras triginta sex, et in qualibet facie medij folij lineas, xxxvi. vel, xxxvij. et habeat tunc pro quolibet folio ita integro libram o. gro. tres.

Pro originali in actis et causis acritatis coram potestate pro vno quoque medio folio lib. o. gro. quattuor.

Item causa vero coram Elcario nro in spualibus delegato arbitro et arbitratore pro quolibet medio folio originali habeat notarius lib. o. gr. vi.

De preceptis.

Ca. xxi.

T de preceptis habeat notarius pro quolibet precepto sine pena et pro vna persona tantum facto seu vni persone tantum si mittitur ad pignorandum pro familia et ad publicandum processum et ad pcludendum in causa lib. o. gro. vnum.

Et nisi tale preceptum fieret pluribus personis et pro pluribus tunc pro quolibet capite seu persona habeat notarius lib. o. gro. unum salvo nisi esset vniuersitas cui preceptum fieret: aut cuius nomine fieret preceptum ipsius qui tunc notarius habeat tantum lib. o. gro. quattuor.

Eodem modo ubi essent plures fratres simul habitantes: aut plures pupilli: aut minores simul stantes et habitantes: aut vinctes ad vnum

Et ij

Liber Primus.

panez et unū uinam hēant oēs hij pro una psona tm̄ et notarius
p̄tentus sit de duobus gro. sed librā. o. gro. duos.

Et plures intelligant qm̄ sunt tres q̄tuor qnq; et sic de singulis.
De sequestro aut̄ captura et pignoratōe fienda p̄ uim p̄ quolibet
mandato: cū pena habeat not. lib. o. gro. duos.

De proclamationibus cū uia hoc si fiat in tribus locis ciuitatis no
stre s̄m̄ morē et antiquam consuetudinē. v3. pro quibet uice qua
sient libram unā gro. o.

Pro petitōe scā penes acta de una re tm̄ siue posta lib. o. gr. duos

Abinde v̄o supra pro qualibz re seu posta hēat not. lib. o. gr. unū

Et nihil hēat ulterius not. v3. p̄o r̄sione et replicat. nisi ut infra se

q̄tur et p̄dicta itelligant i maiori s̄ima s̄z formā statutoz n̄roz.

Pro cōductionibus libelloz responsionum replicationum tripli
cationum quadruplicationum exceptionum positionum instru
mentoz et capitulorū interrogatoriorum oppositionū et genera
liter quorūcunq; q̄ in iudicio p̄ducunt hēant notarius lib. o. gr.
duos pro notando quālibet dictarum productionum et si essent
tres res uel quattuor et c. Abinde uero supra pro quoq; re recit
piat not. lib. o. gro. unum.

Pro vno quoq; termino ad probandum siue p̄ publicum process
sum et p̄clusionē in cā idem quod supra. v3. librā. o. gro. duos.

De examine testium.

La. c.

De examine testium sup̄ quibuscunq; capitulis et inter
rogatorijs pro vna facie tm̄ medietatis medij folij q̄ fa
cies cōstituit quartam p̄tem unius folij hēat not. lib. o.
gro. tres.

Et pro una carta integra. v3. pro medio s̄ folio. lib. o. gro. qnq;.

Verum si testes examinentur sup̄ interrogatorijs pars q̄ ipsa in
terrogatoria producit s̄tribuat ad ratam et medietas folij et car
te sit s̄m̄ taxam rigarum et s̄farum supra postā: et ubi minus fue
rit tm̄ eidez soluatur hoc est si quarta ps folij nō eēt plena soluat̄
tātū p̄ uno quarto carte: et idem in carta integra siue nō integra:
dūtām sit excessa pars q̄rta carte et si p̄ lineam fuisset excessa.

Pro examinante. v3. ptāte uel alio ad quez spectaret onus exami
nationis idem si soluatur: ut supra.

Si v̄o testis fuerit examinat̄ corā Vicario n̄ro in sp̄ialib̄ uel de
legato seu subdelegato uel arbitro seu arbitratore ad ratā: ut su
pra dictū fuit habeat not. de pluri lib. o. gro. unum.

Pro cōtinuis processuum instr̄foz iuriū et alioz deductoz in iu
dicio soluatur not. pro carta lib. o. gro. tres. et pro copijs idēz ut

supra de copijs.

De possessionibus venditis.

Ca. ci.

Pro imponendo unū ad possessionē corporalē uel donationē in solutum hēat nor. pro eius scriptura. vj. pro una re tū librā vnam gro. sex.

Abinde vo supra pro qualibet re librā. o. gro. sex. Saluo semper in hys oibus et sup hys mercede et rōne uie et itinēris de qbus int partes cōueniat uel p iudicē taxet ⁊ pdicta oia locum hēant inter ciues et districtuales et habitantes in iurisdictione ciuitatē et alios q sunt in tēporalibus sub Ep̄atu nostro Tridenē.

Itēz pdicta locū hēant et sibi uendicent in futuris et in p̄teritis quo ad instrumenta nōdum facta et extēsa non autem quo ad iam facta et extēsa.

Explicit Liber Primus.

Incipit liber Secundus. S. T. De Criminalibus.

De Juramento fidelitatis dño Ep̄o seruando et de pena infidelitatis.

Ca. cij.

In primis sta. et Dr. q omnes et singuli Officiales cōsiliarij prouisoros et procuratores et ceteri ciues Ciuitatis Tridenti omnesq Sindici anciani consules et ceteri officiales plebatuum villarum Castrorū et Burgorū dyoc. Tridenē. ac ceteri iurisdictionis Ep̄atus Tridenti teneantur et debeant iurare corporaliter ad sancta Dei Euangelia iurare et manutēnere ipsum dñm Ep̄m Tridenē. in omnibus suis iuribus iurisdictionibus honoribus et consilijs et seq suum Capitaneum et eorum signa et uexilla cum personis equis et armis quocūq opus fuerit obsequi parere ⁊ facere omnibus suis generibus et mandatorū et pura deuotione toto posse subiectiue gere re uices ipsius dñi Ep̄i sibi cōmissas absq dolo et fraude et sua officia fideliter exercere et semp iustum et uerum consiliū ipsi domini Ep̄o suoq Capitaneo prebere: et si ad aures eius peruenerit qcūq quod posset inferre dānum iacturaz et detrimētum in persona ipsius domini Ep̄isopi uel sue urbi Burgis Castris Villis et locis quā citius poterit p se uel p suum spāle nunciū reuelabit ⁊ dicet ipsi dño Ep̄o et si qd secretum fuerit sibi cōmissū et intantum p ipsum dñm Ep̄m: uel p suum Capitaneū uel per alium suū of-

Abis inuicem coram iudice a meo... et ultra ad officia contestatione...
con. (alio loco, ante, et conuicta tua) ad inuicem...
Abis in iudice obis... et ultra ad officia contestatione...

De iniuriis et contumacia
De iniuriis et contumacia...
De iniuriis et contumacia...
De iniuriis et contumacia...

De iniuriis et contumacia
De iniuriis et contumacia...
De iniuriis et contumacia...
De iniuriis et contumacia...

De uerbis iniuriosis Ca. viij.
Item sta. et or. q. quicquid dixerit uerba iniuriosa alicui
demetur et condēnari debeat in. xl. sol. den. veron. Si
uero fuerit corā dño uel eius Vicario: aut in platea uel
in Ecclesia condēnatur in qnq. libris den. von. et minus
utq. ad summā duarū librarum inspecta qualitate psonarū et vbo-
rum in arbitrio iudicantis si pax facta fuerit eodē die uel sequē-
ti ab iniurijs. platis. Item et si reus confessus fuerit se dixisse uer-
ba iniuriosa: tunc condēnatio nō possit fieri ultra summam duarū
librarū: et que sint uerba iniuriosa uel nō relinquantur arbitrio iu-
dicantis referuata actione iniuriarū pasto.

De percussione uacuis manibus illatis Ca. viij.
Item sta. et or. q. si q. percusserit aliquē in qualibet par-
te corporis excepta facie iniuriose uacuis manib' et san-
guis non exierit: licet tumefactio facta sit si qdem fuerit
in platea uel in pallatio aut ad domū habitationis iniu-
riari condēnatur in. x. libris den. veron. Si uero sanguis exierit
condēnatur in libris tribus. Si uero alibi qz in predictis locis uel
aliquo predictorum et sanguis nō exierit condēnatur in quadra-
ginta solidis si uero sanguis exierit condēnatur in libris tribus si
uero in Ecclesia in libris. xxv. condēnatur si sine sanguis effusione
Nec si cuz sanguis effusione in qnquaginta libris si facta fuerit in di-
ctis locis platee uel palatii uel ad domū iniuriarū: si alibi quam in
predictis locis condēnatur in. xl. sol. den. von.

De eodem Ca. cix.
Item Sta. q. in predictis casibus in d. ex possit minuire
quartam partē pene predictae inspecta conditōe psona-
rum et qualitate facti: et si reus sponte confessus fuerit de
facta confessione eodem mō si pax facta fuerit ante condēnatio-

Et uerbis iniurijs...
Et uerbis iniurijs...
Et uerbis iniurijs...

12. 00. 11
457
12. 00. 11
457

Libro Secundus.

nez defalcetur: alia quarta pars condemnari, ut supra: et in predictis casibus si percussiones essent magne cum effusione magna sanguinis possit fieri condēnatio usq; ad summam. xxv. librarū: et minus in arbitrio dñi vel eius Vicario s̄m cōditionē psonarū et facti.

De alapa siue smusata illata.

Ca. cx.

*quid si non exemplum plures
tunc uno facta in eadem
viciā. et dicitur de eadē
quod dicitur in libro
de iur. in d. de re iudicat.
§. si. in d. de iur. in d. de
iur. in d. de iur. in d. de*

Item sta. et or. q; si q; viderit alicui alapa nel smusata in faciem siqdem fuerit in palatio vel in platea vel in Ecclēsia vel ad domum iniuriati: aut coram Vicario et sanguis exierit condēnetur in. xxx. libris deñ. vñ. et minus vsq; ad summā. x. librarū inspecta qualitate psonarū et facti arbitrio iudicantis. Si vero sanguis nō exierit condēnetur in. xx. libris deñ. vñ. et minus usq; ad summā quōq; librarū inspecta cōditione psonarū et qualitate facti arbitrio iudicantis. Si vō percussio facta fuerit in aliquo loco q̄ in predictis locis: tunc si sanguis exierit condēnetur in. x. libris deñ. vñ. et si sanguis nō exierit condēnetur in libris quinq; deñ. veron̄ et si reus sponte confessus fuerit remittatur sibi quarta pars: eodē mō si pacē habuerit ab iniuriato ante condēnationem remittatur sibi alia quarta pars.

De capillatura siue spinctura: et si q; fecerit scias. Ca. cxl.

*Quod si non condēnatio
dicitur in libro de iur.
in d. de iur. in d. de*

Xtem sta. et or. q; si aliquis spinxerit leuiter scapillauerit vel si cas viderit condēnetur in libris tribus deñ. veron̄. dūtamē in spincta offensus nō habuerit lesionem i persona. nec i teram ceciderit: quo casu possit reus in plus condēnari inspecta lesione internera et inspecta qualitate persone non excedēdo summā quinq; librarum.

*De capillatura siue
spinctura: et si q; fecerit
scias. Ca. cxl.*

De vulneribus illatis in facie vel in capite cum gladio lapide vel bastono. Ca. cxv.

*De vulneribus illatis
in facie vel in capite
cum gladio lapide vel
bastono. Ca. cxv.*

Item sta. et or. q; si quis vulnerauerit aliquem super facie capite vel gula et sit remansura cicatrix euidentis et de formis condemnetur in libris quinquaginta deñ. veron̄. Si vero non sit remansura cicatrix predicta: tunc condemnetur in minus arbitrio iudicantis inspecta conditione vultnerum et personarum: et facti non excedendo tantū summā. xxv. librarū: Si vō in alia pre corpore: lz tumefactio vel nigredo facta sit et si regreter ponere vctofas p liberādo percussū: si sanguis exierit i

De vulneribus illatis in facie vel in capite cum gladio lapide vel bastono. Ca. cxv.
De vulneribus illatis in facie vel in capite cum gladio lapide vel bastono. Ca. cxv.
De vulneribus illatis in facie vel in capite cum gladio lapide vel bastono. Ca. cxv.
De vulneribus illatis in facie vel in capite cum gladio lapide vel bastono. Ca. cxv.

Quia et hoc in libro de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

De Criminalibus:

xxx.

magna quatinus soluat, xxv. libras den. et si sanguis non exierit, xv. libras que pena totiens imponatur quot fuerint vulnera: et si reus sponte confessus fuerit remittatur sibi quarta pars eodem modo remittatur sibi alia quarta pars si pacem habuerit ab iniuriato an eadem demnationem reservata actione iniuriarum passo in oibus casibus suprascriptis. Si vero percussio facta fuerit in Ecclesia vel in platea vel in pallatio: tunc puniatur in duplum. Si vero percussiones siue vulnera fuissent plures vno tunc actu solo facto: tunc et sius eodem puniatur pro vna sola percussione.

De membri debilitatione.

Ca. cxij.

Item sta. et or. q. si quis aliquem percusserit et membrum eiusdem quod sibi debilitauerit intelligendo etiam hoc casu tres digitos manus fore membrum condempnetur in duplum penam in quo puniret si membrum non fuisset debilitatum quam penam si soluere non poterit: similis pena ut intulit puniatur seruata acrede iniuriarum passo.

De pena imponenda hijs qui fecerint aliquem peccati uel vulnerari.

Ca. cxij.

Item sta. et or. q. si quis ad instantiam alterius aliquem percusserit vulnerauerit aut aliter offenderit in casibus statutorum predictorum condempnetur tam faciens quam fieri faciens in penis supius expressis iuxta distinctionem delictorum predictorum.

De hijs qui fecerint insultum irato animo uel ad demnationem contra aliquem.

Ca. cxv.

Item sta. et or. q. si quis fecerit insultum contra aliquam personam nam irato animo cum cultello euaginato uel alijs armis ad menandum et uolendo eum peccare si non percusserit condempnetur et puniatur pro qualibet iniuria quam euagauerit contra eum et ad menauerit in .x. libris den. et minus arbitrio iudicantis.

De leuibus percussibus non procedatur contra ipuberes.

Ca. cxvi.

Item sta. et or. q. pro leuibus percussibus sgrafaturis: aut alijs leuibus delictis non procedatur contra ipuberes nec contra gaudios inter se rixantes sed pro sgrafaturis uel alijs uulneribus paruis etiam factis cum basto no uel alijs armis per alias personas quam per predictos factis pena sit arbitraria: ita tamen quod visus Elcarius non excedat in condensatione summa .x. librarum denariorum.

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

... de iudicio... de iudicio... de iudicio...

In reparari et solui... concordat... de... de...

De... de... de... de... de...

Lib. Secundus.

De remissione pene p confessione sponte uel pacem habitam. Ca. cxvii.

Tem sta. et or. q. de qualibet pena pecuniaria si ingit de plano sponte absq. pbatōe p fessus fuerit delictum remittatur sibi quarta pars pene: et similē si habuerit pacē ab offenso an p dēnationē defalce sibi alia q̄ta ps pene

De mō pcedendi in delictis cōtra absentatos. Ca. cxviii.

Tem Sta. et or. q. si citatus semel psonaliter uel bis ad domū bitan. siue diuersis diebus ut p̄senter se corā iudice infra terminos cōp̄tentes sibi statutos iuxta formā statutoꝝ cōis Tridētī in casibus in qbus sit pena mortuēl abscessiois mēbri nō cōparit infra terminū assignatū: si qdem p̄ testes oī exceptione maiores uel alias legitimas pbatōes manifeste supra constitit ingitum accusatum uel denunciatum delictum pro quo pcedebat cōmississe: tunc possit uisū iudicia p̄ferri cōtra absentē et poni ad bānum p̄sone. ita qd̄ possit q̄libet ipsū offendere in p̄sone et offendi facere impune que lina si quo tpe reus captus fuerit executori mandet nō obstantib⁹ aliquibus exceptionibus: saluo q. si pbare uoluerit ad sui defensionē fuisse uel falsitateꝝ testiū uel inimicitia capitalē ipsōꝝ testiū aut eius innocentiam loco et tpe choartatā p̄ testes idoneos oī exceptōe maiores audiat q̄e exceptōes et pbatōes sup̄ eis opponi et probari debeant infra xxx. dies postq̄ p̄stitū fuerit in carceribus cōis Tridētī dato sibi pcuratore quē elegerit ad ipsam defendendū et quē possit ipse in p̄ntia officiali dñi informare anteq̄ dicti xxx. dies incipiant cōsummatia p̄stitit fuerit in libris centū uel. et bāniatur quō bāno durante possit impune offendere et occidere et facere offendere et occidere nec ei contra aliquē ius reddatur: et si quo tpe ipse bānitus captus fuerit uel se sponte p̄senter et se innocentē: ut supra nō pbauerit uel ad sui defensionē fecisse uel p̄ testiū falsitatem uel inimicitia: aut innocentiam loco et tpe choartatā: ut supra: aut alio legitimo mō: tunc ponatur ad torturas ad minus: ita q. iudiciū fuge uerisimiliter sit purgati p̄ tres torturas: siue tres tract⁹ corde.

Quot regantur gastaldiones ad torturas. Ca. cxix.

Tem sta. et or. q. si quem malefactorē torqueri cōtingerit regendi gastaldiones q. pro tempore fuerunt ut interesse debeant torture s̄m antiquā consuetudinem in Tridento

Leges... de...

De... de...

De... de...

De... de...

De... de...

De... de...

De... de...

De... de...

*Causa Carceratorum tam Civitatis quam Criminalium dicitur hinc hinc appellari
tamen in hunc modum, nisi mandata ex parte iudicis latuerint proceditur
Modo: Primum de capite hinc, quod est in articulo 1.º*

De Criminalibus.

obseruatam q̄ galdiones: Si vicarius vellet excedere modum in torquendo refrenare intentionem Alicarij debeat.

Ca. cxx. *in causis mere criminalibus pcedi possit diebus feriatis.*

Item sta. et or. q̄ in causis mere criminalibus pcedi possit quolibet tpe etiam si dies sint feriat alio q̄ in honore pcedi: nec sit opus quod alijs citet ad iudicium, iurare testes vel pducere instrumeta vel alias pbationes fieri nec sit opus quod publicantur testes: *aut alia inf solennitas* obseruet sed pcedi possit ad cognitionem veritatis prout melius videbit iudici expedire et ad ferrendum sententiam of exceptione remota.

Ca. cxxi. *in carceribus occasione criminis impositantis precise penaz pecuniary prestando fideiusiorem relaxetur.*

Item sta. et or. q̄ pro quolibet crimine p quo fit pccite pena pecuniaria insurgenda psona contra qua proceditur possit incarcerari saluo q̄ si det bona fideiusionem idoneam de se pscntando et soluendo oem condennationez in eum ferendam debeat tñ iudex eum relaxare.

Ca. cxxii. *in statutis delictorū casibus non declaratis procedatur fm ius cōmune.*

Item sta. et or. q̄ in omnibus et singulis casibus delictorum in statutis cōis Tridenti nō comprehensis debeat iudex pcedere et punire fm ins cōsenta tamen quod pro minori debito maior pena non inslagatur.

Ca. cxxiii. *de cōmutatione pene incurse.*

Item sta. et or. q̄ si casus euenerit quod propter paupertem malefactorēs nō possint condennationes pecuniarias soluere sit in arbitrio iudicis pnt sibi conuenire videbitur ipsas penas pecuniarias incurfas in alia cōmutare prout sibi conuenire videbitur: dñtamen in absisione mēbz non transmutet et hoc in casibus in quibus non sit pena mortis vel mēbri absisionis.

Ca. cxxiiii. *de iudicis plebatuum Tridenti tenentibus denunciare rixas homicidia in suo plebato facias.*

Item sta. et or. q̄ iudicis plebatuum nostri Epi vinculo sacramenti teneantur et debeant p se vel per legitimuz nuncium denunciare nobis seu nro Capitano vel Alicario oia homicidia vulneratōes rixas miscelentias incendia latrocinia vio

Causa carceratorum tam Civitatis quam Criminalium dicitur hinc hinc appellari tamen in hunc modum, nisi mandata ex parte iudicis latuerint proceditur modo: Primum de capite hinc, quod est in articulo 1.º

Plures causas in Civitate... (marginal notes on the left side of the page)

Quod de hoc... (marginal notes on the left side of the page)

Indicium pnt hōmīnē... (marginal notes on the right side of the page)

Si quis in villis suis...

Libro Secundus.

lentias seu quecumq; alia facta et comissa in villis sui plebatus et in eius territorio et districtu infra tertia die post facte fuerint et maleficiu eidem notu fuerit vel fama publica inde erit et q; contrafecerit puniatur p vnoquoq; et vnaquaq; vice in .xx. libris den. vñ. paruarum.

De hominibus tenetibus denunciare Sindico suo rixam homicidia et rumores. **Ca. cxxv.**

Item sta. et or. q; hoies villarum plebatuū extra ciuitatem q; interfecerint rixis et rumoribus pmissis teneatur et debeant denunciare et denunciari facere suo sindico vel eius domui vel familie oia et singula pdicta maleficia eodie vel sequenti quo facta fuerint q; si nō fecerint puniantur p una quaq; vice in .lx. sol. den. veronesium.

De his q; cucurrerint ad rumorem causa vandi auxiliu parti et que pena sit. **Ca. cxxvi.**

Item sta. et or. q; nulla psona debeat accedere seu currere ad rumores armata manu cā vandi auxiliu et fauore alicui et q; contrafecerit puniatur p unoquoq; et vnaqua q; vice in .x. lib. vñ. saluo quod possit currere post malefactores cum armis ad capicndum eos.

De his q; cognouerint aliquā mulierem virum habentem: et que pena sit. **Ca. cxxvii.**

Item sta. et or. q; si qs cognouerit carnaliter et uiolenter mulierem viru habetiz si honesta fuerit sibi caput debe at amputari taliter quod moriatur: et hoc si non habuerit pacez a marito uiolato et a uiolata: sed si habuerit pacem ab ipso marito et uiolata: tūc pecuniabilē condēnetur arbitrio vñi fm tamen modum facultatum suarum et quod tale arbitrium intelligatur fm ordinem legum quando pena est arbitraria in quā tum debetur pñiri delinquēs que pax fieri debeat infra mēsem a tpe comissi delicti quo mēse elapso ipsa pax post modū facta nihil operetur. sed si fuerit inhonesta et de inhonestate probetur etiam per vocē et famam: tūc condēnetur in centū lib. den. veron. et hoc si nō habuit pacē a marito et a uiolata: q; si pacē habuerit infra mēsem: tūc condēnetur in .xl. lib. den. veron. quos si soluere nō potuerit stet in carceribus arbitrio domini.

De his qui carnaliter cognouerit aliquā mulierem viru habentem de sua voluntate. **Ca. cxxviii.**

De adulterio...
...adulterium...
...adulterio...

De criminalibus...
...criminalibus...

Item si. et or. q. si qs cognoverit aliquam mulierem virtum habentem de sua voluntate vel nō coacta si mulier extiterit de bona fama homo in cētum lib. vōi. paruis condēnetur: et si hoc nō habuerit pacem, sed si habuerit pacem a marito: tunc condēnetur in libris. xxv. vōi. vōi: quā si solvere nō poterit stet in carceribus arbitrio dñi et mulier pena legali puniatur: si mulier extiterit male fame uel adultera: et hoc pbeatur per uocem et famā: tunc homo cōdēnetur in. x. libris: et hoc si nō habuerit pacem a marito: sed si habuerit pacem a marito: tunc in nibilo pōdēnetur et mulier condēnetur in. x. libris vōi. infra mēsem soluendis vel p ciuitatem publice uerberetur.

De his q cognouerit aliquam virginem ui coactam carnaliter et que pena sit infligenda. Ca. cxxix.

Item si. et or. q. si qs cognouerit uolenter aliquam virginem carnaliter capite puniatur: et hoc si nō habuerit pacem infra mēsem ab ipsa uiolata et a proximioribus parentibus eius et si habuerit pacem cōdemnetur in ducentis libris uero si. q. si solvere nō poterit stet in carceribus arbitrio dñi: et si uirgo nō fuerit nec maritata et fuerit bone fame: tunc condēnetur in ducentis libris et hoc si non habuit pacem: sed si habuerit condēnetur in centum libris quas si solvere nō poterit stet in carceribus arbitrio dñi: et si nō fuerit bone fame uel probetur se carnaliter euz altero cōmississe per iudicia uel per uocem et famā que fit de ea tunc condēnetur uir in uiginti libris vōi. et si fuerit publica meretrix puniat i libris. v.

De his q seduxerint aliquas mulieres uirgines et eas cognouerint carnaliter de earum voluntate. Ca. cxxx.

Item si. et or. q. si qs seduxerit mulierem uirginē et eā carnaliter cognouerit de eius voluntate et nō coacte: si habitat cu patre et pater ē bone fame et fiat sine eius patris voluntate soluat libras quinquaginta vōi. vōi. sed si sit cum uoluntate patris: tunc nihil soluat sed si nō hēret patrem uel cum alio stare et habendo patrem: tunc soluat lib. xxv. de et si solvere non poterit stet in carceribus arbitrio domini.

De mulieribus uel earū parentibus tenentibus uentitiam uolentias sibi factas infra tempus. Ca. cxxxi

Item si. et or. q. mulieres uel sui patres uel mses auic uel fratres tenentur et debeant dictas uolentias sibi factas demunciare nobis uel Capitaneo seu Uicario nostro infra qundecim dies

Virgines...
...virgines...
...de adulterio...

De adulterio...
...adulterio...

De mulieribus...
...mulieribus...

Virgines...
...virgines...

De adulterio...
...adulterio...

*Judicia notario delinquenti ad eversionem etc. in omni falsis monetaribus in aerea notis
ca. expeditur in sum. Gl. d. ca. n. 68.
Moneta falsa continetur vel expeditur ut falsis per se videtur, quod probatur Raynald. l. 1.
in tra. de mala notis. §. 2. p. 1. b. ca. n. 2. §. 1. b. §. 1. b. §. 1. b. §. 1. b.
Et notarij bonitas qualis probetur. ibi n. 68.*

De Criminalibus.

xxxij.

sed si ultra .xxv. libras denariorum false monete scienter expenderit
rit ignibus concremetur: et si expenderit minus quam unam librā
puniatur in libris quinq.

**De his qui torserint seu rasauerint aliquas monetas seu mo
netam.** *Ca. cxxxvi.*

Lex Sta. et or. q. si qua persona torserit uel rasauerit
sive cum aqua mixticandi minuerit aliquam argenteam mo
netam quantitatim trium librarum den. in quingentis libris den.
veron. puniatur et condēnetur quos si nō soluerit seu sol
uere nō poterit infra duos mēses a condēnatione facta stet in car
ceribus arbitrio dñi: et si torserit seu rasauerit seu diminuerit: ut
supra ultra quantitatim trium librarum den. tunc in mille libris den. condē
netur quos si soluere nō poterit sibi manus dextra debeat ampu
tari. Si vero torserit uel rasauerit monetam auream ultra ducatos
tres tū similiter condēnetur in libris mille quos si non poterit sol
uere infra duos mēses sibi manus debeat amputari. Si vero torun
derit uel rasauerit ducatos tres uel infra tunc in libris quingentis
condēnetur quos si nō soluerit infra duos menses similiter stet in
carceribus arbitrio domini.

*Moneta multa, ut la
hāc non foret, quod
probatur Raynald. l. 1.
in tra. de mala notis. §.
1. b. ca. n. 2. §. 1. b.*

De notarijs qui falsa instrumenta fecerint. *Ca. cxxxvij.*

Lex Sta. et or. q. si quis notarius scienter uel fraudulen
ter fecerit aliqua falsa instrumenta pro primo instrumē
to falso intercentis libris den. vñ. condēnetur et pu
niatur et priuetur ut falsarius ab officio notarie iperpe
tuum: et si se in officio ulterius intromiserit sibi manus dextra de
beat amputari: et si predicta et locum habeant in illo qui falsum fie
ri fecerint instrumētum quō simili pena puniatur quō si dictam penā
denariorum tam notarius quam ille qui fieri fecerit falsum instrumē
tum solvere non poterit: tunc eisdem manus dextre debeant am
putari Pro secundo uero instrumento falso omnimode manus
dextra debeat amputari pro tertio autem instrumento et abinde
supra ut falsarius concremetur.

De producentibus falsa instrumenta. *Ca. cxxxvij.*

Lex Sta. et or. q. si qua persona produxerit in iudicio aliquod
uel aliqua falsa instrumenta et eis uti noluerit scienter in fauorē
sui et in preiudicium alterius persone condēnetur et puniat p
f ij

Liber Secundus.

uno quoque falso instrumento sic producto in libris ducentis denariis. et perdat causas quos denarios si solvere non poterit infra mensem a condemnatione facta stet in carceribus arbitrio domini. et si scienter plura falsa instrumenta produxerit in iudicio et eius uti uoluerit et usus fuerit tunc pro uno quoque instrumento ultra primam falso condemnetur et puniatur in centi libris quod si solvere non poterit infra mensem sibi manus dextra amputet. et nihilominus cadat a causa in qua produxerit illa falsa instrumenta.

De hijs qui fecerit falsum testimonium in danno alicuius. Ca. cxxxix.
Item sta. et or. q. si qua persona aliquam falsam testimonium in iudicio fecerit in danno detrimento et preiudicio alicuius ad postulationem alicuius persone puniatur et condemnetur ut falsarius in libris ducentis denariis. et perpetuo sit infamis quos si solvere non poterit infra mensem a condemnatione facta lingua eius de ore debeat amputari et perpetuo sit infamis.

De hijs qui seduxerint aliquam personam ut dicat seu faciat aliquid falsum testimonium. Ca. cxi.

Item sta. et or. q. si qua persona seduxerit aliquem dicere seu quocumque alio modo facere aliquid falsum testimonium pro eo et in eius fauorem in iudicio perhibendum in danno et preiudicio alicuius persone similem penas predictae patiat.

De hijs qui in iudicio falsum fecerint sacramentum. Ca. cxli.

Item sta. et or. q. si qua persona falsum fecerit in iudicio sacramentum puniatur et condemnetur in. lx. solidis denariis. non pro quolibet falso sacramento: et hoc nisi sacramentum fuerit delatum a parte: et tunc in nibilo puniatur et de periurio non inquiratur nec requiratur.

De hijs qui uocauerit aliquas honestas dominas meretrices. Ca. cxlii.

Item sta. et or. q. si qua persona uocauerit aliquam honestam mulierem meretricem irato animo puniatur pro qualibet uice in decem libris denariis. uero. reservat. actione iniuriarum passae.

De hijs qui aliquas personas bone et honeste fame mentiri se

*Contingit etiam in alijs casibus
contari de Contibus et in Contibus
Hondar. anno. 99. et 99. lib. 2. et 3.
90. de iur. iud. et in contibus
in totius libris et in 90.
nabur. de iur. iud. et in 90.
de iur. iud. et in contibus
in 90. et in contibus.*

*Contingit etiam in alijs casibus
contari de Contibus et in Contibus
Hondar. anno. 99. et 99. lib. 2. et 3.
90. de iur. iud. et in contibus
in totius libris et in 90.
nabur. de iur. iud. et in 90.
de iur. iud. et in contibus
in 90. et in contibus.*

Liber Secundus.

Item sta. et or. q. quicunq. aliquam personam fuerit depredatus puniatur sicut ius code et quod capitaneus et code teneatur sacramento civitatis procurare quod de ea depredatione fiat ratio et quod postquam capitaneus vel vicarius denunciatum fuerit furtum esse factum citari debeat depredator et ei locari terminus octo dierum tantummodo ut compareat et si comparere recusaverit debeat banniri et postea infra .x. dies a banno facto teneatur Capitaneus vicarius et civitas sacramento predicto toto posse ire contra malefactorem et eius bona publicentur in usum.

De hijs q. depredatorem vel bona depredati scienter receptaverint. Ca. cxlix.

Item sta. et or. q. quicunq. depredationem vel bona robata receptaverint vel servaverint in castro seu in domo vel in aliquo loco et ipsum depredatorem et bona robata iuri non presentaverint infra octo dies solvat domino centum libras den. vel. et occulta restituat vel ipsorum bonorum estimationem et si denunciatum fuerit ut bona et depredatorem restituat seu iuri presentet et infra octo dies a denunciatione facta recusaverit puniatur pro ut malefactor puniri deberet. Item intelligatur de furibus et qui scienter bona furata et robata emerit bona empta pdat et visio solvat tantum quantum res empta valuerit et idem intelligatur de rebus furtivis.

De hoibus contractibus ubi furtum vel depredatio facta fuerit de venibus prestare auxilium lesis. Ca. cl.

Item sta. et or. q. universi et singuli de qualibet contracta in qua robum factum fuerit qui rumorem roborandi teneantur et debeant currere ad prohibendum roboratori et ad ipsum capiendum si homines qui fuerint ad rumorem erunt tot: et si non erunt tot credare debeant et pro posse prohibere ne predicta fiant quod si facere omiserint solvat centum sol. domino quilibet contrafaciens.

De fure deprehenso in furto curie presentando. Ca. clj.

Item sta. et or. q. si aliquis deprehensus fuerit in furto quod illi qui eum deprehenderit in furto teneantur eum facere capere toto posse et curie presentare et si quis contrafecerit solvat domino libras .x. den. et credatur illi qui eum deprehenderit et ceperit si est bone fame et opinionis.

De hijs q. depredati fuerint in rumore ignis. Ca. clj.

Tem sta. et or. q. quicunq. depredatus fuerit uel aliquod abstrulerit alicui quando ignis seu rumor incendij fuerit i ciuitatj tridenti puniatur s'm leges.

De hys q. sgarcauerit arbores seu denastauerint. Ca. cliv. Tem sta. et or. q. si q. iciderit uel desgarcauerit seu stercauerit aliquam arborem uel arbores fructiferas uel vineas alienas: de qbus arboribus et uincis alter sit iposesside uel predicta fieri fecerit soluat p'no libras. v. deni. veron. pro quolibet pede: et si soluere non poterit infra mensem a p'denatione facta castiget' & refarciat damnu' passo in duplo.

Gene. inuicta. uel deuari. l. an. inuicta.

De officialibus in officio fraudem committentibus. Ca. cliv. Tem sta. et or. q. si aliquis officialis co'itatis trid'eti in eius officio committat fraudem uel ultra salariuz sibi commissuz uel promissuz seu concessuz aliqd accepit seu subripit nisi accepit et ualentuz et pot' ualentuz quod paucis possit consumi diebus uel aliqd ex dono accepit ualens ultra unu' aut reu' soluat quinquaginta libras vno: et plus s'm fraudem cum commissam in arbitrio vni uel eius capitanei scdm moderationem leguz loquentiu de penis arbitrarijs et ablata restituar' et nu' qua' in aliquo officio co'itatis eligatur.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

De his q. familia vni epi percusserit seu vulnerauerit &c. Ca. clv. Tem sta. et or. q. si qua p'sona percusserit seu vulnerauit aliquem de familia vni epi uel eius clericuz puniatur & co'demnetur ad duplu' eius qd' sup'ascriptu' est in statutis facientibus mentionem de percussioib' et vulnerat'ib' &c.

De his qui percusserunt officiales vni episcopi exercentes sua officia. Ca. clvi.

Tem sta. et or. qd' si qua p'sona percusserit cum ense gladio uel bastono seu cum aliqua alia re uice nominu' potestatem capitanum uel clericuz uicini episcopi sua officia exercentes uel in officio existentes si sanguis exierit sibi manus euz qua percussit debeat amputari: ita qd' a brachio sepeetur seculo saluo quod. d. illam penam corporalem ad eius arbitrium possit in penam pecuniaria' commutare: si sanguis no' exierit cond'netur in ducentis lib. deni. vni. et si soluere no' poterit sibi manus cu' qua percusserit debeat amputari: si percussio facta fuerit solum uacuis manibus cond'netur in centum libris deni. vni.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

Julius. de offi. p'no. et or. et or. de arbit. l. an. inuicta. l. an. inuicta.

Liber Secundus.

De hys q furripuerunt seu depredati fuerint loca ecclesiastica.
Lez Sta. 7 or. q si quis robauerit seu depredatus fuerit aliquam psonam Ecclesiasticam monasteriū hospitale seu aliquē alium locū ecclesiasticū uolent quod suspē datur per gulam super furchas taliter quod moriatur & emendetur damnum passo.

De robatoribus stratarum. Ca. clviij.
Tem sta. 7 or. q si q robauerit seu depredatus fuerit aliquam psonam seu aliquas psonas in stratis seu sup stratas publicas tridenti uel alio loco in epatu tridēti in strata publica similes penā patiatur. v3. quod super furchas suspendatur ēt damnum restituatur passo.

De pdenatōib⁹ corporalibus sciendis in arēgis publicis. Ca. clx.
Tem sta. et or. q oēs condēnatōes et inie corporales factō pcessu sine aliqua citatōe in arēgis publicis pferantur pnuuncient et terminent que qdem sentētie corporales nullo mō uel igenio uici possint nulle nec ab iphs ullate nus appellari possat.

De hys q de aliquo regimine 7c. se intromiserunt. Ca. clx.

Tem sta. et or. quod aliquis de ciuitate et episcopatu tridenti non debeat se intromitere de aliquo capitaniatu neqz potestaria nec de aliquo alio regimine in ciuitate tridenti: nec extra ciuitatem sine licentia dñi Epi uel sui capitanei: et qui contrafecerit puniatur arbitrio domini excepto officio Sindicoꝝ tridenti.

De debētibus currere cū armis pro honore dñi cū rumor esset in ciuitate. Ca. clxi.

Tem sta. et or. q si rumor aliquis fuerit siue eleuatus fuerit in ciuitate quilibet teneatur et debeat currere cum armis ad dōminum Episcopum uel in eius auxiliū et ad eius capitaneum seu vicecomitem et cum sequi ad honorem et statum domini Episcopi et eius cōmunitatis Tridenti: et qui contrafecerit soluat centuz sol. pro qualibet uice et si aliquis ad partem aliquā curreret soluat libras viginti quinqz den. vone. q si soluere non poterit teneatur in turri tribus mensibus: et plus soluat et maiorem sustineat penam ad arbitrium domini et si aliquis curreret ad aliquā partium que esset contra dominum Episcopum uel eius vicecomitem seu rectorem realiter et personaliter puniatur arbitrio domini.

De sententiis psonarū et hys q ab hys hys in dno. Linc. 20. 2. 1.

tia presumptoria puniatur et condemnatur in .x. libris: et si scientia ac dolus presumatur in emptore si res empta valuerit duplam eius quantum emerit ipsam rem.

De Vicarius Tridenti inquirere de vagabundis et inhonestis personis et eos de Ciuitate expellat. *Ca. cxviii.*

Vide et Cap. 104. et 105. et 106.

Item sta. et or. qd Vicarius noster Tridenti sepe et solite ingrat ex officio suo de psonis vagabundis in honestis et male uersantib⁹ et eos expellere de ciuitate et mulctare prout ei videbitur melius conuenire et expellere, p bono et pacifico statu ciuitatis.

De preconibus q falsam dederint ambasiatam. *Ca. cxix.*

Xtem sta. et or. q si qis viator curie tridentine intrinsecus vel extrinsecus falsam dederit ambasiatam eodem demnetur in .x. libris den. veron. pro qualibet nice qua condemnationem si soluere no poterit infra .x. dies a condemnatione facta sibi debeat lingua amputari uel publice fustigari.

De bonis no confiscandis. *Ca. cxx.*

Item sta. et or. q si aliqua bona alicuius delinquentis no confiscentur nec possint confiscari propter aliquod delictum nisi eo iure quo secundum ius comune et legum tenent confiscanda.

Si quis in causa bona ad male uentis alius ius dicitur non se legi obsequere nisi bono ppe a ppe vel timore. Ita dicitur in uerbo dicitur qd qd non est bono iudicium et non oportet in causa. Non oportet in causa pro fact ad me bona confiscantur nisi p pte.

De tabernarijs non debentibus filio familias uel seruo pignora accipere. *Ca. cxxi.*

Item sta. et Or. q aliqui tabernarius uel aliqua persona pro ludo uel occasione ludi no debeat accipere uestimēta: nec aliquod pignus ab aliquo filio familias: uel seruo alicuius et q contrafecerit pignus restituatur: et p quolibet uice qua acceperit soluat. xx. sol. den. domino: et quilibet sit accusator et credat uni soli testi bone opinionis et fame.

De mulieres honeste cognoscatur ab inhonestis. *Ca. cxxij.*

Item sta. et or. q meretrices publice portent et portare debeant signa sua sibi alias imposita. v. z. unam bandam coloris zali siue crocci latam trium digitoru ad minus supra spala sinistra sutam longam usq ad cingulum de an et retro: sub pena centum sol. den. veron. camere et spali applicanda totiens quoties fuerit contrafactum: et si penam soluere non poterint ponantur in berlina per tres dies.

De meretrices casaline ducant cum taburlo ad lupanar. *Ca. cxxij.*

8

Liber Secundus.

Item sta. et or. q. si de cetero repiantur aliquæ meretrices extra publicū locum seruire seu fornicari cū pluribus impune capiant et ad locū publicū meretricū cum tambur lo publice ducātur nisi habuerint maritū in ciuitate uel districtu uel in iurisdictionibus dñi nostri trideñ. sicut in ep̄atu trideñ. quo casu puniat: ut supra in statuto faciēte inuentionē de femina adultera.

De procuratione ignis et luminum in domibus alienis per habitantes in eis. **Ca. cxxiij.**

Item sta. et or. q. quilibet teneatur procurare ignē et luminaria in domo aliena in qua habitat gratis uel sub pensione et custodire ne inde incēdium oriatur: et si domus in qua habitat: incēderetur soluat dño. x. libras den. vñ. et si ignis ultra tectū domus ascenderet quod ipse pro negligentia teneatur soluere dño libras. xv. den. veronē. et si exinde alie domus comburerent soluat libras quinquaginta et reficiat dñum dño domus cōbuste et alijs dñis altiarū domorū cōbustarū uel q. illum q. secum moraretur cuius negligentia incēdium fieret siue ortū eēt: debeat curie p̄sentare et ipse soluere dictas penas: et si soluere non posset debeat pro ipsa pena. x. librarū in turri morari duobus mēfibis et pro pena. xxv. librarū tribus mēfibis et pro pena quinquaginta librarum medio anno.

De puracione ignis in domibus proprijs et quomodo debeat refarcire damnum passis. **Ca. cxxv.**

Item sta. et or. q. quilibet in domo propria in qua habitat teneatur procurare ignem et luminaria in domo sua propria: et si domus sua solummodo incēderetur sine dño aliorum sentiat solummodo dñum sue domus. Si autē ppter predictū incēdium domus uicini uel uicinarū comburerentur refarciat damnum passis uel passis.

De his q. tenentur currere ad ignem. **Ca. cxxvi.**

Item sta. et or. q. de qualibet domo et de quilibet massaria vnus homo ad minus currere debeat ad ignem cū situlis angerys et alijs utilibus ad extinguendū ignē et qui cōtrafecerit soluat dño sol. xx. den. veronē. nisi iuxta causa remanserit.

De portatoribus tenētibz currere ad ignē cum brentis suis extinguendum. **Ca. cxxvij.**

Item sta. et Or. q. quilibet portitor teneatur currere cōtinuo ad ignem cum suis brentis et aquā portare toto posse: et si nō cur

reret uel accederet et ad extinguendum ignem tardaret soluat de
mino centū sol. deñ. ueroñ. p qualibet uice: et si soluere nō poterit
stet in turri p mensem nisi iuxta causa remanserit.

De angerijs et scalis tenēdis p contractas. *Ca. clxxviij.*
Tem sta. et or. q cōitas tridenti teneatur semp habere
in quolibet quarterio dicte ciuitatis ubi uisū fuerit pro
uisoribus sex bonos angerios et sex bonas et lōgas sea
las ad minus de quā passibus pro qualibet.

De pistoriibus siue fornariis et alijs nō debentibus portare lu
mina de nocte si uentus fuerit. *Ca. clxxix.*
Tem sta. et or. q aliqua forneria et quelibet alia persona
nō debeat ignez nec faces accensas: nec aliquod lumen
portare de nocte per ciuitatē quando uentus fuerit sed
bene licitū sit portare candelas et torcia sine dopleria ac
censas in laternis et nō aliter: et q contrafecerit soluat domino vi
ginti sol. deñ. uonē. pro qualibet uice.

De impegolatura nauium et collatura sepi in ciuitate non sien
dis et fornace. *Ca. clxxx.*
Tem sta. et or. q aliqua psona nō debeat impegolare na
uim nec sepi collare nec fornacez facere intra muros ci
uitatis: et q contrafecerit soluat pro ipegolatura sol. xl.
pro sepo collato sol. xx. pro qualibet uice pro fornacez
bras. x. deñ. ueroñ. et perdat fornacem.

De cerdonibus et alijs nō debentibus ungere nec tingere: nec
sugare siue siccare curamen. *Ca. clxxxi.*
Tem sta. et or. q nullus cerdo nec aliqua alia psona au
deat nec psumat cōficere nec tingere nec ungere: nec su
gare siue siccare curamen aliquod uel pelles cuiuscunq
manerie existat in aliquo loco seu cōtrata ciuitatis Tri
denti excepto q̄ in fossati contrata cerdonum tridēti in qua ab an
tiquo curamen est pfectū et solitū cōfici et aptari et excepto q̄ ad
uada at bēsis uel extra ciuitatem ne ciuitas inficiatur: et hoc sub pe
na. x. librariū deñ. uonē. pro quolibet et qualibet uice qua contrafa
ctum fuerit et quibet sit accusator et hēat medietatem pene.

De nō debentibus lauare pelles in rugijs ciuitatis. *Ca. clxxxij.*
Tem sta. et or. q nulla psona audeat uel psumat lauare pel
les uel curamen cuiuscūq manerie existant in rugijs dis
currentibus p ciuitatem excepto q̄ in rugia fossati cerdoz
S ij

Liber Secundus.

num: sub pena. x. librarum den. camere epali applicanda toties quo
tiens tractatus fuerit et quibet possit accusare: ut supra.

De pelliparijs si debentur facere molticiu i ciuitate. *Ca. dxxxix.*
Tem sta. et or. q. nullus pelliparius nec aliqua alia pso-
na audeat uel psumat multicare nec pelles aliquas a pel-
litjs siue cartis cōficere nec ficcare in aliquo loco seu cō-
trata ciuitatis tridentis excepto q̄z in androna postribu-
li seu meretrici in qua antiquus solitū est ipsas pelles a pellicijs cō-
ficere et in alijs andronis penes attacē: et extra ciuitatē ne ciuitas
inficiatur fetore: et hoc sub pena. x. libraz den. veron. oīo applicā-
da pro quolibet et qualibet uice qua tractatus fuerit.

Quō nō edificentur cloace sup rugia magna nec aliquid imun-
dum in eam mittere.

Item sta. et or. q. nulla psona audeat uel psumat aliqua
liter edificare nec edificatū tenere sup rugia magna mo-
lendinoꝝ tridentis discurrēte p ciuitates: aliquid sitalur-
nec latrinā siue cloacā nec aliquid imundum i eam imit-
tere seu p̄icere: sub pena. x. libraz den. vōn. pro quolibet et qua-
libet uice qua tractatus fuerit applicanda domino et quibet sit accu-
sator et habeat tertiam ptem pene.

De hjs q nō iuerint ad exercitum siue scortam. *Ca. dxxxv.*

Item sta. et or. q. q̄cūq; de ciuitate siue miles siue pedes
in decena positus siue uastator nō egtauerit siue nō iue-
rit ad exercitū siue scortā uel ad aliquod iter: siue ad ali-
quem locū post q̄z sibi uenūciatum fuerit uel p̄conūciatū
p ciuitatem uel exercitū siue de loco recesserit siue licētia capitanei
soluat miles p quolibet equo sol. xl. den. vōn. pedes uero sol. x.
et uastator sol. v. et plus arbitrio dñi seu eius Sicarij et plulū et p
uisorū tridentis nisi iustam cām et excusationem habuerint.

De nō lauādis p̄nis et uiscerib; in rugia magna. *Ca. dxxxvi.*

Item sta. et or. q. aliqua psona nō audeat lauare p̄ni locū nec
uiscera aialiuꝝ nisi ab hora tertiāz usq; ad uespas in rugia ma-
gna ciuitatis: sub pena predicta.

Ca. dxxxvij.

De Sc̄dicis seu alijs officialib; excusantib; aliquē a custodia.

Item sta. et or. q. si q̄s Sc̄dicus uel alius officialis ad offic-
ium Sc̄dicarie cōis tridentis deputatus aliquē excusauerit a
custodia ciuitatis uel pecuniam recepit ab illo q custodiā facere debe-
ret uel fraudez in ipso officio cōmiserit soluat oīo libras. xx. den.

veron. et priuatur officio per quatuor annos.

De non portandis armis per ciuitatem.

Ca. cxxxviii.

Item ista. et or. q. nullus tam de ciuitate quam de epatu
quã de aliunde sit deinceps audeat nec presumat portare
de die arma p. ciuitatez trident. v3. lorica siue panceria
lameriam cerucllaria ebireccas ferri rodella Scutum
nec alia arma: tã offensionis quã defensionis et q. profecerit soluat
pro qualibet uice libras. v. den. veron. nisi habuerint licentiam a no
bis uel a nostro Capitano seu Vicario: et si portauerit de nocte
soluat dupliã dicte pene exceptis ciuibus quoz qlibet uolens por
tare heat in possessionibus valore ducentoz ducatorz auri ad mi
nus: et exceptis familiaribus ciuibus dñoz canonicoz q. possint et
ualeant ferre dicta arma fm antiquaz consuetudinem si stant cum
ipsis dolo et fraude remotis pro certo salario.

De ciuibus sine lumine post tertiu tintinabulu. Ca. cxxxix.

Item ista. et or. q. aliqua psona nõ debeat ire p. ciuitatem de
nocte post tertiu tintinabulu usq. ad tintinabulu die sine
lumine: et q. contrafecerit si iuerit euz armis soluat. x. libras
den. veron. pro qualibet uice: et si sine armis iuerit soluat sol. uigin
ti den. ueron. nisi iuxta cã iuerit. Si uero iuerit cã armis et cum lu
mine soluat. v. libras pur solueret de die exceptis illis q. arma fer
re possint de die: ut infra de nõ portandis armis q. sine pena possunt
portare cum lumine magno. v3. doplerio uel lumine et non cã par
uo lumine.

De hospitatoribus debentibus denunciare dictã postam hospi
tibus suis.

Ca. cxc.

Item ista. et or. q. qlibet hosterius siue hospitor teneat
denunciare postam prime dictã hospitibus suis cum ap
plicuerint ad hospitium suu: et si nõ denanciauerit et ho
spes eius arma portaret soluat hosteri libras tres den.
veron. et credat sacrameto hospitoris uel eius familiaris siue eius
uxoris si nõ denuntiauerit hospiti predicta.

De uino extraneo non cõducendo ad ciuitatem. Ca. cxci.

Item attendetes antiquissimã cõsuetudinem ciuitatis et
dyoc. ac etiã districti Tridenti longissimo tpe obserua
tam p. bono et statu ciuitatis nre Tridenti: q. ciues no
stri de alijs redditib. quã ex uino uinere nõ possunt nec
nre ciuitatis onera possunt sustinere p. sideratesq. statuta ciuitatis
Trideti facta et edita p. Illustrissimũ principẽ dñm. v. Leopoldũ
ducem Austrie etc. Et p. Illustrissimũ carissimũ sorori nrĩ dñã

Libro Secundus.

Duci Federici ducis Austrie etc. Et pcolendo memorie predecessorem nostrum dominum Albertum comitem de Ottemberg. et episcopi Tridenti sup hac ordinatōe vini infra scripti nō conducendi ad civitatem tridentī: et privilegia concessa de cōsensu totius patrie civibus tridentī p antedictū dominū ducem Leopaldum. Nos Alexander Episcopus et dñs tridentī. volētes et ipsas cōsuetudines et statuta et antiqua privilegia dicte civitatis confirmare et nos de nouo iuxta et fm cōsuetudines et statuta et privilegia antiqua dicte civitatis tridentī. et or. q. nulla psona terrigena vel forensis de cetero audeat nec psumat nec attemptet ducere portare vel conducere seu portari vel conduci facere ad civitatem tridentī: nec ad eius districtum nec p eius districtū quoquomodo aliquod vinū extraneum et nō natum nec collectū in terris et in vineis civitū et districtualium civitatis tridentī sitis et positis infra hos cōfines. v. a villis matarelli et romagnani et nallis surde supius versus tridentū a bocha de nella: a gardulo: a castro veteri et a castilario interius versus tridentū: sub pena centum librarū den. v. nō. p quolibet plaustrō. et xxv. librarū den. v. nō. pro qualibet soma et. v. libras p quolibet stario vini et amissionis vini curru bonū equorū et aliorū animalium et repp. cum qbus portat vel portatū fuerit ipsum vinum cuius penē medietas applicetur camere episcopi et alia medietas cōitati tridentī et inuentoribus siue accusatoribus exceptis tñ maluasias et vino credenti qd impune cōduci possunt ad ipsam civitatē ut ab antiquo cōsuetū: exceptis vinis partialibus censualibus et decimalibus nostrorū civitū dñorū Canonicorū habitantū in nra civitate tridentī et nō rusticorū nec nobilitū q nō faciunt custodias portarū et matorū civitatis tridentī natis et collectis extra dictos cōfines que vna decimalia et censualia ipsi civis et bitatores civitatis tridentī ad eorum bitationes et ubi voluerit impune et sine molestia cōducere possunt et qd nullus officialis civitatis tridentī: sub pena predicta possit dare alicui licentiā cōducendi dicta vina extranea: et in eiusdem penis volumus et mādamus subiacere oēs illos q dicta vina extranea extra dictos confines nata in suis domibus et mansionibus accepta verint oī excusatione remota.

Quod in diebus solēnibus festiuis catur ad missam. Ca. cxcij.
Item sta. et or. q. qlibet maior domus masculus et femina teneatur: sub pena. x. sol. applicandorū fabrice sancti Vigily in diebus tribus festiuis natiuitatis in festo Circūcisionis et piphanie Resurrectōis dñi Ascētionis: Petrecostes in quatuor festis beate Virginis in oibus festis Apostolorū: in festo sancti Vigily et beate Daxentie: et oibus diebus dñicis de mane saltim audire unaz

missam in Ecclesia Cathedrali: et meliores cines et civisse nisi habeant iustam causam absentie debeat in maiori missa stare in dea Sede.

Explicit liber Secundus.

Incipit liber Tertius, S. L. spectantium ad officium Syndicorum.

Propositio.

Hec sunt statuta et ordinamenta secundum antiquissimam consuetudinem ad officium Syndicorum Tridenti spectantia ad laudem et gloriam domini nostri Iesu Christi eiusque Virginis gloriose et totius celestis curie triumphantis Reverendissimi in Christo patris et principis serenissimi et. d. d. nri domini Alexandri dei gratia episcopi Tridenti. dignissimi vnicuique magonice: ipsi declarata et confirmata ad bonum quietum et pacificum statum suum et eius civitatis Tridenti: et ad reprimendum malorum proponentium utilitatem suam bono publico et i obedientium et.

Quod Syndici cognoscere debeant de questionibus ad oculum inspiciendis.

Ca. cxxii.

Quomodo ista et or. q. Syndici civitatis Tridenti cognoscant et cognoscere debeant de omnibus quomodo rixis et differenciis viarum terminorum: rocallium canalium stilicidiorum edificiorum murorum latrinarum coluniarum et eorundem similibus quomodo que inspiciunt ad oculum: et predicta omnia cognoscantur per eos summarie et plano sine strepitu et figura iudicij et absque libelli oblatione et sine debito terminari cum consilio bonorum

hominum iuratorum et qui vice solvere iustori expensas advenitur non obstante quod litigatio non sit facta et iuris solennitas non fuit observata et quod talis advenatio: tam super principale quam super expensis modis omnibus executio mandet statuto termino nisi ad suam defensionem faciem preterenti nisi scindici contra iusticiam gravassent pretem: quod tunc possit appellare ad iudices appellationum civitatis Tridenti: sine ad Elitariam in spiritualibus quod debeant cognoscere et diffinire secundum leges: et per formam statuti positi sub rubrica de cognoscendis causis appellationum et ceterum si ipsi iudices appellationum gravarent pretem quod a finis ipsorum appellare tur ad consules: et pulsos civitatis Tridenti: quomodo cum consilio iurisperitorum de causis diffinire et finire debeant quod iurisperiti eligi debeant de voluntate preterenti: et si pretem non concordaret: tunc consules i eligendo iurisperitos cui causa committat seruet formam statuti de commissionibus carum hedis et de modo et forma apponendi appellationis et de salariis iudicum.

*Causa in rixis
procedunt de
matris et filii
no. in rixis
de rixis
nisi in rixis
civitas. Pro
comat. 191. 20.*

*Pro hac clausula videnda et
hinc et de rixis.*

aliquis non possit nec debeat sub pena xxv. librarum denarii. a quolibet contrahentibus auferenda pro qualibet vice que contrahentibus fuerit: et sub pena dictarum rerum dare alicui licentiam conducendi predictas res uel aliquam earum extra dictum districtum quatuor penarum medietas applicetur camere Episcopali: et alia medietas comitati et inuicentibus sine accusatoribus de predictis et quod incontinenti cum dictas res fuerit conducte apud aliquod vadum Arthesis uel in ciuitate uel extra sine et esse debeant applicate comitati tridentino et cadant ad penam predictam et quilibet sit accusator et credatur uni soli testi bone opinionis et fame et qui reperit predicta et denunciauerit officio habeat et partem.

De lignis ab igne. La. cxcvi.

Item stat. et or. quod nulla ligna ab igne que sint incisa tridentino superius extra iurisdictionem possint conducere de tridentino inferioribus sub dicta pena et quod nullus officialis sub dicta pena possit dare licentiam conducendi et cum applicuerint ad vadum ciuitatis debeant ponere rate incontinenti antequam ratis transierit pontem Arthesis a turri de vaga sub dicta pena et tertia pars penae sit accusatoris alia tertia pars sit scindicorum: et alia tertia pars sit comitatus tridentini et quod nullus officialis sub pena contenta in precedenti statuto possit dare licentiam: nec gratiam facere de predictis et credatur: ut supra.

De seponere et coriamine quod fit in tridentino non exportando.

La. cxcvii.

Item stat. et or. quod peccet quod nulla persona cuiuscumque conditionis et qualitatis existat audeat nec presumat seponere coriam et coriamen: quod fit et que fuerit in ciuitate tridentina cuiuscumque conditionis et qualitatis existant conducere portare seu conducere et portari facere aliquo modo uel in genio extra ipsam ciuitatem pena. x. librarum denarii. tridentini et amissionis rei pro quolibet et qualibet vice qua fuerit contrahentibus auferenda cum opus sit eis in ipsa ciuitate: et quod incontinenti cum predictae res sunt portate ad vadum Arthesis uel ad portam ciuitatis intelligant esse portate extra ciuitatem et cadat ad penam et quod aliquis officialis non possit dare licentiam ut premissam est in proximo precedenti statuto quarum penarum medietas: ut in proximo precedenti describitur et credatur: ut supra.

De hominibus non debentibus tenere bestias super cubibus tridentini ad pascendum ultra unam diem. La. cxcviii.

Liber Tertius.

Nez sta. et or. q. procurent quod nullus tam terrigena quā forensis audeat uel presumat tenere aliquas bestias cuiuscūq; conditionis existant a carnibus exceptis porcis sup couē tridenti et in eius ptinentijs ultra unaz diem et vnā noctem saluo qđ si ipsas bestias uellent occidere et uēdere ad macellum in tridēto impune possint tenere et pasculare et q. contrafecerit soluat. p. qualibet bestia bouina sol. centū den. tridenti pro qualibet parua sol. xx. den. tridenti: cuius pene medietas applicetur camere et p. ali alia medietas cōsitari tridenti et accōsatori et credatur: ut supra.

De forensibus nō debentibus cui3 aliquis bestijs pasculare su per cōmunibus tridēti. Ca. cxcix.

Ltem sta. et or. q. procurēt quod nullus forensis cum aliquis bestijs cuiuscūq; generis sint audeat uel psumat pascere seu pasculare sup cōibus tridenti ultra vnā diem et vnā noctem: ut supra dictū est: sub pena centū sol. den. tridenti. p. qualibet bestia bouina et viginti sol. p. q. qualibet parua cuius pene medietas applicetur: ut supra saluo et excepto quod illi de dyoc. tridenti q. sunt p. sicuti tpe ueris cū pecudibus suis pasculare sup cōibus ipsis possint impune cū suis bestijs pasculare super dictis cōmunibus a purificatione beate Virginis gloriose usq; ad festum sancti Georgij ad uoluntatem consulum et prouisorū et ciuū tridenti et nō audeant super diuisis dieo tpe pasculare: sub dicta pena et credatur ut supra et pena applicetur: ut supra.

De forensibus tenentib⁹ occidere et uēdere ad macellū qntā ptē bestiarū: quas extra districtū cōducere uelint. Ca. cc.

Ltem sta. et or. q. quelibet psona forensis conducēs aliquas bestias a carnibus vndecūq; et cuiuscūq; conditionis existāt exceptis porcis non pinguibus et uolens transire extra districtum tridenti teneatur et debeat quintam partem dictarum bestiarum quas uiuas conducere uellet occidere et uendere ad macellū tridenti dicti cōis tridenti: et q. contrafecerit et non notificauerit. p. rari cōis uel deputari ad qntum: quemiant recepturi quintum cadant ad penā et intelligant eē asportata extra districtū in cōtinentiam sunt conducta ultra Ecclesiam Sancte Crucis prope portam: et extra portam Aquile: et Sancti Martini: Et extra portam Pontis uel posita essent super Rote Nani uel zara: et soluat pro qualibet bestia bouina centum sol. denariorum Tridenti:

et pro qualibz parua. xx. sol. cuius pene medietas applicetur carne et spali: alia medietas cōi tridenti et accusatori et credat uni soli testi bone fame si dixerit p sacramentū se scire q̄ aliqs conduxerit extra districtum tridenti dictam q̄ntam partem.

De terrigenis debētibus occidere et vendere ad macellūz medietatē bestiaz a carnibus: q̄s extra districtū pducere uellent.

Ca. ccj.

Item sta. et or. q̄ quelibet psona terrigena q̄ uellet conducere aliquas bestias a carnibus cuiuscūq̄ generis extra districtū tridenti teneat et debeat medietatē earz bestiarū exceptis porcis nō pinguibz occidere et uendere ad macellum tridenti s̄z consuetudinē tridēti cōis et q̄ contrafecerit et notificauerit: ut supra et intelligant esse asportata: ut supra in primo precedenti statuto cōtinet soluat p qualibet bestia bouina centū sol. den. et p qualibet parua. xx. sol. cuius medietas pene applicetur: et quo ut supra in precedenti primo describitur et credatur ut supra in primo precedenti statuto.

De macellatoribus nō debētibus aliquas bestias nias cōducere nec uēdere nisi mortuas ad macellum.

Ca. ccij.

Item sta. et or. ut iudici pcurant qd nullus macellator tridenti audeat uel p̄sumat uēdere aliquas bestias a carnibus cuiuscūq̄ conditōis existat: et habuerit eas undecūq̄ uelint nisi mactatas et uigilatas ad macellū tridenti: nec eas p se uel interpositā psonā directā uel p obliquū extra ciuitates et districtū tridenti cōducere aut conduci facere: et q̄ cōtrafecerit et soluat p qualibet bestia bouina centū sol. den. tridēti et pro qualibet parua sol. xx. den. applicanda: ut supra in primo suprascripto: que pena applicetur: ut supra et credatur: ut supra primo.

De societate non fienda p macellatores ultra tres pro qualibz bancha siue macello.

Ca. ccij.

Item sta. et or. ut procurent ipsi Scindici quod macellatores tridēti nō audeant: nec p̄sumant facere aliquam societate siue cōuenticulam simul ultra tres pro qualibet bancha macellē: et q̄ cōtrafecerit soluat pro quibet uice et p quolibet cōtrafaciēte lib. quin quaginta deni tridēti. cuius pene medietas et spali camere applicetur et alia medietas cōtati: ut supra in alijs.

De carnibus per lanios siue beccarios occulte in domibus uel alibi non tenendis.

Ca. ccij.

Item sta. et or. q̄ nullus lanio siue macellator audeat uel p̄sumat carnes aliq̄s portat uel tenere occulte i domibz aliq̄b uel i alio loco extra macellum

Liber Tertius.

aut portari uel teneri facere directo uel p obliquum nisi de noetet sub pena. x. librarū den. tridentī p qualibet uice auferrenda a quo libet ptrafaciente cuius pene medietas applicetur Camere epali alia medietas cōitari et accusatori t credatur vni soli testi bone fame cū iuramēto: ut supra.

De macellatoribus nō debentibus accipe pinguedinez de carnibus. Ca. ccv.

Lem sta. et or. q nullus macellator audeat uel psumat accipe pinguedinē de carnibus i aliqua pte: sub pena. x. librarū den. tridentī p quolibet t qualibet uice qua cōtrafactū fuerit applicanda: ut supra p rime t credatur ut supra proxime.

De macellatorib' nō debentibus incidere carnes inferius post Aue Maria de sero et ante aue Marie de mane. Ca. ccvi.

Lez sta. et or. q nullus macellator audeat uel psumat incidere inferius aliquas carnes ante sonū cāpanā q pullatur pro aue Maria de mane post tertiā cāpanā de sero sub pena. x. lib. den. tridentī p quolibet t qlibet uice auferēda t applicāda: ut supra in alijs t credat: ut supra uni soli testi.

De porcis pinguib' cōductis nō extrahendis nec emendis in grosso. Ca. ccvij.

Lem sta. et or. q porci pingues p quoscūq conduct' ad ciuitatē nō possint de ciuitate predicta extrahi usq ad tres dies postq fuerint cōducti ad ciuitatē et nullus durantibus illis tribus diebus audeat uel presumat ipsos porcos in grosso emere cā eos cōducendi extra districtū: sub pena pdendi porcos et. xl. sol. pro quolibet porco auferēda t applicāda: ut supra in alijs et trāfacti illis tribus diebus dimissio qnto siue qnta pte fm antiqsimā consuetudinē ciuitatis residuum possint conducere quo uoluerint et credat uni soli testi: ut supra et officialis q dederit licētiā conducendi cōtra statutum cadat ēt ad eandē penam applicādam: ut supra et in oibus casibus supra scriptis qlibet possit accusare t credatur ei cum sacramēto si fuerit bone fame t opinionis indeterminatione dominoꝝ Scindicoꝝ et teneatur in secreto seu credentia t hēat quartam partem penarū predictarum.

De meçentis nō emendis p aliquem ultra usum suum: et familie sue. Ca. ccviii.

Lem sta. t or. q nulla psona cuiuscūq pdictōis existat audeat uel psumat emere uel emi facere p se uel aliū directo uel per obliquū in ciuitate uel in districtu tridentī sine licentia cōsulum et

proniforum carnes porcinas: siue meçenas ultra usum suū et fami-
lie sue ne caritudo inducatur exceptis tñ meçenis falsis que ducā-
tur false de Alemania: et hoc sub pena pdendi meçenas: x. xl. sol.
pro qualibet psona: et qualibet uice qua cōtrafactum fuerit appli-
canda: ut supra in alijs dictum est.

De uenditoribus carniū salutarum lardi casei et aliarum rerum
cōestibilia tenētibus dare iustam pensam. Ca. cxi.

Tem sta. et or. q. quelibet psona ciuitatis et district' tri-
denti que uendiderit carnes salitas lardū caseū popinā
oleum inalçū frumentū bladum legumen et cetera alia
mercimonia comedibilia teneat et debeat dare bonam
et iustam pensam et mensuram et q. ptrafererit puniatur in uiginti
sol. den. tridenti cōitati applicanda totiens quotiens fuerit cōtra-
factum pro quolibet sē qualibet librarum rerū uenditarum et qui-
libet sit accusator et habeat medietatē pene.

De macellatoribus carnes inferius incidere non debētibus ni-
si fuerint estimate p superstites. Ca. cc.

Tem sta. et or. q. nullus becharius audeat incidere be-
stias aliquas inferius nec uendere nisi prius p suprastā
tes fuerint estimate: sub pena, x. librarū den. tridēti cōi-
tati applicanda totiens quotiens fuerit contrafactum.

De macellatoribus carnes p carnibus uendentib'. Ca. ccxi.

Tem sta. et Or. q. aliquis becharius nō debeat uendere car-
nes alicuius bestie p carnib' alterius bestie: sub pena. x. li-
brarū den. tridēti cōitati applicāda toties quotiens fuerit
contrafactum.

De carnibus morticinis nō uendendis sub macello. Ca. ccxii.

Tem sta. et or. q. aliquis becharius nō debeat uēdere carnes
morticinas sub aliquo macello: sub pena, xv. librarū den. tri-
denti cōitati applicāda totiens quoties fuerit ptrafactum.

De macellatoribus aperire debentibus agnos capretos nitu-
los cum mortui fuerint. Ca. ccxiii.

Tem sta. et or. q. macellatores teneātur et debeāt apire
agnos capretos uitulos statim cū mortui fuerint et oēs
alias bestias teneātur excoriare siue excorticare ea die
qua mortue fuerint et oēs predictas bestias nō debeāt
sub pellibus retinere postqz excoriate fuerint: nec aliquas bestias
insulare nec implere: sub pena, xx. sol. den. tridēti cōi-
tati applicāda to-
tiens quotiens contrafactum fuerit.

Liber Tertius.

De macellatoribus scrophas brusolare debentibus et in macello non vendendis. *La. cxxij.*

Item sta. et or. q. macellatores debeant brusolare scrophas loes et no pilare et no debeant eas vendere sub macello: sub pena. xx. sol. applicanda: ut supra in pximo.

De macellatoribus no debentibus testiculos alicui becho uel motono: nec vbera capris et pecudibus abscondere. *La. cxxv.*

Item sta. et or. q. nullus macellator audeat alicui becho uel montono quando eos interfecerant incidere testiculos uel incidi facere et alicui capre et pecudi nec vacare incidere ubera: sub pena. xx. sol. den. trideti coi applicanda totiens quotiens contrafactum fuerit et glibet possit esse accusator et habeat medietatem pene de oibus suprascriptis. prime octo stat.

De macellatoribus dare debentibus cui libet et emere volenti ad mediam libram. *La. cxxvi.*

Item sta. et or. q. glibet macellator teneatur vendere cui libet p sone petenti et uolenti emere carnes ad mediam libram et plus ad uoluntatem petentis: sub pena. xx. sol. den. trideti totiens exigenda et coi applicanda quotiens fuerit contrafactum.

De macellatoribus rectam pensam dare debentibus. *La. cxxvij.*

Item sta. et or. q. glibet macellator teneatur vendere et dare cui libet rectam pensam: et q. contrafecerit soluat coi pro qualibet uncia deficiente qnq. sol. den. p. qualibz uice q. contrafactum fuerit et reficiat uanum passo: et glibet sit accusator et habeat medietatem pene et credat accusatori: ut supra in alijs statutis contra macellatores factis.

De macellatoribus vendere debentibus carnes infra scriptas p. precijs infra scriptis p. p. s. t. p. e. i. m. p. o. s. i. t. i. s. *La. cxxviii.*

Item sta. et or. q. glibet macellator et quelibet persona uendens carnes in ciuitate trideti debeat uendere pro precio infra scripto: sub pena. xxv. librarum den. trideti p. quolibet et qualibet uice auferenda qua contrafactum fuerit cuius pene medietas applicet camere Epali et alia medietas coitati et hoc usq. quo ipsa p. cia scdm tpa uentura p. psules et puifores mutabuntur et de p. cis mutatis eisdem macellatoribus notificabit. v. z.

Primo carnes utulinas agninas et uucinas pro precio. xvij. den. trideti libram grossam et no plus: sed minus s. m. bonitate et p. cioritatem bestie estimande p. supra existentes deputatos et carnes de capreo pro quatuor quatinis lib. et no plus etc. ut supra carnes mancinas tenentes dentes utulinos pro precio. xv. den.

tridentis libra et non plus: sed minus scdm: ut supra. prime carnes bouinas vacinas pecudinas caprinas bircinas p precio. xij. den. lib. et non plus: ut supra.

De macellatoribus q tenuerit ad macellum suum falsum plubi
nuz: siue stateram. Ca. cxxix.

Item sta. et or. qd si qd becharius tenuerit ad bechariaz suam aliquod falsum plubinum siue stateram falsam cōdemnetur in. x. lib. den. tridenti applicandis cōi pro qua libet vice qua reatus fuerit: et qlibet sit accusator et beat partem dicte pene.

De supra stantib' electis ad estimandū negligētib' estimare
Ca. cxxx.

Item sta. et or. q si supra stātes electi ad estimanduz carnes omiserint estimare uel fraudulēte estimauerint uel negligentes fuerint ad estimandū soluat q negligēs fuerit sol. xx. cōi: q fraudem cōmiserit. xl. sol. p qualibet uice et ab officio remoueat et teneatur ipsi supra stātes denunciare delinquentes Scyndicis ea die uel sequenti ad plus a cōmisso delicto: sub pena. xl. sol. predicta.

De hys q uendiderit uinum ad minutum et falsam mensuram
nentibus. Ca. cxxxi.

Item sta. et or. q quelibet psona uendens uinum ad minutum in ciuitatis territorio et districtu tridentis teneatur et debeat mēsurare uendendo cū iusta mēsurā cōis tridentis: et non cū nappis nec ciatis: et oia e bona et iustam mēsuram: et q cōtrafecerit puniatur et cōdemne. p qualibet uice qua fuerit cōtrafactū in. v. sol. de n. tridenti: et qlibet sit accusator et habeat medietatē dicte pene et si inuentor fuerit officialis iurat' credatur ei: et si non fuerit officialis iurat' credatur ei cum iuramento et uni testi soli et credatur.

De tabernarijs et alijs personis uendētib' uinū ad minutum
et falsam mensuram tenentibus. Ca. cxxxij.

Item sta. et or. q si quis tabernarius uel tabernaria: siue uenditor uini ad minutum reatus fuerit tenere in sua taberna falsam mēsurā: a uino puniatur et condēnetur in v. libris den. tridenti applicandis cōi pro qualibet uice qua reatus fuerit et quelibet sit accusator et beat medietatem banis predicti et credatur officiali iurato et si inuentor nō fuerit officialis iurat' credatur ei cum sacramento si fuerit bone fame uel ēt credatur uni soli testi bone fame.

Ciber Tertius.

De tabernarijs qui tenuerint nāpos copas ciatos minores mē
sura cōmunis. *Ca. cccxix.*

Tem sta. et or. qđ si quis tabernarius et quilibz uendēs
vinum ad minimū tenuerit in sua taberna aliquem na-
pum copam uel ciatum minori mensura edis tridēti cō-
demnetur in. v. sol. den. tridēti p quolibet et qualibet
uice applicandis cōi et quilibet sit accusator et habeatur supra.

De piscibus portandis in soy piscarium. *Ca. cccxxij.*

Tem sta. et or. qđ oēs pisces et caneri qui portātur ad ci-
uitatem ad uendenduz portentur ad plateam edis ad
banchum uel lapidem piscarie cōsuetā ante palatium
ad uendēdum exceptis cauedunculloz et piscibus minu-
tis et qđ cōtrafecerit soluat. xx. sol. den. tridēti cōi et perdat pisces
et qđlibet sit accusator et credatur: ut supra.

Q nullus esse uideatur inter mediator. *Ca. cccxxv.*

Tem sta. et or. qđ nullus sit nec esse uideatur mediator ad uē-
denduz nec ad emēdum pisces sub pena. xx. sol. den. tridē-
ti cōi applicanda pro quolibet et qualibet uice qua contra-
factum fuerit.

De piscibus recentibus portatis ad uendendū nō salandis et
caudis eorum tronchandis. *Ca. cccxxvi.*

Tem sta. et or. qđ pisces recentes postqđ portati fuerūt
ad ciuitatem ad uendendum salarij non debeant et sta-
tim cauda trūctur per uenditorem piscis: si piscis ual-
erit ultra. xij. den. anteqđ portetur: extra piscariam et qđ
cōtrafecerit soluat pro qualibet uice cōmuni sol. ix. den. et perdat
pisces et qđlibet sit accusator et credatur: ut supra et h3 pte3 ut supra.

De piscibus recentibz extra cistas extrahēdis. *Ca. cccxxvij.*

Tem sta. et Or. qđ cum pisces recentes ducti fuerint ad
plateam in continēti cum uenduntur debeant extrahi
de cistis et de uasis in qbus ducti sunt: et poni i bancho
ubi uendūtur: et qđ cōtrafecerit et tenuerit in cistis ipsis
seu uasis aliquos pisces quod illos pisces perdat.

De non exportandis piscibus de ciuitate tridēti. *Ca. cccxxviii.*

Tem sta. et Or. qđ nullus uideatur exportare pisces de ciuitate
sine extra ciuitatem ad ptes superiores cum equis plaustris uel
aliquo alio modo sine licentia Scindicoz: sub pena amissionis pi-
scium et non solutijs mutis cōsuetis que solui debent: tam in ciui-
tate quam extra: sub pena predicta et credatur: ut supra et inuētor.

habeat dimidiam partem pene.

**De piscibus conductis in ciuitatem ad plateam ad piscariã uis
cargandis.** *Ca. cccxix.*

Item sta. et or. q. totus piscis q. cõducitur in ciuitate de
beat ad plateã super lapide piscarie discargari: ⁊ ibi mo
rari semper preterq. de nocte: donec fuerit venditus ⁊
q. contrafecerit soluat. xl. sol. den. tridenti cõi et pdat pi
sces: et hoc et intelligatur de piscibus qui uocuntur ad uendendũ
ad ptes superiores cum licentia Syndicoy: donec fuerit eis da
ta licentia abducendi uias.

De aliquis nõ uadat ad lacus ad emendũ pisces. *Ca. cccxx.*

Item sta. et or. q. aliqua psona nõ uadat ad lacus nec ad
alia loca ad emendũ pisces cã reuendendũ excepto quã
ad Lacuz Sippe tridentine: nec in ciuitate tridentis pisces
aliquos emere cã reuendendũ: nec societatem aliquam
beat seu contrahat cum aliquo piscatore: nec cum aliquo uendito
re piscium: ⁊ q. contrafecerit soluat. xl. sol. den. cõitati et pdat pisces
et credatur ut supra et inuentor habeat partem: ut supra.

**De blado ad ciuitatem ad uendendum conducto ad plateam
discargando.** *Ca. cccxxi.*

Item sta. et or. q. totum bladum quod exterius uocitur
ad uendendum in tridente ad plateam cõis: et non ali
bi deponatur pena. x. sol. den. tridentis pro quolibet sta
rio et amissionis bladi applicanda cõitati totiens quoti
ens fuerit contrafactũ: ⁊ aliquis in ciuitate nec extra ciuitatem in
districtu trideti nõ audeat ipsam bladum in domo recipere nec eme
re ⁊ se nec alterius nomine: sub pena predicta.

De blado nõ emendo ultra q̄tuor staria in die. *Ca. cccxxii.*

Item sta. ⁊ or. q. aliqua persona ciuis nec forensis nõ de
beat emere nec emi facere i platea: ultra quattuor staria
bladi in die sub pena uiginti sol. den. trideti cõi applicã
da et amissionis bladi pro qualibet stario et qualibet ui
ce sine licentia consulum et prouisoꝝ Ciuitatis.

**De molendinarijs emere nec ad urnas accedere non debenti
bus.** *Ca. cccxxiii.*

Item sta. et or. q. aliquis molendinarius non debeat accede
re nec se approximare ad urnas bladi: nec bladum emere nec
emi facere pro aliquo: sub pena uiginti sol. den. tridentis et amissio
⁊ ij

Uiber Tertius.

nis bladi pro quolibet stario cōmuni applicāda totiēns quotiens fuerit contrafactum.

De molēdinarijs egtare nō debentib⁹ sup farinā. *Ca. cccxxiij.*
Tem sta. et or. q. aliquis molēdinarius nō audeat nec pze sumat egtare sup bladum aut farinam: sub pena. xx. sol. deñ. tridenti totiēns cōmittenda quotiens fuerit cōtra factū cui⁹ pene medietas applicet cōi alia medietas ac cusatori.

De molendinarijs vltra molturam consuetam accipere non debentibus. *Ca. cccxxv.*

Tem sta. et or. qd molendinarij non debeant accipere de moltura bladi alicuius psonae vltra illud quod statutum est. vj. de sexdecim vni⁹ et q contrafecerit pro quolibet et vnaquaq⁹ vice qua ptrafactus fuerit in. lx. sol. deñ. tridenti dēnetur cōi applicandis et qlibet sit accusator: et hēat ptez victi bāni: et si solvere non poterit ponatur ad berlina: et ibi stet ad arbitriū Dēindico⁹ et credatur cōquerenti eius sacramēto si fuerit bone fame: et opiniois: et ēt credatur cōquerenti: ut supra si dixerit farinā fuisse destructā: et reficiat sibi farina p moltorem.

De molendinarijs tenētib⁹ macinare cuiūq⁹ requirenti.

Ca. cccxxvi.
Tem sta. et or. q. qlibet molendinarius cum regit⁹ fuerit ab aliqua psona teneat regenti macinare infra tertiam diem a requisitione facta et si esset solum medium starrum bladi macinādum: et hoc sub pena centuz sol. deñ. tridenti: cuius pene medietas applicetur cōitati alia medietas ac cusatori totiēns cōmittenda et auferenda quotiens fuerit cōtrafactū et credat illi q vult dare ad macinandū cum sacramento.

Ca. cccxxvij.
De reddito ex lignamine discargando super lasta cōmunitarij.

Tem sta. et or. q. quecūq⁹ psona siue terrigena siue forensis posuerit vel tenuerit lignamē alicuius manerici sup lasta sita extra de ppe portā sancti Martini de tridēto siue in quolibet alio loco cōis tridenti et de cōi tridēti teneatur et debeat solvere pcuratori cōitatis q pro tpe fuerit deñ. in frascriptos. vj. p qualibet plana vni⁹ grossum carentanū pro quo liber plancono medū grossum pro qualibet asse de pantono et p qualibet trabe de plastro grossa medū grossuz ea die vel sequenti qua ipsum lignamen conductum vel discargatum fuerit et quod

dominus lignaminis: aut conductor eius teneatur et debeat manifestare procuratoribus cōtatis qui pro tempore fuerint uel alteri eorum lignamen et quantitatem lignaminis conducti et discargaris: sub pena viginti sol. pro quolibet capite lignaminis nō manifestato cōmunitati applicanda: et per hoc tamē statutum non derogetur nec uideatur esse derogaturz prouisioni et cōsuetudini facte de lignaminibus Pinedi et Percini conducentibus ad plateā et inhibitis conduci extra districtum tridentī.

De stationeris et artificibus nō debentibus tenere stationes apertas. Ca. cccxxvii.

Tem sta. et Or. q. nullus artifex audeat tenere stationē aptam: sub pena. xl. sol. deñ. tridentī cōtati applicanda totiens quotiens fuerit contrafactus: in diebus festiuis infra scriptis. v. z. dicitur diebus dominicis diebus apostolorum beate Virginis Marie: Natiuitatis dñi Circūcisionis epi phanie tribus diebus paschalis Resurrexōis Ascensionis Petri et Pauli sancti Laurentij martyris et beati Eligij patroni nostri hoc saluo qd si aliquod dictorū festorū incidit in mercharis tridentī possit quilibet ipone suas stationes apertas tenere.

De conducentibus caseum oua saluaticinas ad uendendū portanda ad plateam. Ca. cccxxix.

Xtem sta. et Or. q. quilibet conducent caseum: popinam: oua: fructus: saluaticinas et huiusmodi ad uendendum ad Cuitatem Tridentī debeant et teneant ipsas res ad plateam portare: et ibi uendere: sub pena uiginti sol. deñ. tridentī applicanda cōmunitati totiens quotiens contrafactum fuerit et quod nullus uenditor et reuenditrix aliquid predictorum emere debeat ante nonam: sed transacta nona possit predicta ipone emere: saluo eo quod caseum excedentem precium uiginti sol. deñ. tridentī emere non debeat nisi solus caseus excederet illaz summam et qui contrafecerit perdat ipsam rem emptam seu precium ipsius: et si cōducens ueniret ad plateam transacta nona nullus reuenditor emat nec presumat emere predicta siue aliquid predictorū usqz ad sequentem diem ad horam nonē sub dicta pena et persona que uendiderit alibi qz in platea soluat uiginti sol. deñ. tridentī cōtati pro quolibet uice qua cōtrafactum fuerit ut premissus est et pdat res quas uendiderit.

Quilibet maior domus debeat in festis solēnib⁹ audire missaz in Ecclesia Cathedrall. Ca. cccli.

Ciber Tertius.

Item sta. et or. q. quilibet maior domus masculus et femina teneatur sub pena uiginti sol. in diebus tribus festis Natiuitatis: in festo Circumcisionis pentecostes Resurrectionis dñi Ascensionis in quattuor festis beate uirginis in oibus festis apostolorum: in festo beati Vigilijs et beate Marię et oibus diebus officijs de mane saltem audire unā missam in Ecclesia Cathedrali: et quod est meliores ciues et ciuissis: nisi habeant iustam causam absentie debeant in maiori Ecclesia stare quousque missa finita fuerit p. fabrica Ecclesie applicandorum.

CDe mensuris rectis tenendis.

Ca. ccxli.

Item sta. et or. q. quilibet persona debeat habere et tenere rectos ciros urnas brentas starios modios galeras quartarolos starios ab oleo et starios et quartas ablado et asale passos passetos: et oēs alias mēsuras stateras pefarolos plūbinos marchas: libras: vncias: balancas et oia alia pondera nec mēsurare nec pōderare debeant: nisi sint bullata bullo cōstituti et Scindicorum: et alterius eorum et q. p.trafecerit et falsam mēsuram: seu pōdus tenuerit uel habuerit et dederit: soluat lib. x. den. tridēti: pro qua libet vice: cuius pene medietas applicet camere Epali et alia medietas cōstituti et inuentori seu accusatori quā penā si soluere nō poterit incidens in eā ponatur in fundo turris: et ibi stet p. tres menses et quilibet sartor debeat tenere rectū passetum et mēsurare pānū emptum cū fuerit ad stationē ante q. incidatur: et q. p.trafecerit soluat cōi. xx. sol. den. pro qualibet uice et quilibet sit accusator et creditur uni testi bone fame et opinionis et Vicarius una cū Scindicis et pcuratoribus cōis tridēti teneant sacramēto cum quattuor hoibus expertis quos ipse dñs Vicarius et p. sules ciuitatis duxerint eligendos ad examinandū mēsuras et pōdera bis in anno et toties quotiens est consilibus et prouisoribus ciuitatis uidebitur expedire.

CDe sarmentis straminibus paleis in periculo p. ignem nō tenendis.

Ca. ccxlii.

Item sta. et or. q. aliquis nō debeat in aliqua domo in qua ignē facere et sit de prope et circha: uel supra ignem tenere sarmentas paleas senum stramē: et hys similia ita quod exinde incendiū leuiter oriri possit: et qui cōtrafecerit soluat sol. xl. den. tridēti cōmuni pro qualibet uice et quod Scindici et prouisores ciuitatis sepe i. premissis prouidere debeant et procurent ire uisum p. domos et loca suspecta ab igne.

*in un. ed. In hinc arbitrio
quibus, qui galas uicinas
inducit, et hinc de arboribus
quibus: can. 317. 2. 2.*

De palis non exportandis de vineis sup humeris. Ca. cccliij.
 Tem sta. et or. q. aliqui postqz vinee aptare et palificare fuerunt nō debeant palos: nec latas vinearū: nec suos: nec alienos accipere: nec ad uendendū: nec ad domū portare usqz ad aliud tēpus aptationis vinearū inficando: et q. cōtrafecerit soluat pro qualibet vice de suis sol. x. tridenti cōi: et de alienis sol. viginti den. tridenti: in die in nocte vō duplū et reficiat vānum passo cuius pene medietas applicet cōi et alia medietas accusatori et in pmissis hēant pcurare et puidere scindici et eorum officiales et credat saltuario uel uni testi bone fame et opinio nis et ēt credatur vānum passo si iurauerit se uidisse.

De viuis furtiue acceptis ex alieno arbusio sine loco vitib⁹ quifito. Ca. cccliij.

Lorto: uel alijs possessionibus viuas uel alios fructus soluat sol. xx. in die: in nocte vō duplū et reficiat vānum passo: cuius pene medietas applicetur: ut supra: et si soluere nō poterit ponatur ad berlinam p diem: et credatur: ut supra de palis.

De saltuarijs qui furtiue viuas acceperint.

Lem sta. et or. q. si q. saltuarius vine ap furtiue viuas uel alios fruct⁹ accepit et eos uel eas uendiderit uel donauerit fraudulēte stando in saltaria soluat. xl. sol. cōi de die: de nocte vero duplum: et restituat vānum passo in duplo: et si soluere non poterit ponatur ad berlinam et ibi stet arbitrio Scindicorum et consuluz secundum exigentiam delicti.

Item et si ipse saltuarius nō diligēte pcurauerit et pquisierit vānari ferrentes uel fraudez in sua uel aliena saltaria cōmiserit cōdemnetur in. lx. sol. den. tridenti et restituat damnum passo in duplo: et si soluere nō poterit ponatur ad berlinaz ut proxime supra notatur et credatur: ut supra de palis: et si damnū dante nescierit noiare: et nō sit in culpa: tunc solum reficiat vānum passo.

De hijs qui fructus aut herbas cōestibiles furtiue acceperint.

Lem sta. et or. q. quicunqz aliquos fructus seu rapas uel herbas cōestibiles: seu rosas lilia et hijs similia de vineis Ortis clausuris pratis et terris alienis acceperit soluat sol. viginti Denar. si fructus surrepti ualuerint minus quinqz sol. sed si plus ualuerint soluat quatragesima sol. Denar. Tridenti: In die: In Nocte uero duplum: et reficiat damnum passo in

Glibet Tertius.

duplū: et si solvere nō poterit ponat ad berlinam ibi standus: ut supra et glibet sit accusator et beat medietatē banni: et credatur nisi testi bone opinionis et fame et credatur: ut supra de palis.

De his qui cesas uel sepes alienas inciserint. *Ca. cclvii.*
Item sta. et or. q. quicūq. inciserit uel fregerit seu abstulerit sepes cesas seu clausuras: seu de eis asportauerit soluat. xx. sol. in die in nocte vō duplū et restituat dānum passo: et si penaz in cursum solvere nō poterit ponatur ad berlinā et stet: ut supra et credatur ut supra de palis.

De his qui fregerint portas ortoz clausurā. *Ca. cclviij.*
Item sta. et or. q. quicūq. fregerit uel abstulerit portas alienas ortoz clausuraz vinearū uel campoz seu seraturarū uel seraturas accepit soluat sol. lx. den. triden. in die p. fra ctura portaz: sed p. exportatura portarū uel seraturarū soluat libras. x. den. triden. in die in nocte vō duplum et restituat dānum passo. et si solvere nō poterit ponatur: ut supra ad berlinā et stet ibi ad arbitrium Scindicoz: ut supra et credatur: ut supra de palis.

De his qui inuenti fuerint in alienis ortis uel clausuris. *Ca. cclix.*

Item sta. et or. q. si aliquis fuerit inuentus in alienis ortis pratis clausuris uel uincis tpe quo fructus seu herbe in eis fuerit et in eis fuerit sine licētia dñi victarū rerum et si dānum nō fecerit soluat cōi sol. xl. den. triden. et si dānum fecerit soluat et fiat ut supra et credatur: ut supra de palis.

De his qui abstulerint legumina uel blada de alienis ortis. *Ca. ccl.*

Item sta. et or. q. si quis de alienis agris abstulerit legumina uel blada alicui soluat cōi sol. xl. den. tridenti de die de nocte vō duplum et restituat dānum passo: q. si solvere non poterit ponatur ad berlinā standus: ut supra et credatur: ut supra de palis.

Quod aliquis nō faciat herbā in alienis possessionibus. *Ca. ccli.*

Item sta. et or. q. nulla psona audeat uel psumat facere herbā aliquā in possessione alterius: sub pena. xx. sol. den. tridenti p quolibet fesse et qualibet uice de die de nocte vō duplum cōi: et si solvere nō poterit ponatur ad berlinam: et ibi stet per diem et credatur: ut supra de palis.

De his qui fecerint panigales alienas uel meiaras. *Ca. cclij.*

Item sta. et or. q. si quis fecerit sine acceperit ex alienis agris de panigalibus: uel megarijs: uel se galib^o de die soluatur sol. x. coi de nocte vo dupli: et si soluere nō poterit ponat ad berlinā p die et credatur: ut supra de pallis

De saltuarijs q comiserint fraudē in sua saltaria. Ca. cclij.
Item sta. et or. q. si quis saltuarius campanee uel uincaru3 uel pratorū fraude3 comiserit in sua saltaria ab aliquo precium uel donū recipiendo occasione dimittēdi bestias pasculare uel herbam facere in sua saltaria seu precio dono uel amore sine aliqua alia cā nō accusauerit oīna dantes condēnet in tribus libris den. tridenti et in pluri s3 qualitatem delicti in arbitrio et de claratione Scyndicoꝝ et pisorū tridenti et credatur: ut supra de pallis et reficiat damnum passo in duplum.

De hys q herbā uel fenū de alienis pratis acceperint. Ca. cclij.
Item sta. et or. q. aliqua psona nō debeat herbam factā neq3 fenū in aliquo alieno prato uel possessione aliena accipere: nisi fuerit supra pressis cōis accipe et q contrafecerit soluatur p qualibet toria sine falso. xx. sol. den. tridenti in die in nocte vo dupli et dānum reficiat passo in duplum. et si soluere non poterit ponatur ad berlinam p diem: et q sup pressis cōis pbideret heri herbā uel fenū accipi soluatur tantūde cōi pro qualibet uice et credatur: ut supra de pallis.

De hys q accusauerit aliquem false: de aliquibus postis in hoc libro descriptis. Ca. cclv.

Item sta. et or. q. q falso accusaret aliquem de aliquibus postis in hoc libro descriptis eandem penam patiat et soluatur quaz accusat^o soluere et pati debeat.

De bubulcis per ciuitatem ante plaustrum ire debentibus. Ca. cclvi.

Item sta. et or. qd quilibet bubulcus per ciuitatem et uillas districtus tridenti ante plaustrum: et boues ire debeat et tenere manus super timone: ne alicui psonae seu aiali uel aliquibus alijs rebus damnum uel lesionem inferat qd si contrafecerit soluatur. v. sol. den. triden. et si damnum nō dederit. eo tñ saluo qd in rugijs nō teneat tenere manus sup timone: s3 tñ an boues ire teneat: sub pena. v. sol. ut supra dictū est: et si negligentia uel culpa ipsius damnum uel lesionem fecerit soluatur. x. sol. pro qualibet uice: et reficiat damnum et lesionem emendet: et plus pro qualitatē

Liber Tertius.

delicti arbitrio officialis limitandis: et si aliquis bubulcus p civitatem super plastro iuerit soluat. xv. sol. pro qualibet uice ⁊ quilibet sit accusator ad hec.

De fumo et alijs sordibus exportandis. *Ca. cclv.*
Item sta. et or. q. procureret quod fumus et alia sordida q sunt in stratis publicis in hyeme. v3. post festum sancti Michaelis vsq ad festum annunciationis portentur extra civitatem infra sex dies postq fuerint ibidez uel post fuerunt in estate uero. v3. a festo annunciationis vsq ad festu sancti Michaelis infra tres dies: sub pena viginti sol. den. Trideti totiens quotiens cotrafecit et qd in plateis no ponatur fumus nisi ea die uel seqnti remoueatur: sub pena predicta p quolibet die.

De bubulcis et alijs oparijs q promiserint seruire ⁊ qui fuerit conducti. *Ca. cclviij.*

Item sta. ⁊ or. q. si aliquis bubulcus promiserit seruire cu plastro alicui uel aliquis oparius promiserit seruire ⁊ laborare alicui: et postea non iuerit: ut promisit: soluat bubulcus cdi sol. decē den. triden. Et operarius soluat. v. ⁊ ille cui promiserit preciu unius die: excepto nisi iuxta ca hoc fecerit: et ille vo cui seruire promiserit si predictos quos coduxit ad opus et seruitiu no recepit nihilominus preciu diei soluat eisdem nisi eo die fuerit cu3 alio in ope uel nisi iusta ⁊ legitima ca fuerit impeditus.

De ementibus saluaticinas uel uictualia in via du ducuntur ad civitatem ad tuendum. *Ca. cclix.*

Item sta. et or. q. aliqua psona non debeat emere saluaticinas ⁊ carnes viuas uel mortuas caseum pullos oua simalcu3 fructus et hys similia in aliquo loco extra civitate ab aliquo q predicta conduceret ad Civitatem ad tuendum dum ipse conducens uel portans erit et est in itinere ueniendi: sub pena amissionis rei empre applicanda cotati et accusatori et credatur ei cum sacramto: si fuerit bone fame uel cum vno teste.

De hys q foderit stratas uel vias publicas puniendis. *Ca. cclx.*

Item sta. et or. q. si qua psona foderit seu deuastauerit cu3 lapis passeris uel aliquo alio instrumento seu mo: siue ca legitima aliquas stratas uel vias publicas uel aqua posuerit per stratas puniatur et codemnetur in libris tribus den. trideti pro uno quoq3 et unaquaq3 vice et in reapratione viarum et strataru destructarum cuius pene medietas applicetur cdi et alia medietas accusatori uel cuilibet alio testi si fuerit bone opinionis ⁊ fame cu3 sacramto.

De probationibus contra macellatores tabernarios molendinarios et alias personas. Ca. cclxi.

Item sta. et or. q. in oibus suprascriptis statutis facientibus mentionem de macellatoribus et de piscatoribus et de molendinariis et de blado et de mensuris rectis tenendis et de vancibus vancum in alienis possessionibus cre datur vancum passo cum sacramento vel et credatur uni soli testi cum sacramento si sit bone fame.

De salariis Scyndicorum. Ca. cclxij.

Item sta. et or. q. Scyndici si questio sine causa de omnibus muris edificatis rocalibus et his similibus inspiciendis ad oculum moueretur sine esse in ciuitate et cōtingeret eos ire usum ad cognoscendum examinandum et terminandum pro eo salario et mercede accipere possint a qualibet partem litiganti um gro. quatuor carentanos et non ultra: et si questio esse extra Ciuitatem in continendis edificatis. v. in suburbis: ut supra de salario famulorum recipere possint gro. octo a qualibet parte litigante: et non ultra in illis vobis secundum eorum discreptionem et qualitatem cause.

De proniciationibus ut supra. Ca. cclxij.

Item pro qualibet bolatura cuiuslibet rei bullande gro. unuz.

De vacariis et canalaris constituendis. Ca. cclxij.

Item quod ipsi Scyndici peurent ponere et constituere tpe debito et soluto vacarios canalaris saluarios secundum antiquam consuetudinem in tridento obseruatum.

De mensura scandularum. Ca. cclxv.

Item sta. et or. q. Scyndici sollicitet seu peurent quod scandule que vancuntur ad uendendum sint et esse debeant longitudo duorum pedum cum dimidio mensure tridentis secundum antiquissimam consuetudinem civitatis tridentis: et quod de minori mensura portauerit siue conditum fuerit soluat cōitati. xx. sol. den. tridenti pro quolibet fasso qui etiam fassus scandularum debent esse centum scandule.

De numero circularum. Ca. cclxvi.

Item sta. et or. q. circuli a castellatis et abotefinis paruis sint. xxx. pro quolibet fasso: et alij circuli ab oibus alijs vasis exceptis quibus cecuris et a labris siue tinacis sint. xxiiij. pro quolibet macio siue duodecim pro quolibet fasso: et qui conditum fuerit de minori numero soluat penam predictam: et amittat circulos.

Liber Tertius.

De numero torquium. *Ca. cdxvij.*
Item quod strope scisse ad circulos in qualibet manu debeant esse. xxvij. ad minus.

De mensura tegularum. *Ca. cdxviii.*
Item sta. et or. q. tegule cocte sint et eē debeant longitudinis unius pedis cū dimidio: et unius uncie ad minus et latitudinis a capite lato medij pedis et grossitudinis unius boni policis vel duarum unciarum cū dimidia.

De mensura laterum. *Ca. cdxix.*
Item sta. et or. q. lateres cocti sint longitudinis unius pedis et latitudinis medij pedis et grossitudinis duarum unciarum cum dimidia.
Item fornaserij q. de minori mēsurā fecerint cadant in pena. v. sol. deñ. tri. p. qualibet tegula et quolibet latere de minori mensura existente repta applicāda cōi totiens quoties fuerit ptrafactū.

De fornaserij de laborerio fornacis cocto teneantur puifores *Ca. cxix.*
requirere.

Item sta. et or. q. fornaserij non audeant nec debeant vendere tegulas nec lateres nisi primo fuerint uisi et uise an sint bñ cocte et cocti: nemini et quendere voluerit q. prius regrere teneantur puifores et pules ciuitatis tridentis: q. pro tpe fuerint q. ire debeant uel mittere ad uidentū et estimā dum si laborerij fornacis est bene coctū: et si nō esset bene coctum vel reperiretur cum non bene coctum ad faciendum disalcationē de non bene cocto et fornaserij q. contrafecerint predictis cadant in penā quinquaginta librarum deñ. tridenti pro qualibet uice qua fuerit p. eos contrafactū cuius pene medietas applicetur camere epa lict. alia medietas cōitati tridenti. *De eodem.*

Item quod tegule bene cocte et mensure predictae uise examinate etiam approbate per puifores uel aliquos eorum de cōscrisu reliquorum nō uendantur maiori precio trium ducatorum pro quolibet miliario: sub pena predicta auferenda et applicāda: ut supra nisi eēt tegule mensura maiores q̄ continent in statutis ciuitatis. *De eodem.*

Item q. lateres bene cocti uisi examinati et approbati: ut supra in tegulis non uendantur maiori precio duorum ducatorum auri pro quolibet miliario: sub pena predicta auferenda et applicāda ut supra nisi essent lateres maiores mensura ciuitatis.

Item quod sarinus calcis debet eē capacitatis quattuor statorum rasorum a blado et debet dari culmus de calce: et non p̄ maiori precio quā quattuor gro. Ca. cclxxi.

De parolaris non debentibus uendere ferrum cum ramo &c. Tem sta. et or. q. Scindici p̄curent quod parolaris de cetero non audeant nec presumant uendere ferrū anatum seu asixum cū ramo sed uasa de ramo uendant de per se et ex acre uel ramo manubria uel manichos et reclaras de ferro de p̄se a uasis de ramo: et hec pena: et sub pena. x. librariū den. tridenti totiens quotiens cōtrafactū fuerit et amissionis uasis de ramo uenditi simul cūz manicho de ferro: cuius pene medietas applicetur camere Sp̄ali et alia medietas cōmunitati et accusatori.

De precijs piscium limitatis. Ca. cclxxii. Tem sta. et or. q. ipsi Scindici procurent quod oēs pisces cuiuscūq; condictionis existant uendantur ad libras grossam et uendi debeant in ciuitate tridenti et in eius districtu pro precijs infrascriptis et non ultra: sub pena infrascripta.

Primo libram truytarum: lucioꝝ: carpionum: et aliorum piscium retetoz de lacu benato: siue garde et alioꝝ laudabilium lacuū et fluminū ciuitatis et dyoc. tridenti exceptis saperdis siue Sardenis sancis scardulis et pisciculis: ut infra pro duobus gro. carentanis: siue. v. sol. den. tridenti excepta quadragesima in qua uendi possit libra pro duodecim quatriniis: et post quadragesimā usq; ad festum sancti Michaelis non uendantur nisi pro. viii. quatriniis.

Item libram piscium de uallibus recentoz pro tribus sol. den. tridenti in quadragesima pro octo quatriniis.

Item libram agorum et oium sapdularum siue sardendarum recentium pro uno gro. cum dimidio carentano: et in quadragesima pro duobus grossis.

Item libram scardularum sanciorum et pisciculorum exceptis cauedoculis pro uno grosso carentano: et in quadragesima p̄ sex quatriniis.

Item libram carpionum coctorum pro tribus grossis Carentanis.

Item libram piscium salforum de uallibus pro uno grosso carentano.

Item libram angularum truytarum luciorum et aliorū laudabilium et bonorum piscium salforum lacus garde et aliorū laudabilium lacuū et fluminū pro duobus gro. carentanis.

Liber Tertius.

Item quod quilibet vendens pisces teneatur et debeat dare et vendere cuilibet persone rectam pensam ad libram grossam ut premissam est: sub pena. v. sol. den. Tridenti pro qualibet vicia et amissionis piscium pro quolibet et qualibet vice qua fuerit contra factum eodē applicanda.

Item quod nulla persona cuiuscūq; conditionis et qualitatis existat emens et emere volens pisces in ciuitate et districtu predictis audeat vel presumat publice vel occulte per se vel per interpositam personam aliquo modo vel ingenio dare et solvere plus seu ultra precium antedictum limitatum: ut supra sub pena. x. libratū den. tridentī pro quolibet et qualibet vice qua cōtrafactum fuerit cuius pene medietas applicet camere S^pali: et alia medietas eodē tati et accusatori siue inuentori.

De precijs siue salarijs laboratorum siue operarum limitatis.
La. cclxxij.

Tem sta. et or. q. ipsi Scindici penent quod nulla persona audeat vel presumat dare et solvere laboratoribus vinearum vel hominibus mulieribus et pueris a. xvi. annis infra pro eorum labore: uel mercede ultra precia infrascripta scōz tēpora infrascripta distincta et limitata cum expensis secundum suū ciuitatis tridentī dari sicutis nec ipsi laboratores mulieres et pueri audeant vel presumant recipere p eorum laboribus et mercede ultra precia infrascripta. sub pena centū sol. pro quolibet et qualibet vice qua contrafactum fuerit tam a conducente q̄ a conducto auferenda cuius pene medietas applicet camere S^pali et alia medietas eodē tati et accusatori.

Primo de mensibus Martij Aprilis Septēbris et Octobris non dentur nec recipiantur ultra quattuor Gro. pro quolibet homine et qualibet die: et duos gro. pro qualibet muliere et quolibet puero etate predictē.

Item de mensibus Maij Junij Julij et Augusti nō dentur nec recipiantur ultra quinq; grossos Larentanos pro quolibet homine et qualibet die: et medietatem eoz. v. grossorū pro qualibet muliere et quolibet puero etatis predictē.

Item de mensibus Nouēbris Decēbris Januarij et Februarij non dentur nec recipiantur ultra tres gro. carentanos pro quolibet homine et qualibet die: et medietate eoz grossorū pro qualibet muliere et puero etatis: ut supra saluo eo quod ad ligonīcādū siue ad zapandum vineas quolibet tēpore ipune dari et recipi possint gros. quinq; pro quolibet homine et qualibet die: et nō ultra. sub

pena predicta.

De sollicitudine custodie Ciuitatis. *Ca. cclxxij.*
Tem sta. et or. q. ipsi Scyndici procurent cū grandi sollicitudine circa custodiam Ciuitatis. v3 portaruz z muroz non deficiant custodie in locis deputatis z quicqd exinde p̄cipitur et exigitur sic eisdem sollicitantibus.

De sollicitudine aptationis uiarū et pontiū zc. *Ca. cclxxv.*
Tem sta. et Or. q. procurent ipsi Scyndici ut uie p̄ores regalia: et hys similia aptentur et ad hoc exercendū possint p̄cipere magistris muratorijs carpētarijs bubulcis et quod ad illud exercendū ad sint p̄iour eis uidebitur expedire et penam imponere possint. xl. sol. in die et ipsam exigere a contrasacientibus.

De caregatoribus alienarum possessionū. *Ca. cclxxvi.*
Tem sta. z or. q. si q̄s intrauerit cariçando possessionez alicuius sine licentia dñi possessionis condemnatur in libris. v. den. tridenti pro unaquaqz uice qua caregauerit cuius pene medietas applicetur cōi et alia medietas domino possessionis et credatur uni testi uel ēr domino possessionis cum sacramēto tamē et dānum passo reficiatur.

Item procurent quod simus et alia sordida q̄ sunt in stratis publicis in h̄yeme. v3. post festum sancti Michaeis usqz ad festum annūciatōis portētur extra ciuitatem infra sex dies post q̄ ibidē posuerunt in estate nero. v3. a festo annūciatōis usqz ad festū sancti Michaeis infra tres dies: sub pena. xx. sol. toties quoties cōtraferint z quod in plateis nō ponatur simus nisi ea die uel sequenti remotent: sub pena predicta pro quolibet die.

De starys brentis et alijs mensuris aptandis et bulandis. *Ca. cclxxvij.*

Tem sta. et or. q. starys brente galete quarte quartaroli pefaroli statere balancie vncie passeti et hys similia aptentur et bulentur ad minus in anno bis. z maxime de mense Septembri et de mense Martij et totiens quotiens uidebitur eis expedire.

De gnto pinguedinis in Ciuitate dimittēdo. *Ca. cclxxviij.*
Tem sta. et or. q. aliq̄s ciuis uel forensis p̄ducens de ali quo in iurisdictionem tridentis sepum a ruzgiaz sinalsuz caseum et saltas carnes et bestias a macello et porcos p̄igues et alias piguedines et alios meçenos de q̄bus debet dimitti gntum per forenses et dimidiuz per ciues ad uendend.

Liber Tertius.

dum in ciuitate tridenti si est forensis uel dimidia si est ciuis uel di-
strictualis cum illis debeant ciuitatem intrare et non uocere extra
portas ciuitatis uel dissoluere ratē uel nauem si cēt in rate uel na-
ui nisi dimissa illa de medietate uel illo qnto quod dimitti debet et
illud consignare procuratori cōis uel deputato ad recipiendū qn-
tum: sub pena amissionis rerū p̄dicatarum quarum penarū tertia
pars applicetur domino: tertia pars cōitati: et alia tertia pars inuen-
tori.

De iudicibus appellationū ciuitatis tridentī. Ca. cclxxix.
Item sta. et or. q̄ iudices appellationum cōis tridentī p̄
provisores eligantur cōis tridentī hoies iurispiti de ci-
uitate ad quos spectet cognitio appellationū a sententijs
Scindicoꝝ cōmunis tridentī et q̄ durēt p̄ quattuor mē-
ses prout alij officiales.

Quod a snia infra decem libris nō appelletur. Ca. cclxxx.
Item sta. et or. q̄ i causis ciuilibus uel criminalibus que
cognoscuntur per Scindicos cōis tridentī nō possit ap-
pellari a sententijs ipsoꝝ Scindicorum a. x. libris infra
nec dicere sententiam nullam.

Quod a sententijs iudicum appelletur ad consules ciuitatis.
Ca. cclxxxi.

Item sta. et Or. q̄ cause appellationū que interponūtur
a sententijs iudicū appellationū cōitatis tridentī q̄ eligū-
tur p̄ consules ciuitatis appellari possint et debeat ad ipsoꝝ
consules ciuitatis q̄ consules cum consilio iurispitorū par-
tibus non suspecto debeant victas causas finire et determinare eo
quod in cōmittendo ipsas cās iurispitio seruatur modus et for-
ma statutorum cōitatis tridentī. sub rubrica de cognoscendis cau-
sis appellationum: et sub rubrica de salarijs iudicum: et hoc habe-
at locū solum in causis uentilatis coram Scindicis.

**De bestijs comedibilibus et victualibus nō exportādīs extra
districtum tridentī. Ca. cclxxxij.**

Item sta. et or. q̄ alijs non debeat conducere seu conda-
ci facere extra districtum tridentī et eius episcopatum
absq̄ licentia consulum et prouisorum tridentī aliquas
bestias uinas seu mortuas nec pelles nec coria cōfectas
uel non cōfectas qd̄ caseum finalcum seponem pinguedinez nec
alia uictualia comedibilia exceptis illis qui conducuntur de extra
districtum ad alienas partes facientibus transitum nō derogādo

tamen iuri et consuetudini antiois dimittendi quantum per forenses et medietatem per ciues et districtuales et q̄ contrāfecerit perdat res et q̄libet sit accusator et accusator hēat quartā partem bāni et credat uni soli testi bone opinionis et fame saluo quod in mercha tis generalibus possint conducti animalia uiua et non mortua que super foro tridentis cūpra sint sine dolo et fraude in ipsis quattuor mer. batis generalibus ciuitatis tridentis. v. in nādiis palmarū sancti Joānis Baptiste sancti Michaelis et sacrarum sancti Agulij et quod nullus officialis possit dare licentiam conducendi cōtra dictum statutum: sub pena predicta cuius medietas pene applicetur dño alia medietas cōitati.

CDe ferro non exportando extra ciuitatem et districtum.

Ca. cclxxiij.

Item sta. et or. q̄d nullus nō au deat ferrum extra ciuitatem et districtum tridēti sine licētia dñi et cōsulum et p̄uisorum ciuitatis tridentis deportare et qui cōtrafecerit perdat ferrum et quilibet portans ferrum ad ciuitatem teneatur ipsum manifestare domino Elcario uel consulis et p̄uisoribus predictis: sub pena amissionis ferri et manifestati: et si alius quis in rate zata uel alio quocūq; modo ferrum absconditū portauerit perdat ferrum et dominus zate ratio et alterius artificij in quibus ferrū absconditum portabitur soluat. x. libras deñ. tridēti domino quarta pars cōitati et quarta pars accusatori.

CDe hys qui aliquas uias cōes uel uicinales uel riuos sciēter occupauerit.

Ca. cclxxv.

Item sta. et or. q̄ quilibet p̄sona ciuitatis et districtus tridentis q̄ occupasset sciēter aliquas uias cōes uel uicinales aq̄s et riuolos ciuitatis et districtus tridēti debeat eas liberas dimittere et expedire infra. xv. dies postq̄ denūciatum fuerit eis uel cōdatum in illo loco ubi habitat occupans q̄d si nō fecerit soluat domino libras. x. deñ. tridentis et nihilominus compellatur ad ipsam uiam aquā et riuolū expediri et sciēdici et p̄uisores ciuitatis tridentis teneant illud denūciare dño uel vicario q̄ occupas nō uelit obedi-

CDe his qui aliquas falsas mensuras tenuerint et eis usi fuerint emendo uel uendendo.

Ca. cclxxv.

Item sta. et or. q̄ si q̄ p̄sona ciuitatis et districtus tridentis tenuerit in domo uel statore sua aliquā falsam mēsurā uel pēsz et ea uel eis usus fuerit emendo uel uendēdo puniat et condēnietur in. xv. libris deñ. tridentis et q̄libet sit accusator cuius pene medietas applicetur dño quarta pars cōitati et quarta accusatori.

Liber Tertius.

De eligendis estimatoribus carniū. Ca. cclxxvi.

Item sta. et or. q. eligantur boni legales et bone opinio-
nis et fame supstitutes q. supesse debent ad estimandū et
audiendū et ad uidendū ne falsa uentur pondera et ne
carnes vnus bestie uendantur pro alijs carniibus et ne
becharij faciant contra statuta.

**De forensibus non recipiendis ad officia nisi emerint possessio-
nes. Ca. cclxxvij.**

Item sta. et or. q. nullus forensis licet uerbo sit factus cinis
recipiatur ad officia cōitatis nisi emerit domos uel pos-
sisiones s. m. facultatem bonorū suorū in estimatōe et uo-
luntate p. s. h. hoc locū habeat in presentibus et futuris.

**Quilibet possidens bona in ciuitate et eius districtu teneatur
factiones sustinere. Ca. cclxxviii.**

Item sta. et or. q. quilibet possidēs bona in ciuitate et eius
districtu cuiuscūq. status et condictionis et p. minētie exi-
stat teneatur facere et sustinere factiones et subire one-
ra realia et psonalia una cum ciuibus s. m. facultatem re-
rum quas possidet in tridento et in eius districtu et hoc statutum
non uendicet sibi locum in illis psonis que de iure ciuili uel canoni-
co non tenentur.

Quod ad brachium mensure tridentis uendantur panni et tele.

Item sta. et or. q. quę res cuiuscūq. condictionis existāt que
uenduntur ad mensuram: uendantur ad mēsuraz brachij triden-
ti et nō alterius mēsure in pena et sub pena quadraginta sol. den.
tridentis pro quolibet brachio et amissionis rei uendite exceptis te-
lis albis terlicijs pāntis lineis reutonicis spinatis et alijs similibus
solitis uendi ad mēsuram brachij de monacho uendatur ad ipsuz
brachium de monacho exceptis tamē sustano q. debeat uendi ad
mensuram tridēti: sub pena predicta.

**Quod reuenditores nō emant bladū in locis infrascriptis inducē
do charestiam. Ca. ccxc.**

Item sta. et or. ne inducat carestia bladū in tridento quod nul-
lus reuenditor cuiuscūq. condictionis existat au deat nec pre-
sumat emere cascum bladū cuiuscūq. condictionis generis existat
nec facere forum de eis citra forū egene nec citra Tramenū nec ci-
tra pōtem alpinū: nec citra uillam fatij: nec in iurisdictione tridēti: sub
pena viginti sol. den. Tridenti pro quolibet stario et amissionis
bladū et Casei: et quinq. solidos pro quolibet Caseo sine licentia

puiforum et consulum Ciuitatis et reseruato quod ipsi reuendito res ipone et sine licentia possunt emere et foruz facere in Ciuitate ⁊ extra cum forensibus et conducentibus bladum de valle lagarna et uicentina et distructibus Heron, Mantue, Drixiet et alijs ciuitatum circūstantium.

C bladum ab egs vendatur a reuenditoribus ea mēsurā qua emunt. Ca. cxcii.

Tem sta. ⁊ Or. q̄ qlibet reuenditor teneatur et debeat uende re bladum ab egs ea mēsurā q̄ emunt: sub pena. xx. sol. den. tridenti pro quolibet stario et amissionis bladi.

C emptores salis a locis infrascriptis teneantur soluere ut sol uunt forenses. Ca. cxciii.

Tem sta. et or. q̄ nulla psona terrigena et de iurisdictione tridenti audeat nec preumat emere sal a Sulcano et a Marano inferius extra ciuitate tridenti: et si emerit teneatur soluere Scyndicis mēsuratoribus et cōi tridenti ut soluunt et cōsueti sunt soluere forenses et qlibet uēdens sal in ciuitate teneatur dare et uendere ea die qua emit cuilibet ciui ⁊ di strictuali emere uolēti pro usu suo: dōtaxat pro eo p̄cio: quo emit a mercatoribus saligeris: sub pena. xx. sol. den. tridenti pro quolibet et qualibet uice qua contractum fuerit.

Item quod quelibet terrigena et de iurisdictione tridenti possit emere sal a Sulcano et in marano et abinde superius conducere ciuitatem tridenti: et nihil teneatur soluere Scyndicis mēsuratoribus et cōitati.

Item quod nullus reuenditor salis audeat uel presumat emere sal in uia Sulcano nec a marano inferius nec in ciuitate tridenti a mercatoribus forensibus nisi steterit ipsuz sal sup platea in loco cōsucto domus cōis publice extra tracto de uasis ad uendendum p̄ tres dies integros post diem aduentus salis: sub pena perdendi sal et. xx. sol. den. tridenti pro quolibet stario et quod nulla fiat fraus uel dolus in predictis.

De lignamine percutiente in ponte atthesis ne ipse pons cū maximis expen. factus destruat. Ca. cxcv.

Tem sta. ⁊ or. q̄ quicunq; ⁊ quotiescūq; et quocun. p̄ ali quod lignamē pcuterit i aliq̄ pilla seu edificio sine lignamine vci ponti p̄ quolibet rate pcutiēte et p̄ qualibet uice rariatus seu dominus Ratis sine lignaminis q̄cunq;

Lib. Tertius.

fit ille masculus uel femina terrigena uel forensis soluat cōmunita
ti nostre tridenti sine eius procuratori pzo ea libras gnquaginta
den. vii. per soluendum pro quolibet rate percutiente: ꝛ ꝑ qua
libet zata libras. xxv. et pro quolibet plancono de pse sol. xx. ꝛ ꝑ
qualibet hora sol. x. ꝛ amissionis lignaminis et medietas dicte pe
ne fit dñi alia medietas cōitatis tridenti et oānum et interesse di
cti pontis ultra dictas penas reficiat.

CItem quod quicqz ducens ratem zataꝛ uel lignamen aliquod
per ipsum flumen Athehis teneatur et debeat antequam apulat:
sine apliceꝛ ad dictum pontem et in eius pertinentijs notificare ꝑ
curatori dicte cōitatis uel Capiteano porte dicti pontis euentuz
ipsius ratis zate: uel lignaminis quod cōducitur et hoc in pena et
sub pena. xxv. librarum den. et amissionis lignaminis: cuius pene
medietas applicetur domino ꝛ alia medietas cōmunitati tridenti
ꝛ applicanda totiens quotiens fuerit contrafactum.

De hys q non iuerit ad custodiam. *Ca. ccciiij.*

Item sta. et or. q quilibet cui sꝑceptuz fuerit custodia ꝑ
tarum sine muroruꝛ ciuitatis nō iuerit et fecerit custodiaꝛ
soluat sol. v. den. tridenti pro quolibet et qualibet uice:
qua ꝑtrafactū fuerit et ponat vnus alius ꝑ officialis su
is expensis.

De hñtib^o officia nō excusandis a custodia seu scorta. *Ca. cccv.*

Item sta. et or. q aliquis non debeat excusari nec ꝑ
sit excusari propter aliquod officium cōis uel domini in
quo positus esset nec propter aliquam capitaniariam si
ue castri custodiaꝛ quā haberet seu faceret dñimodo ha
beat salarium ab aliquo exercitu seu canalata uel officio: et si ido
neum hominem nō miserit loco sui puniatur ut alij puniretur scōꝛ
qō scriptum est.

De minoribus et senibus non admittendis ad custodias. *Ca. cccxvi.*

Item sta. et or. q Scindici nō admittant ad custodiam
muroꝛ de nocte nec ad portas uel alias uigilias noctur
nas minores. xvij. annoz nec antiquores. lxx. annoz
sed eorum expensis ponant sufficientes sub pena centū
sol. den. tridenti.

De somis ꝛ ꝑderib^o discargandis i ciuitate. *Ca. cccxvij.*

Item sta. ꝛ or. q oēs et singule et some uegetes ꝛ alia onera ꝛ
ꝑdera q̄ conducuntur cum plaustris et caretis ad ciuitatem
tridenti debeat in ipsam ciuitatē discargari et de poni et extra ci
uitatem nō debeant cōduci cum plaustris alienis et nisi solūmodo

cū bobus ⁊ plaustris hōi ciuitatis tridentī q̄ substinēt onera ciuitatis: ita quod ibi sit emolumentū ubi est onus: ⁊ sub pena centū ⁊ sol. deñ. v. croñ. pro quolibet plaustro seu pondere exceptis mercimonis ciuū q̄ possint dare sua mercimonia cui voluerit adducendum.

De forensibus nō debentibus officia ciuitatis exercere.

Ca. cccxvii.

Tem sta. et or. q̄ aliquis forensis extra ep̄atum natus uel q̄ nō sit ciuis et habitarij tridentī nō audeat vendere p̄ annum de retaium seu ad scauecandū nec caligas: nec alia mercimonia ad minutam tpe merchari: seu quattuor nū dīnarū generalīū sup̄ascriptoꝝ. et q̄ cōtrafecerit soluar penam. x. librāū deñ. u. croñ. qua contrafactum fuerit.

De tēpore officialium ciuitatis permanere debentibus in sua officia.

Ca. cccxviii.

Tem sta. ⁊ Or. q̄ oēs officiales electi p̄ cōde et consulum generale ciuitatis tridentī debeant p̄manere in officio si bi locato p̄ quattuor mēses dūtari et ultra ipsam tēmpus quattuor mēsum se in ipso officio impedire nō debeant nec introumittere: sub pena centū sol. deñ. v. croñ. pro qualibet vice ⁊ q̄ fuerit electus infra annum ad aliquod aliud officium eligi non possit et quod cōsules electores de se ipsis in officiales electionem facere nō possint exceptis prouisoribus et procuratoribus q̄ debeant permanere per annum.

De onerationibus et exonerationibus nantū ratum ⁊ zatarū.

Ca. ccc.

Tem sta. et or. q̄ nullus audeat nec debeat onerare nec exonerare cū aliquibus mercimonijs: extra Ciuitatem in villa uel circa: nel alibi nisi in ciuitate et uadiis ipsius ciuitatis sub pena quinquaginta librāꝝ deñ. v. croñ. cuius mediētas applicetur dño quarta pars cōitati: et alia quarta pars accusatori ne defraudetur mutata dñi quam ciuitatis.

De pensatoribus nō debentibus in bladis aucupari. Ca. ccc.

Item sta. et Or. q̄ aucupes siue payfatores nō debeant aucupari siue payfare in milcis panis et alijs bladis intrando in eis sub pena centū sol. deñ. v. croñ. p̄ quolibet et qualibet vice q̄ contrafactum fuerit et refectionis damni: ⁊ hoc usq̄ ad diē Sancte Marie de Septemb. Et quod transacto illo die possint cum minori: tamen damno quo possint payfare impune: Et quod non

Ciber Tertius.

habentes accipitrē sine sparauerium et fuerint in societate habentis sparauerium nō audeat intrare campū ablado sub pena p̄dca.

De portantibus bladū extra dyocēsim tridentī. *Ca. cccij.*

Tem sta. et or. q̄ quilibz p̄sona de quacūq; ciuitate nullus portet bladum cuiuscūq; manerici sit extra districtū tridentī et ep̄atum sine licentiā dñi Ep̄i uel eius Capitanici et p̄sulum et pronisoz ciuitatis: sub pena. xv. librarum den. et amissionis bladi cuius pene medietas applicetur communi quarta p̄s cōtati et reliqua quarta inuentori p̄ quolibet et quilibet vice qua cōtrafactum fuerit et credatur vni testi bone opinionis et fame cū sacramento.

De conducentibus victualia ad ciuitatem. *Ca. cccij.*

Tem sta. et or. q̄ quilibz p̄sona de quacūq; ciuitate ep̄ati et districtu et de oibus alijs locis et p̄tibus unde voluerint possint secure et libere sine p̄dictione aliqua victualia excepto vino foren si nō nato infra confines statuti vini ad ciuitatem districtū ep̄atum ducatum et cōtatum tridentī conducere et p̄duci facere et uenire secure stare et inde ad eius libitū recedere fiducia in p̄sonis et rebus eiusdem victualia sine cōducentibus conducendo: ita q̄d possint stare ire et redire sine contradictione alicuius p̄sonae: exceptis tñ bannitis a ciuitate et districtu exceptis illis contra quos rep̄salia eēt concessa: ita tñ q̄d conducentes ipsa victualia non possunt nec debeant aliquod matrimoniū extra ciuitatem et districtū tridentī extrahere p̄ se uel p̄ alium excepto quā pecuniam aurūz uel argentum extractū ex victualibus conductis et uenditis et exceptis alijs que licite et ipone exportari possunt faciēdo tamē rōnez cum cibus et alijs districtualibus q̄bus eēt obligati et satis facere eisdem de hijs que sibi tenerent nō obstante priuilegio fore uel aliqua alia exceptione quaz possent opponere quod nō eēt de iurisdictōe tridentī uel quod eēt nūdine generales.

De feno et carecijs non segandis super cōmunibus nisi ad terminam. *Ca. cccij.*

Tem sta. et or. q̄ nulla p̄sona: tam de ciuitate q̄z ab extra audeat uel p̄sumat segare uel segari facere fenam uel carecias super cōciuitatis tridentī sine speciali licētia consulum et p̄uisorum ciuitatis tridentī nisi post. xv. dies post festum sancti Michaelis post q̄z terminus uenerit quilibet de districtu possit licite et impune segare et segari facere: et q̄ contrafecerit soluat libras. x. den. vōn. pro quolibet plastro feni uel carecie sogate cuius pene medietas applicetur domino: et alia medietas cōmunitati et accusatori sine notificant.

De scrouis non spadatis tenendis in stallis. *Ca. cccc.*

Tez sta. 7 or. q. nulla psona debeat tenere in ciuitate tridenti nec in eius burgis aliqua scrophā siue porcā non spadatā siue castratā nisi eas p̄tinue reclusas in stallis tenuerit: q̄ si exiuerit et inuente fuerit extra stallas uagari p̄ ciuitatē uel eius burgos dñs uel domina cuius fuerit soluat domino sol. lx. den. vñ. pro qualibet uice nō obstante q̄ dñs domus in qua habitat ipsa porca uicetur nō est mea ista scrophas: s; ē vxoris mee uel familiaris mei et licite et impune possunt scrophae non spadate reperte uagari p̄ ciuitatem occidi.

De ordinamēto familiariorū et operum. *Ca. cccvi.*

Tem sta. et or. q. famuli 7 famule siue ancille q̄ se aptent cum dominis et dñabus aliquibus in ciuitate tridenti et p̄ miserint seruire famulari ad annū seu ad annos: siue ad aliquem terminū non audeat nec presumat ante terminum de quo p̄uenerint recedere: sed cū eis p̄manere debeant ut p̄ miserint ad seruiendū eis de: nisi fuerit iuxta cā excusate uel excusate hoc sub pena. x. librarū den. vñ. et amissionis salarii et refectionis dāni et interesse: et si reficere et refarcire nō possunt stet in carceribus arbitrio domini Epi uel eius locum tenentis.

Item quod finito termino de quo p̄uentum fuerit et post tempus sui recessus si neglexerint p̄ unum mēsem post recessum suum petere salarium suū et nō petierit in iudicio intelligatur quod eius dem fuerit integraliter satisfactum et ulterius audiri nō debeant iurante dño uel domina se integraliter satisfecisse uel nō teneri de iure ad solutionē dicti salarii ex aliqua cā: et si ipsi famuli uel famule petierint salariū suū infra mēsem habeat deinde spatium petendi suū salariū infra unum altum mēsem et ulterius non audiantur: nec audiri debeant.

Item quod oparij et laboratores q̄ uadunt ad opus in ciuitate tridentī habētes opus ea die qua opus habuerint et p̄miserint laborare nō audeant nec presumant ire ad plateas nec stare super platea ad male in formandū 7 impediendū alios laboratores: sub pena. lx. sol. den. vñ. pro quolibet et qualibet die qua contrafecerit predictis.

Item q̄ operarij et alij laboratores q̄ uadunt ad opus in ciuitate tridentī de die in diem seruiētes ciuibus et alijs de tridento si nō petierint mercedem siue salarium suū infra. xv. dies in iudicio habeantur et intelligatur p̄ satisfactis 7 ulterius nō audiantur iurante domino uel domina se integraliter satisfecisse 7 nō teneri de iure ad solutionem dicte mercedis.

IN Xpi nomine amē: anno natiuitatis eiusdē milleſimo
 quadringenteſimo indictione qnta: Die ſabbati. xxix.
 Mēſis Martij Tridenti in Caſtro boni conſilij in ſala
 magna ad fenestrā magnaz pſtibz venerabilibus viris
 id. pſ bytero Nicolao de Venetijs bñſciato in ecclia magna Tri
 denti: Dño pſ bytero Paulo plebano i lomaffo vallis Iudicarie:
 D. pſ byſo Antonio de Tridento: ac egregio leguz doctore dño
 Antonio Cuiel de Zendro Vicario in ſpñalibus Tridenti. d. Jo
 anne fratre dñi Petri magſi Coquine in ipſo caſtro: teſtib: et alijs
 vocatis: et rogatis. ¶ Ibidē coram illuſtriſſimo pncipe: ac Reue
 rendiſſimo. d. d. Alexãdro dei grã epō: et dño Tridentino: ac Du
 ce Amaçonie &c. Conſtitute ſorent partes infraſcripte cã volendi
 ad cõcordiũ puenire: ne amplius diſcordia aliq̄ oriatur inter ipſas
 ptes: &c. Cã parendi et expenſis de lite et cã qõne: et p̄trouerſia:
 vertente: et q̄ de pñti vertitur inter diſcretũ uirũ ſer Antonium no
 tariũ ſer Bartholaſij de burgo nouo de Tridento tanq̄ Scindicũ
 et ſcindicario noie hoium et pſonarum vniuerſitatis cõitatis Tri
 denti ex vna agentem et petetẽ et Gaſparinũ. q. Bertoldi de vi
 go meani tanq̄ ſcindicũ: et ſcindicarie noie hominuz: et pſonaruz
 vniuerſitatis: et cõitatum plebis Deani: et cineçani. ¶ Et Paſci
 benũ ab recalcho de Pinedo ut ſcindicũ: et ſcindicario noie hoiz
 et pſonaz totius plebis Pinedi. ¶ Et Antonĩũ placerie de U
 gulo vattario tanq̄ ſcindicũ et ſcindicario noie hominũ: et pſona
 rum vniuerſitatis uillaruz Viguli vattarij buſſentini et mugaçoni.
 ¶ Et Joannē chylete de gabio de Pabo: ut ſcindicũ et ſcindi
 cario noie hominũ: et pſonarum totius plebis pabũ. Que cõitates
 et vniuerſitates ſupraſcriptaz uillarũ ſunt ab una pte ciuitatis tri
 denti vſus mane. ¶ Et Leonarduz. q. ſer Aldrigeſi de Cadeno
 ut ſcindicũ et ſcindicario nomine hoium et pſonaz totius plebis
 Dupramõtijs faciẽtes p ſe oēs ſupraſcriptos ſcindicos et nice: et
 noie ſcindici uille Trilaciet noie et nice ſcindici totius plebis Ca
 lauini et et ſcindici plebis cauedeni. ¶ Que vniuerſitates: et cõita
 tes ſupraſcriptarum uillarum ſunt ex alia parte dicte ciuitatis Tri
 denti vſus ſero. Nã dictus ſer Antonius Notarius: ut ſcindicus
 hoium et pſonarũ vniuerſitatis cõitatis Ciuitatis ſdicte ſetebat:
 atq̄ petiit a ſilbato Illuſtriſſimo: ac dño reuerēdiſſimo dño Epō
 tridentino p cum deberi p̄dñari ſententia ſua diſſinitiuã: et cõdē
 natos cõpellit et arctari oēs ſupraſcriptos ſcindicos comparentes
 p ſe et p̄o dictis ſuis vniuerſitatibus: ac cõparentes: et faciẽtes p
 alijs ſcindicis abſentib: et p ſuis vniuerſitatibus put ipſe ſer An
 tonius ut ſcindicus cõitatis tridenti inſcriptis pduxit et ſegur: et

incipit. **R**euerēdissime pater: ac pnceps serenissime coraz benig-
 nissimo pncipatu et dñatione v̄ra gratiosissima cū debita reuerē-
 tia cōparet Antonius. q. ser Bartholasi de burgo nouo de tridē-
 to tanqz scindicus et scindicario noie hominū: et psonaruz uniuersitatis: cōitatis v̄re tridentine: et suburbū ipsius ciuitatis: et cōtra
 et aduersus hoies: ac psonas uniuersitatum et cōitatum uillarum
 plebū Dupramōtis Callauini Canedenti: et capelle trilaci sitarū
 ab una pte dicte ciuitatis vsus sero. Et villaz plebium ciuecani pi-
 nedi meani et uille albiani et viguli vactary bussentini et mugazo-
 ni scitarū ab alia pte vsus mane. et inter earū cōitatum scindicos et
 pcuratores in eaz scindicibus pductis nominatos nō p modū
 alicuius libelli. sed p modū simplicis petitiōis et facti narratiōis. et
 postea agit asserit et pponit q cōitates uillarū plebium et capella-
 rum p̄dictarū subiecte sunt iurisdicctōi. et curie tridētins. et mēbra
 sunt ipsius ciuitatis tridēti. et q vicarius q reddit publice ius in ci-
 uilibus et criminalib' causis in ciuitate et curia reddit ius de homi-
 nibus et psonis dictarū cōitatum plebū et capellarum predictaz
 et q ipse cōitates dictarum plebium. et capellarū in mandatis san-
 cti Joānis Baptiste de Junio. sancti Michaelis de Septēb. de
 dicationi sancti Eligij. et festi Oliuarū transmittunt. et conficti
 sunt trāsmittere homines ad custodiam ipsius ciuitatis p canrū: q
 nō extat memoria in cōtrariam. et q qcuqz imponitur et mādā-
 tur stipēdiarū: et armigeri habere ab ipsa Ciuitate: et eius curia ba-
 culo p defensione: et bono statu ipsius ciuitatis: et eius dominiū di-
 cti stipēdiarū et armigeri petiti et ipositi ad satis faciēdum eis dē di-
 uiditur in tres ptes: et eisdem soluit et facti sūt p ipsam cōitatez Tri-
 dentinā pro tertia pte: et p dictas alias duas ptes ab extra: et pro
 alijs duab' tertijs: et sic est rei veritas publica uox et fama: et p tri-
 tempus: quod non extat memoria hoium in contrarium: et q ipse
 tres ptes dictarum cōitatum ad refectionē: et cōseruationē Athes-
 sis: turris: busi uelle: Duroz ciuitatis ad dictum pōtem Athesis
 rōste de centa: turris et campane palatiū bulphedi sancti Martini
 et aliarū quā plurimaz reparatiōnū factarum in ipsa ciuitate: et in
 eius edificijs factis ad eius vñij ipsius defensionem: et bonum sta-
 tum soluerūt et ptribuerunt: quelibet ipsarum ptiuz pro sua tertia
 pte: et sic ipse ptes ab extra plures reqsite in iudicio: et extra cōfesi
 se fuerunt predicta oia et singula nera esse et fuisse. Et alique cōita-
 tes. v. pabi et albiani sciētes predicta eē vera et fuisse cesserunt li-
 ti et se uicras eē voluerunt cā titandi expensas. et q pro bono sta-
 tu: et defensione iuris honorū: et status ipsius ciuitatis et eius do-
 minij per prouisores et procuratores: et consules ipsius Ciuitatis

Liber Tertius.

facte sunt expense infrascripte nudum totaliter solute ppter quas
soluendas quelibet ipsarum trium partiū tenetur pro qualibz sua
tertia secundum morem: et consuetudinē antiquā obseruatā: et obtē-
tam in dicta ciuitate per tantū tempus q̄ nō extat memoria in cō-
trariū: et semp ipsi ciues semp temporibus retroactis fuerūt in ipsa
possessione cōtribuendi iponendi: exigendi: et satisfaciendi: et qđ
oue ptes ab extra req̄site plures: et plures: et quā req̄sitionem et
facit de presenti dictus scindicus dcē ciuitatis tridentī: ut soluant:
et tribuant et satisfaciāt duas ptes de tribus ptibus ipsarū expē-
sarum: hoc indebite: et iniuste facere recusarunt: et de presenti recu-
sarunt hec q̄ dicte partes ab extra astricte sunt de iure ad soluendū
et contribuendū cū ipsa ciuitate tridentī oia et singula que sunt ne-
cessaria utilia et opportuna ad defensionē iurium et statutorū: et
bonoz ipsius: et eius domini. v3. quelibz pro sua tertia. et q̄ du3
petere infra dcē due ptes ab extra: siue maior ps eoz coram nra
maiestate obtulerūt uelle stare sacramēto diffinitio ciuium tride-
ti vestre ciuitatis expertorum de predcis et inferius nominatoz
v3. quare predcis rōnibus et causis: seu alia que sufficiant cū instā-
tia petit dcēs scindicus vestre ciuitatis tridentī a uestra gratiosissi-
ma dominatione: et principatu quatenus p uestram sniam diffini-
tiuum: et oibus iure uia modo et forma: qbus melius fieri pōt pro
nunciatis declaratis dcās duas ptes ab extra teneri: et obligatas
eē ad soluenē et contribuē. utrāqz earum pro sua tertia cum dcā cl-
uitate tridentī omnia et singula scā et gesta de expēsis infrascriptis
et que de cetero occurrerint et superuenerint facienda ad bonum
et pacificum statū et defensionē iurium status et honorum dcē ue-
stre ciuitatis tridentī: et eius domini: et dcā declaratione scā cōdē-
natis dcās cōitates ab extra et dcēs eoz scindicos p eis: et condē-
natis iuris remedijs compellatis ad contribuē. dandū et soluē.
et qđ dēt: soluant et tribuant duas ptes de tribus partibus in-
frascriptarum expēsarum factarum ut infra describit. et qđ dēt:
soluant et tribuant de cetero que occurrerint facienda et expedi-
enda ad defensionem: et pro bono et pacifico statu iuris et hono-
ris dcē uestre ciuitat: et eius domini: et si contradictores existant
petit expensas scās: quas faciunt ducatos decem: et de faciendis i-
postero tempore protestat. Saluo omni alio suo iure: et saluo iure addē-
di. minnendi. declarandi et c. Petens etiam in omnibus et singu-
lis premis iusticiam summariam secundum formam iuris et sta-
tutorum Tridentī: et prout iuris ratio postulat et requirit sibi admi-
nistrari. Nō astringens se dictus Scindicus ad omnia et singula
suprascripta probanda: sed solum ea uel id: que uel quod sufficiat

ad victoriam cause. **S**uper qua petitione habita et data p̄r
mitus copia eidem responsum fuit per Syndicos ipsarum com-
munitatum: et vniuersitatum ab extra. q̄d non volebant compelli
ad petita: negando narrata prout narrantur vera esse: et dicendo
petita: prout petunt de iure fieri non debere et prout in scriptis p̄
dixerunt: quorum quidem tenor talis est: et incipitur.

In nomine Iesu amen. Illustrissime princeps: ac Re-
uerendissime dñe domine noster gratiosissime etc. Co-
ram serenissima Ducali dominatione: ac Reuerendissima
paternitate vestra debita cū reuerentia comparent: et se
presentāt personaliter vestri fideles seruitores Leonardus. q. ma-
gistri Aldrigeti de Cadenò: Adelperius dictus phantus de Tri-
laco. Franciscus. q. ser Jordani de Vecano: Gasparinus. q. Ser-
thoni de Vigo meani. Nascimbenus filius ser Nicolai de recal-
cho de Pinedo. Antonius dictus plaçerra filius Nicolai plaçer-
re de Vigulo uatario. Et ser Odoricus zambaldus quondam ser
Donati dela laguna omnes de vestra dyocesi Tridentina: tanq̄
scindi. et scindicarius nominibus hominū et personarū cōmunita-
tum vniuersitatum: et uillarum plebium Supramontis: Callau-
ni Chancedeni: et capelle Trilaci ab una parte uestre ciuitatis Tri-
dentine ultra Arthesim versus sero: scitarum: et plebium meani: ci-
ueq̄ant: et Pinede: et uillarū viguli: uatarū: bussentini et mugaco-
ni ab altera dicte ciuitatis parte citra Arthesim orientem uersus ia-
centium: et positarum oīum et singularū de uestra predicta dyo-
cesi Triden. cōmunil. simul et diuisim. Et presertim eorū unusq̄
q̄ prout in publicis suorum scindicatum documentis corāz pre-
libata Illustrissima Ducali dominatione uestra productis euidē-
tissime continetur contra: et aduersus egregios: et sapiētes viros
ser Antoniu notarium ser Bartholasi: ser Guillelmū notariū sar-
racenum de Tridento. necnon ser Jacob de Archo cinem tride-
tinum: et eorū quēlibet scindicos: et procuratores assertos homi-
num: et personarū cōmunitatis: et vniuersitatis uestre predicte
vfc Ciuitatis tridentine: et eius suburbium. Et contra: et aduer-
sus quēlibz pro eis: et dicta communitate et vniuersitate corā pre-
sentia et serenitate vestra in iudicio legitime comparētem: et cōtra
et aduersus quādam assertam petitionē siue libellum: si nomen pe-
titionis et libelli habere meretur: q̄d nō creditur coram prelibata
dominatione. v. per dōs assertos scyndicos cōmunitatis tridentini
p̄ductū: et cōtra omnia et singula in dicta asserta petitione p̄tenta
dicentes et allegātes q̄ dicte asserte petitioni: siue libello suo q̄d z

Lib. Tertius.

iudicio de iure respondēi non videtur: quoniam est uagus dubi^l ineptus
obscurus et generalis male narrans: et peius cōcludens: et qz caret
substantialibus a iure requisitis: et talis qz ex eo dictis assertis scindici
cōmunitatis et vniuersitatis Tridenti nulla competit actio: nec
cōpetere potest maxime eo modo quo agitur seu quo agere uelle
uidetur: verum si qd in quantum de iure respondere teneantur qd
minime credunt: et eo casu: et non aliter contra predicti assertum li
bellum: et omnia et singula in eo contenta ad elidendam intentio
nem ipsorum respondendo dicunt excipiunt: et opponūt: qd ipsi
et homines: et persone suprascriptarū cōmunitatum: et vniuersita
tum exteriorum: et ultra citraqz Arthesim nō tenentur: nec de iure
cogi debent fm narrata: et petita per dictos assertos scindicos cō
munitatis et vniuersitatis tridentis: et maxime causis exōnibus et
rōnibus infrascriptis: siue ipsarum aliqua: seu aliquibus que plus va
leant obstant: et sufficiant. Et primo qz nulla uera et iusta cā in dic
to libello asserit seu apponitur ppter quā homines et psonē dicta
rum cōmunitatum exteriores soluerint: et soluere consueuerint aut
soluere teneantur: et debeant aut cogi et compelli debeant ad sol
uēti. et contribuēti. de tribus duas partes expensarum: et collecta
rum impostarum ad instructionem: et refectionem rerum et edifi
ciorum in dicto asserto libello nominatorum et aliarū qz plurima
rum reparationum et expensarum factarum et impostarum faciē
darum: prout in ipso libello latius continetur: et c. **C** Saluo semp
et reseruato qz ipsi homines: et persone dictarum cōmunitatum ex
teriorum dicunt: et asserunt et consentunt: qd ipsi et siue cōmunita
tes tenentur: et obligati sunt ad soluēti. et contribuēti. unam partē
de tribus partibus pro refectione et reparatione turris: et campa
ne palatii tridentis et murorū urbis tantum: et non merlorum: neqz
mantellorum et c. **I**tem saluo qz tenentur: et mittere cōsueuerūt
ad custodiēti. festi: siue nundinas in ipsa petitione noiatas: et qd
idem Elcarius tam ipsis exterioribus quā interioribus ius publi
ce reddit et administrat. Item dicunt: excipiunt et opponunt qd
nulla actio nullum interdicitum: nullum iudicis officium: nulla eqz
tas: nulla uenias iuris ratio suadet ut ipsi scindici et persone cōmu
nitatis: et vniuersitatis Tridenti agant: seu agere possint eo modo
quo agunt seu quo agere uelle uidentur. **I**tem qz homines et
persone dictarum cōmunitatum exteriorum ultra: citraqz Arthe
sim sua estima: et rotulos habent secundum que: et quos sua salaria
et cōmptiones. v. prelibate Illustris. Ducali dominationi bis in

anno solunt: et prestant: unusquisq; pro rata sua: sibi contingen-
 te: et sic etiam soluere consueverunt: et qđ ciues homines: et perso-
 ne ciuitatis Tridenti nulla uestre Ducali dominationi: salaria sol-
 uunt: neq; prestant. et certum est qđ qui in uno grauatur in alio de-
 bent alleuari. **C**Item qđ homines et persone dictarum cōmuni-
 tarum exteriorum hominibus: et personis cōmunitatis Triden-
 ti sunt triplo et quadruplo pauperiores utriusq; partis facultates
 et bona considerando et estimando: et certum est. qđ qui plus po-
 test: plus et facere tenet. **C**Item qđ refectiones: reparationes et
 expete in dco libello nominate fieri debent: et fieri: et solui cōsue-
 runt p ciues et homines interiores: et exteriores harum uillarū
 vs. Gardantie: Pedecastelli: pisanacce: Rauine: mety: Dattarelli
 Gardularum: Lognole et Montagne: et nobiles exteriores qui
 omnes simul faciunt et contribuant una cum ipis ciuibus: et reddi-
 tibus ex campo martio: statera cōmunis scindicatu et muta mīno-
 ri perceptis et qui in dies percipiuntur saluo: ut supra etc. Decun-
 dum mores et consuetudinem antiquam iam diu obseruatā. **I**te-
 quia sicut homines dictarum cōmunitatum exteriorum nulluz cō-
 modum habent nec honorem: ita nec incommodum. et nec onus
 debent sentire: nec pati. nam dicti homines et persone exteriores
 sua uina uenalia per ciues: et homines cōmunitatis Tridenti
 ad urbem dicte Ciuitatis tridenti ad uendē. conducere probi-
 bentur: quod absurdum ipsum et contra bonos mores: et equita-
 tem est. et esse uidetur maxime quam dicti homines exteriores
 sint etiam sicut interiores. et ciues uestre Ducali dominationi sup-
 positi et subiecti: quod optant et diutissime. et quasi immortaliter
 uellent: sperantes et planissime confidentes. prudentia. clementia
 et summa Dominationis et Serenitatis uestre iusticia. que tan-
 ta est in uobis examinata Ducali uirtute. ut non dubitent quin
 sint in hac potissimum causa iustissime Dominationi uestre cōmen-
 dati. quoniam ut bene. v. Dominatio nouit. Rustici laboratores.
 et agricole. hi sunt quorum laboribus operibus Vigilijs et sudore
 picipes Domini Ciues. ceteraq; hominum genera vitam pre-
 sentem. et spiritum ducit. **C**Item quia expente in dicto asserto
 libello in diuersis postis descripte et nominate facte fuerūt per ho-
 mine Ciues Ciuitatis Tridenti. Et ad eorum tantam Utili-
 tatem dictis Dominibus exterioribus infusa. Et non requisitis.
 Et preter eorum voluntatem. Et consuetudinem et maxi-
 me ille. que in causa contra Pigrum facte fuerunt.

CEt quod ipsi ciues in dicta causa contra Pigrum sua culpa:

Cliber Tertius.

negligentia et defectu in dictas expensas inciderunt. Et damnum quod quis sua culpa sentiet sibi impuret. et non alij. Item quia illis decem: et octo stipendiarijs: de qbus. xliij. postea dicti li belli fit mentio ab hominibus tantum communitatis et civitatis tridentis satisfieri debet et debuit: quoniam per capitaneas domini ad custodiendum civitatem impositi fuerunt solummodo propter civium absentiam: quod propter pestem de urbe recesserunt. et quod tunc temporis multi de exterioribus circa Athesin ad custodiendum dorsum Tridenti venerunt: et multi etiam de exterioribus ultra Athesin minus: in fide: et metu Parisii de Lodrono perterriti ad urbem confugerunt. Ita quod tunc temporis erant in maximis angustijs: et custoditis faciendis constituti. **C**Item quod specialiter respondens. xlv. postea dicitur: excipitur: et opponitur: quod si cives uti liberalitate volunt suo: et non alieno liberales esse debent. Item quod homines exteriores in suis locis: et locis multa onera oportuit pati: et oportet: et multas expensas facere ad honorem defensionem: et statum vestri et civitatis tridentis fecerunt pro quibus ipsi soli soluerunt: et pro quibus soli contenti steterunt: et quod ipsi boies communitatis tridentis ipsos homines exteriores contra Parisium de Lodrono defendere: et iuvare parum studuerunt: eis nec auxilium: nec consilium: nec favorem prestando.

Et quod de predictis omnibus: et singulis ita est rei veritas publica vox: et fama: et si aliquo modo appareret: aut probari posset: quod non creditur: quod ipsi homines exteriores aliqua pro dicti refectioibus: et expensis soluerint: et una cum boibus communitatis: et uniuersis tridentis contribuerunt: tunc et eo casu dicunt: excipiant: et opponunt: quod indebitum: et iniustum: et contra omnem iuris formam: et tanquam persone: rudes: ignare: et non obligate soluerint: et contribuerunt: negantes semper narrata prout narrantur: et petita prout petuntur fieri debere. Quare Illustrissime princeps: ac reuerendissime domine vestris his rationibus: et causis que multe allegari et numerari possent prelibate Ducali. d. G. predicti seruitores Scidicis: et scindicarijs nominibus antedicti deuotissime supplicant. et cum reuerentia et instantia: quod debite fieri potest petunt: ut eos. et dictas suas communitates. et uniuersitates predictas. omnibus modo uia et forma quibus melius de iure potest absolucendos et absolucendas pronuncietis. et pronuncietis absolucere et liberare dignemini a petitione dictorum Scidicorum communitatis Civitatis Tridentis tanquam iniqua. et iniusta. et ab omnibus et singulis in ea contentis et connectis et dependentibus ab eadem. et quod uestra sententia pronuncietis. et pronuncietis libeat oblationem. siue permissionem actam de stado sacramento dissimulatio. ut asserit in libello. si quod facta sint quod non creditur.

et omnia et singula in dicta causa agitata: tam coram serenitate vestra quaz coram alijs officijs ante utriusq; partis scindicatum productionem fuisse: et esse nullam: nulliusq; ualoris et momenti tanquā per personas minus legitimas: et ad hoc insufficientes scāgestat: et acritata petētes: expensas iam factas: quas faciunt oucatos quadriginta: et de faciendis in posterum: et damnis et intere suis: et semper de nullitate processus protestantur: saluis et reservationis sibi omnibus alijs suis iuribus exceptionibus: peremptorijs et dilatorijs: et omnibus alijs cuiuscūq; conditionis: et qualitatibus existant. et censeant non astringentes se propterea nominibus antedictis ad proban. de predictis: nisi necessaria et incubentia sibi: et que sibi sufficiant ad victoriam presentis cause reportandā.

CSup qbus petitione et responsione dictas ser Antonius scindicus hominum et psonarum cōmunitat: et vniuersitatis Ciuitatis Tridenti: Gasparin de ulgo meani scindicus et scindicario nomine hoium: et psonarum cōmunitatum et uniuersitatum plebiū meani: et ciuecani. Paschennus de recalcho s̄ Pinedo scindicus et scindicario nomine hominum et personarum totius plebiū Binedi et Antonius placere de Vigulo uattario scindicus et scindicario nomine hoium et personarum cōmunitatum et uniuersitatum villarum viguli uattarij: bossentini et mugaçeni: et Joannes chylete de gabolo de pabo: ut scindicus et scindicario nomine hominum et psonarū totius plebiū pabi. Que cōmunitates sunt ab vna parte ecē ciuitatis Tridenti uersus mane.

CEt Leonardus de Cadeno: ut scindicus: et scindicario nomine hominum: et personarum totius plebiū Supramontis facientes pro se: et dictis nominibus: et uice. et nomine hominum: et personarum capelle Trilaci et uice: et nomine scindici hominum: et personarum plebiū Callauini et uice et nomine scindici plebiū Cane deni absentium: que communitates sunt ab alio latere ecē Ciuitatis uersus sero dixerunt qd erant cōtenti eligere bonos homines qui liberam habeant potestatem: et bayliam ad uidenduz cognoscendum examinandum: super petitione et responsiōe et iura partium audire diffinire sententiare: et laudare super ecā petitione et responsione: et errores et differentias uertentes in dictas partes dictis nominibus occasione: et causis in compromissum descriptis tollere et remouere super petitione et responsione et differentis omnibus cum suis conuexis: emergentibus et dependentibus ab eisdem ipse partes dictis nominibus affectantes per uiam electionis: et compromissi ad concordium peruenire: causa parcendi laboribus: et expensis ipse partes dictis nominibus: simul: et p cordis.

Liber Tertius.

Et nemine discrepante bono modo: et dispositione. et animo de liberato elegerunt assumpserunt: et se compromisserunt in Illusterrimum principem: et Reuerendissimum dñm. d. Alexandrum dei: et apostolice sedis gratia episcopum et vicarium Tridenti dignissimum: ac ducem Amagone et c. presentem et acceptatorem et in ipsum tanquam in arbitrum: et arbitratorum: et arbitrabilem depositorem et eodem amicum. et vicarium gratiosissimum compromisserunt et se plenarie relaxauerunt: et dimisserunt de iure et de facto: de alto: et basso: et de omnibus differentijs et erroribus predictis cum suis conexis: emergentibus: et dependentibus ab eisdem: et super omnibus alijs differentijs que uerterentur et que oriri possent inter dictas partes dictis nominibus: usque in presentem diem: ita quod possit et ualeat prelibatus dominus arbiter: arbitrator: et amicus compositor. et amicus amicus inter dictas partes dictis nominibus de: et super litibus: causis: quonibus differentijs et erroribus predictis cum suis conexis emergentibus: et dependentibus ab eisdem: et super omnibus alijs differentijs que uerterentur: et oriri possent inter dictas partes pro se: et dictis nominibus usque in presentem diem laudare: precipere: disponere: arbitrari: finire: declarare: finire et terminare. Promittentes decem partes per se: et dictis sindicarijs nominibus adinuicem uicissim. v.3. una pars alteri: et altera alteri solennibus stipulationibus: hinc inde interuenientibus prelibato Illusterrimo principi et domino domino electo presenti: et mihi notario infrascripto: uti publice persone stipulanti nomine: et uice omnium quorum interest: uel in esse poterit: stare: parere: obedire. et non contrafacere uel uenire de iure uel de facto aliqua causa: ratione uel ingenio omni laudo arbitrio diffinitioni pronuntiationi et determinationi prelibati Illusterrimi domini domini electi que uel quas in decem partibus dictis nominibus fecerit dixerit: pronuntiauerit laudauerit et diffinierit uel arbitratus fuerit cum scriptura: uel sine semel uel pluries diebus feriatis: uel non feriatis sedendo stado quoadocumque quomodocumque. et qualitercumque et ubicumque. et omni iurium solennitate omissa. uel permissa: partibus presentibus et absentibus citatis. uel non citatis: nec peccare quod hoc presens laudum ferendum per prelibatum. d. dominum electum reducat ad arbitrium boni viri. sed omnia et singula premissa et laudanda et finianda per prelibatum. d. electum perpetuo firma rata et grata habere et tenere attendere obseruare et adimplere. et non contrafacere uel uenire per se uel alieno aliqua ratione: causa uel ingenio de iure uel de facto. sub pena quingentorum ducatorum auri: in solidum in singulis capitulis huius contractus et compromissi. et laudi ferendi solennibus stipulationibus inter decem partes dictis nominibus. et ab ipsis partibus in solidum promissa. cuius pene medietas applicet camere domini. et alia medietas parti attendenti. et

que pena totiens in soliduz cōmittatur: et exigi possit contrafactū fuerit: cū refectione vānoz oium et expensarū: et interesse litis et extra. et obligatione oium bonorum dictoz scindicoz et suarum cōitatum et vniuersitatū p̄sentium et futurorū. et qua pena soluta vel nō: hoc cōpromissum: laudum et arbitramētū ferēs. nihilominus plenā obtineat firmitatem. **C** Itē p̄miserunt solēnibus scriptis latōibus dicti Gasparinus: Pascibenus: Antonius placere: Leonardus de Cadeno scindici predicti: p̄ et scindicariis noibus p̄dictis dicto ser Antonio not. scindico vniuersitatis cōitatis tridēti stipulanti et recipienti: siue mibi notario infra scripto: uti publice p̄sonē stipulanti noie et vice oium quorū interest: et in futurū poterit interesse facturos: et curaturos cū effectu: q̄ Adelperius p̄bant scindicus vniuersitatis et cōitatis capelle trilaci: Franciscus iordanus de veçano scindicus vniuersitatis et cōitatis torinis plebis Calauini: et ser Dōdoricus zambalt scindicus totius plebis Canedini ratificabunt: approbabunt: et emologabūt hoc p̄sens cōpromissum: et oia et singula supra scripta et infra scripta in p̄nti cōpromisso p̄nta hinc ad octo dies a requisitione facta: et se ut scindicos: et scindicariis noibus dictarum suarū cōitatum: et vniuersitatum obligabunt et bona sua: et suarū cōitatum pro oibus in p̄senti cōpromisso cōtēntis firmis habēdis: et manutēndis: et in oibus: et per oia put ipsi Gasparinus: Pascibenus: Antoni^o placere de Vigulo: et Leonardus de Cadeno: ut supra: sub pena predicta.

C In sup̄ p̄dicti ser Antonius notarius scindicus cōitatis: et vniuersitatis civitatis tridentis: Gasparinus: Pascibenus: Antonius placere: Leonardus de Cadeno p̄ se: et ut scindici: et scindicariis noibus dictarum suarū cōitatum: et ad maius robur. et firmitates omnium p̄missoz iurauerunt singuli corporaliter manibus tactis scripturis ad sancta dei euangelia predicta omnia: et singula in p̄senti cōpromisso cōtēnta firma rata et grata habere: tenere: obseruare: attendere: in perpetuum et in aliquo non contrafacere vel tenere per se vel alius aliqua ratione causa vel ingenio de iure vel de facto: sub obligatione et pena predictis: et virtute huius p̄stiti iuramēti. **C** Item die martis primo mensis Aprilis anni in p̄senti p̄ntis: Tridenti in castro boni consilij: in staba parua de supra: p̄sēntibus Nobilibus domino Michaele de Corredo re ferēdario prelibati domini Episcopi: domino Petro magro coque: ser Petro notario de becharijs de cūçado plebis Thioni ualilis iudicarie. et Dānerio notario habitatore i terra Rippe testib^o et alijs uocatis et rogatis: ibidē an p̄ntiaz illustrissimi p̄ncipis: et dñi reuerēdissimi dñi Alex. dei et aplice sedis gra Ep̄i tridentis: ducisq̄

Liber Tertius.

Amazonicæ &c. Constitutis adelperio dicto fant de Trilaco scindico
cōitatis: capelle trilaci: Francico iordani de Glecano scindico toti
us plebis Calauini: & ser Odorico zambald scindico totius plebis
Laudeni: & instate egregio legū Doctore. d. Antonio de cindis
de Luedro Sicario Tridēti p cōitate tridēti: siue me notario ifra
scripto: uti publica psona instante p ipsa cōitate tridēti: & regren
te ipsi Adelphus: franciscus: & ser Odoric zabal: p se: uti scin
dici p dicit: & scindicarijs noibus vicarum suar cōitatu: ac uniuers
fitatum: hoc p̄sens cōpromissum: & oia i ipso p̄nta: & scripta: ut su
pra: bono mō et dispositione: & aio deliberato: laudauerunt: p̄ba
uerunt: affirmauerunt: & emolugarunt p̄mittētes p se p̄ncipaliter
et p dictis suis uniuersitatibus & cōitatus: & p solēnez stipulatio
nem mihi notario infra scripto: uti publice stipulanti noie: &
vice hoium et psonarum uniuersitarū ciuitatis tridēti & suburbū
ipsius ciuitatis p̄dictum p̄sens cōpromissum: et oia et singula in eo
p̄nta: et descripta et laudanda et snianda p p̄libatuz serenissimū
p̄ncipem. et oim nostꝝ dñm Ep̄m tridēti arbitrum: arbitratorē:
& amicabilem p̄positorē et cōmunalem amicū electū: ut supra p̄pe
tuo firmū ratū & gratum: et firma rata et grata p̄petuo hēre: tene
re attendere: obseruare adimplere: et i aliquo nō p̄trafacere uel ueni
re p se uel p aliquē eorū: seu p aliam aliquā interpositam psonā mō
aliqua rōne cā uel ingenio: de iure uel de facto: sub pena qngento
rum ducatorū auri infolidum in singulis capitulis huius p̄tractus
cōpromissū: & laudi ferendi: solēnibus stipulationib⁹ inter ipsos cō
trahentes dictis noibus: et ab ipsis cōtrahentib⁹ infolidū p̄missa:
cuius pene medietas applicetur camere oim prelibati: et alia medi
etas p̄ti attendēti: et q̄ pena totiens infoliduz cōmittatur: & exigi
possit: quoties fuerit contrafactū: cū resecte dñorum oium & ex
pensarū: et interesse litis et extra: et obligatōe oium bonorū dicto
rum Syndicorū: et cuiuslibet eorū et suar cōitatum presentiarū: &
futuroꝝ: et q̄ pena soluta: uel nō hoc cōpromissum: laudū: et arbi
tramentum ferendum nihilominus plenā obtineat firmitatē. Itēz
p̄dicti Syndici p se: et scyndicarijs noibus: qb⁹ supra ad manus
robuz: et firmitatē oium et singulariter p̄missorū iurauerunt: singu
li corporaliter tactis scriptis ad sancta dei Euangelia p̄dicta oia et sin
gula firma rata et grata p̄petuo hēre: et tenere obseruare: et adim
plere: et in aliquo nō contrafacere uel uenire p se: uel alium aliqua
rōne cā: uel ingenio de iure uel de facto: sub obligatōe: & pena pre
dictis: et uirtute huius prestiti sacramenti.

¶ Ego Antonius natus. q. ser Joannis de Fa. uocccis tridē
ti cius et bitator tridēti public⁹ apostolica: et impiali auctoritate

notarius p̄dictis cōpromisso: confirmatō: ratificatōi approbatōi
et sacramēto p̄stito et oibus et singulis premiſſis dum sic agerent
et fierent: ut premiſſum est: inter sui. Et rogat̄ publice scripti zc.

In Xpi noie amē. Nos Alexander dei gr̄a Ep̄us tri
dentiac̄ dux Amaçonie zc. Arbit̄er arbitrator amica
bilis cōpositor: et cōalis amicus electus: z assumpt̄ com
promissarī p̄ ser Antoniū not̄. ser Wertholasi de Wur
go nono de tridētō: ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīuz et p̄sonaz
vniuersitatū: z cōitatis ciuitat̄ tridēt̄: et sc̄ndicario noie p̄ ipsa cōi
tate ex una. ¶ Et Gasparinū. q. Wertholdi de uigo meani ut sc̄
dicū et sc̄ndicario noie hoīum: et p̄sonaz vniuersitatū et cōitatu
plebis ciueçani: et plebis meani. Et Pascibenū de Recalcho de
Pinedo: ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīum: et p̄sonaz vniuersi
tatū uillarū uiguli vattarij bossentini et mugaçoni. Et Joā. chyle
te de gabiolo de pabo: ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīuz et p̄so
narū totī plebis de Pabo. Que cōitates sunt ab una pte ciuitat̄
Tridentī vsus mane. ¶ Et Leonardū. q. ser Aldrigeti de Cade
no: ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīum: et p̄sonaz totī plebis su
pramōtis. Adelpuz dicū fant sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīuz
et p̄sonaz totius capelle ville Trilaci. et Frāscū. q. iordani de ue
çano ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie hoīum: et p̄sonaz totī plebis
Callauini: et ser Odoricū zābalt ut sc̄ndicū et sc̄ndicario noie ho
mīni et p̄sonaz totius plebis cauedeni. Que cōitates sunt ab alia
pte dē cōitatis tridētī vsus sero. De et sup̄ causis p̄trouerſis disse
rētis et errorib̄: q̄ inter dcās ptes dicti noibus erant: ut plenius
in cōpromisso: seu in inst̄fo electōis et cōpromissi in nos facti cōtri
nel scripto: z anotato manu z sub signo Antonij de fa. notarij ci
uis tridentī et demū uisū auditis z intellectis z diligent̄ examina
tis petitiōibus z rāſionibus z differētis a p̄tib̄ p̄dictis dicti noib̄
hincinde dictis et factis ac allegatōib̄: p̄positōibus et iurib̄ expo
ſitis z honestis p̄ ipsas ambas ptes dictis noib̄. Et sup̄ oibus et
singulis: q̄ una p̄s ab altera et ecōterſo diceret: petere et ostendere
uoluerint bita matura deliberatōe vigore p̄promissi p̄dicti z bay
lie nobis attribute: ut plen̄ in p̄promisso p̄ncel Xpi z glorioſiſſi
me uirginis cuiſdēq̄ m̄ris nūminib̄ innocat: z cordial̄ reasūptis
Nos Alex. dei gr̄a Ep̄us Tridentinus: dux q̄ Amaçonie zc. ele
ctus cōpromissarī inſ̄ dcās ptes dictis noib̄ ad uideñ. examinañ.
cognoſcē. et terminañ. de bono: et equo de iure z de ſc̄ō cās lites
q̄ōnes d̄ſas: z p̄trouerſias moſas: z v̄tentes inſ̄ dictas ptes d̄cis
noibus occasionib̄: z causis i cōpromisso deſcriptis ſedētes p̄ tri
bunali dictis p̄tib̄ dictis noibus citatis et p̄ceptoris monitis et reg
z

Liber Tertius.

fitis: in p̄ntem diē: horā et locū ad hoc nostrū: laudū: siue ad hanc
 nostrā sniam arbitramentalē p̄ferri audien. talē in his scriptis p̄te
 rimus sniam: q̄ p̄ hanc n̄fam sniam arbitramentalē sniamus et p̄
 ferimus: ut infra aduertētes in sup̄ q̄ oē regnum in seipso diuisum
 desolabit: et domus supra domū cadet: et q̄ tales subditoz̄ discor
 die sepe solent d̄noz̄ esse cā ruine et ecōterfo virtus unita fortior
 est seipsa v̄spa. Igit̄ cupientes p̄tes sup̄scriptas ad pacē: et con
 cordiam totaliter puenire x̄pi virginisq̄ gloriose Marie: beatiq̄
 Eligij̄ Ecclesie n̄re tridentī p̄rōni suffragijs: et numinibus inuo
 catis. p̄ tribunali sedentes sup̄ banco in capite sale magne n̄ri ca
 stri boni cōsili: quē locū ad hunc actū specialiter elegimus p̄ tribu
 nali int̄ sup̄scriptas p̄tes talem in his scriptis sniam: laudū et ar
 bitramentū p̄ferimus: atq̄ damus. v̄z. q̄ dicimus et p̄nāciam: et
 sniamus nō p̄ modū et uiam ordinariū iudicij: sed cuiusdā trāsacti
 onis et pacti amicitabilis cōponēdo seq̄ntes arbitriū sup̄scripti cō
 promissi: laudamus et arbitramur in hūc modū. v̄z. Primo q̄ oēs
 sup̄scripti boies et uniuersitates nullaz̄ et plebiū straz̄: siue eaz̄
 scindici: et p̄curatores sint et eē debeant p̄petuo obligati p̄ defen
 sione n̄ri: et ecclesie n̄re tridentī. status ad vādū prestān. et p̄tribuen.
 nobis et successorib⁹ n̄ris: toticōs quotiens fuerit opportunū: et ex
 pediens de trib⁹ pedtib⁹ armatis: siue stipendiarijs duob⁹. et s̄tū
 boies: et eōde p̄dicte n̄re ciuitatis tridentī cū adherentibus suis: si
 ue corū scindici et p̄curatores de trib⁹ stipēdiarijs vnū tū vate et
 p̄tribuere s̄tū teneant: et sic ambas sup̄scriptas p̄tes ad sic ut su
 pra scriptū est: p̄petuo faciendū vādū et p̄stāndū: et p̄tribuen. in
 his scriptis p̄denamus snialiter. Nullus aut̄ mittet si in hac p̄te su
 pra scriptos extiores plusq̄ ciues duxim⁹ aggrauādos. q̄ p̄dicā
 n̄fam ciuitatē: quā toti stat⁹ n̄ri. et ecclesie n̄re. p̄ncipale mēbrū
 et caput eē putam⁹: nolumus aliquo tpe ciuib⁹: et incolis suis de
 populati. imo p̄ ipsius defensione uolumus p̄petuo remanere ple
 nā: et bñ sultani. Itē q̄ uille tanq̄ mēbra sue ciuitatis ad defensio
 nem: et ipsius fortificationē semp̄ sunt obligate: et teneat de iure:
 et q̄ boies ipsaz̄ nullaz̄ negotiaz̄ et laboreria sua: ut plurimū expe
 ditū cū p̄sonis: et bobus corū Cines aut̄ cū pecunijs: et sic cū gra
 uiorib⁹ expēsis: iccirco dicimus q̄ quotienscūq̄ opz̄ fieri extra mu
 ros p̄dicte n̄re ciuitatis aliq̄s foueas: siue uallat. p̄ fortificatōe eius
 dem ciuitatis: uel aliq̄s rostas ultra Athesim pro sustinēdo flumi
 ne ipsi⁹ athesis in aluēū suū antiquū ne deserat ciuitatē uel aliq̄ alia
 fortificia: seu opa extra dcōs muros p̄ fortificatōe: et defensioe ipsi
 us ciuitat: tūc et eo casu adueniēte s̄ptos extiores de plebib⁹ supra
 scriptis: siue eoz̄ scindicos: et p̄curatores ad vādū. p̄stān. et p̄tribuen.

de oibus et similib⁹ expēsis: de tribus p⁹ib⁹ duas: et ciues siue cōe
 p⁹dicte n⁹e ciuitatis: siue eor⁹ scindicos: et pcuratores tertiā ptem
 caridem expensaz ad dandū: facien. et p⁹tribuendū similit⁹ in h⁹s
 scriptis cōdemnamus. ¶ Itē dicimus et amicabile⁹ componēdo
 laudamus et arbitramur: q⁹ quotiēscūq⁹ expediret fieri aliq⁹ m⁹
 rū denuo p fortificatōe et defensione eiusdē ciuitatis: uel aliquos
 muros alius eleuare: aut in aliq⁹ ipso⁹ pte expediret ipsos muros
 reparare: uel ipsos muros expediret fieri aliq⁹ opus de lapidib⁹:
 et cemētis: uel lignaminib⁹ pro defensione et fortificatiōe ipsius ci
 uitatis: et p⁹dicto⁹ muro⁹ uel si expediret portas antiq⁹s reficere:
 uel pōtes leuatorios de nouo facere: aut ueteres reparare: uel ra
 stella int⁹ et extra portas p⁹dictas ad defensionē ipsaz portaz de
 nouo fieri: aut reparare: siue refici: uel aliq⁹ spaldū ad uadū Athe
 sis vsus ciuitatē p defensione et reparatōe ipsi⁹ ciuitat⁹ fieri oporte
 ret: uel si expediret: pōtem athehis apud sanctū Laurentiū ab uno
 capite: et turri vange ab alio capite totū de nouo fieri: aut ptes ipsi
 us reparare excepto solo ipsi⁹ pōtis ad q⁹ totū tenent⁹ facere et re
 parare boies plebis Supramōtis: et cademi uel si oporteret turri
 a platea cōis in aliqua sui pte reparare: aut cāpanas ipsi⁹ turris fra
 ctas reficere: uel alias nouas facere uel plateā ipsius ciuitatis q⁹ ma
 gis gaudēt boies exteriores eius suis lignaminib⁹: plaustris: bo
 bus q⁹ p⁹dicti ciues expediret ampliari: uel g⁹aliter loquendo: si
 expediret fieri itra muros p⁹cedē ciuitat⁹: uel sup ipsos muros ali
 quod aliud opus uel fortilitiū p fortificatōe et defensione ipsi⁹ Ci
 uitatis n⁹e: q⁹ in oib⁹ s⁹rtis casib⁹ p⁹dicti n⁹i ciues et cōe p⁹cedē n⁹e
 ciuitatis: siue eor⁹ scindic⁹ et pcuratores medietatem oīum supra
 spāliter: et g⁹aliter noiatoru⁹: cōsperum: et fortitiorū expensarū
 facere soluere prestare et cōtribuere teneant: et aliā medietatē si
 militer facere soluere: prestare: et cōtribuere: teneant boies: et cōi
 tates: siue vniuersitates plebiū supascriptarū: siue eorū scindici et
 pcuratores et s⁹rtas ptes: et utraq⁹ ipsarū ita ad p⁹cedā facien. sol
 uent. et p⁹tribuē. p hanc n⁹am sniam laudū et arbitramētuz in his
 scriptis snialiter p⁹dēnamus p quā sentētiā n⁹am nō intendimus:
 nec aliq⁹iter volum⁹ absolutas eē homines de alijs locis totius n⁹i
 ep⁹atus et iurisdicōis Trid. q⁹ ptem suā p⁹tribuere p⁹ueniūt. p re
 paratōe dicti pōtis: et eius a pncipio cōstructōe. Itē vicim⁹ volu
 mus: atq⁹ mādamus: q⁹ quotiēscūq⁹ via publica citra pōtē fossatū
 extra portā sancti martini: in totū uel in aliq⁹ sui pte impetu flumi
 nis athehis uel alicuius alteri⁹ infortunijs rueret: uel totalit⁹ destru
 eretur q⁹ boies cū psonis eqs: et bobus et plaustris: p ipsaz uia trā
 sire cōmode nō possent: q⁹ tunc et eo casu adueniēte: q⁹ ad sint scin

Liber Tertius.

dicte cōte et hoies predcē nostre ciuitatis. **L.** ad medietatē expensa
rū: q̄ occurrēt circa refectōez et reparatiōē decē vie: et ad aliā me-
diatē cōitates uniuersitates et hoies plebiū s̄traꝝ citra atthesiz fa-
cere: et tribuere totalr teneant: si autē oca uia in aliq̄ sui pte modi-
cum destrueret qd̄ nō fieret impedimentū hoib⁹: cū suis psonis:
bobus et eqs inde posse trāsire. s̄z cū plaustris cōmode trāsire non
possent tūc et eo casu adueniente volum⁹: atq̄ mādam⁹ q̄ pdicti ci-
ues de pdicta nra ciuitate. **L.** ad reparatōem et refectōem talis vie
absq̄ exteriorꝝ solū mō teneant subsidio. **C.** Itē volum⁹: atq̄ mā-
damus: q̄ quotiēscūq̄ uia de fenestellis incepta: et nondū finita in
aliq̄ sui pacto uel in totū rueret: uel totalr destrueret: q̄ hoies cum
psonis bobus et eqs: cū plaustris inde cōmode trāsire nō possent
q̄ tūc: et eo casu adueniēte scidici cōte et hoies predicte nre ciuitatē
L. ad refectōem et reparatiōē ipsi⁹ uic p una medietate: et p alia
medietate uniuersitates et cōitates: siue eoz scidici plebiū ultra
bussiz de uella: totalr teneant. **S.** in autē dicta uia in aliq̄ sui pte mo-
dicū destrueret: tunc et eo casu adueniēte dicim⁹: atq̄ mādam⁹ fieri
debere: ut supra diximus: et mādam⁹ fieri debere de uia citra
pontē fossati extra portā sancti Martini. **S.** in autē in futurꝝ ptinge-
ret: q̄ nos aut successores nri predictā uia de fenestellis impfectaz
totalr pficere uellemus: et adimplere aliā quācūq̄ uia nouam fieri
facere uellem⁹: aut successores nri tūc: et eo casu adueniēte dicim⁹:
volum⁹: atq̄ mandam⁹ q̄ ad pfectionē ipsi⁹. et aliay q̄rūcūq̄ uia
rū publicay pdicti scidici cōte: et hoies predcē nre ciuitatē. **L.** pro
ftia pte solūmō teneant: et q̄ scidici cōitates et uniuersitates. et
hoies oīum plebiū s̄traꝝ. tā ultra atthesim: q̄z p alijs duab⁹ p̄tib⁹
facere et pficere teneant. et qd̄ dixim⁹ decreuim⁹ et mādam⁹ de
s̄tris duab⁹ uis de pōte fossato et fenestell in oib⁹ et p oia: **I.** dē di-
cim⁹: atq̄ mādam⁹ de oib⁹ alijs uis publicis infra terminos antiquos
fieri: et totalr p s̄tras p̄tes et q̄libz ipsay adimpleri et obuari obere.
C. Itē vo. atq̄ mādam⁹ qd̄ hoies s̄traꝝ plebiū in tra et s̄m eoz
antiq̄s p̄suetudines oī anno teneant et debeāt uenire ad dictā no-
strā ciuitatez cū armis ad custodiēdas oēs et singlas nūdinās. et
mercari p ipsos solitas: et solita custodiri. **C.** Et s̄lr quotiēscūq̄
aliq̄ alia extrauaganti necessitate p nos uel successores nros req̄-
rerentur uenire debeant et teneantur cum armis ad custodiēdū
et defendēdū. et pdictā nram ciuitatē cū ciuib⁹ pdcē nre ciuitatē. **L.**
C. Itē vo. atq̄ mādam⁹ q̄ pdci nri ciues siue eoz scidici: et p̄cuf.
teneant et debeāt p̄uocare et regere scidicos et p̄cuf. s̄traꝝ ple-
biū quotiēs cū p̄tigerit fieri oportē aliquā expen. d̄ expēsis supra
in hac nra snia expēsis et noiatis uel aliā in ambatorib⁹: q̄ cōm
ambarum

ambarū p̄tū cōcreant honorē et utilitatē et hoc si tal' expēsa faciē
da excederet quātitatē: et summā. x. ducatorū. s̄nauit minor eēt.
et fierēt: tū cōuocare teneant p̄dēos extiores. s̄nauit expēse fierēt
q̄ celerē req̄rerent expeditōē: adeo q̄ p̄p̄culuz eēt in mora mittē
dī p̄ dictis extiorib' et si maiorē. x. ducatorū excederet summā: tunc
eo casu adueniente volum' q̄ dicta expēsa subito delibere t' fiat
et postea pro dictis exterioribus mittatur et eis significetur et de
monitref' talr' qd' grauatos se nō possunt dicere: nec aliq̄r allegare.

CItem vo. atq̄ mādā: q̄ de oibus expēsis p̄uis uel magnis
hoc est a. x. uocatur supra: uel infra quoluz anno: t' tpe quo mutant' p̄
curatur. p̄cedē n̄re ciuitatis mittat' p̄ ocis iudicis d' plebib' s̄f̄tis et
qd' oīuz t' singularū expēsa. factarū cōez p̄dictarū p̄tū utilitates
cōcumentium et honorem s̄iant rōnes taliter clare qd' neutra p̄tū
possit merito dicere se aggrauatam: siue deceptam uel allegate.

CItem vo. atq̄ mandam': q̄ ipsi hoies et uniuersitates p̄dictarū
plebiū possint et ualeāt p̄ suo libito uolūtatis de p̄se uti frui et gau
dere: uendere et affictare pascua: mōtes: t' nemora sua: et alios red
ditus: et affict' absq̄ predictorū ciuim' puocarde t' regis dē. saluo
sem̄ iure ciuitatis. **T.** q̄ hēat ipsa ciuitas: et hoies ipsius ciuitatis
in mōte bondoni: trauersaria et alibi: ut descriptū est: et rep̄it in li
bris antiq̄ru' designationū ciuitat'. **T.** et saluo ēt iure: qd' h̄it ipsi
ciues. **T.** ab antiquissimo tpe citra p̄ ulū suo possendi tū incidere: q̄
cunq̄ lignamina ab igne: et p̄ cōstructōē domorū suarū in ciuitate
et extra ciuitates: et nō cā uendendi: nec alr' uonādi: uel alienandi
uītrū possint eadez die ire et redire ad eorū domos: et dictā ciuita
tē cū talib' legnamimb' incisis. et qd' n̄lr' ipsi ciues possint et debe
ant de p̄se gaudere: uti frui tenere uendere: et affictare sua pascua:
syluas et nemora et affictus et alios redditus ipsius ciuitatis.

CItē vo. ac p̄tū snia nostra: laudo et arbitramēto: laudam' et or
dinam': q̄ si quo tpe occurrere in p̄tib' istis aliq̄ suspicio bell'. q̄ su
pra scripti n̄is hoib' desertis plebib' et q̄buscūq̄ aijs de ep̄am no
stro. **T.** sit licitū p̄ suis p̄sonis. et rerū suarū securitate: hoc ē bestijs
bladis uino. et alijs q̄buscūq̄ reb' suis ad p̄dēam n̄am ciuitatē. **T.**
ip̄one et secure venire. ibiq̄ stare et bitare reb' suis ibidē cōductis
uti et frui et de ipsis uēdere et alienare. et deinde recedere et redi
re cū ipsis reb': nec uēditis. nec alienatis. p̄ ipsorū libito uolūtatis
statuto aliquo in cōtrariū disponēte ne qua q̄z obstāte. **C**Expē
sarū aut' i p̄f̄ctis p̄ s̄ros n̄os ciues ad utilitatē utriusq̄ p̄tis scāz
et petitarū. q̄s afferebāt ascēdere ad summā q̄ngētoz ducatur. t' ultra
dispōnē ordinatōez t' declaratōez nobis i posterū ref̄uam'. et qz
utraq̄ p̄s s̄rariū p̄tū legitimā cām habuit litigādi. iccirco ipsas et
utraq̄ ipsarū ab expēsis p̄ntis litis absolui'm' et penit' reddimus

Liber Tertius.

absolutas. et predicta oia et singula suprascripta dicim⁹: pñciam⁹ sniam laudam⁹. et amicabilem cõponẽdo arbitramur oia mō uia. et forma qbus melius de iure ac vigore: et auctoritate sñti cõpromis si nos possum⁹: atq; debem⁹: reseruatõ nobis semp arbitrio: ptate et baylia infponẽdit: declarandã oia et singula dubia: et obscuritates et ambiguitates q̄ in p̄dictis: uel aliq̄ p̄dictor̄ inf̄ sñtas ptes occurrerẽt uel apperent alt̄q̄iter in futura: quã sniaz: laudã: et arbitramẽti de plenitudine ptatis: et arbitrii nri ad ppetuã rei memoriã in volumẽ stat. p̄dicte nre ciuitatis. T. tanq̄ ppetuum stat. et synodalẽ cõstitutõem uolum⁹ et mãdam⁹ inseri: atq; describi mandantes ipsaz sniam laudam et arbitramẽti: sub pena in. d. cõpromisso cõtenta ppetuo attendi: et inuiolabilẽ obseruari: q̄ pena totiens cõmittat: et exigi possit: quotiẽs contrafactũ fuerit ipsa sniaz: laudo et arbitramẽto nihilominus in sua roboris firmitate remanẽte. In sup volum⁹ q̄ p hanc. n. sniam: uel aliquã sui ptem: non sit in aliquo uerogatu libertati nostre. necq; ecclie nostre. T. nec successorũ nostrorũ. et maxime qñ ptibus uel alicui ipsarũ pro aliq̄ nostra: uel ecclie nre necessitate aliquã extraordinariã collectã ipone re necessariũ foret quã uolumus posse ipone ptibus suprascripti uel alteri ipsarum pro libitu uoluntatis nostre &c.

Cata lecta: et publicata fuit: et suprascripta snia arbitramẽtalis p me Anto. not. infrascriptũ ex cõmissione mihi facta p p̄batum serenissimũ pncipẽ: et dñm reuerendissimũ dñm Alex. Ep̄z tridẽti oucẽp Amaçonie &c. Cõpromissariũ electũ: ut supra: p̄tinuo p tribunali sedente quã cõmissione ser Gulielm⁹ not. sarracenus ciuis tridẽti: ut not. publicus fuit rogatus scribere. P̄te continuo ser Antonio not. ser Bartholaj d burgo nouo de. T. scidico cõtatis: et uniuersitatũ: et cõtinuo approbãte: affirmãte: et emologãte ipam sniam: et dicẽte eã sibi bene placere: et absentib⁹ alijs scindicis uniuersitatũ: et cõtatur ab extra tñ legitime citatis: pem p̄orie monitis ip̄is ptibus: et regitis in presentib⁹ diẽ: locũ et horam ad hanc sniaz arbitramẽtalẽ et laudũ proferri audiendũ die ueneris qnto m̄sis Septẽb. hora tertia: uel circa Ollõ q̄dringentesimo. xxviij. In dictõẽ qnta: sup salam magnã castri boni cõsitũ ad quoddã banchũ penes fenestrã magnã. Presentib⁹ nobilibus et circũspectis uiris dño Waldesario de thõno: domino Diachae de corredo dño magõ cogne: Joã. et fratre Egregio legũ doctore. d. Anto. de Leudro vicario. T. v. Isidoro factore in ipso castro: domino Nicolao thesaurario: Joã. scriba p̄lati dñi ep̄i: dño presbytero marcho: dñi presbytero Joãne dñi prelati Ep̄i capellano symone not. de tresio uallis annanie. Nicolao. q.

Dñici becharij de sauono vallis Iudicarie: Jacobo becharij de zuçado dicte vallis iudicarie: Pisono filio Francisci de pisonib^o de Ripa: dño Antonio de ripa: dño Antonio de mollis: dño Fico: lao de merchadantis: dño Ioaçhino de meçafòmis: ser Joanne petro de Feliro: ser Petro Jacob: Michaele f. c. r Federico polentono. Istis septē ciuib^o Triden^o. testib^o: r alijs vocatj et rogatj. Ego Antonius natus. q. ser Joānis de fayo Ciuis et bitator tridentis aplica: r impiali auctoritate notarius: latōi et publicatōi dicte arbitrālīs sūte late p̄ antedictū. d. Ep̄m r p̄ me notarium de eius cōmissione lecte: quā cōmissione ser Guilicim^o nor. sarracen^o fuit rogatus scribere electōi loci ferende sūte approbatōi facte per veih scūdicū cōtatis tridentis una cū dictis testibus interfui et rogatus et requisitus: ac de mandato p̄libati reuerendissimi vñi nostri Ep̄i triden^o. compromissarij antedicti predicta publice scripsi et in fidem premissorū me subscripsi et signum mei tabellionatus cōsuetum apposui.

Statuta facta p̄ sapiētes p̄tra molēdinarios ad euitādū eorū malitias q̄ quotidie cōmittunt in graue dānū et preiudiciū totius populi tridentini. La. cccvii.

Primo ordinatū et obtentū fuit in pleno et generali consilio q̄ nullus molendinarius nec alius eius noie vel familiaris seu soci^o suus audeat vel p̄sumat de cetero portare bladū ad molendinū suū cā maçinādū: nisi p̄us fuerit ponderatū p̄ officiales deputatos ad staterā cōis: sub pena. xx. sol. den. triden^o. p̄ quolibet stario et si oīs bladi uoluerit ipsum bladum ponderari cū sit utilitas publica et non priuata.

Item q̄ qlibet molendinarius teneatur r debeat farinaz dicti bladi et de eodem blado ad rectam pesam. vj. defalcando quattuor lib. farine pro quolibet stario bladi hoc ē tres lib. pro minello r vnam librā pro volatica: et si minus fuerit restituatur in cōtinenti totum illud qd̄ defuerit oīo bladi: sub dicta pena.

Item q̄ qlibet molendinarius teneatur reportare farinā in cōtinenti cum fuerit maçinata ad stateram ut ponderetur euz eodē sacbo cū quo fuerit ponderatū bladū ne fiat fraus in sacbo sub pena viginti. sol. pro quolibet stario.

Item q̄ nullus molendinarius tenere debeat aliquā stateram vel pondus ad ponderandū farinaz anteq̄ portet ad officinaz staterē ad hoc ut molendinarius non beat causam malignandi et addendū aliqd̄ in farinā uel aliam falsitatē faciendū ut ueniat ad pondus: sub pena. xx. sol. den. pro quolibet stario.

Liber Tertius.

Item q̄ molendinarij nō audeāt uel p̄sumant facere aliquā falsitatem in blado nec in farina nec in sacho: sub pena. x. libraz den. p̄ qualibet uice qua repta fuerit in aliqua falsitate.

Ite q̄ molendinarij nō audeant p̄mutare seu cambire bladū p̄ bladū nec farinam p̄ farinam: sub pena falsi limitanda p̄ scindicos cōis tridentī et p̄ officiales ad hoc deputatos.

Ite q̄ nullus molendinarius uel alius eius noīe audeat uel presumat bugare aliquā farinā in molēdino suo alicui p̄sone postq̄ ipsa farina fuerit ponderata ad stateram deputataz: sub pena. xx. sol. p̄ quolibet stario farinē: nisi forte illa p̄sona met cuius fuerit farina uellet personaliter.

Item q̄ nullus molendinarius seu alius eius noīe audeat uel presumat aliqd̄ addere in farina maīnata uel balneare factuz uel farinam uel aliquā aliam falsitatez facere ut ueniat ad pondus: sub pena falsi imponenda per scindicos antedictos.

Item q̄ officiales statē debeant bullare uel sigillare sachos cū q̄bus portant bladū ut cū eisdez sachis dicti molendinarij debeant reportare farinā: et si non reportauerint ipsi molendinarij farinam cum eisdez sachis puniantur pena falsitē supra.

Explicit Liber Tertius et ultimus.

Aus summo regi dicatur uocibus oris.
Quod iam non cesset merces condigna laboris.

Die. xv. Junij. M. ccccc. iij.

S

T

*Juan de Benavente. G. C. Conisario Cepasa Conitadin
Anno. 1. 1. 1. 1. 1.*

Tabula huius Libri.

- I**ncipit Liber. i. De **Litibus**
 De citationibus quilibet personarum
 qualiter fieri debeant. c. i. fo. ij.
 De electione Licarij noiatione et
 iuramento ipsius. c. ij. fo. ij.
 Sequitur nouum statutum Episco-
 pi Aldalrici. c. iij. fo. iij.
 De alienationibus factis p mino-
 res. xxv. annis. c. iij. fo. iij.
 De procuratorib⁹ actoribus iudicis
 r curatorib⁹ sufficicib⁹. c. v. fo. iij.
 De procuratorib⁹ p copartitione3 pn
 cipal sine reuocōe si re. c. vi. fo. iij.
 De curatorib⁹ cōstituendis muto
 surdo: pdigo certe rei: certe cau-
 ser: ad certuz tps sine confectōe
 inuentarij. c. vij. fo. iij.
 De ascendtib⁹ vel collateralibus
 psonis ltimadis i offō. c. viii. f. iij.
 De litis prestatōe. c. ix fo. iij.
 De qōnib⁹ emergētib⁹ inf plicitas
 psonas terminadis. c. x fo. iij.
 De probationibus sciendis intra
 terminum statutū. c. xi fo. v.
 De cōmissionibus carum sciendis
 r salarijs iudicum. c. xij fo. vi.
 Quod iudex teneatur in eodē ofi-
 lio consulere de expēsis. c. xij. f. vi.
 De uctantibus tenutas et pignora
 c. xiiij fo. vi.
 De pignoratōib⁹ sciendis. c. xv. f. vi.
 De prohibentibus intrare domos
 ne appbendas tenuta. c. xvi. fo. vi.
 De pducētib⁹ capla: pōnes: ecce
 pōnes r. tenentib⁹ dare copiā pti
 aduerse. c. xvij fo. vi.
 De caplis admittēdis. c. xvij. f. vij.
 De termino cadente in diem feria-
 tam. c. xix fo. vij.
 De interrogatorijs productis legi-
 timandis. c. xx fo. vij.
- De qb⁹ causis possit cognosci sum-
 marie. c. xxi fo. vij.
 De imino dato ad probandū loco
 litis contest. bñdo. c. xxij. fo. vij.
 De diebus dat: ad probandū pro-
 vtilibus habendis. c. xxij. f. vij.
 De pena testium citatorum et non
 comparentium. c. xxiiij. fo. vij.
 De libellis non dandis: nec peten-
 dis in iudicio. c. xxv. fo. vij.
 De reb⁹ sup qbus appbensa fuerit
 tenuta si distrabēda. c. xxvi. f. vij.
 De executione tenutarij sup qui
 buscungq⁹ rebus. c. xxvij. fo. vij.
 De fideiussorib⁹ extrahēdis d fide-
 ius. p suos pncipales. c. xxvij. f. vij.
 De fideiussoribus hōtib⁹ ius cessū
 indēnis cōseruandis. c. xxix. f. ix.
 De creditoribus absq⁹ iudiciali au-
 ctoritare fideiussor⁹ pignora cape-
 non debentibus. c. xxx. fo. ix.
 De creditorib⁹ pignora extra cini-
 tatē: r districtum nō debentibus
 exportare. c. xxxi. fo. ix.
 De termino statuto ad exigēd. pi-
 gnora: uel tenutas. c. xxxij. fo. ix.
 De pignoribus fororis iudicialib⁹
 cōuētib⁹ restituēdis. c. 33. fo. ix.
 Qualiter uenditōes de bonis dōi
 top fieri debeant. c. xxxiiij. fo. ix.
 De preceptis et cōdēnationibus
 factis in cōfessos. c. xxxv. fo. x.
 De bonis cmptis p uxore psumē-
 dis de bōis mariti. c. xxxvi. fo. x.
 Qualiter uxor debeat accipere tenu-
 tā de bonis mariti. c. xxxvij. fo. x.
 De creditoribus possint soluere do-
 tes mulieris. c. xxxviij fo. xi.
 De questionib⁹ oibus uentilandis
 cognoscendis r finicndis in pala-
 tio Tridenti c. xxxix fo. xi.

Muliere aī pōpō octidone bona
 in loca hēta chinate uel in
 monasterio hōis. In cōuētib⁹
 oib⁹ friendis. p elipōs et vi-
 liciatis — uel p quādā cor-
 ditores hōis uoluerit. in cas:
 38. lib. 4. c. iij. 9

Tabula.

- De tabellionib⁹ si debent⁹ acta iudicialia nisi sint. T. scribe. c. xl. f. xi
 De tabellib⁹ q⁹ scripserit extra palatium; extra scriptum statutum c. xli fo. xi
 De tabellionibus forensibus infra scribere non debentibus c. xliij f. xi
 De tabellionibus debentibus in suis instrumentis et subscriptioib⁹ ponere nomen dierum c. xliij fo. xi
 De preemptione instantie cause seip⁹ et non finite. c. xliij fo. xi
 De sumaria cognitioe h⁹da sup⁹ bonis ep⁹alib⁹ et b⁹ois. T. c. xlv f. xij
 De iudex siue vicarius teneatur dare advocatum et procuratorem in causa ep⁹ali et co⁹ratris tridentini. c. xlvj fo. xij
 De citatione et non requisitis occasioe citationis c. xlvij fo. xij
 Quod appellacione masculi p⁹incant⁹ et femine c. xlvij fo. xij
 De q⁹ p⁹bet se filium patris nisi p⁹ voce et famam c. xlix fo. xij
 De instrumentis relevandis vel non relevandis c. l. fo. xij
 De preceptis ordinatis p⁹ vicarium sicut cum littera c. li fo. xij
 De cognoscendis causis appellacionum infra tempus c. li fo. xij
 Quod non possit appellari ab interlocutoria c. liij fo. xiiij
 Quod a suis latis de. xx. lib. infra non possit appellari c. liij fo. xiiij
 Quod null⁹ cuius possit trahi ad iudicium extra iurisdic⁹ T. c. lv fo. xiiij
 De ordine iudicio p⁹ servando in locis ubi ius redditur c. lvi fo. xiiij
 De his q⁹ occupaverint alienas possessiones c. lvij fo. xiiij
 De modo et forma interponendi appellaciones c. lvij fo. xiiij
 De q⁹bus causis possit cognosci diebus feriatis c. lix fo. xiiij
 De salarijs iudicum c. lx fo. xiiij
 De tabellioib⁹ q⁹ scripserit et fuerit advocati in ead⁹ ca⁹ c. lxi fo. xv
 De tabellionibus debentibus scribere et ponere in breviarum suas in quaternis c. lxij fo. xv
 De tabellionibus facere debentibus infra ipsa t⁹ps c. lxij fo. xv
 De his q⁹ fecerit fieri infra exigent⁹ debentibus infra t⁹ps c. lxiiij f. xv
 De actionibus infra. xx. annos non intentatis c. lxv f. xv
 De iuribus et actionibus non cedendis c. lxvj f. xv
 De obit⁹ solut⁹ si pet⁹ c. lxvii. f. xvi
 De officio d⁹ xp⁹is p⁹ victum victoribus calumnia iuratum sit c. lxviii. f. xvi
 De debitis usurarijs ultra decimum non petendis c. lxix f. xvi
 De locatoribus p⁹ferendis in fructibus possessionum suarum dat⁹ ad laborandum. c. lxx f. xvi
 De hominibus capiendis et incarcerandis c. lxxi f. xvi
 De hominibus districtualibus non capiendis pro debito minoris summe. x. librarum. c. lxxij f. xvi
 De morietibus ab intestato q⁹ succedere debeant eidem c. lxxij f. xvi
 De success. lice⁹ tras⁹. c. lxxij f. xvi
 De success. ex test⁹ c. lxxv f. xvi
 De femina nubente ex arbitrio suo p⁹uada e⁹ h⁹reditate c. lxxvi f. xvi
 De lucrado medietate d⁹ri si v⁹or decesserit sine filijs c. lxxvij f. xvi
 De imunitate forensium volentium venire ad bitadum i⁹ Tri. c. lxxvij f. xvi
 De p⁹issione siue mercede danda ambasiatoribus q⁹ transmittuntur extra p⁹coitate c. lxxix f. xviij

Tabula

De electōe p̄sulū c. lxxx fo. xvij
De electōe officialiū c. lxxxi f. xix
Statutum nouum Epi Adalrici.
c. lxxxi fo. xix
De scindicis et massarijs iudicarie
L. tenētib' reddere rōne d' gestis
p̄ eos i suo offiō c. lxxxiij fo. xix
De massarijs iudicarie. L. p̄ dē te
nentib' scribere intraticā et expen
sam officii p̄dicti c. lxxxiij f. xix
De redditib' cōsitatis dispēfandis i
refectōe niap' et q' p̄cuf. reddāt rō
nē d' exact' et r̄cept' c. lxxxv. f. xix
De locatōib' et p̄ductōib' p̄rextu
affici' nō solutis c. lxxxvi f. xix
De nūdinis in capite mēsis cuiusli
bet fiendis c. lxxxvij fo. xx
De publicis factionibus solūēdis.
c. lxxxvij fo. xx
De collect' extraor. c. lxxxix. f. xx
De solutiōib' p̄conibus et famili
arib' faciēdis: ut infra c. xc fo. xx
Solutiōes fiende p̄conib' et famili
aribus officialiū in ciuitate. L. sub
urbis et allay nullarū et plebaruuz
iurisditōi. L. subiect' c. xci f. xxi
De ciuib' et v̄stricmalib'. L. no
lentibus testari c. xcij fo. xxij
De statutis tridenti seruandis per
dyocēz tridenti c. xcij fo. xxij
De cōpromissis extra ciuitatez nō
fiendis c. xcij fo. xxij
Statuta collegij notariōz triden
tī: de notarijs c. xcij fo. xxij
De notarijs c. xcij fo. xxij
Taxatio mercedū not' c. xcviij. f. 25
De copijs scriptur' c. xcviij. f. xxviij
De p̄ceptis c. cxix fo. xxviij
De examine testū c. c fo. xxviij
De possōib' dād' c. c fo. xxviij
C. Explicat liber Primus.

Incipit Liber. ij. De criminalib'
De iuramento fidelitatis dño ep̄o
seruando et de pena infidelitatis
c. cij. fo. xxviij.
De hys q' p̄spiratiōe cōiuratiōe
aut p̄p̄tratiōe fecerit i detrimē
to dñi epi. c. cij. fo. xxviij.
De malefactores recedant de ciui
tate. c. ciiij fo. xxviij.
De hys q' receptauerint hereticos
et similes et tenuerint scienter i do
mo. c. cv fo. xxviij
De hys q' blasphemauerint deū et ei'
geneticē gloriosam virginē mar
riam. c. cvi fo. xxviij
De v̄bis iniuriōsis c. cvij f. xxix
De percussōibus uacuis manib'
illatis c. cvij fo. xxix
De eodem c. cx fo. xxix
De alapa siue smusata illata.
c. cx. fo. xxix
De capillatura siue spinctura: et si
qs fecerit ficas c. cxj. fo. xxix
De vulnerib' illatis i facie ul i capi
te cum gladio lapidē uel bastono
c. cxij fo. xxix
De mēbri d̄bilitatōe c. cxij f. xxx
De pena sponēda hys q' fecerit ali
quē p̄cui ul vulne. c. cxij f. xxx
De hys q' fecerint insultū irato aio
ul ad mē. p̄tra aliquē c. cxv f. 30
De lenibus p̄cussōib' nō p̄cedat
p̄tra ip̄beres c. cxvi fo. xxx
De remissōe pene p̄ p̄fessōe sp̄s
te uel pacē habitā c. cxvij fo. 30
De mō p̄cedēdi in delictis p̄tra
absentatos c. cxvij fo. 30
Quot regantur gastaldiones ad
torturas c. cxix fo. xxx
De i causis mere criabilib' p̄cedi pos
sit dieb' feriatis c. cxix fo. xxxi

¶ Tabula.

De incarcerat° occasiōe crīs iportā
tis pēne penā pecuniā p̄stādo si
deiusore relaxetur c.111 fo.31
De i statut̄ p̄licitorū casib⁹ si declara
tis pcedat f3 ius eōe c.122 fo.31
De cōmutatōe pene icurse c.123 f.31
De iudiciis plebanū Tridēti tenē
tib⁹ denūciare rixas homicidia in
suo plebanū factas c.cxxiiij fo.31
De hoib⁹ tenētib⁹ denūciat̄ iudico
suo rixā bōicidia et ru. c.125 fo.31
De his q̄ cucurrerint ad rumorē cā
pādī au. pti r̄ q̄ pēa sit c.cxxvi f.31
De his q̄ cognō. aliquā mlierē uirū
hūtē: r̄ q̄ pena sit c.cxxvij fo.31
De his q̄ carnalr̄ cog. aliquā mlierē
vijs hūtē d̄ sua nolūt. c.cxxviiij f.31
De his q̄ cognouerit aliquā virgī
nem ul̄ cobactā carnalr̄ r̄ q̄ pena
sit infligenda c.c. xix fo.32
De his q̄ seduxerit aliq̄s mulieres
v̄gines r̄ eas cognouerit carnalr̄
de eap̄ volūtate c.130 fo.32
De mulierib⁹ ul̄ eap̄ parētib⁹ tenēt
tibus denuntiam uiolētias sibi fa
ctas infra tempus c.131 fo.32
De his q̄ dederit pecuniā cā faciē
di infligere nel̄ crassari ul̄ inuader
aliquā psonam c.132 fo.32
De his q̄ sal. mōetā fecerit c.133. f.32
De his qui fuerit fecerint falsam mo
netam c.cxxiiii fo.32
De his q̄ sciēter expēdiderit in
ciuitate Tridēti. ul̄ ei⁹ dyoc̄ aliq̄s
falsas monetas c.135 fo.32
De his q̄ rotūderint seu rasāv. aliq̄s
mōetas seu mōetā c.cxxv f.32
De notarijs q̄ falsa instrumenta fe
cerint c.cxxviij fo.33
De producentibus falsa instrumē
ta. c.cxxviij fo.33

De his q̄ fecerit falsum testimoniū
in dāno alicuius c.cxxix fo.33
De his q̄ seduxerint aliquā psonā
ut dicat seu faciat aliquod falsum
testimoniū c.cxl fo.33
De his q̄ in iudicio falsum fecerint
sacramentum c.cxli fo.33
De his q̄ vocauerit aliq̄s honestas
v̄nas meretrices c.cxliij fo.33
De his q̄ aliq̄s psonas bōe r̄ hone
ste fame m̄tiri fec. c.cxliij. f. xxxiiij
De his q̄ nēdiderit aliquā possess.
ul̄ rē mobilē duo. c.cxliij. f. xxxiiij
De his qui credauerint ben foras
uel ad arma c.cxlvi fo. xxxiiij
De his qui uicti fuerūt in criailibus
p̄dēnent̄ solvere impensas legiti
mas uictorib⁹ c.cxlii fo. xxxiiij
De his qui recepūt ul̄ celauerit do
mib⁹ malefact. c.cxlvij f. xxxiiij
De his qui psonā aliquā cepreda
ti fuerunt c.cxlviij fo. xxxiiij
De his q̄ dep̄datorē ul̄ bona dep̄
dati sciēt̄ rec. c.cxlix. fo. xxxiiij
De hoibus cōtractap̄ ubi furtū ul̄
dep̄dario factū fuerit debētib⁹ p̄sta
re auxiliū lesio c. cl fo. xxxiiij
De fure dep̄benso i furto curie pre
sentando c. clj fo. xxxiiij
De his qui dep̄dati fuerit in rumo
re ignis c. clj fo. xxxiiij
De his q̄ sgarauerit arbores seu
deuastauerint c. clij fo. xxxv
De officialibus in officio fraudē cō
mittentibus c. cliij fo. xxxv
De his q̄ familiā v̄ni ep̄i p̄cusserint
seu vulnerauerit c. clv fo. xxxv
De his qui p̄cusserūt officiales v̄ni
ep̄i exēcētēs sua officia c. clvi
De his q̄ surripuerunt seu dep̄dati
fuerit loca ecclīastica. c. clviij. fo. 35

Tabula.

De robatorib' stratay c. clvij. f. 35
 De pdenatib' corporalib' hedis in
 aregis publice c. clx fo. xxxv
 De his qui d' aliquo regimie tc. se
 intromisserint c. clx fo. xxxv
 De debentibus currere cu 3 armis
 pro honore dñi cum rumor eēt in
 ciuitate c. clxi fo. xxxv
 De his qui cōtra cōitatem seu eius
 officiales dixerint aliqua uerba in
 iuriosa c. clxj fo. xxxvi
 De homicidio c. clxij fo. xxxvi
 De furtis c. clxiiij fo. xxxvi
 De punicōdis malefactorib' obicū
 q' in epātū Tridenti fuerint repti
 c. clxv fo. xxxvi
 De bānitio a iurisdicōde itelligant
 et esse baniti ab alijs iurisdicōtib'
 epātus tridēti c. clxvi fo. xxxvi
 De pena ementiū res furtiuas uel
 robatas c. clxvij fo. xxxvi
 De vicarijs. L. i. quiret de nagabū
 dis et in hōestis psonis et eos de ci
 uitate expellat c. clxviij f. xxxviij
 De preconibus qui falsam uederit
 ambaxiatam c. clxix fo. xxxviij
 De hōis n' p'fican' c. clxx. f. xxxviij
 De tabernarijs n' d'betis' n' uosam.
 ul' suo pig. accipe c. clxxi. f. xxxviij
 Et mulieres honeste cognoscatur
 ab inhonestis c. clxxij fo. xxxviij
 De meretrices casalie ducant cū tā
 burlo ad lupan' c. clxxij. f. xxxviij
 De pcuratōde ignis et luminum in
 domibus alienis per habitātes in
 eis c. clxxiiij fo. xxxviij
 De pcuratōde ignis i domib' ppis
 et quō debeant refarcire damnum
 passis c. clxxv fo. xxxviij
 De his qui tenent currere ad ignē
 c. clxxvi fo. xxxviij

De portatoribus tenentibus cur
 rere ad ignem cū brentis suis ex
 tinguēdum c. clxxviij fo. xxxviij
 De angerys et scalis tenendis p cō
 tractas c. clxxviij. fo. xxxviij
 De pistorijs siue fornarijs et alijs
 n' debētib' portare lumia d' nocte
 si uētus fuerit c. clxxix f. xxxviij
 De ipego. nauis et collatura sepi in
 citate si hēti et for. c. clxxx. f. xxxviij
 De cerdonib' et alijs nō debētibus
 ungere nec tigrere nec sugare siue
 ficare curamē c. clxxxi. f. xxxviij
 De nō debentib' lauare pelles i ru
 gis ciuitatis c. clxxxiij. f. xxxviij
 De pelliparijs n' d'betib' facer' mol
 ticū in citate c. clxxxiij. f. xxxviij
 Quō non edihcentur cloace sup ru
 gis magna nec aliquod imundaz
 in eā mittef' c. clxxxiiij f. xxxviij
 De his q nō iuerint ad exercitiū si
 ue scortā c. clxxxv fo. xxxviij
 De n' lauādis pānis et uiscerib' i ru
 gis magna c. clxxxvi. fo. xxxviij
 De sindicis seu alijs officialib' etc
 aliqūe a cust. c. clxxxviij. f. xxxviij
 De non portandis armis per ciui
 tatem c. clxxxviij. fo. xxxviij
 De cūtib' sine lumie post tertiu tin
 tinabulū c. clxxxix fo. xxxviij
 De hospitatorib' debētib' dñicia
 re dictā postam hospitibus suis.
 c. c. fo. xxxix
 De uino extraneo nō conducēdo
 ad ciuitatem. c. cxci fo. xxxix
 Quō in dieb' solētib' festiuis eatur
 ad missam c. cxci. fo. xxxix
 Incipit liber. iij. de Scindicis.
 Quō scindici cognoscere debeāt de
 quōnibus ad oculum inspiciendis.
 c. cxciij. fo. xl.

Tabula

De quadrupedib⁹ dānū dātū i nine
is ⁊ arborib⁹ ⁊ possess⁹ c. cxliij. f. xl
De scandulis donis extra districtū
nō conducendis c. cxv. fo. xl
De lignis ab igne c. cxvi fo. xli
De sepone ⁊ coriamine quod fit in
trideto nō exportari c. cxvij. f. xli
De hoib⁹ nō debētib⁹ tenere besti
as sup cōibus. L. ad pasculandū
ultra unā diem c. cxvij. fo. xli
De forētib⁹ nō debētib⁹ cū aliq⁹ be
stijs pasc. sup cōib⁹. L. c. cxviii. f. xli
De forētib⁹ tenētib⁹ occidere ⁊ uē
dere ad macellū. v. pte bestiaz q̄s
extra distri. pducēf uelit. c. cc. f. xli
De terrigenis debentibus occidēf
⁊ uēderē ad macellū medietatē be
stiaz ⁊ carnib⁹; q̄s extra districtū
pducere uellent c. cci fo. xliij
De macellatorib⁹ nō debētib⁹ aliq̄s
bestias uiuas pducēf nec uēdere
nisi mor. ad macellū c. ccij fo. xliij
De societate non fienda p macella
tores ultra tres pro qualibet ban
cha siue macello c. ccij fo. xliij
De carnibus per lanios siue becca
rios occulte in domibus uel alibi
non tenendis c. ccij fo. xliij
De macellatorib⁹ nō debētib⁹ accipe
piguēdinē de carnib⁹ c. ccv f. xliij
De macellatoribus nō debētib⁹ in
cidēf carnes iferi⁹ post aue maria
de sero et ante aue maria de mane
c. ccvi fo. xliij
De porcis piguib⁹ pducti nō extra
hēdis nec emētis i gro. c. ccvii. f. xliij
De meçeis si emētis p aliquē ultra
nūi suū: ⁊ familie sue c. ccvij. f. xliij
De uēditōrib⁹ car. salitaz lardi ca
sci ⁊ aliaz rezp cōmestibiliū tenēti
bus dare iustā pēfaz c. ccix f. xliij

De macellatoribus carnes iferi⁹ in
cidere nō debentibus nisi fuerint
estimate p supstites c. ccx fo. xliij
De macellatoribus carnes p carni
bus uendētibus c. ccxi fo. xliij
De carnibus morticinis nō uendē
dis sub macello c. ccxij f. xliij
De macellatoribus apire debenti
bus agnos capretos uitulos cum
mortui fuerint c. ccxij fo. xliij
De macellatoribus scrophas bru
stolare debentibus et in macello
non uendendis c. ccxiiij fo. xliij
De macellatorib⁹ non debētib⁹ te
sticulos alicui becho uel mōtono
nec ubera capris et pecudibus ab
scindere c. ccxv fo. xliij
De macel. daf debētib⁹ cullibz eme
re uolēti ad mediā li. c. ccxvi. f. xliij
De macellatoribus reerā pensā da
re debentibus c. ccxvii fo. xliij
De macel. uēdere debētib⁹ carnes
ifrascriptas p p̄cis ifrascriptis p
p̄iti tpe ipositis c. ccxviiij fo. xliij
De macel. q̄ tenuerit ad macellū su
u3 flz plū. siue statā. c. ccxix. f. xliij
De supra statū⁹ electis ad estimā
dū negugētib⁹ estiaz c. c. c. f. xliij
De his q̄ uēdiderit uinū ad minu
tū ⁊ sal. insura tenētib⁹ c. c. c. f. xliij
De tabernarijs ⁊ alijs psonis uēdē
tibz uinū ad minutū ⁊ falsā men
surā tenentibus c. ccxxij fo. xliij
De tabernarijs q̄ tenuerint napos
copas ciatos minores mēsurā cō
munis c. ccxxij fo. xliij
De piscibus portādīs in forū p̄sca
rium c. ccxxiij fo. xliij
Quod nullus esse debeat inter me
diator c. ccxxv fo. xliij
De piscibus recentib⁹ portatis ad

Tabula.

uendendū non salandis ⁊ candis
 cop trācandis c.ccxvi fo. xliij
 De piscibus recentib⁹ extra cistas
 extrahendis c.ccxvij fo. xliij
 De nō exportandis piscibus de ci-
 uitate tridentī c.ccxvij fo. xliij
 De piscib⁹ p̄ducti i ciuitatē ad pla-
 teā ad piscariā vsc. c.ccxix. f. xlv
 Qd aliquis non vadat ad lacus ad
 emendū pisces c.ccxix f. xlv
 De blado ad ciuitatē ad uēden. cō-
 ducto ad plateā vsc. c. xxi fo. xlv
 De blado non emendo ultra q̄tu-
 orstaria in die c.ccxix fo. xlv
 De molēdiarijs emer nec ad urnas
 accedere n̄ debentib⁹ c. xxi f. xlv
 De molēdiarijs eqtare nō debē-
 tibus sup farinā c.ccxix f. xlv
 De molēdiarijs ultra moluturā p̄su-
 crā accipe n̄ debentib⁹ c. xxi fo. xlv
 De molēdiarijs tenētib⁹ maciare
 caucūp reqrētī c.ccxix f. xlv
 De redditu ex lignamie discargā-
 do sup lasta cōita. c.ccxix f. xlv
 De stas derys ⁊ artificib⁹ n̄ debentib⁹
 testi stas derys aprī c.ccxix f. xlv
 De p̄ducētib⁹ casēū oua saluaticias
 ad vē. por. ad pl. c.ccxix f. xlv
 Qd quibz maior dom⁹ debeat in se-
 stio solētib⁹ audire missas in eccle-
 sia cathedrali c.ccxl fo. xlv
 De in furis recti testi. c.ccxl f. xlv
 De farmētī stramib⁹ paleis i piculo
 ppe ignē n̄ tenētib⁹ c.ccxl f. xlv
 De pallis non exportandis de uine-
 is sup humeris c.ccxli fo. xlv
 De uisio fur. accepti ex aliēo arbu-
 sto siue loco uir. q. c. cxliij. f. xlv
 De saltuarijs qui furtiue uias acce-
 perint c.ccxlv fo. xlv
 De his q̄ fruct⁹ aut herbas p̄mesti-

biles furti accepit c.ccxlv f. xlv
 De his qui celas uel sepes alienas
 inciserint c.ccxlv fo. xlv
 De his qui frerit portas ortoz
 clausurarum c.ccxlv fo. xlv
 De his qui ingēti fuerint in alienis
 ortis ul clausuris c.ccxlv f. xlv
 De his q̄ abstulerit legumia ul bla-
 da de aliēis ortis c.ccl fo. xlv
 Qd aliq̄ nō faciat herbā in alienis
 possessionibus c.ccl fo. xlv
 De his qui fecerit panigales aliēas
 uel meiaras c.cclij fo. xlv
 De saltuarijs qui cōmiserit fraudē
 in sua saltuaria c.cclij fo. xlv
 De his q̄ herbā uel feni de alienis
 pratis accepint c.cclij f. xlv
 De his q̄ accu. aliq̄ falsē d̄ aliqb⁹
 postis i boctib. d̄scr. c.cclv. f. xlv
 De bubulcis p̄ ciuitatez ante plau-
 strū ire debentib⁹ c.cclvi f. xlv
 d̄ fimo ⁊ alijs for. ex. c.cclvij. f. xlv
 d̄ bubule ⁊ alijs oparys q̄ pmiserit
 fuis ⁊ q̄ fuerit p̄d. c.cclvij. f. xlv
 De ementibus saluaticinas uel ui-
 ctualia in uia d̄i ducim⁹ ad ciuita-
 tem ad uendendū c.cclvij f. xlv
 De his q̄ foderint stratas uel uias
 publicas puniēdis c.cclx f. xlv
 De pbatōib⁹ cōtra macellatores
 tabernarios molēdiarios ⁊ alias
 personas c.cclxi fo. xlv
 De salarijs scidicoz c.cclxij. xlv
 de pniciatōib⁹ ut su. c.cclxij. f. xlv
 De uacarys et caualarys constitu-
 endis c.cclxij fo. xlv
 De mēsurā scādulaz. c.cclxv. f. xlv
 de mētro circuloz c.cclxvi f. xlv
 de mētro torquū c.cclxvij f. xlv
 de mēsurā teglaz. c.cclxvij f. xlv
 De mēsurā latez. c.cclxix fo. xlv

Tabula

De fornarij d' laborio fornaci co
cro teneat. pul. reg. c. cclxx. f. lxxix
De parolaris nō debētib' nēdere
ferrū cuz ramo zc. c. cclxxi. fo. l
De pēis pisciū limitat. c. cclxxij. f. l
De pēis siue salaris laboratorz si
ue opaz limitatis. c. cclxxij. fo. l
De sollicitudie cu. ci. c. cclxxiij. f. l
De sollicitudine aprationis uiaruz
et pontium zc. c. cclxxv. fo. l
De careatoribus alienarum pos
sessionum. c. cclxxvi. fo. l
De starijs brētis et alijs mensuris
aptādis r bulādis. c. cclxxvij. f. l
De qnto pignudinis in ciuitate vi
mittendo c. cclxxvij. fo. l
De iudicibus appellatiōnuz ciuita
tis trident. c. cclxxix. fo. l
Qd a snia infra decem libris nō ap
pelletur. c. cclxxx. fo. l
Qd a sententijs iudicū appellet ad
cōsules ciuitatis. c. cclxxxi. fo. l
De bestijs cōsedibilib' r memalib'
ñ expor. extra di. t. c. cclxxxij. f. l
De ferro nō exportādo extra ciui
tatē et districtū. c. cclxxxij. fo. l
De hīs q aliq̄s nias cōes uel nica
les ul' riuos zc. c. cclxxxij. fo. l
De his q aliquas falsas mensuras
tenuerint et eis nisi fuerint emēdo
uel tiendendo c. cclxxxv. fo. l
De eligendis estimatoribus carni
um. c. cclxxxvi. fo. l
De forētib' ñ recipiēti ad officia ni
si emerit posses. c. cclxxxvij. f. l
Q quibet possidens bona i ciuitatē
r ei' distr. ten. fa. c. cclxxxvij. f. l
Quod ad brachiū mēsure tridenti
nēdāt pāni r tele c. cclxxxix. f. l
De renēditores ñ emēt bladū i locj
lfrascripti. iducēdo cha. c. cccx. f. l

Qd bladū ab ego nēdat a renēdi
torib' ea mēsurā q emūt c. cccxi. f. l
Quod emptores salis a locis infra
scriptis teneātur soluere ut soluit
forenses c. cccxij. fo. l
De lignamie pcutiente i pōre atbe
sis ne ipse pōs cū maximis expēs
factus destruat. c. cccxij. fo. l
De is q ñ merit ad cu. c. cccxiij. f. l
De hūtib' officia ñ excusādis a cu
stodia seu scorta c. cccxv. fo. l
De mioribus et senibus nō admit
tendis ad custodiasc. cccxvi. f. l
De somis et pōderibus discargan
dis in ciuitate c. cccxvij. fo. l
De forensibus nō debentibus offi
cia ciuitat. exercef. c. cccxvij. f. l
De tpe officialiū ciuitatis p̄māre
debētib' i sua officia c. cccxix. f. l
De oneratōibus r exoneratōibus
nauū ratū r catarū c. ccc. fo. l
De pensatoribus ñ debentibus in
bladis aucupari c. ccc. fo. l
De portātibus bladum extra uoy
cesum Tridenti c. cccij. fo. l
De conducentibus nictualia ad ci
uitatem c. cccij. fo. l
De feno r careijs nō segādis sup
cōib' nisi ad fminū c. cccij. fo. l
De serouis non spadatīs tenendis
in stallis c. cccv. fo. l
De ordinamento familiariorum r
operum c. cccvi. fo. l
De snia ho. ru. contra ci. T. fo. l
Statuta facta per sapientes cōtra
molendarios zc. c. cccvij. fo. l

Finis.

P/11683

vel ad vindictam, aliquam personam interfecit, sicut homicidium
 ad verum, sed Caput & Spatula ei amputatur, taliter
 quod morietur et in terra nihilominus incurrere intelli-
 gatur Rexicum contum, et si in foris haberi ad proce-
 dit, et fuerit Contumax perpetuo variatur, et pernam
 poenitentiam incurrere intelligatur Rexicum Contum, et
 si fuerit, quoties violaverit, aut fuerit contra iura, et
 libitatem Comitatus Archiepiscopi, in personam etiam Rexicum
 contum, et Jure intelligatur per omnes totos accusator,
 cui in uno solo omni creatione maiore condatur, et pro
 alia ductu tercij. Archidiaconi, si quis ad hoc applicatus est
 si aliter fuerit si fuerint plures, contra quoslibet cog-
 noscere possunt etiam aliter, ac ita exceptatores cog-
 noscere quoties condempnetur in Rexicum contum. Et si
 aliquam personam poenitentiam incurrerit, vel per aliam
 personam adducta incurrere mandaverit, capite ei ista
 talia amputentur taliter quod morietur et in Rexi-
 cibus trecentis edemnetur, applicatur Archidiaconi, si
 quis ad hoc, et si in foris haberi ad proce-
 dit, et fuerit, perpetuo variatur a Jurisdictione Co-
 mitatus Archiepiscopi, et ab alia Jurisdictionibus ex-
 tra, ac in Rexibus trecentis edemnetur et si
 violaverit, aut fuerit contra supra scriptam
 Jurisdictionem, ac Jurisdictionem super in omni
 parte occidi, et per Jure totos quoties violaverit
 aut fuerit contra, incurrere intelligatur in
 personam Rexicum, dimittitur et applicatur, d. i.
 Et adulatione, qui tale homicidium fecerit si
 in foris, in terra soluta suspenderit in alio exemplo
 et caribus bonis puniatur applicatur Archidiaconi, si
 quis

si fuerit poenitent, capite ei
 amputato, coram curia
 regum, in publico pascuis
 gregis

fisco nobis, Et si fuerit Contumax bannitus
 à Jurisdictione Comitatus Archi, et alij Jurisdictioni-
 bus nobis, cum privatione bonoz, et fisci, et po-
 sit ad stum intra car, sed etiam alibi, et ubiq locoru
 impure occidi, et si occideri sponte bannitus, propterea
 ex causa Criminali lxxi. maiestatis liberetur à banno
 et si ad sponte bannitus, liberetur dimidia bonorum
 talia iudicari, qui si ad bannitus, in bonis lucra-
 tur à fisco nobis Archiducali Prædicta quinquaginta
 Lxxii. legitime et iustitiam signa, vel probationes pro-
 bantur talia bannitus occultis, Et omnia vicia contum-
 ta solta antea fuerit ingredi in Curia Comitatus
 Archi, vel in curia Ducum, vel in curia Villes, hor-
 tili modo, animo dignum interpretari, vel aliter via
 aut Violentiam ingredi, Talia tan Principales, et
 ceteri complures solta, si in fisci habitus, vel habitus
 fuerint, licet nemine interpretant, in quatuor
 partes signantur, prima tenet in curiam por-
 tati, que partes in locis solta suspenditur, ad alia
 vici exemplum, et omnibus bonis privatur, applica-
 tur Archiducali fisco nobis, Et si in fisci habi-
 si ad potentiam, perhibet à Jurisdictione Comi-
 tatus Archi, et alij Jurisdictionibus nobis ba-
 niantur, ac omnibus bonis ipsa fisci privati sint,
 Et qui in curia Jurisdictionibus, vel alibi obiq locoru
 cum, vel eos occiderit, liberetur dimidia bonorum
 bonorum iustitiam ~~et~~ si occisi, Et si occiderit
 vel occiderit sponte bannitus, liberetur à banno, excep-
 to si ex causa Criminali lxxi. maiestatis sponte
 bannitus.

banniti, liberos in banno, ~~exipit si et ante con-~~
~~tere mactetur ipse bannit~~ Et si talis occisus fu-
 ra ad habent, occidit luenter & cuncta contra
 a suis nobis Archiducali, pro quoq; eoz occiso, de
 solo legitime a suspitione signa vel probatione pro-
 bauerit talia banniti occidit. In eo autem
 cum quid banniti, vel simili Portione educerent
 in Coena, et Duxor Comitatus nobis Archiduci
 seu Villas, et insultarent aliquos, seu aliquos ad
 occidit, tunc licet hominibus Comitatus Archi-
 duci subditi, seu Villas, pro legitima necessitate
 talis insultati, seu insultatori se se opponere, &
 in omni moderatione inculcat; tunc defendere talis
 insultati, seu insultator, et si alio fieri ad go-
 terit, quia talis banniti, seu punitus, fuerint
 audacissimi insultantes, occidantur, intelligatur
 homicidium omni de impure factum, ad eorum
 talis peccatorum audaciam. Vobis pro meo,
 ante Capitaneo Virano, ceterisq; Officialibus no-
 tris suis mandatis, ac precipietis, ut prohibita
 Statuta nobis confestim ante, & debite modo
 in Comitatu nobis Archiduci publicari, idq; ab
 omnibus & singulis obedire observari, atq; in li-
 tera Statutorum Archiduci in loca anteriora illius
 Statuti ad locum intro, omnino curare, et observare
 velutis, ac lenis contra & aduersus illius contra-
 ptione & transgressionem, iuxta tenore dicti Statuti
 procedatis

procedatur, et in eorum personis, ac supplicij, in eadem
vultu irreversibiliter, ac tenè animadvertatis, nec
principè quod ad deteriorationem, et mandationem impe-
diti Statuti nostri, quibus vobis spectare vestris vultu
fuerit, protromittatis, Executuri in hoc tenore, si em-
minetis, metè, ac vultu vestro. Date in li-
mitate vestra Berolini, Viginti tertio die Aprilis
Anno. 1686.

Gerhardus.

V. J. Guilielmo Rectori.

Ad mandata Serenissimi
D. Archiducis Leopoldi.

J. Wejmar.

In Executione Mandati Serenissimi
Principis Guilielmi Archiducis Austriae, Ducis
Burgundiae, et Guilielmi Comitis Tyrolis, a. S. S.
S. Clementissimi;
Poziti Imperatoris Austriae eiusdem Serenissi-
mè Celsitudinis benigna providentia om-
nium Mandatorum Vestrorum, ac Clarissimi Con-
sacrae Schiedel, prelibati, et vultu Serenissi-
mi Principis Consilij, ac Principissimi Cac-
pitari.

pitanci in Comitatu Arvi, secundu mes^o S. Erasmi
di Goronoy, Vicarij Archidiaconi in eodem Comitatu,
ta, publicata fuit clasa, & altera vice p^occorria
me Notario, intermissa dicitur, & de verbo
ad verbum vulgari formose lectate, Die sab.
bati .17. mensis maj; Millefimo quingentesimo
sexagesimo sexto, Indictione decima quarta
in loco solito Platee Arvi,

Prosentibus S. Michaelis Goronovo, Dominus
Gortoldo, Consulis Curie Arvi

Jo: Antonio, Præfate Juridice Communis Pro-
margoli;

Antonio .g. Pauli de Tonis, Vicejuridice Comu-
nis Ugentaroy, ac

Joanno de Claudio, Juridice Communis Ugentis
Cenip;

Secundis Contentibus Excel: Dodoribus, ac Exce-
gij Notarij Arvi, alijs quingessimis, hie-
tam publicatione auctoribus, ac intelligibilib;

De quibus Ep^o Alexander .f. g. Ep^o S. Sacer-
tholamæ Miris sub! Imperiali auctoritate
te Notarius, Et ad Criminalia Cancella-
ria in Comitatu Arvi, organa publice p^occor-
ti, ac subscripti; Magister Francisco de Sere-
tanis de Villa Goronoy Ducatus Mantue, habitator
Arvi, Ferrone de Valentia de Villa Ladis
Vallis Rendens, et Jacobo de Duratini de Villa Patis-
di Vallis Indivocani, Ceteris specialis adhibitis, et vna:
tit: d

Volendo il (Car.^{no} et molto Nobile s.^r Baldemar Truxer
per la sacra Sacarea Maesta N^{ra} sig.^{ra} et Bone
Comentari^{no} & cap.^o dig.^{no} nel Contado di Tirolo.)
mandar ad execut.^o li gratiosi, et appresi Mandati
novamente di ordine della prelibata Maesta Sacarea,
a sua sig.^{ra} dimissionale emanati sopra il lor scritto
a badditi, et poter come prelibato perche ha
comitato molti nuovi et gratiosi Mandati. siano
pubblici et intelligibili de ogniuno. Li quali
del suo originale de lingua Germanica, in lingua
Italia sono fatti tradotti, et tradotti posti al loco
solito, accio in ciascuno possa esser visti, et letti, et
se sappi la sua continetia, et accio alcuno no possi
alcunamente gl'aver ignorati; Appresonete Comitali
in nome della prelibata Sacarea Maesta non sig.^{ra}
datti Mandati siano da ciascuno invidiabilmente
executi. sottoprese cose des^{se}, li quali sono di
gr^{ta} ten^{ta} de sequenta Vj.

N^{ro} Rodolp^o Secondo per la jobbia J^{ra} S^{co} IMPERATOR
Romano Re di ungaris, Boemia, Dalmatia, Croatia,
Sclavonia, Archiduca d' Austria, Duca di Borgogna,
Stiria, Carintia, Cran. et Brixen, Conte di Span-
spurg, et Tirolo. & a noi de tutti Conti

Baroni, signori, Capitani, Feudatarij, et Viceri de
Guerriglia: eoe anco i soi altri Capitani, officiali,
vicarij, Confessori, Promozionali, Regolari, et i soma
a tutti li altri nobi offiati, et subito disse gade
efer riuogliu, et principaleme a uoi altri, de ui
riboranti confiranti con scialu, la non gratia, et
eguidere ai offeriamo, et ai faciamo intendi, come
nui con molto non mal sottifia? Subitame inteso,
se eoe anco di qto molte uelle tanto de non subito,
eoe anco de foretari con gravoso, iustantia ne e stato
fatto querela, de no obstante A. Mercedi del non
zio Archidiacono Ferrinale, et felice memoria, molte uelle
in pena della vita, et della reb, se riborano molti
foretari banditi, et pagabondi, et simi sorta di gente
non spante solli, ma ancora adograti di bano,
et grege d'argonia, riboratori iustame a far, et comedi
uarij et diversi delitti, non spante alli non subito,
ma ancora ad altri foretari, peccatori, mercanti,
et altri uicanti, douela per tal caso. Sono mol fieri
i papi, et per qto capone da un campo in qua
sono fatti comesi molti homicidij, robaridij, et altri
delitti, et inconvencidij, de qual cose? niana manera
non uogliano soporosa, ma e qto fu ogni debita, et
necessa provisione, et mandana in opacul? uicibe per

in alcune parti di detto regno Castile, e Galizia
medicale dove anche si ha il sereno, et la giustizia
lo compole con uogliamo che li signori Marchesi
del predetto regno suo zio beatus Fernando di
Sedici memoria, visto in tutto, et per tutto venuti
et mandati e executi si da per la parte gli venivano
et confirmano, et uogliamo che tutti li baroni così
corra da foreste, quelli da cinq ani in qua
sono stati baroni, si debbino essere del detto
no Contado di Bristol, et da tutte le nra Giustizie
et tenore imediata sopra alcuna dimora sopra
la giustizia della parte, sotto pena della privacione
cosi della vita, da se tutte le robe, et quelli che
avanti a cinq ani sono stati baroni comitiamo che
in termine de giorni de sopra la parte sia per
se debbino spantar alli suoi superiori, li quali
sano i comiti sopra qto partidar di seguir
quel tanto e qto cas si e necessario sopra
Comitiamo ancora che non se debba poter gl'averi
forme prohibite dove sono habiti costi dove potibile
ne altri habiti in alcuna parte si possono
tenir regale, ne mato habiti ne salubrine, ne
altre forme salubrine quale si possono regaler
sotto la privacione della vita, si brevisi uolgia
et in partidar a noi altri feudatari signori, et

Patroni de jurisdictione et i tutti noi altri nobi
Capitani, et officieri, et sudditi sij di lei grado egi
si uoglia, sotto la corporali della uostri Feudi
feudali, coe anco de tutti li altri costi beni,
spresissimamente ui comitiamo di nono de no debbit
lex recta, aiuto, favore ne alloggiare a' nion
salto ne ad altra siml sorta e gela ma quella
Capalli siban ui fessero l'omni ubiqum, et di
suetudine paralla coe arbo di gilo ai natio
una jurbulione piu miratamete sculo il cano
della quale ui tenere a' governar, Comendatione
de ritouale alcuno di tali delinqti, de con ogni
diligentia, et prestezza gh debbiti fassi pegrini,
et i noi altri sudditi ui comitiamo Et se alcune
gloras de siml sorta di genta si capro ritouare
che indolente debbiti ampre li uostri supiori,
acione si possi uenir e' opacub' di quao si e' da
noi fatto comadato e gilo no p'ndato, et di gilo
no supiori ne combauerie d' alcuna maniera,
Et degia a' noi altri signori Capitani Giudici et
che governati coe anco sudditi, ui comitiamo
che e' pena del giuro e' i noi fatto, et di p'ceder
e' gilo nel qual ui ritouate, et ancora sotto la priante
della uita, et della vna respectine e' ritouale

Descenti sup. afflicto constituto Periculorum

Comiti Anagy. Arch. Alexandri de

Vincimontis.

Statuimus et ordinamus quod de cetero ad huc aliqua per-
sona generis cuiusvis et cuiusvis dignitate quocumque
non audeat, nec presumat inire aut inire aliquo
contractum emptionis, et venditionis bonorum habitum
existencium in Jurisdictione Doctor, de parte de octomelleto
et aliis, ex eis afflicto, sub pena amissionis rei vendite ex
parte venditoris, et tunc ex parte emptoris, et Rainchis
quatuor ex parte Doctor, qui suscipit dictam venditionem,
si non fuerit, tunc tunc, quatuor extra factum
fuerit. Sed si voluerit vendere in parte de
octomelleto, et afflicto ex eis solvendo, vendat
et vendere possint, cum tunc non habiles, pretio
etiam de duos bonos viros per ipsos contractu-
tos eligendos, et Conditiones afflicto de calce et
condita, iuxta etiam hanc et modis duos
bonos viros persolvenda, qui illi etiam de-
beant, habito respectu ad ea vendita, et
quantum ex dicta et vendita afflicto susci-
pente, et quod ad curat afflicto aliquis
donec liquidati fuerit et dicta duos bonos
viros, et ita. et.

Paulina de Calce et sex. S. D. Ferdinandi

Comiti Anagy, et Arch. Anagy. et.

J. Rex. Princeps Ferdinandi Archiduca d. Au-

tria

Inula autem Ep. v.
publicata fuit. 14.
calen. Septem. 1508.

I.

noia Duca de Burbonia et Conde de Evreux
S. S. Nro. Clementis ^{no}: Stando volute
Ed la sua Clemenza, et autorità, prouider
per il giudo & tanto d' espresso mandato
Et Commissione di S. S. ^{na} P. per la presente,
publica proclama Scida et editto, da in
Commissione, che per l' hauerne indij por-
sone alcuni di qual Edizione o per li
especta, qual li' darai ad interese, ne
meno per qual altro modo o per li
especta, de qualita de Contracti uolanti:
qui, come moderari, et simulati, in rag-
gion piu di sette & cento, ne torne, Et
quelli che pagassano fitti de sorte alme-
na ad porsone o per adretti a pagar
piu di sette & cento, et così habbiano ouchi
publico debito Et quelli che constatare
incorra colui che darai li darai di por-
der il Capital, Et colui, che gli donna,
o quelli, scordia il loco, Sino ad altra
migliore deliberation, et ordine di sua,
for. ta. d. 9.

Publicada die Dominico Vltimo. Pontific.

1581.

Alex. Minor. Rog. et
Cancell.:

Quo à Dio cavatori. 26. così sia per cadavere botte
de vino, è de aqua de vita, è il simile se intendi
così de Dina à Dio, del Saffar à Dio,

Sottimo che de le altre sottò questo le soprascripte vino
ochò, è aqua de vita, detti Cavatori habbiano in
pagamento al modo, che se paga a le bianche, ma
de siano tenuti morar maggior spazio, de quello
è uno carico, de bianche, è così habbiano il simile pa-
gamento de condurre dette mercantie, è sottò da Dio,
in caso, como se paga à morar in lito,

Etiam, che colui che sarà deputato sopra la Casoria
si tenuto à requisitione de qualche persona come
dare à Cavatori à condurre la me sottò, che
vona condurre, è far se de condurre, è sel far à
bramete, che si tenuto à esferge de suoi dazi,
pote, è raderone, che patira, per no esser gli
condute al suo luogo, è tempo, l'uno che in
de che gata credate, no sono tenuti de case.

Etiam, è de tali deputati, habbano dazi mercede
over dote sopra de la cavatori, non mer-
cedi de d'ogni carico, è del Cavatore qua-
drati suoi de me mercede, et che gli mercantanti
over altre persone siano obligati, è obligate au-
tore al Cavatore, alle loro, è tenge debiti;

Nono che l'ordinario si tenuto tuor la mercede
de de le cavatori dazi mercedi, over altre
de farano condurre, è dazi de cavatori;

Requiritur Esq. Jacobus Hondius Hesp. et Caruch. Frach.
Indubitanter, et utrobque Inducens observandi sunt in hoc co-
mitatu, Duchi, et ingenuitatis Hesperia, periculis, seu pro-
tulari seductor mag. S. Vicario Frach, et alij. Ind. per
dicitur delapsus, ear. quise taxatas de solutar modo, de
forma Frach, pro tanto usque breviter ear. capis
modo, &c.

In variis Civitatibus.

Pro quocumque tunc exarato — 20 s. 8 d. 10 m.

Pro sententia de diffinitione
in solutis in tota latrone ac arbi-
trium S. Inducit. &c.

Pro quocumque tunc seu executione S.
esse, et pro hoc mag. Hondius ea officio
tam de nobilibus & de Pontibus in
Cantione quing. pro contentione. &c.

Item servatur de quocumque proventus
concesso, &c.

Pro quocumque licetio in pondere in d.
conditibus — 20 s. 8 d. 10 m.

Pro quocumque tutela decima — 20 s. 8 d. 10 m.

Pro tutela totam vel legitima et
pro cura — 20 s. 8 d. 10 m.

Pro vicione divinis diffinitione — 20 s. 8 d. 10 m.

Sequitur taxa in causis Criminalibus. 2

Primo pro quocumque licetio fidei in que
velis minoris sume, & utroque condempnato que
oclati, vel demeriti sume excoluntur, & 4.
inde pro excoluntione occulpa de pro
condempnatio in totum — 20 s. 8 d. 10 m.

Arco à Dno. presentia 26. coli hic per cadauna botte
1. ... la cura ...

Item pro quolibet toto armaribus — *Fr* 0 8 8.
Item pro quolibet inquisitione — *Fr* 1 8 —
Item pro sententiis pronunciatis in causa tabu-
larum de arbitrio. *Fr* Indicia in causa
de hoc tamen totum pro contentione. *Fr*
In sententiis vero transactis, vel quibus
delinquentes obligantur ad totum et non
quolibet sententia — *Fr* 4.
De sententiis vero factis quando capi-
tulis pro arbitrio — *Fr* 10.

quibus in
causa
de
Ar. Alex. in
transactis
pro sententiis
de sententiis
et transactis
de sententiis
lance
de sententiis
de sententiis
de sententiis
de sententiis

Item pro quolibet Condictione de plenas
et dms et prima in causa taxa
fiscalis *Fr* 100^m Edificata con-
ponit remissionem,
Item Condictione vero in Composita
duplex est materia. *Fr* de eo quod
taxata sunt de arbitrio de plenas
scriptis. *Fr*
Item pro quolibet itinere in Carceribus — *Fr* 0 8 30.
Et si edixerit Sicut aliquod crimen
et expensum. — *Fr* 1 8 —
Et propter taxa in causis criminis:
liber est bonis modis. *Fr* Indicia
in quibus libere. *Fr*
Et ita et supra, Ego item Jacobus Moradus
Not. publicus, Colitatus scripti, et me subscripti:
N. die. 19. Martii 1578.

088.
18-

pro quibus: sigillo sine illis
impl. _____ 4. 4. 6. no.

pro litteris Subdialibz _____ 4. 4. 6. no.

pro quibus: teste & causa gade
e. sine per. motu _____ 4. 16.

pro Subscriptis, pignorat. & soc.
pro centis. p

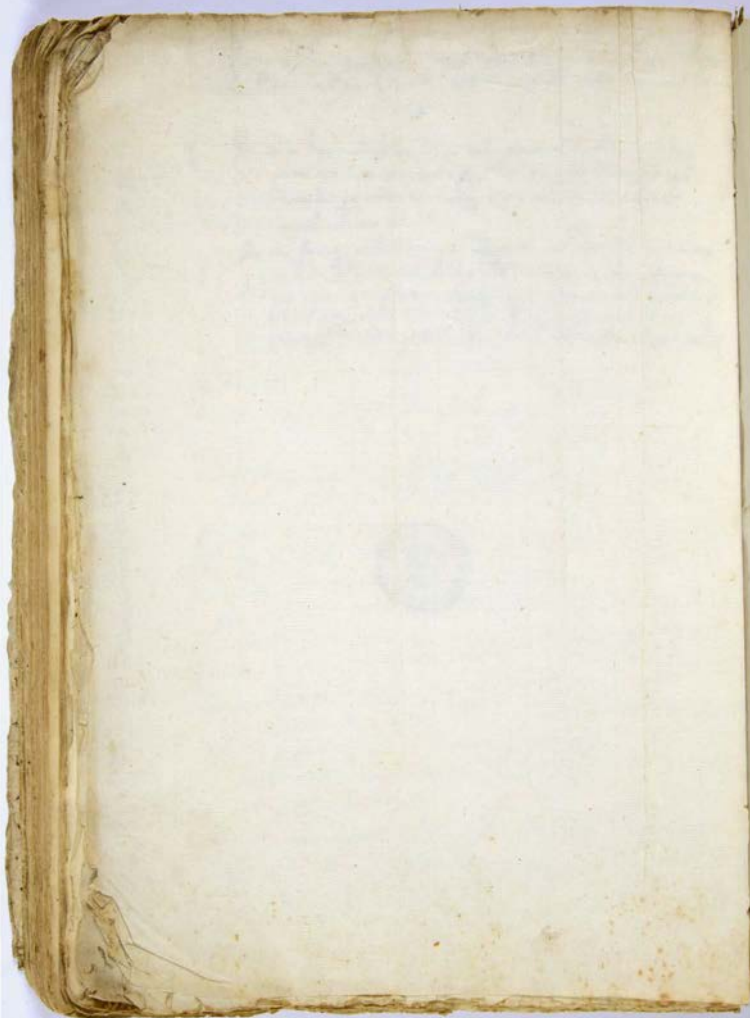
pro quibus: admittit, & causa
delegata _____ 4. 4. 6. no.

pro quibus: teste examinab. 4. 8.

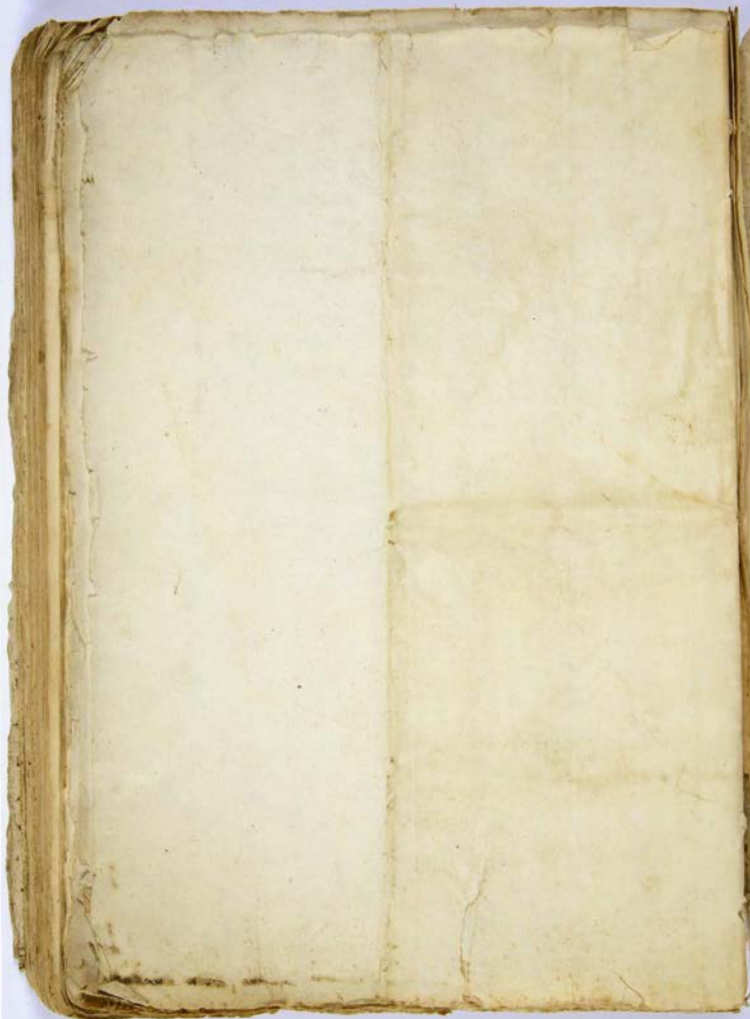
089.

18-

7
in Novibus
et sic sub...

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

T
C
D
21

*Manuscript
justification
margin
d. 2. 16 July*

Ualricus d
 nus: Notum f
 tis nostris: qua
 versari animac
 strorum summa animi inter
 ditioꝝ dilacione: de Notat
 mia exactione: de bonoꝝ p
 de hijs raro: aut absqꝫ vilit
 percepinus a nobis vocat
 de iurisdictione nostra Trid
 rent: alij prepositioni resp
 uimus: ita ut eadem media
 dem nobis assistentibus. e
 Canonis nobilibus vasa
 tam Doctozibus qꝫ alijs
 tutis nostris Tridentinis.
 mandamus vniuersis et sin
 ti Judicibus ac ceteris offi
 preterea ciuibus ac reliqui
 tis ipsis p̄tenta: ut ea inuiol
 et ne amplius in ipsis statuc
 plari de verbo ad verbum l
 successores nostros remou
 sub pena falsi qui tam hijs:
 apud nos retinentur adder
 ob radere: aut quouis mod
 ut id inuiolabiliter obserue
 Statutorum inscribi iussim

Sacratissimum
 qua oia suarum
 alios forent i mi
 sultandi ratione
 ctis mortalibus ad plenum
 quodam iuris ciuili in m
 ita vicam minutos casus to
 ru industria minime suffrag
 ciuitates experientur: tum
 circustantias: tum propter

identi/
 subdi
 nostꝫ
 opꝫ no
 s de in
 aut ni
 no: Q
 rentes
 i quap
 opone
 onsula
 us: tan
 bilibus
 alibus
 y Ora
 Quare
 oresta
 uris: et
 Statu
 aciant:
 e exem
 ad nos et
 etes ne
 us que
 are seu
 mar: et
 incipio
 us nun
 eu: aut
 uc con
 : ut cun
 genus
 ne et ut
 Decreto
 magis
 dinum
 n qui in
 A

